כ"א חשון תשל"ח, 2.11.77 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2096

העולם הזה

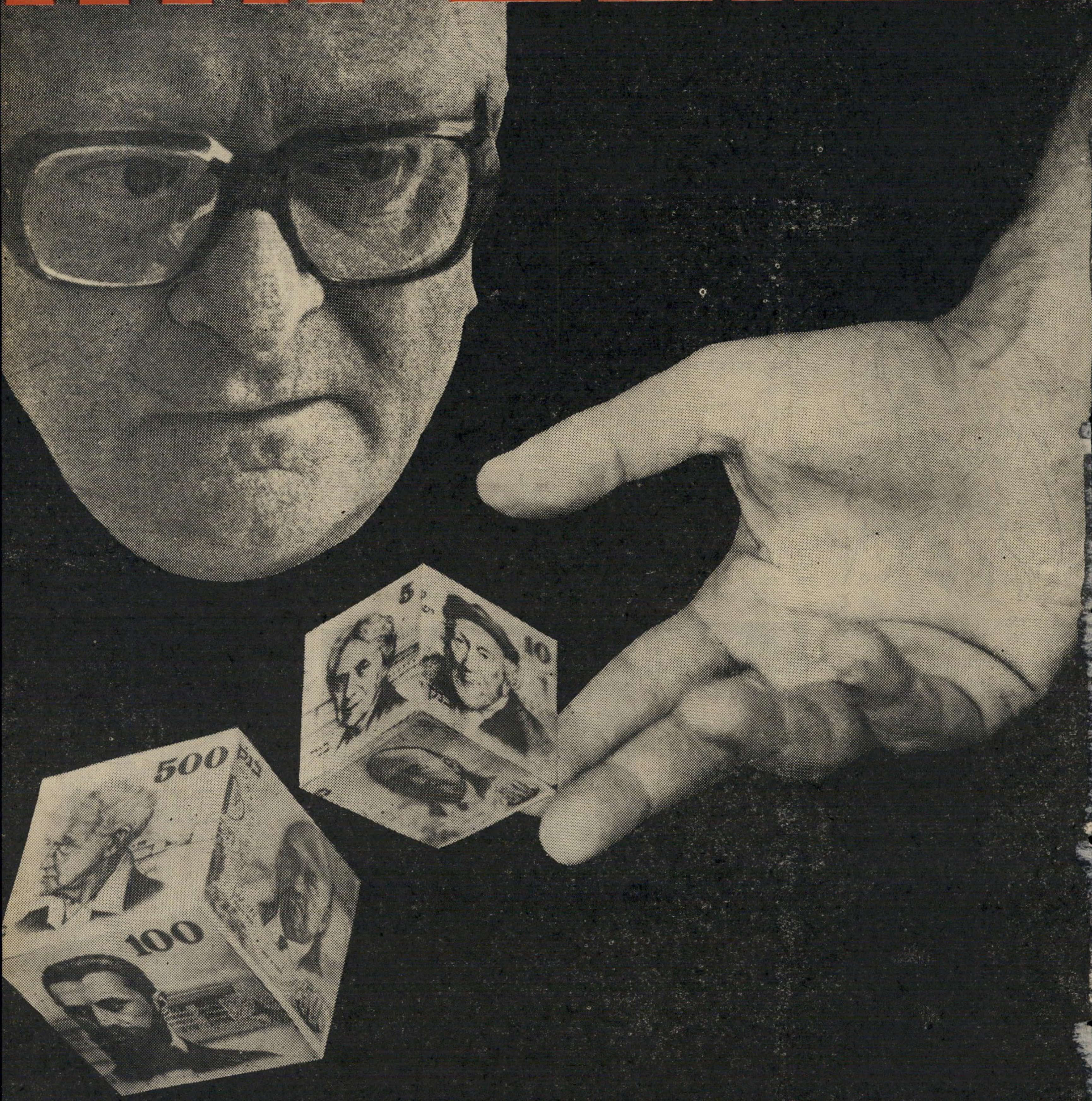

ההימור

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • כ.ה' ד..רעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר

חברת השיכון של הסוכנות היהודית, דיור לעולה, חרדה כנראה מאד לשמה הטוב. משום כך היא מיהרה להגיב על הכתבה שהתפרסמה בהעולם הזה, שבה הוטל ספק אם כל פעילות החברה אומנם קשורה אך־ורק במטרה הוקמה: בניית ואחזקת דירות לעולים חדשים.

לפני שלושה שבועות גילה העולם הזה (2093) כי בין שאר פעילויותיה הענפות, דאגה חברת דיור לעולה גם לשיפוץ דירתו התל־אביבית של גיזבר הסוכנות היהודית, אריה דולצ'ין, שהוא המועמד הוודאי למישרת יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, וזאת למרות שקיים ספק סביר לגבי מעמדו של דולצ'ין כעולה חדש הזכאי לשירותיה של החברה.

הכתבה, שנשאה את הכותרת „דולצ'ין ויטה," תיארה בפרוטרוט את עבודות השיפוץ שנעשו בדירתו של דולצ'ין בחודש מאי השנה, וגם את הסבריו של מנכ"ל חברת דיור לעולה, חיים ליכטמן. כך, למשל, תירץ ליכטמן את העובדה שאריה דולצ'ין טרם פרע את חשבונות עבודות השיפוץ שבוצעו בדירתו הפרטית בטענה שדולצ'ין ביקש להשהות את פרעונם במיספר חודשים, על־מנת שיוכל להיווכח אם אין נזילה מהצנרת החדשה שהוחלפה בביתו.

ליכטמן לא הכחיש כלל את העובדות שפורטו באותה כתבה, ורק טען כי חברת דיור לעולה מצאה לנכון לבצע את עבודות השיפוצים בדירת גיזבר הסוכנות משום „שאחרי הכל, דולצ'ין הוא חבר הנהלה שלנו."

אף עיתון אחד לא טרח להתייחס לגילויים שנחשפו בהעולם הזה בפרשה זו, או להגיב עליהם. לעומת זאת, כאשר שיגרה חברת דיור לעולה הכחשה לעיתונים, מיהרו רובם להדפיסה כלשונה, מבלי לבדוק כלל את העובדות הקשורות בה.

כך הופיעה ביומונים רבים הכותרת „חברת דיור לעולה לא ביצעה שיפוצים," כשמתחתיה ההכחשה בנוסח הבא:

„בקשר לכתבה שפורסמה בשבועון העולם הזה מודיעה הנהלת חברת דיור לעולה: חברת דיור לעולה בע"מ לא ביצעה כל עבודות שיפוצים בדירתו של מר אריה דולצ'ין. החברה כיוונה לביתו של מר דולצ'ין בעלי־מקצוע עצמאיים. לתיקון פגמים בצנרת המים שבדירה והקשור בכך. בעלי המיקצוע הגישו באמצעות החברה חשבונות לכל העבודות שבוצעו והחשבונות הועברו למר דולצ'ין לתשלום."

הקורא התמים, שקרא ידיעה זו בעיתונות היומית, עלול היה להתרשם כי הנהלת דיור לעולה מנסה להפריך את תוכן הכתבה שפורסמה בהעולם הזה. למעשה היתה זו אחיזת־עיניים. שכן ההודעה אישרה את תוכן אותה כתבה. באותה כתבה נכתב במפורש שדיור לעולה הפנתה לדירתו של דולצ'ין בעלי־מיקצוע עצמאיים, וזאת מהסיבה הפשוטה שהחברה אינה מעסיקה בעלי־מיקצוע כאלה כשכירים.

ההודעה מאשרת את שנאמר בכתבה, כי החברה ריכזה את חשבונות בעלי־המיקצוע העצמאיים והעבירה אותם לדולצ'ין, אולם מתעלמת מהעובדה שדולצ'ין טרם פרע חשבונות אלה. ההודעה גם אינה מתייחסת לעובדה שמנהל־עבודה של דיור לעולה פיקח על ביצוע העבודות בבית דולצ'ין ושתמורת עבודות אנשי החברה לא הוגש כל חשבון לגיזבר הסוכנות היהודית.

אין בהודעת הנהלת חברת דיור לעולה כדי להסביר או להצדיק את חומרת הגילוי שלפיו ביצעה חברה סוכנותית, המופקדת על בניית דירות לעולים, עבודות בביתו של גיזבר הסוכנות, באמצעות בעלי־מיקצוע עצמאיים הקשורים עימה.

אבל פרט זה לא הטריד כלל את עיתוני ישראל. הם פירסמו את ההכחשה המפוברקת והמטעה, מבלי לבדוק אותה כלל.

■ ■ ■

שם „העולם הזה" הוזכר בשבוע שעבר גם בשורה של עתונים אמריקאיים נפוצים, בהם פורסמו מודעות פירסומת לספר חדש שיצא לאור בארצות־הברית. הספר, היי שלום ישראל!, הוא פרי עטו של במאי־הקולנוע הרוסי לשעבר, אפרים סבלה, שעלה לפני שש שנים לארץ אחרי שנימנה עם קבוצת 24 היהודים שהעזו לראשונה לצאת למאבק גלוי על זכותם לעלות לישראל, פתחו בשביתת־שבת בפתח בניין הסובייט העליון במוסקבה.

סבלה, שבמשך תקופה מסויימת הפך סמל למאבקם של יהודי ברית־המועצות על זכותם לעלות לישראל, לא הצליח להיקלט בארץ, החליט לרדת לארצות־הברית שם זכו ספריו בתפוצה מכובדת. ערב ירידתו חיבר ספר נוסף, המסביר את מניעי עזיבתו את הארץ. זהו ספר ביקורתי חריף מאד על החברה הישראלית והמישטר במדינה, המסכם את ניסיונו המר של סבלה למצוא לו כאן בית חדש.

העולם הזה היה העתון הישראלי היחידי שפירסם את סיפור אכזבתו של סבלה מישראל („הסמל שהתנפץ", העולם הזה 2066). הוא היה גם העיתון היחידי שאיפשר לסבלה להגיב על ההשמצות שפורסמו עליו ועל תיאורו כעוכר ישראלי בשל הספר הביקורתי שכתב.

במודעות־הפירסומת האמריקאיות לסיפרו של סבלה התפרסמה מה שאמורה להיות מובאה מכתבת העולם הזה על סבלה. נאמר בה כאילו טען העולם הזה כי „סבלה הוא ציוני אמיתי האוהב את עמנו יותר מאשר כל הציונים הרישמיים..."

חיפשנו בכל מה שפורסם בהעולם הזה על סבלה ציטטה זו, ולא מצאנוה. לא שאנחנו מסתייגים ממה שיוחס לנו, אבל אם לדייק, ניתן היה למצוא בפירסומי העולם הזה על פרשת סבלה דברים חריפים — וגם מדוייקים יותר.

■ ■ ■

בגיליון האחרון (העולם הזה 2095) פורסמה כתבה בילעדית על חקירת המישטרה בפרשת בית־הפגישות של קציני המישטרה הבכירים במחוז הצפון. החקירה המישטרתית נפתחה בעקבות תלונות של שוטרות כי הוזמנו לראיונות אישיים עם קציני מישטרה בכירים בווילה פרטית בנהריה, שם הוצעו להן הצעות בלתי־מוסריות על־ידי אותם קצינים. על המשך אותה הפרשה תוכל לקרוא בגיליון זה.

מבלי להתייחס לאמיתות התלונות ולהאשמות הכלולות בהן, אשר שימשו חומר לחקירה, יש לפרשה היבט ציבורי אחד המחייב מסקנות מיידיות: העובדה שהמישטרה שוב משתמשת בשיטה הפסולה של חקירת עצמה, תוך פתיחת פתח לחיפוי וטישטוש האשמות חמורות ביותר המוטחות נגד קציניה הבכירים.

לאור זאת מצאנו לנכון לשגר השבוע את המכתב, הבא ליועץ־המשפטי לממשלה:

לכבוד
הפרופסור אהרון ברק
היועץ המישפטי לממשלה
משרד המישפטים
ירושלים

לא מכבר התבטאת כי אין זה מן הדין שהמישטרה תחקור את עצמה בהאשמות המועלות נגד אנשיה. לאור עמדתך זאת, אני מוצא לנכון להפנות את תשומת־ליבך לכתבה שהתפרסמה בגיליון העולם הזה מהשבוע שעבר (העולם הזה 2095, מיום 26.10.77). בכתבה „בית־הפגישות של הקצינים" המתפרסמת בעמודים 35—34 של גיליון זה נחשפות עובדות חמורות ביותר באשר לדרך החקירה העצמית של המישטרה. על־פי עובדות אלה מסתבר, כי תלונות על התנהגותם של קציני מישטרה בכירים במחוז הצפון נמסרו לבדיקה של ועדת חקירה שהורכבה ממפקדיהם הישירים של הקצינים שנגדם הוגשו התלונות.

„קיים חשש סביר כי פירטי החקירה הובאו לידיעתם של הנחקרים, שדאגו בעוד מועד להכין לעצמם אליבי ולנקוט פעולות תגמול נגד פקודיהם שהעזו למסור לחוקר עדויות מרשיעות נגדם.

„מן התיאורים המתפרסמים בכתבה עלול להיווצר הרושם כאילו התלונות לא זכו בבירור הולם, נקי מכל פניות אישיות או אחרות. אי לזאת, ובהסתמך על הודעתך בקשר לחקירה העצמית של המישטרה, הריני סבור כי הצדק והסדר הציבורי התקין מחייבים את התערבותך, על־מנת שהתלונות נגד הקצינים הנ"ל יזכו בבירור הוגן ואובייקטיבי."

אלי תבור, עורך

הציטוט מ„העולם הזה" במודעת־הפירסומת לסיפרו של סבלה
דברים שלא נאמרו

מכתבים

פרח כד"ש

לא לחינם ביקשה אחת מחברות ד"ש להחליף את שם ד"ש למפד"ש — הדימיון בין כניסת ד"ש לממשלה לבין כניסת המפד"ל לממשלת רבין בולט. גם אז קמה תחילה ממשלה בעלת רוב מצומצם מאד בכנסת, שנזקקה למיפלגה נוספת לביסוס שילטונה. גם אז נמשך המו"מ חודשים ארוכים, כאשר הצדדים מתקרבים ומתרחקים חליפות.

גם אז החליטה המיפלגה המצטרפת לוותר על עקרונותיה בגלל „שעת חירום לאומית", וגם אז היה הוויתור בצורת הסכמה להקמת ועדת שרים לעניין שעמד במרכז המחלוקת. לא נותר לי אלא לקוות, כאדם המתנגד לשינוי שיטת הבחירות, שגורלה של ועדת השרים שתוקם לבדיקת שינוי שיטת הבחירות יהיה כגורל ועדת השרים לענין הגיור כהלכה בממשלת רבין, שכזכור לא התכנסה מעולם.

אדם קלר, תל־אביב

החברה־להגנת־הטבע צריכה להגיש תביעת פיצויים נגד התנועה הדמוקרטית לשינוי, בעוון קטיפת פרחים. למה פרחים?

מרוב תלישת עלי כותרת והיסוסים כן, לא, כן, לא, נדמה שלא נותרו עוד פרחים במדינה.

אודי לוי, ניר־עוז

רובה של תנועת שינוי הרציגית, שהבטיחה כה רבות לציבור בוחריה, נבלע על־ידי תומכי ידין שהפך „אדם חדש", כדברי ראש־הממשלה מנחם בגין. הנימוק העיקרי בפי הפרופסור להצדקת הצטרפותו לממשלה היה „מצב החירום". נוכחנו לדעת שהשררה קוסמת גם להם, כדי לחיות חיי מותרות על חשבון העם הקטן שמשנורר בעולם ללא־הרף ועל מנת להעמיד שרים, סגנים וסתם כלי־קודש במישרות רמות. ליבי ליבי לבוחרים של שינוי. הם מכים כעת על חטא, אולם מאוחר מדי.

מאשה פורמן־הלפרין, גיבעתיים

הצטרפותה של ד"ש לממשלה היתה צפויה. למרות הסירחון האידיאי והעקרוני ולמרות הליגלוג והבוז לבוחרים, זהו לדעתי הדבר החיובי ביותר שנעשה במהלכים המדיניים הפנימיים בזמן האחרון. ארבעה השרים של ד"ש בממשלה ו־15 קולות נוספים בקואליציה יוכלו בהחלט לעצור ולמתן את הדתיים בתוך הממשלה, המהווים סכנה חמורה לכל אדם חופשי.

הדבר הראשון שמנחם בגין צריך לעשות עם צירוף אנשי ד"ש לממשלה, הוא להיפטר מאנשי אגודת ישראל ומתלותו המשפילה ברבנים. ברגע שמעל ראשו לא תהיה תלויה חרבם עטופת הטלית של רבני אגודת־ישראל, יהפכו מהלכי מדיניות הפנים שלו הגיוניים יותר ומסוכנים פחות, ובוודאי תהיה לכך השפעה גם על מדיניות החוץ.

יוסי ורטר, תל־אביב

לד"ש כמיפלגה פוליטית לא היה כל ציביון וצבע של מיפלגה פוליטית כפי שהורגלנו למושג זה עד היום. אם היתה זכות קיום לגוף זה, היא עמדה לו בשל העקרונות והאישים שעמדו בראשו והבטיחו את טיהור האווירה החברתית והפוליטית במדינה.

כאשר איבדה התנועה את האפשרות

(המשך בעמוד 6)

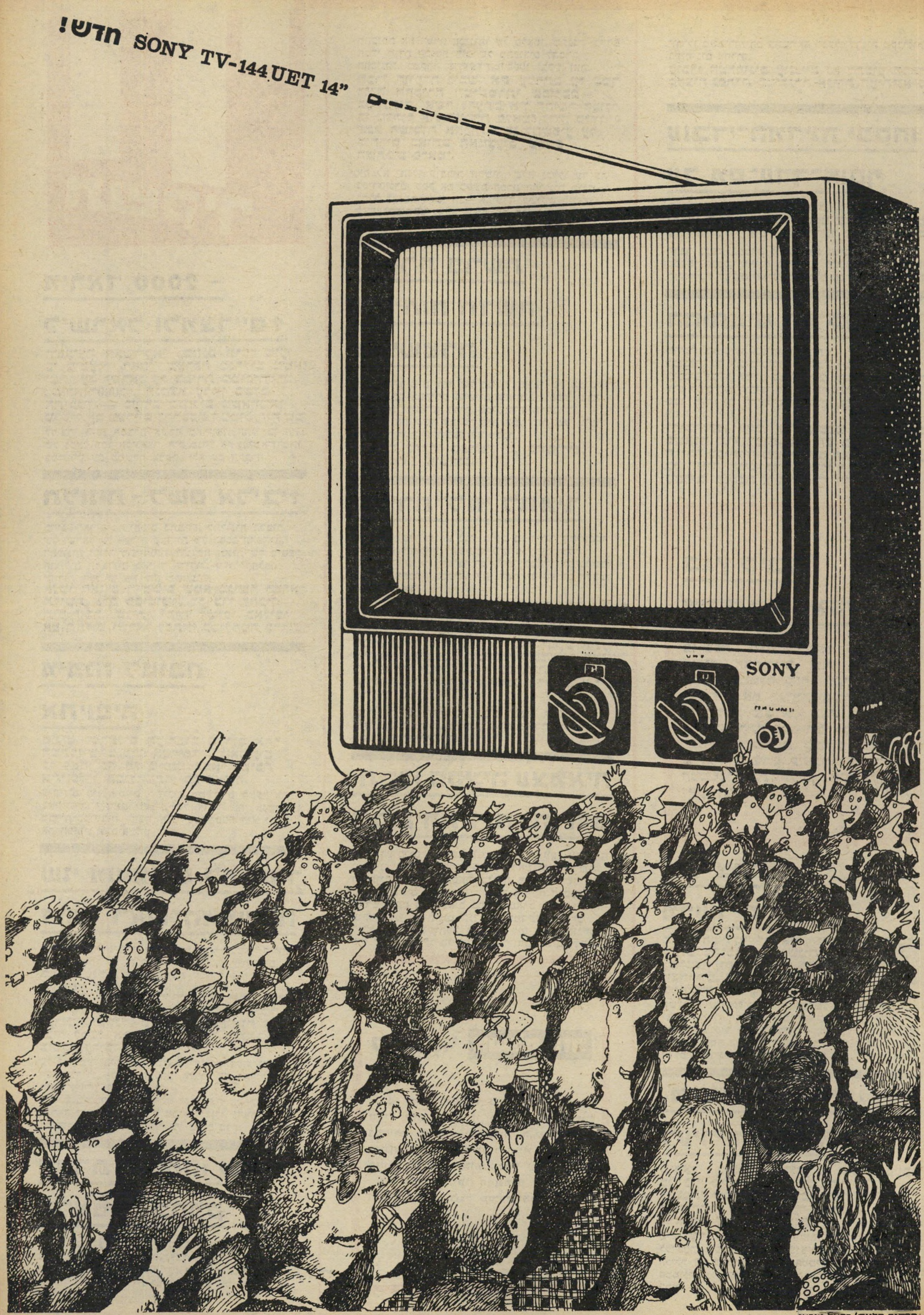

פרסום מקויק/רפאל טיראן

תשקיף

מיראז' 2000 – לישראל ולמצריים?

השבועון האמריקאי „ביזנס וויק" טוען כי מיפעלי „דאסו" בצרפת מנהלים משא־ומתן עם ישראל על מכירת מטוס־הקרב „מיראז'־2000", הנמצא עדיין בשלב התיכנון — בעודם מנהלים משא־ומתן מקביל עם מצריים להרכבת המטוס הזה שם.

לדיברי היזם המצרי, אשרף מארוואן, חתנו בן ה־33 של גמאל עבד־אל־נאצר, הוא מנהל את המשא־והמתן במישרין עם ממשלת צרפת, ולא עם החברה.

תלונות – לשם אליבי?

בחוגי האו"ם מתייחסים בתמיהה לתלונות הרבות של ישראל על הפרות מצריות של הסכם־ההפרדה. התלונות האלה מתייחסות להגדלה זמנית של מיספר החיילים המצריים באיזור הדילול, לרגל החלפת יחידות, ועל כן אין להן משמעות.

אנשי האו"ם חוששים שמא מגישה ישראל תלונות אלה בסיטונות רק כדי להכין תיק עבה, שניתן יהיה לשלפו כאליבי אם תחליט ישראל לפתוח במילחמה בדרום.

מיפנה לטובת אתיופיה

חוגים ישראלים העוקבים מקרוב אחר המתרחש ב„קרן אפריקה", מאמינים כי לאחרונה חל מיפנה צבאי לטובת אתיופיה, במילחמתה בסומאליה.

עיתונים בינלאומיים חשובים ממשיכים לטעון כי באתיופיה פועלים יועצים של צה"ל לצד אנשי־צבא מברית־המועצות, קובה ולוב, כשהמטרה היא למנוע את הפיכת ים־סוף לים ערבי.

שני מועמדים לתפקיד דובר ראש־הממשלה

תפקיד דובר מישרד ראש־הממשלה, שנשאר מיותם מאז פרישתו של דן פתיר, הוצע לשני עיתונאים בכירים, שניהם חברי מערכת ידיעות אחרונות, המקורבים למנחם בגין באופן אישי.

המועמד המועדף על־ידי בגין הוא הכתב המדיני של „ידיעות אחרונות", שלמה נקדימון, שבגלל סיבות מישפחתיות אינו יכול לקבל את התפקיד על עצמו בזמן הקרוב.

על נקדימון יהיה להחליט אם ייענה להצעה, ואם ישיב בחיוב, יוקפא התפקיד עבורו עד לתחילת חודש אפריל בשנה הבאה.

אם ישיב נקדימון בשלילה, יקבל את התפקיד ככל הנראה העיתונאי הוותיק אביעזר גולן, העוסק עתה בחיבור ביוגראפיה מקיפה על מנחם בגין.

הסרת חסינותו של פלאטו – בספק

למרות שהיועץ־המישפטי־לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, עדיין לא השלים את בדיקת תיק חקירת המישטרה על פרשיות קניית הקולות במסע הבחירות של ח"כ פלאטו־שרון, וטרם החליט אם לבקש מהכנסת את הסרת חסינותו של פלאטו, מתגבש בקרב חברי ועדת הכנסת רוב של מתנגדים להסרת החסינות, במקרה שהיועץ־המישפטי יבקש זאת.

חברי הוועדה גיבשו את עמדתם על סמך דו"ח החקירה המישטרתי שפורסם בעיתונות, אשר לדעתם אין החומר הכולל בו מצדיק את העמדת פלאטו לדין, כיוון שגם רשימות אחרות ניסו להשפיע על בוחרים באותם האמצעים שבהם השתמש פלאטו.

אם לא יתגלו עובדות חדשות, שלא נכללו עד כה בפירסומים, ספק אם בקשת הסרת החסינות תוגש בכלל לכנסת, שכן חברי הוועדה עשויים לייעץ ליועץ־המישפטי שלא לבקש את הסרת החסינות, על־מנת לא להביכו בדחייתה.

נחקרת פרשת שחיתות חדשה במישטרה

צוות חוקרים מייוחד של המטה הארצי של המישטרה עוסק עתה בחקירת פרשיית שחיתות נוספת, שבה מעורבים שוטרים רבים ממישטרת מרחב דן. לפרשה אין קשר עם פרשיית השחיתות של שוטרי מרחב הירקון שנחשפה לא מכבר.

עד כה נחקרו בפרשה זו, כחשודים, יותר מ־15 שוטרים.

סטירת־לחי לתמיר

ראש־הממשלה מנחם בגין ביקש מן היועץ־המישפטי־לממשלה להמשיך להשתתף בישיבות הממשלה, ולהעניק לה את ייעוצו המישפטי במהלך ישיבותיה. צעד זה מתפרש כסטירת־לחי לשר־המישפטים החדש, שמואל תמיר.

בהיעדר שר־מישפטים בממשלת הליכוד, הזמין בגין את ברק להשתתף בישיבות הממשלה באופן סדיר.

אחרי מינויו של שמואל תמיר כשר־המישפטים, היה צפוי כי בגין יבקש את הייעוץ המישפטי בישיבות הממשלה ממנו, כפי שהיה נהוג בכל הממשלות עד כה, שזימנו את היועץ־המישפטי רק במיקרים מייוחדים.

אבל בגין עמד על כך שברק ימשיך להשתתף בישיבות הממשלה כשהוא יושב בסמוך לו, ורק המזכירה מפרידה ביניהם.

יתבעו סקציה עצמאית של עיתונאי הצהרונים

ועדי העובדים של שני הצהרונים, ידיעות אחרונות ומעריב, עומדים לערוך בפעם הראשונה בתולדות העיתונות במדינה אסיפה כללית משותפת של עובדי שני העיתונים המתחרים, לקראת חתימת הסכמי־השכר החדשים עם העיתונאים בחודש מארס בשנה הבאה. עובדי שני העיתונים הגדולים במדינה עומדים לנהל מערכה משותפת נגד המו"לים של עיתוניהם, כדי לקבוע דירוג מייוחד לעובדי הצהרונים, שעל פיו יוגדלו משכורותיהם בהשוואה לבעלי דרגות מקבילות בעיתונים אחרים.

עובדי הצהרונים עומדים גם לתבוע הקמת סקציה נפרדת במיסגרת אגודת העיתונאים.

לקוראי השולם הזה

כמו כל המיפעלים בארץ, אין „העולם הזה" יודע בשעה זו מהו שיעור העלייה במחירו, שיידרש בעיקבות ה„מהפך" של השבוע, המעלה את מחיר הנייר, מס־הערך־המוסף ושאר הוצאות־הייצור של העיתון.

לפי שעה החליטה המינהלה להעלות את המחיר ב־20%, כולל מס־ערך־מוסף.

עובדי־המדינה יפקחו על מס־ערך־מוסף

כל עובדי המדינה בדרגות י"ז ומעלה יקבלו תעודת־מפקח מטעם שילטונות־המס, כדי שיוכלו לטפל בעברייני מס־ערך־מוסף.

הדבר נעשה במטרה לתגבר את המיספר הזעום של מפקחי המכס, שאינם מצליחים להשתלט על המיספר הניכר של עסקים שאינם משלמים מס־ערך־מוסף כחוק.

החותמים הולכו שולל

מודעה, שהופיעה בעיתונות בחתימת ראשי החוג לכלכלה של אוניברסיטת תל־אביב, טענה כי הם תומכים בניוד הלירה כצעד חיובי שיבריא את המשק. ערב קודם־לכן הופיעו חלק מן התומכים בדיון פומבי, שבו תקף את התוכנית הכלכלית הממשלתית.
(ראה במדינה).

לדיבריהם, חתמו על מישפט שהוצג להם כשאלה תיאורטית, אם הם בעד ניוד הלירה כפיתרון משקי, והם הוסיפו למישפט כי הניוד חייב להיות מלווה בצעדים נוספים. תוספת זו הושמטה מן המודעה.

בגין קיבל מיכתב מקאהיר

בלישכת ראש־הממשלה התקבלה בימים האחרונים גלויה שנשלחה לראש־הממשלה מנחם בגין ישירות מקאהיר. את הגלויה שיגר עיתונאי זר היושב בישראל, בעת ביקור שערך באחרונה במצריים. למרות שעל הגלויה המבויילת בבולים מצריים נכתבה במפורש כתובתו של ראש־הממשלה בתל־אביב, היא הגיעה לתעודתה.

גלי־צה"ל מיישרים קו

תחנת־השידור הצבאית, גלי־צה"ל, עומדת לשלב בתוכנית הפרשנות היומית שלה, „שלושה לפני אחת", המשודרת בשעות הצהריים, שלושה פרשנים חדשים שכולם מקורבים לתנועת החרות.

השלושה שנוספו על צוות הפרשנים הקבוע הם יצחק (איז'ו) רגר, מי שמוזכר כמועמד הליכוד לתפקיד מנכ"ל רשות־השידור; הפרופסור ראובן ירון, שהוא מועמד הליכוד לתפקיד יו"ר רשות־השידור ושלמה נקדימון, הכתב המדיני של ידיעות אחרונות.

„מיש" לפידות יתמודד לעיריית רחובות

מיכאל („מיש") לפידות, מי שכיהן בעבר כמזכיר סיעת מפא"י בכנסת וכמנהל לישכתו של אבא אבן בתקופת כהונתו כשר־חוץ, יהיה מועמד מיפלגת העבודה לראשות עיריית רחובות.

מיש, שהוא מנהל דפוס ברחובות, נבחר לא־מכבר ללישכת מיפלגת העבודה כנציג מחוז רחובות הכולל 12 סניפים. תפקידו הממלכתי האחרון היה הממונה על העיתונות וההסברה בשגרירות ישראל בבון.

MAGIRUS DEUTZ
505-861
AMBULANCE
נהג כמו אגד
פנה דרך
לרכב הצלה

הורוסקופ

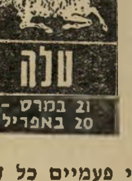

כסף זה דבר רציני מאד, ואת זה אפילו את יודעת. אלא מה? אינך יודעת ליישם את המישפט חזה בחייך. מגיפת הביזבוז שפקדה אותך באחרונה, תביא, בסופו־של־דבר, לתוצ־אות הרות־אסון עבורך אם לא תרסני עצמך. לכן הימנעי השבוע מ־קניות מיותרות, ושיקלי פעמיים כל דבר לפני פותחך את הארנק. מצבך ישתפר.

* * *

חילוקי דיעות סוערים יגרמו לך למפח־נפש. אין דבר: שיחה לאור ירח, באמצע השבוע, תשפר את המצב עד אין־הכר. ייתכן אפילו שזה יגרום להתלקחות הקשר לממדים רצי־ניים ביותר. קנייה אשר תעשי ביום שישי עשו־ייה להוביל אותך להי־כרות חדשה. הישמרי מרכילות ידידותייך.

* * *

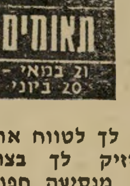

הרבה מזל מחכה לך לקראת סוף השבוע. מתנות, גילויי אהבה, כסף, והצלחה עם בני מזל עקרב. אך מכל אלו לא תצמך לך, ב־סופו של דבר, שום טו־בת הנאה לטווח ארוך. המזל הזה ייגמר כתום השבוע. גישה רצינית ועמוקה לבעיות הנפ־שיות המטרידות תועיל לך לטווח ארוך. זילזול בבעיות אלו יזיק לך בצורה רצינית. עליך להימנע מנסיעה חפוזה.

כולנו יודעים שאתה בטוח שבכוחך לפתור את בעיותיהם של כל אלה הפונים אליך. אבל השבוע — בחייך, אל תתן עצות. אתה עשוי לסבך אחרים, מתוך שזה שאותה חו־שב שכולם בנויים כמוך. התנאים אינם שווים לכל אחד, וזה נתון שעלול לסבך אותך, בייחוד כאשר אתה אינך רואה את נקודות הזולת. בעיקר אתה עשוי לגרום לשיברון־לב לבת שור.

* * *

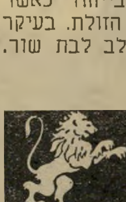

נסיעה קצרה ושיג־רתית לכאורה, בענייני־נים הנוגעים לעבודתך או לבעייה מישפחתית כל־שהיא, עשוייה לזמן לך פגישה מרגשת עד מאד. אם אתה רווק, אתה עשוי לפגוש ה־שבוע, לגמרי במיקרה, את אשתך לעתיד. עם זאת, אל תתפתה ל־האריך את שהותך במקום, מכיוון שרק הפתעה תקסום לה. פעל במרץ רב.

* * *

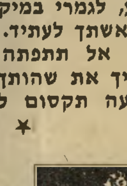

האתגרים שנטלת על עצמך יהיו קשים לבי־צוע. רק כוח רצון חזק יעזור לך להתגבר עלי־הם — וגם זה לא בהצלחה מלאה כפי ש־ציפית. אל תאשימי את ידידך על כי הוא קר ואדיש כלפייך. זה בג־ללך. היי סבלנית כל־פיו ואל תדחקי את הקץ. צפי לגילוי חיבה מפתיע מצד הבוס שלך. גילוי זה צופן בחובו סכנה, הוא אדם ערמומי. היזהרי ממנו. דחי אותו בעדינות.

אם חשבת לנסוע ביום ב׳ — ייתכן שתת־אכזב. אבל גם אם עלה הדבר בידך, זכור שדווקא ימי ה׳ עד שבת הם קשים ומסוכנים ב־מיוחד. על־כן מוטב שתרכז בהם דברים ה־קשורים בביתך. ואם אתה חייב לנסוע, נהג בעצמך. פגישה מיקרית הופכת לרומן של קבע. הצלחה, בה זכית לאח־רונה, מתגלה כעלייה. בת מאזניים לבשי לבן.

* * *

החוכמה, השבוע, היא לסגת לתוך קלי־פתך, להתבונן בעולם מאחורי קיר של חלו־מות ושל זכוכית, ולא להתחשב בהשפעות ה־שליליות, ובכוונות־זדון ובדברי הרכילות שי־עוטו עליך מכל עבר. זה מצריך, כמובן, הי־מנעות מוחלטת מכל החלטה עסקית, אי־שית או כלכלית.

* * *

מחזור העיסוקים החדש מתחיל ברגל ימין. קח עצמך בידיים: הימנע מחולמנות־יתר ומדיכאון חסר־תכלית, ותמצא שאתה יוצא ב־הדרגה מן הבוץ, אף מבלי שתצטרך לקבל החלטות גורליות כל־שהן. הפגישה אליה נכ־ספת, תתקיים, אך תת־אכזב. לעומת זאת צפה למיפנה רומאנטי. בת קשת, השתדלי להכיר ידידים חדשים השבוע.

* * *

העבודה בוערת והתוצאות מפתיעות ל־טובה. המשך המאמץ כדאי. בסופו של חשבון העבודה הנו־ספת, הגוזלת את שעות הבילוי, תצדיק את עצמה. תבוא על שכרך בעין יפה. נסיעה לטיול בסוף השבוע תביא הפתעות רומאנ־טיות משעשעות בחב־רת מישהו שזה זמן רב כבר חפצת בו. קמ־צנותך, היא נחלת רוב בני מישפחתך, אינה מוסיפה לך כבוד רב.

* * *

אל תבזבז יותר מכפי שאתה יכול להרשות לעצמך. אורחים בלתי צפויים יפתיעו אותך. אלה עשויים להיות בני משפחה שישהו בביתך יותר מכפי שתרצה. יש איום כלשהו בנזק ל־פריט מסויים ברכושך העלול לגרום לך צער. משהו הקשור בביגוד יגזול מזמנך ומחשבו־תיך בסוף השבוע הזה.

* * *

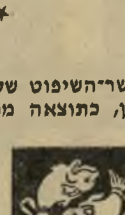

כושר־השיפוט שלך יתערפל השבוע לחלו־טין, כתוצאה מפגישה עם גורמים שאת טיבם אינך מצליח לקלוט. את בת דגים, תני לחוש החומור שלך חופש. צחקי, הצ־חיקי ונצלי כל רגע. כי האושר שלך הוא רק זמני, בסופו של דבר. חוץ מזה, צפויה לך בשבוע זה פעילות בלתי רגילה ומועילה, שאינה תלויה במין השני. הצלחות פיננסיות נכונו לך.

מכתבים

(המשך מעמוד 2)

להוות „לשון מאזניים", היה ברור לכל שאין לה תפקיד בקשת הפוליטית הישׂ־ראלית. עם הצטרפותה לממשלת הליכוד ברור כי תהליך הטמיעה וההתבטלות לא יאחר לבוא.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

סיירת אמונים

הרעיון להקים סיירת של גוש־אמונים במישמר־הגבול דווקא נראה לי. כבר מזמן למדו חכמים שהחתול הוא השומר הטוב ביותר על השמנת. ואם במישטרת תל־אביב נתנו לגנבים להיות אנשי יחידת ה־סיור והבילוש, שתפקידם לתפוס פורצים, למה שלא ינהגו כך גם בחברון?

אליעזר שטרן, בת־ים

מעניין שבחורי ישיבות „מתנדבים" פית־אום לשרת במישמר־הגבול, מבלי שזה יפריע להם בתלמוד התורה שלהם. לעומת

זאת, לצה"ל אין הם מוכנים להתגייס כדי לא להשבית את תלמוד תורה. כדאי היה לבדוק אם אנשי יחידת מישמר־הגבול של גוש־אמונים בחברון שירתו קודם בצה"ל, או שמא הם מוכנים להגן רק על אנשיהם ולא על כל ישראל.

אברהם נרקים, ירושלים

● ● ●

ד"ש מד"ש

קראתי לפני זמן רב מאמר של אורי אבנרי על ייגאל ידיין, שבו טען כי לידין ולאחרים היתה כוונה בשעתו להשתלט על המדינה באמצעים דמוקרטיים. חשבתי אז שצריך לשלוח את אבנרי לאישפוז. בעיקבות הבחירות האחרונות עקבתי ב־סקרנות אחר התפתחות המו"מ בין הלי־כוד לד"ש. היתה בי הרגשה סתומה שיש פה מישחק כלשהו, אם כי לא הבנתי מדוע אני מרגיש כך. עתה נמצאתי חושב בערך אותן מחשבות על ידין. הם גם אני זקוק לאישפוז?

מדוע הכריז ייגאל ידין ערב מילחמת ששת־הימים ואחריה, כל העת, שאין לו שאיפות פוליטיות ופתאום, זמן־מה אחרי כניסת רבין לתפקידו, יש לו פיתאום שאי־פות? ערב אותה מילחמה שיכנע ידין את אשכול למנות את משה דיין כשר־הביטחון, וכחבר בוועדת אגרנט החליט לא להאשים את דיין באחריות. האם זה צירוף־מיקרים בלבד?

המהלך הפוליטי האחרון של ד"ש או־מר רשני לגבי שאלות אלה.

דב גורן חולון

יש לנו שיבעה עקרונות / השם שלנו ידוע, „ד"ש" / לא מוותרים אפילו על קצה אית / אך מגיעי גם לנו ללקת קצית דבש.

אילן כרמי, חיפה

● ● ●

על ראש הגנב

בדף תשקיף (העולם הזה 2094) נכתב כי אישים בליכוד רוגזים על כך שדווקא עתה מוקרן בטלוויזיה הסרט התיעודי על המנהיג הפאשיסטי האיטלקי בניטו מוסו־ליני. אני ממש מתפקע מצחוק. בתור בדיחה זה לגמרי לא רע. אם הדבר נעשה במתכוון, ודאי יאמר נציג הליכוד ב־הנהלת רשות השידור כי הטלוויזיה נש־לטת על־ידי המאפיה השמאלנית. אם ה־עיתוי היה מקרי, הרי המישפט „על ראש הגנב בוער הכובע" קולע כאן בול.

אילו היו משדרים את הסרט לפני הב־חירות, ודאי היו נציגי הליכוד טוענים כי הדבר נעשה במתכוון כדי שלא יצביעו בעד הליכוד מפחד מוסוליני.

נציג הליכוד עוד עלול לטעון שהגשם שירד באחרונה הורד גם כן על־ידי ה־מאפיה השמאלנית, שהרי גרם למחלתם של ילדים מיסכנים של אנשי גוש־אמו־נים, הגרים בתנאי דיור גרועים.

ירמי שפיר, ניר עוז

● ● ●

מי אנחנו?

ביום בהיר אחד, אך קודר למדי, קראתי באחד העיתונים האחידים והממוש־מעים שלנו, שאנו לא רק מדינה דמוקר־טית אלא גם פלוראליסטית. הדבר היכה אותי בתדהמה, כי לא עלה על דעתי רעיון משונה ומוזר כזה. אני, למשל, סבור הייתי כי אנו לא טובים יותר מכמה וכמה מדינות גדולות וחשובות. גם לנו תשתית אידיאולוגית המהווה בסיס לעתיד טוב יותר לנו, לשכנינו ולכל עמי תבל; אי־דיאה שורשית, מקורית ועתיקת־יומין; ביטוי למורשת העתיקה ולחזון הנביאים. בקיצור, הציונות, אשר אם נלך בה בלי לסטות ימינה או שמאלה, מבלי להרשות למוגי־לב ותבוסתנים לפגוע ברוח עמנו, נקיים את הבלתי אפשרי בימינו — מדי־נה יהודית־ציונית טהורה.

המדינה העיברית הראשונה בעידן הח־דש דאגה לשמור על ציביונה, המסורת וטהרת הגזע שלה בכל האמצעים וה־מכשירים המונופוליסטיים שלה. בהכרעה דמוקרטית ופרלמנטרית צרופה שולטים 15% של הקלריקלים על 85% של החילו־ניים. המנהיגות הצליחה לרכז וללכד סבי־בה את יהודי הארץ לפי ההלכה ותחת דגל אחד — חוץ, כמובן, מאנשי רק"ח ואי־אלה בוגדים בתוכנו, אשר מהיום והלאה ייקרא שמם אנטישמים.

מפחד לזכות בכינוי הבזוי, בחר רוב העם לשתוק ולהיצמד לעם הנבחר וגם להצהיר בגאווה: כולנו ציונים, כולנו שייכים לגזע הנבחר על־ידי ההשגחה ה־עליונה והטוב שבגויים הרוג. העם זכה לליכוד מקיר אל קיר.

אם כך נראה המצב, אזי נשארתי במי־עוט משווע. בגיל קרוב לשיבעים עלי ללמוד, להבין ולהאמין, שאכן אני חי במדינה דמוקרטית ולא תיאוקרטית, פלו־ראליסטית ולא ־שוביניסטית. יוצא שעלי לחזור על עיקבותי, לעשות חשבון נפש מחדש ולמצוא תשובה לשאלה: מי אנחנו?

אליעזר פומרנץ, נהריה

● ● ●

ניגוח בכל מחיר

נראה כי רצונכם לנגח את שמעון פרס מעביר אתכם על דעתכם, ואתם עושים זאת גם במקום שזה לא מגיע לו כלל. ברשימה שהתפרסמה בעיתונכם במדור אתה והלירה (העולם הזה 2095) אתם מס־תמכים על דברים שהתפרסמו בעתון ה־אמריקאי לוס אנג'לס טיימס, בקשר לסרט של מנחם גולן על מיבצע אנטבה, מיבצע יהונתן, בעוד שניתן לברר את הדברים בארץ ולהיווכח שכל מה שנאמר בעתון זה הוא שטות מוחלטת. הרוצה לשקר — ירחיק עדותו.

הטענה כאילו נתן משרד הביטחון למ־פיקי הסרט חיילים ללא תשלום היא בדיי־חה, שכן ידוע לכל ואתם בעצמכם פיר־סמתם זאת בהעולם הזה בעת שהסרט הוס־רט, שאף חייל של צה"ל לא השתתף ב־הסרטה, וכי את תפקידי חיילי צה"ל ב־סרט, מילאו חיילים משוחררים. ממילא לא מגיע למישרד־הביטחון גרוש עבור הש־תתפותם בסרט ובטח לא „מיליוני דולארים" כפי שאתם טוענים כיד ההגזמה הטובה עליכם.

יותר מזאת, האיש שכתב את הכתבה אצלכם כנראה לא ראה את הסרט ובכל זאת יש לו החוצפה לטעון כי „שימעון פרס הוא גיבור הסרט." כל מי שראה את הסרט המוגמר יכול להעיד כי דווקא ראש־הממשלה יצחק רבין הוא גיבור הסרט, ולא פרס, שכביכול הפך אותו לסרט תע־מולה לעצמו. אני מבין שחיפשתם כל הזדמנות להשמיץ את פרס כאשר היה ב־שילטון. אבל מדוע להעליל עליו סתם עלילות כאשר הוא באופוזיציה?

יורם לוי, תל־אביב

אף אחד לא יכול לשיר כמו מיכל טל. חוץ מהסטריאו שלה.

מיכל טל אוהבת מוסיקה טובה. קל לנחש זאת.

קל גם לנחש שלגבי מיכל טל פירוש הדבר הנאה כפולה: כזמרת מצליחה בעלת קול מיוחד ונעים אוהבת מיכל גם לשמוע וגם להשמיע את השירים האהובים עליה.

"כשאני רוצה לדעת כיצד שומע אותי הקהל באולם אני מעדיפה להאזין במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל. אני פשוט מכניסה קסטה לטייפ הסטריאופוני, לוחצת על כפתור ובבת אחת אני שומעת את עצמי שרה בקול צלול, ברור, וחד בדיוק כפי שהוא נשמע בהופעה חיה".

אולם, מיכל טל איננה מאזינה רק לעצמה. כזמרת מקצועית היא אוהבת שירי עם ובלדות מכל העולם.

"עם נשיונל", אומרת מיכל, אני מאזינה למוסיקה הנפלאה הזאת ומרגישה כאילו קֶאט סטיבנס, דון מקלין או ג'ון בָּאֶז נמצאים בחדר האורחים שלי".

וכדי לארח את מיכל טל בחדר האורחים בבית צריך לעשות בדיוק מה שמיכל עושה בעצמה. להאזין לה במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל.

National

צעד קדימה אל המחר.

S.G. 2650

מגבר 60 וואט • רדיו AM/FM/FM/Stereo
טייפ דק סטראופוני עם תא קסטות הידראולי •
פטיפון אוטומטי • זוג רמקולים 2Way משובחים.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

מכתבים

בגין ואהרון פרופס

במאמרו של מר אורי אבנרי, (העולם הזה 2088). המוקדש לדרך חייו של ראש הממשלה מר מנחם בגין, יש אי־דיוקים עובדתיים ועיוותים אחרים. גלוי לעין כל מי שהיה בתוך העניינים בתנועת בית"ר בשנים ההן שמר אבנרי הוטעה בהרבה מקרים על־ידי מקורות בלתי־מוסמכים. אבל החתום מטה רוצה להתייחס לקטע אחד בילבד בסיפורו של המחבר — הקטע הנוגע לאהרן פרופס, נציב בית"ר פולניה לשעבר ואחד ממייסדי התנועה הרוויזיוניסטית (ומנהל הפסטיבל הישראלי במשך הרבה שנים).

אני כיהנתי כמזכיר כללי של שילטון בית"ר (ההנהלה העולמית של התנועה) בלונדון, תחת ראש בית"ר זאב ז'בוטינסקי בשנים 1940—1936 ובתפקידי זה הייתי מעורב ישירות בהנהלת ענייני התנועה, בכלל זה מינויו של מנחם בגין כי נציב בית"ר פולניה ב־1939 במקום פרופס. יותר לי, איפוא, להעמיד את הדברים שנזכרים במאמר על דיוקם.

● עיוות גמור הוא להגיד ש„כאשר הסכים ז'בוטינסקי להדיח את פרופס מתפקידו, מינה במקומו את אייזיק רמבה" וכו'. ראשית, ז'בוטינסקי מעולם לא הדיח את פרופס מתפקידו; שנית, אייזיק רמבה

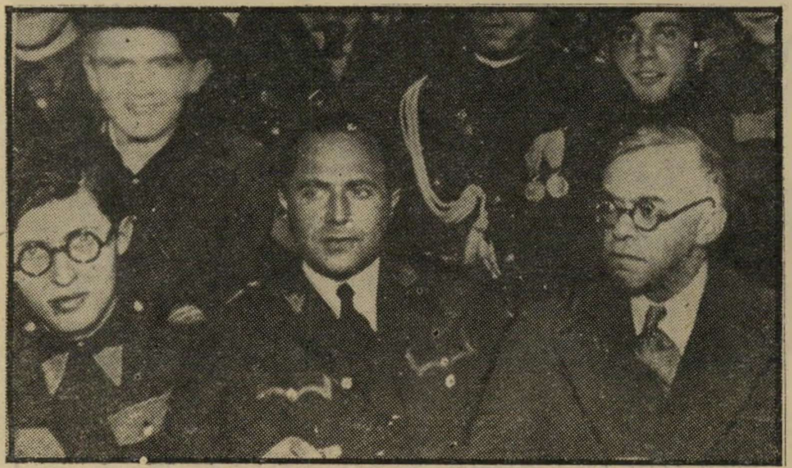

אהרון פרופס בין ז'בוטינסקי ובגין
האיש הגאה ביותר

ז"ל כיהן מספר שנים כמישנה לנציב בית"ר פולניה, אף פעם לא היה נציב ומ־1936 ועד לפרוץ המילחמה העולמית כיהן כחבר שילטון בית"ר בלונדון ומשם עלה ארצה.

● אין זה נכון ש„למן הרגע הראשון היה ברור שהוא (בגין) שואף אל המקום הראשון (נציב בית"ר פולניה)". האמת היא, כשהוצע לבגין תפקיד הנציב בסוף שנת 1938 הוא מיאן בתחילה לקבל אותו, והיה עלי לעמול קשה במשך חודשים אחדים כדי לשכנעו לקבל את המינוי של ראש בית"ר (ז'בוטינסקי הקפיד שלא לאכוף תפקידים על אנשים נגד רצונם אפילו בבית"ר).

● שיחרורו — לא הדחתו — של פרופס מתפקידו כנציב בית"ר פולניה נעשה במידה רבה לפי בקשתו הוא. פרופס כיהן בתפקיד יותר מעשר שנים (מאז 1928), ורצה באתגר חדש — ארצות־הברית. הוא אומנם נתמנה לתפקיד בארה"ב והצליח ליצור תנועת בית"ר גדולה במדינה שתנועת ז'בוטינסקי לא השכילה להכות בה שורשים עד אז.

● להגיד ש„פרופס לא הצליח להתמודד עם ממדי התנועה שגדלה במהירות, עם הפיכת בית"ר לתנועת נוער המונית, בעלת רבבות רבות של חברים ברחבי המדינה" — הרי זה לומר דבר והיפוכו. כי הרי היה זה בהנהגתו ובהשראתו של פרופס שהתנועה בפולניה גדלה והפכה תנועת נוער המונית!

● נכון בהחלט שפישרונותיו וכישוריו של מנחם בגין כמנהיג ולוחם נתגלו כבר אז, כשעדיין היה קצין נציבות צעיר וצנוע, ואהרן פרופס היה הראשון להכיר בכך. אבל לא פחות העריך מנחם בגין את פועלו והישגיו של פרופס בפולניה. אין תימה שהיחסים בין השניים היו ונשארו יחסים של הוקרה וחיבה הדדית עמוקה עד היום הזה. כל ותיקי בית"ר מתגאים במנחם בגין על שהגיעו לאן שהגיע, אבל יותר מכולם גאה פרופס בהישגיו של קצין הנציבות שלו מהימים ההם.

מרדכי כ"ץ, תל־אביב

● ההערכות בכתבה התבססו על עדותם של כמה מראשי התנועה בימים ההם, ונראה כי קיימת סתירה בין דעתם לבין דעתו של הקורא כ"ץ.

● ● ●

כמה זמן מאסר?

אנו קבוצת חברים באגודת אמנסטי מהולנד, שאימצנו אסיר בשם עבדאללה אל באיראת אל באיה, הנתון במעצר מינהלי ברמאללה מאז ה־14 במאי 1974 כחשוד בפעילות טרוריסטית. הוא מוחזק במאסר על פי סעיף 78 של אמנת ז'נבה הרביעית; סעיף 87 של תקנות הביטחון וסעיף 111 של תקנות ההגנה לשעת חירום 1945.

אם פעילויותיו הטרוריסטיות ניתנות להוכחה, מדוע אין שופטים אותו לתקופת מאסר מוגדרת? ואם לא ניתן להוכיח זאת, יש לשחררו. בשעה זו מופיע עבדאללה אחת לשישה חודשים בפני ועדה שעד כה החליטה להמשיך את מעצרו. נראה לנו אנושי ומתקבל על הדעת שאסיר יידע כמה זמן יימשך מעצרו. זה לא נעשה במיקרה של עבדאללה, הנמצא זה שלוש שנים במאסר מבלי שיהיה לו מושג כמה זמן יימשך מאסרו. אם שילטונות ישראל מאפשרים מצב זה, זה עומד בסתירה לאמנת זכויות האדם של האו"ם.

נראה לנו הגיוני שתהיה קיימת תקנה שתגביל את תקופת המעצר המינהלי לתקופה שלא תעלה על שנתיים. אם תקנה כזאת אינה קיימת, ניתן להשתמש לרעה במעצר מינהלי ואדם יכול להישאר למשך כל ימי חייו במעצר כזה.

אנו מקווים שעבדאללה יזכה במישפט הוגן או שישוחרר ממעצרו.

קבוצת אימוץ 95, מ. ואן דר מאר,
הנגלו, הולנד

● ● ●

רוח־לחימה

לפני כשנה ראיתי בטלוויזיה את מר אורי אבנרי כאשר עמד בעימות עם הצנזור לסרטים ומחזות. כאשר הצנזור הביא לדוגמה את הטלוויזיה הקנדית, המקרינה סרטים ללא צנזורה שבהם צרפים גם ילדים קטנים, ענה אבנרי בתשובה — יפה לדעתי — שהוא מתייחס לבתי־הקולנוע ולתיאטרון שבהם יכול המבוגר לבחור ולהחליט אם ברצונו לראות את המוצג בהם.

הייתי מצפה מכם שכשם שאתם נאבקים על הזכות הבחירה של המבוגר בקולנוע ובתיאטרון, תגלו רוח־לחימה ומאבק רצוף ליצירת דעת־קהל למען סינון סרטי תועבת האלימות מהטלוויזיה. אל יאמרו לנו כי מי שלא רוצה לראות, שיסגור את המכשיר. מי שטוען כך מעיד על עצמו שאין לו מושג בעוצמתו המפתה של מכשיר זה.

משה רז, תל־אביב

ביוריתמוס
(השעון הביולוגי)

מעתה תוכל לקבל את תרשימי הביוריתמוס שלך מנותחים ע"י מחשב.
(המחירים כוללים מ.ע.מ. ומשלוח)

- מחיר נתוח ל־3 חדשים —.56 ל"י
- מחיר נתוח לחצי שנה —.89 ל"י
- מחיר נתוח לשנה —.152 ל"י

שלח/י את תאריך הלידה שלך וצרף שיק על הסכום המתאים לפקודת ג.ד.י. שרותי פרסום, ת.ד. 39799 ת"א

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117 227118
חניה חופשית

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 783
תאריך: 30.10.52

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבת־דו"ח תחת הכותרת „האמריקאים" שהלכו השבוע לפני 25 שנים לקלפי, ובחרו בגנרל (5 כוכבים) דוויט אייזנהאור כנשיא ארצות־הברית. ארבעה עמודי כתבת־הדו"ח היו ניסיון עיתונאי ראשון במינו לסקר את ארצות־הברית, מאבקי־הכוחות הפוליטיים והגיזעיים שבה, ותהליך תיפקוד הדמוקרטיה האמריקאית. תחת הכותרת „אפלה על כפר אוריאל" הביאו כתבי השבועון את סיפורו של כפר אוריאל, שתושביו עיוורים.

בכתבה „המעברות גועשות — הקרב בעמק חפר" הביאה מערכת השבועון, לפני 25 שנים, את סיפור התפרעות תושבי מעברת עמק־חפר, שהתפרצו אחרי שאחת מבנות המעברה נושכה על־ידי כלב־שמירה של אחד מפרדסי הסביבה. כתוצאה מאותן מהומות נעצרו 35 מתושבי המעברה. תחת הכותרת „חידון מוסיקאלי" פתח „העולם הזה" השבוע לפני 25 שנים בסידרת חידונים בשטח המוסיקה. בכותרת „מוות אורב בבית" הביאו כתבי השבועון את אי־מודעותו של הישראלי לסכנות הטמונות במקורות חשמל גלויים בביתו. במדור „תיאטרון" סוקרה הצגת־הבכורה של המחזה „בדלתיים סגורות" מאת ז'אן פול סארטר, בתיאטרון „זירה" בבימויו של מיכאל אלמז. בשער האחורי של הגיליון הובאו שש תמונות מתוך האופרטה „הלנה היפה" מאת ז'ק אופנבך שהוצגה בעברית.

בשער הגיליון: יהודית בן־אמוץ ואדי לניו, ממשתתפי ההצגה „הלנה היפה" שהוצגה על־ידי התיאטרון המוסיקאלי.

מיתקפת צרצרים על תל־אביב ✱ מה עושה סטאלין בשעות הפנאי שלו? ✱ לוי־יצחק הירושלמי מציע הקמת „בית־לורדים"

העם

ליל מנוחה

אם להאמין לסופר הארץ, סובלת תל־אביב מצרה חדשה שאינה מניחה לאזרחיה לישון שנת ישרים. מיליוני צרצרים מתעופפים בחלל העיר (או בדימיון הסופר) בלילות, מקימים בחיכוך כנפיהם, שאון מחריש אוזניים. מזויין במקלות ולבוש פיג'מות יצא צבא האזרחים להכות באוייב ולהיאבק על שנתו.

אולם הצרצרים לא היו היחידים שהדירו שינה מעיני האזרח המודאג. לא פחות הדאיגו אותו השמועות שנפוצו לפתע ב־אלף מקומות שונים, כאילו עומדת הממשלה להחרים 40% מכספי האזרח. היו רק כמה הסברים למבול פתאומי זה של שמועות אחידות: (א) הן נכונות, (ב) הן הופצו על ידי ממשלת חשוק־השחור, כדי להניע את האזרחים לבזבז מייד את כספם המזומן, ולהעלות בכך את מחיר הזהב שירד פלאים בחצי השנה האחרון וגרם הפסדים עצומים למחזיקיו.

לשאר האזרחים, שאין להם כסף בבנק או זהב בארון, ואשר גם מכת הצרצרים המסתוריים פסחה עליהם, היה מיבחר גדול נוסף של דאגות, לפי הטעם והנטייה האישית: מבול האסונות בכל רחבי הארץ, התנפלות העולים החדשים על המישטרה ליד חדרה והפגנות עולים בכל רחבי המדינה, הריב הפנימי בשתי מפלגות חשובות (מפ"ם והפועל המזרחי) והיעדרה של ממשלה בעלת רוב.

אם בכל־זאת ישן האזרח שינה מתוקה (ומרבית האזרחים מתמידים בכך כנראה), יש לזקוף את הדבר לחוזק עצביו.

מפלגות

הקיסר והאפיפיור

בשילהי ימי הביניים פרץ מאבק איתנים בין הקיסר הגרמני והאפיפיור הרומי. ה־אפיפיור, נציגו האישי של המשולש ה־אלוהי (האב, הבן ורוח הקודש) עלי־אדמות, דרש לעצמו את הזכות לשלוט גם במלכים. הקיסר סבר אחרת: לדעתו היה צורך להפריד בין קודש לחול, בין עיסקי הגוף ועיסקי הנשמה. תוצאות המאבק שייכות להיסטוריה, ונתקבלו כחוק בלי־יעבור כמעט בכל מדינות העולם: הפרדה מוחלטת בין המדינה לכנסיה.

כשנוסדה התנועה הציונית וניגשה להקים מדינה משלה, לא יכלה ליהנות מפרי המאבק של הזולת. היה עליה ללחום שוב בקרב בין שמיים לארץ. אלא שבהיעדר מלך ואפיפיור לבש הקרב צורה פרוזאית יותר, והפך מאבק בין מיפלגות.

לא היה זה קרב מלאכותי. מצד אחד התגבש בארץ ציבור גדל והולך שראה בדת לכל היותר משהו ששמר על קיום העם בפזורה, והפך מיותר עם הקמת המדינה. נגד מחנה זה התייצב הציבור הדתי, שניזון בעיקר מן הפזורה וסבר שאין בכלל טעם במדינה יהודית אם אינה משמשת להאדרת הדת היהודית.

ניצחון הכופרים וכסף דתי. המאבק התנהל כמעט בכל שטח ושטח, והוכיח כי מפרידה תהום בין אדם מאמין השומר על עשרות מצוות, לבין הכופר. המאבק בתחום זה מוביל ממנוחת השבת, דרך חינוך הילדים ועד למחנות־הצבא. היה ברור כי תמיד היתה קיימת סכנה חמורה שתפרוץ מילחמה גלויה בין שתי התפיסות, מילחמה שהיתה מסתיימת בלי ספק בניצחון הכופרים — ובניתוק זרם הכסף מן היהודים הדתיים בחוץ־לארץ אל המדינה הכופרת.

אם לא פרצה מילחמת־הדתות עד היום והושגה פשרה כלשהי, מגיעה התודה לתנועה המגלמת בעצמה את הפשרה: תנועת הפועל המיזרחי. היא פרשה מתנועת האם (המיזרחי) מתוך דיעה שאין להביא את הדת אל היישוב אם הדתיים עצמם מסתגרים בבית־המידרש. היא השתדלה לצאת אל היישוב.

תוך כדי כך הפך הפועל המיזרחי תנועה מרכזית במדינה, בעל שמונה נציגים בכנסת ויותר מ־40.000 חברים, המחזיקים ב־60 נקודות התיישבות. שום ממשלה לא תיתכן ללא השתתפות חבריה (אלא־אם־כן יכניס בן־גוריון לקואליציה את מפ"ם או את הציונים הכלליים). אם אומנם לא הצליח הפועל המיזרחי להפוך את המדינה לדתית, הרי הוא מתגאה — ובצדק — שהצליח בכל זאת למנוע את מעשי־הכפירה האיומים ביותר, כגון קבלת חוקה בלתי־דתית, והכניס את הנוהג הדתי לכל מוסדות הממשלה, כולל צבא ההגנה לישראל.

כובע מול כובע. אולם הפועל המיזרחי סובל ממחלה פנימית המאפילה על ההנאה מן ההישגים. מילחמת הסיעות המתרוצצות בקיבתו גרועה מכל מילחמה דומה במדינה, להוציא את המאבק בתוך מפ"ם.

המחלה באה עם הגידול. במרוצת הזמן הצטרפו לתנועה יסודות בורגניים וזעירי־בורגניים, חנוונים ויצרנים, שטישטשו את האופי הפועלי של הפועל המיזרחי *. הסיסמה תורה ועבודה התחלקה לשניים, כי־שסיעת השמאל (למיפנה) שמה את הדגש על העבודה ואילו סיעת־הימין, בעלת ה־רוב, מעדיפה את התורה. שתי הסיעות מאשימות זו את זו בכל הפשעים והחטאים האפשריים, החל מרדיפה אחר כיסאות בממשלה וכלה בהברחות השוק־השחור.

השבוע נפרש צעיף אהבת־רעים על כל ההשמצות ההדדיות, ונתכנסו בני כל ה־סיעות כדי לשוחח בסיגנון פרלמנטרי. המאורע: הוועידה הארצית הי"א של הפועל המיזרחי. באולם הישיבות ברחוב ריינס בתל־אביב, ובקפה בוסתן הסמוך ניראו בצוותא כובעי מיגבעת (המסמלים את ה־אגף הימני) וכובעי מצחייה (המסמלים את בני הקיבוצים).

אך חשובים יותר היו חובשי הכיפות התימניות ושאר כיסויי־הראש המיזרחיים. כי המקור העיקרי לגיוס כוחות מילואים לתנועת הפועל המיזרחי אינו הנוער ה־ישראלי, אלא מחנה העולים החדשים ש־גודלו בהווי דתי בחוץ־לארץ, ונדהמו למ־צוא בארץ ציבור גויי.

* תהליך שנמשך משך 25 שנה ביורשתה של הפועל המיזרחי — המיפלגה ה־דתית לאומית (מפד"ל) והוביל אותה לנקיטת עמדות ימניות־לאומניות קיצוניות.

היסטוריה

בניין על הסלעים

היום, הדבר כמעט שלא־ייאמן. אבל תל־אביב היתה לפני לא יותר מעשרים שנה עיר קטנה, נחמדה ותמימה מאד. וכאשר רצו להביע בציור או בתמונה נושא שיסמל אותה היו לרוב בוחרים בבניין מוזר וירקרק, שנתמך על עמודים גבוהים הבנויים על גבי סלע שעל חוף הים, בקצהו המערבי של רחוב אלנבי. מעין גשר הוביל מן הרחוב אל הבניין שהיה קרוי „הקאזינו".

למרות השם לא היה זה קאזינו אמיתי. לא שיחקו בו בקלפים או בגלגל־מזלות; נהגו ללגום בו את התה של שבת אחר־הצהריים, כשתיזמורת־מיתרים זעירה מנעימה את בילויים של האנרחים.

היה זה יום שחור, בייחוד לילדי תל־אביב שהתרגלו למקום ואהבו לצוד סרטנים בין עמודיו, כאשר יום אחד החלו הורסים את הבית־הירוק. היה זה חלק מהתוכנית לשיפור שפת־הים, תוכנית ש־כללה בין השאר גם את הכחדת בניין המרחצאות החמים והקרים, גם הן נקודות נוף מפורסמות. במקום הבניינים הצנועים נמתחה טיילת ארוכה וניבנו בנייני פאר. הים הזדהם.

עכשיו חזר הקאזינו התל־אביבי לחדשות: קבוצת בעלי־הון הגישה בקשה ל־מישרד המיסחר והתעשייה, שירשה לה ל־הקים מחדש את בניין הקאזינו בתוך ימה של תל־אביב. ידיעה זו תזכיר נשכחות לרבים, ותשמח מעטים. הסיבה: הפעם יהיה זה קאזינו ראוי לשמו — ומישחקי־הגורל יהיו בו חוקיים, ומטרתו לשרת תיירים עמוסי דולרים. ולסחוט מהם מטבע זר לקופת המדינה.

בעוד שכלכלנים רבים ראו בהפיכת ישראל למונטה־קארלו מיזרחית רעיון חיובי, עיקם שר־החינוך־והתרבות את חוטמו, ו־פסק שהדבר יביא לשחיתות. הגיב על כך עיתונאי אחד: „לפחות תהיה זו שחיתות גלוייה, ללא שמץ של צביעות."

וורה גלר (במרכז) מלכת המים 1952 וסגניותיה

מכתבים

המישפט על הנוער

בקשר למישפט על הנוער ברצוני להעיר: הירושה שלנו בשטח החינוך לאזרחות איננה מצטיינת בפאר רב. מרבית ימינו, ומרבית חיי אומתנו, חונכנו לעבור על החוק מאחר שהחוק היה חוק זר, חוק עויין, ואותן פעולות שאנו מרימים על נס, כמו 'ההעפלה' ו'ההגנה' היו בשעתן 'עבירה על החוק'. ועתה, כשאנו בונים את מדינתנו ומחוללים מהפכה כבירה, עדיין יש כוחות הבולמים התפתחות זו, ותופעות של חוסר חוש ציבורי הן כשרואים בשוטר — אדם עויין ולא מגן.

יגאל לוסין *, חיפה

אנשים

● עיתון שווייצי־מצוייר שפירסם את זיכרונותיו של בן־אחיו של יוסף ואסירייגוביץ דז'וגאשווילי, המכונה **סטאלין**, גילה כמה פרטים מלבבים על חייו של האיש רב־הכוח ביותר בעולם: בשעות הפנאי שלו עוסק סטאלין במלאכת סנדלרות בבית־מלאכה קטן שהקים לעצמו ליד הדאצ'ה (מעון קיץ) שלו בקירבת מוסקבה. עיסוק זה ממריץ את מלאכת המחשבה שלו, ואת סיסמתו המפורסמת „סוציאליזם בארץ אחת" המציא שעה שעסק בו. באורתו בית יש לו גם חדר־חושך, שבו הוא מפת את תצלומיו ככל צלם־חובב אחר.

● עיסוק מעניין (ואולי אפילו יעיל) מצאו לעצמם השבוע **משה בן־אפרים**, איש קול־ישראל **ויצחק לוי**,** סופר הדור בירושלים: ביושבם בקפה עטרה, החלו עורכים רשימה של אישים שכדאי היה לייסד עבורם בית־עליון בדומה לבית־הלורדים האנגלי. תוך חמש דקות אספו 67 מועמדים. השניים טוענים: „בית־עליון עלול להציל את המצב בארץ, בזה שיאפשר הוצאת זקנים מחיי המדינה בלי לפגוע בכבודם."

* לוסין, משמש כיום כאחד מבכירי הטלוויזיה הישראלית.
** כיום יצחק לוי הירושלמי, חבר מערכת מעריב.

החלק השני והעיקרי

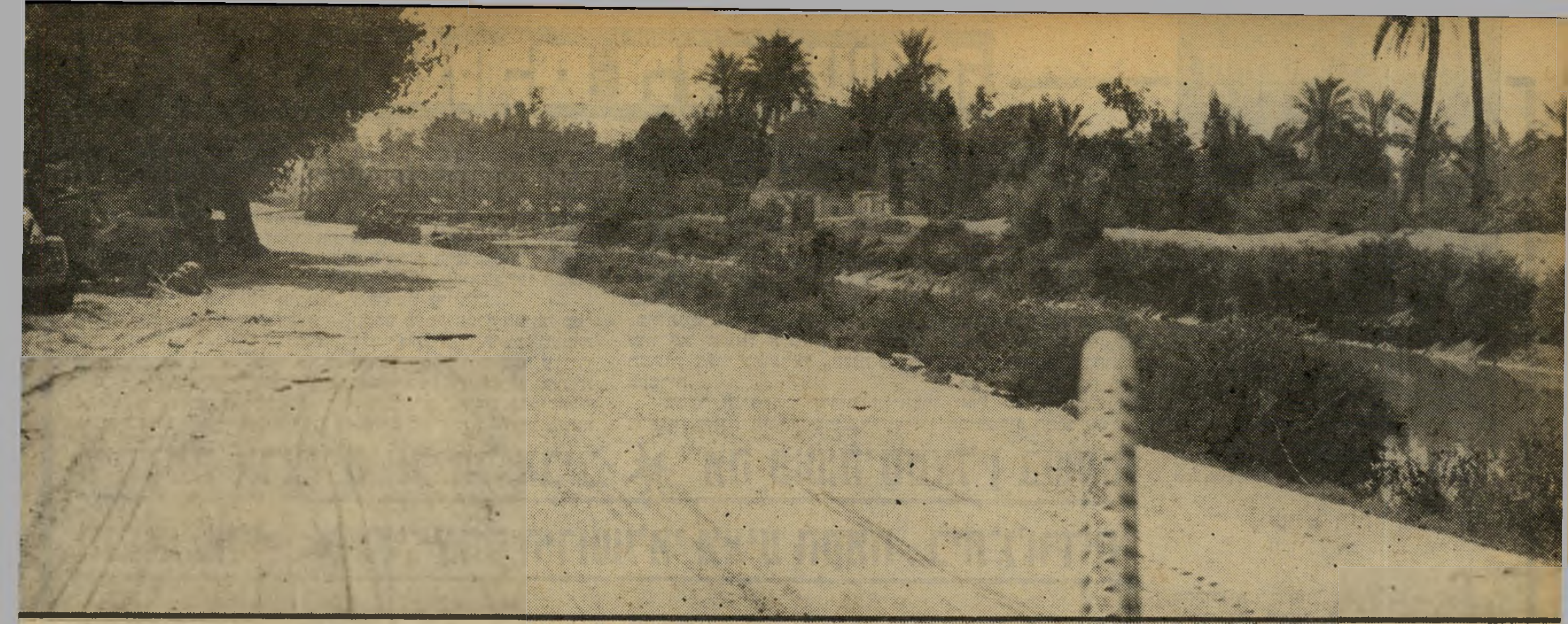

אפריקה: תעלת המים המתוקים ליד איסמעאיליה

הפרשן הצבאי של „העולם הזה ממשיך בניתוח השאלה: למה לא הופנתה המיתקפה נגד הארמיה השניה - ומשרטט תוכנית אלטרנטיבית

„אבירי-לב 2, משופר"

מעל ומעבר לכל היתרונות אשר מנינו עד כה בבחירת הארמיה השניה כיעד המיתקפה האמורה־להכריע בדרום, עומד יתרונה, לצורכי מילוי מטרת ה־מילחמה הצבאית (כיישום המטרה המדינית הנכונה וההכר־חית), של „השמדת כוחות האוייב תוך חזרה אל קו־המים" — שני האלמנטים אשר נעשו החיוניים וההכרחיים ביותר לנו, משהפכה „מטרת־המילחמה" שלנו, לאחר ההצלחה המצרית בשלב־הפתיחה, לרצוננו או שלא לרצוננו, „שלי־לת מטרת־המילחמה המצרית, באמצעות ביטול, מוחלט או לפחות ניכר ביותר, של הישגם הצבאי".

למעשה, היתה מטרה זו צריכה להיחשב מובנת־מאליה ובלתי־נמנעת: הרי לא יכולנו ללחום, במטרה להנציח הישגים צבאיים מצריים — ולא רצינו ללחום למען כיבו־שים טריטוריאליים נוספים, שאין בהם ערך, או צורך. מטרה זו (של הישארות על קו המים) — ועוד בצורה הקיצונית ביותר האפשרית — היא שגרמה את ישיבת צה"ל בסיני, עד המילחמה, ב„קו בר־לב", שמהותו הגנה קישחת, ללא ויתור, מן הסנטימטר הראשון של גדת־התעלה. וזוהי גם המטרה אשר הוצבה למיתקפתו הרא־שונה של צה"ל בדרום, ב־8 בחודש.

לכן, אין לראות כל חידוש בטענה, שצריך היה לתקוף, לנצח, להשמיד (או להדוף) את המצרים בסיני — כאשר מאמץ זה הוא העיקרי (כמו ב־8 באוקטובר). החידוש העק־רוני נעוץ דווקא בכך, שמתוכנית „אבירי־לב" — כתוכנית מערכתית — כפי שנהגתה וגם בוצעה, נעלם למעשה, לפתע ולראשונה, המאמץ להבסת המצרים בסיני, ואת הכל תלו עתה בצליחה ובכיתור במערב התעלה.

השאלות המכריעות של המילחמה לא נדונו כלל - לא לפני המיתקפה ולא אחריה

חידוש זה דורש הסבר מיוחד מעושיו, מפני כמה סי־בות.

ראשית, אין כל סיבה להניח, או ראיה, כי „המטרה" הקבועה־הייעודית המסורתית של חזית־הדרום ובסדרי־העדיפויות המסורתי שלה — כפי שהובנו תמיד על־ידי צה"ל — השתנתה לעומת ה־8 בחודש (אך אף לעומת תקופת קדם־המילחמה).

שנית, הסתמכות על כיתור לבדו היא דרך מאד מפוקפקת להשגת מטרה של השמדת האוייב; מכתרים את האוייב ואחר יושבים וממתינים עד אשר ייפול לחיקנו הממתין, ללא מאמץ נוסף. בנסיבותינו, כאשר „שעון־החול" היא עובדת־חיים מרכזית, זהו חלום־באס־פמיה, תלוש ונלעג.

שלישית, אפילו ניתוח צבאי־מיבצעי טהור של „הגור־מים המשפיעים", כפי שהיו, צריך היה להוביל את הפיקוד הגבוה לכך, שהמאמץ העיקרי שלה ייעשה בסיני, כאשר מיבצע־הצליחה וההתקדמות באפריקה מהווים מאמץ מישני — אמנם חיוני להצלחה, אך כמאמץ־עזר למאמץ־העיקרי.

ביזבוז הכוח

הגורם־המשפיע הראשון שהכתיב עשיית המאמץ ה־התקפי בסיני — ומול ארמיה 2 — היה היערכות הכו־חות. עיון במפה יראה לנו מיד שעיקר כוחו של צה"ל בדרום היה ערוך, מתחילת המילחמה, בין צפון האגמים לפיתחת־קנטרה. ערב „אבירי־לב" הגיע שיעור הכוח שם, כפי

מאת

בנימין עמידרור

שניתן להסיק מן הפירסומים, לכדי כשלושה רבעים מעוצמתנו בחזית הדרום.

הדרך האחת והיחידה להביא כוחות אלה לידי ביטוי מירבי ובו־זמני לשם הבסת ה־אוייב, היתה בתקיפת ארמיה 2 — בעיקר בסיני, תוך סיוע של חדירה לעורפה, על־ידי כוח צולח.

כל דרך אחרת — כגון זו שננקטה — היתה כרוכה בביזבוז העוצמה, כאשר חלקה בטל וחלקה רק במגע הגנתי פאסיבי. יתר־על־כן, אפילו נתכוון הפיקוד הגבוה, בכל מחיר, להסתמך על צליחה וכיתור באפריקה, בכל זאת לא היתה כל ברירה בידו לעשות זאת, בעיקר משבחר לצלוח בדוורסואר, אלא על־ידי שיתקוף, קודם־כל את ארמיה 2 בסיני.

חוסר־ברירה זה צמח מכך, ש„התפר" המפורסם עצמו אמנם היה ריק מכוחות, אבל בטווח קצר מציר־הצליחה העיקרי („עכביש") ופיסית, על הציר השני („טירטור") נערכו להגנה כוחות מצריים ניכרים, וביניהם אלמנטים של שריון־וחרמ"ש, המסוגלים לגרע או להלום, בן־רגע, דרומה. כל הנתונים הללו היו ידועים ונהירים — ולא, מן ההגיון היה שיניחום — לפחות בעיקרם, לפיקוד הגבוה שלנו.

כוחות מצריים אלה, שכללו את דביזית החי"ר 16 המתוגברת ודיביזית הטנקים („המשוריינת") 21 נפרסו והתחפרו במה שהיה במערך המצרי העמוק והחזק בסיני. בתקיפתם, תקף צה"ל את הגוף העיקרי של ארמיה 2 בסיני; (ולמעשה, של הצבא המצרי). בסופו של דבר, אכן השתתפו בהתקפה על ארמיה 2 כל הכוחות אשר נמצאו מולה — אוגדות שרון וברן ו„כוח ששון". אבל הם תקפו בנפרד, בחלקים־חלקים, במועדים, בכיוונים ובמקומות שו־נים. אילו היו כל הכוחות הללו מופעלים במיסגרת מאמץ כל־חזיתי אחד, באותו זמן, על־פי תוכנית־מיתקפה מוכנה־מראש ומתואמת ובשליטה מרכזית הדוקה, ודאי שהיה בידם לרסק לרסיסים בזמן קצר, את ארמיה 2. אבל המאמץ ההתקפי המתוכנן והרצוי כוון ובוצע רק במערב התעלה ועוד דרומה. לכן כל ההתקפות אל ארמיה 2 שממזרח לתעלה, נעשו רק כמאמץ מישני, מחוסר ברירה, במשימה המיגננתית־באופיה של אבטחת הצליחה ובכפוף לה, כאשר כל כוח־משנה — אוגדות, חטיבות, גדודים — **מוטל לקרב** הזה לרוב בפני עצמו, בלא שייעשה כל נסיון לאתר נקו־דות־תורפה מצריות, או לנצלן משנוצרו. התמונה הכללית מראה, כי מילבד עוצבה אחת — חטיבת טוביה — כל כוחות־המישנה של שרון וברן עברו בחזיתה הדרומית של ארמיה 2, „הכניסו אגרוף" שטחי, קצר או ממושך, שבו ופנו משם וצלחו למערב.

תופעה שלא הושם אליה לב היא, שבגיזרה ההיא עלה בידי כוחותינו — למרות שפעלו לרוב בנפרד ובחוסר תיאום מספיק — להביא את דיביזיה חי"ר 16 ודיביזיה טנקים 21 (או מה שנותר ממנה אחרי התקפות־הנפל המצריות ב־14 בחודש), לכלל התפוררות. עמן נטחנו שם, בעיקר על־ידי מאמציהן העיקשים־להפליא של חטיבות אמנון וטוביה (בתוספת גדוד אמיר מאוגדת ברן), גם יחידות ועוצבות מצריות נוספות, של טנקים וחרמ"ש, אשר היוו את עיקר עוצמת העתודה של ארמיה 2 והוחשו על־ידה למניעת התפרקות האגף הדרומי שלה ולסתימת הפירצה. אנו רגילים לחשוב על „התשה" ו„שחיקה" כדברים לא־נעימים שגורמים הערבים ליהודים. אבל בגיז־רה ההיא, עוצבות ויחידות הטנקים של צה"ל הן אשר שחקו את המצרים, עד שתש כוחם ונטשו את מיתחמיהם, ב„חווה הסינית" ועד חצי „מיסורי", בעיקר מאפיסת־כוחות.

למה הארמיה השלישית ולא הארמיה השניה? למה באפריקה, ולא בסיני עצמה?

למרות זיוף הפרופורציות אשר גרמה טראו־מת ה־8 באוקטובר, עדיין היתה התקפה מושכלת ומרוכזת של אוגדת־שיריון יש־ראלית, בגדר מכה חזקה דיה, לפורר ולהכים כל מה שיכלו המצרים להעמיד מולה.

„כוחות טריים"

דומה כי יש יסוד מספיק להנחה, שאת סיבת הימנ־עות הפיקוד הגבוה מתיכנון־מראש של הנחתת מיתקפות, מאסיביות שתכליתן איננה „בלימה" או „לחץ"

גרידא, יש לחפש בעובדה, שצמרת צה"ל לא ידעה ולא הבינה לאשורו, מה באמת קרה ב־8 בחודש, ובמיקרים אחרים. נראה כי כך גבה בתודעת הפיקוד הגבוה — בעיקר מפקדת חזית הדרום — מעין „מחסום־פחד", שבגינו כבר לא האמינו ביכולת כוחות צה"ל להתגבר, בהתקפה יזומה רגילה — ובוודאי כשכיוונה הכללי חזיתי — על קטע ממערך ההגנה המוכן של הארמיות המצריות, וגם להבקיעו למלוא עומקו, וכל זאת בלא לשלם מחיר בלתי־נסבל. כצפוי וכרגיל, מחירה של „זהירות" מעין זו כבד ומיותר, כפי שעוד ניווכח בסקירת הצליחה, כהתארעותה. העובדה שבפועל נמצא הפיקוד הגבוה מחייב ומאיץ בתוקף, בשרון וגם בברן, שיתקפו מיתחמים מצריים ב„חווה הסינית" וב„מיסורי", איננה סותרת את ההנחה שלעיל. מפקדת החזית ראתה התקפות אלו כנובעות מהכרח שנוצר בשטח, לשם הדיפת האוייב צפונה כדי להרחיקו מראש־הגשר, אבל בשום פנים לא כחלק ממאמץ התקפי מערכתי כולל יזום, שתכליתו איננה „דחיפת" המצרים בילבד, אלא הבקעת המערך הארמיוני כיבושו, והשמדת ארמיה 2 בסיני.

כיוון שהוחלט כי המאמץ העיקרי — וממילא ריכוז רוב הכוח — ייעשו באפריקה, תוך הימנעות מכוונת מ„הסתבכות" עם הכוחות המצריים העיקריים בסיני, לא נוצל ריכוז־הכוח מול ארמיה 2 באופן מלא ובו־זמני.

קודם כל, היה צריך שרון להידחק ב„תפר", כאשר ברן ערוך מאחריו, ממתין לתורו לצלוח. מיפקדת החזית דאגה שיהיה ברן „טרי", לצורך הלחימה באפריקה ולכן נערך להתארגן מאחרי קו החזית. „כוח ששון", שנעשה אחראי לבדו על רוב גיזרת ארמיה 2, נאלץ להתפזר לכל אורך חזיתו, עד הים־התיכון. הגם שהיו אי־אלו מחשבות לעניין ניצולו למיתקפה, נראה שלא היו רציניות. כך נגזר מראש שיבוזבזו ההזדמנויות אשר נוצרו אחר־כך בפועל בגיזרתו של כוח ששון, ומילבד „לחץ" לא תרם כל תרומה מועילה. הכוח האחר שהשתתף במיתקפה הוא „אוגדת סיני" (מוקטנת, ועתה בפיקוד קלמן מגן ז"ל, לאחר נפילת אלברט מנדלר) המתין גם הוא במקומו, בגיזרה הדרומית, באפס מעשה של ממש, עד שיגיע תורו לצלוח.

וביעילות המירביים, מול ארמיה 2, באחת או יותר מגזרות אותה חזית.

ריכוז הכוחות

היערכות עיקר עוצמת חזית־הדרום בקו דוורסואר — קנטרה נגרמה לא רק מפני סיבות מיבצעיות. הגורם העיקרי היה דווקא לוגיסטי.

ממיזרח לקו זה נמצאו שני המרכזים הלוגיסטיים העיקריים של צה"ל בחזית סיני — איזור רפידים ואיזור — בלוזה־רומני. משניהם נמשכו אחורה שני עורקי־התחבורה הראשיים שהזינו את סיני — ואלה היו, כמובן, גם צירי־

ההיבט הלוגיסטי לא זכה בניתוח, בהערכה ובהשפעה הנכונים בניהול המילחמות של צה"ל

התנועה החשובים, הנוחים והקצרים ביותר, שהוליכו מסיני אל מרכז ישראל. לכן, מצד אחד, חדירה מצרית עמוקה בגזרות אלו היתה פחות־נסבלת מאשר במקומות אחרים; ומצד שני, האפשרות לקיים כוחות גדולים בהן היתה טובה וקלה יותר, וגם משך הזמן שנחוץ להגעת כוחות מלב ישראל, קצר יותר.

מסיבות אלה, וכן ביגלל גורמים אחרים — כמו, אופי השטח ממערב התעלה וכן התפיסות והנתונים המיבצעיים שהתקיימו לפני המילחמה וכפי שפורשו והובנו אז — נטה צה"ל, לפני יום־הכיפורים, לראות את האפשרות הסבירה והעדיפה לצליחת התעלה, במיסגרת המאמץ ההתקפי העיקרי שלנו, בכמה מקומות שבמחצית הצפו־

כאלה לא עמדו לרשותו בכל חלק אחר של החזית, בסיני או באפריקה. מצב לוגיסטי כזה הוא בגדר נכס מיבצעי רציני ביותר, שאיפשר לנצל, באופן יעיל, כל הזדמנות אשר היתה נוצרת במרחב — ובכך גם הזמין יצירת אפשרויות כאלו.

אופייני הדבר ומצער — מהיותו סימפטום מובהק של אי־מיקצועיות מוכחת ועמוקה — שההיבט הלוגיסטי לא זכה בניתוח, בהערכה ובהשפעה הנכונים בניהול המילחמות והמערכות על־ידי צה"ל.

לכל איש־צבא היודע את מלאכתו היו הנסיבות הלוגיסטיות מכתיבות, כימעט אוטומטית, העדפת תקיפת ארמיה 2; וזה היה המובן־מאליו הראשוני, אשר כדי לערערו ולצרכי העדפת דרך־פעולה אחרת, נחוץ היה שיכנוע קשה (או, כמובן, הכוונה־שוללת מפורשת מלמעלה). הפליאה תיגבר לנוכח העובדה, שצה"ל עצמו בחר להשיג הכרעה בדרום באמצעות חדירה עמוקה לעורף האוייב; כלומר, באמצעות התנקה וניתוק של צנורות־החיים הלוגיסטיים המצריים — ועוד, כאמור, תוך הסתמכות מופרזת ובלבדית־למעשה על כך, תוך הימנעות מכוונת (שוגה) מהכרעה בדרך של התנגשות בחלק מסויים מן הכוחות העיקריים של האוייב.

הלוגיסטיקה, מסתבר, נתפסת כגורם בעל השפעה מכרעת אצל האוייב, אך לא אצלנו ועל מבצעינו.

פקודת מיבצע

לשם סיכום־בהמחשה של מסקנתנו, שאת המיתקפה נחוץ ונכון היה להנחית על ארמיה 2, תוך ביצוע המאמץ העיקרי במיזרח התעלה, ננסה להציע ולתאר כאן את „המיתקפה הנכונה", שראוי לכנותה אבירי־לב 2, משופר.

סעיף „המשימה" (או „הכוונה") בפקודת־המיבצע ה„משופרת" יורה, כי מטרת המיבצע היא „השמדת ארמיה 2, על־ידי כיתורה במערב התעלה והתקפת כוחותיה הערוכים בשטח סיני." מאפייני „השיטה" יהיו:

● **ביצוע צליחה ב„מצמד"** (דרוורסואר), אבל

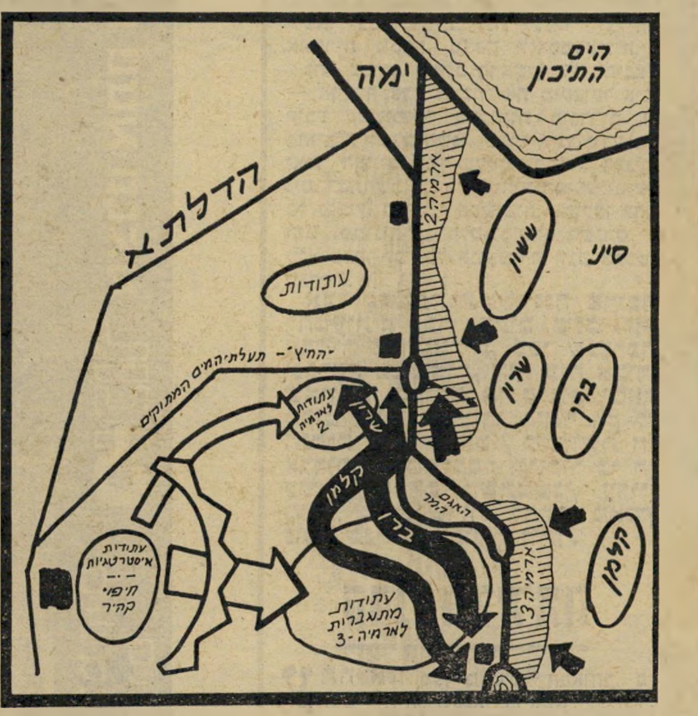

הביצוע בפועל של **אבירי־הלב.** המפה מראה את ה־כוחות של ששון, שרון, ברן, וקלמן, את כיוון התקפתם, את העתודה האיסטרטגית המצרית ואת עתודות הארמיות.

פיצול הכוחות במיבצע כפי שהיה, בין המאמץ העיקרי (דרומה) והמאמץ להרחבת ראש־הגשר ואבטחתו שהופנה כלפי צפון.

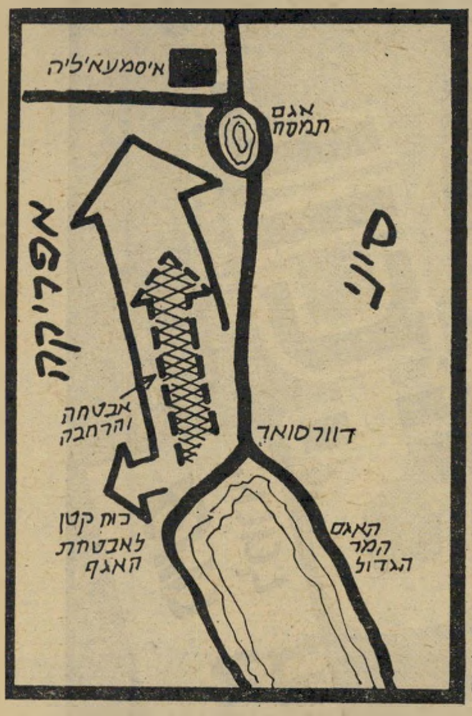

ריכוז הכוחות כפי שהיה צריך להיות כתוצאה מאיחוד המאמצים. המאמץ העיקרי גם מרחיב ומאבטח את ראש־הגשר.

קל לשער את התוצאה שהיתה נגרמת, אילו הלכה חזית הדרום בדרכה של חזית הצפון. שם לא נשמרו כוחות „רעננים" ובטלים להמתין לתורם לתקוף: אלא, כאשר עבר פיקוד־הצפון למיתקפה, הטיל לקרב בו־זמנית את כל כוחותיו האפשריים — ונזכור כי כולם השתתפו בבלימה; ובצפון היה פסק־הזמן בין בלימה למיתקפה קצר הרבה מבסיני.

אפילו המצרים יכלו בקושי להרשות לעצמם את הלוכסוס המסוכן, של החזקת עתודות גדולות־ביחס, בלתי־מרותקות, כדי שתהיינה שמורות „טריות" לשלב הבא.

לגבי צה"ל, היתה זו איוולת, שקשה להסבירה ואי־אפשר כלל להצדיקה.

באומרי שהיערכות הכוחות צריכה היתה להטות את הפיקוד הגבוה לכיוון התקפת ארמיה 2 בסיני — לאור השאיפה הטבעית וההכרחית לניצולם המירבי ולמניעת התבזבזותם; לשם מילוי המשימה של „השמדת האויב" ו„שלילת הישגיו"; ובהתאם להשפעה ההכרחית של גורם־הזמן (המיבצעי־האובייקטיבי, בחיזוק משמעותי של תופעת „שעון החול" שלנו) — אין כוונתי לומר, שכל כוח חייב היה לתקוף בגיזרתו, ומול פניו. אלא, שהיערכות זו איפשרה ריכוז עוצמה מכרעת למיתקפה — ושריכוז זה אכן ניתן היה לביצוע וחייב היה להתבצע, במהירות

נית של החזית. (בין הים־התיכון לדוורסואר). עובדה זו אוזכרה וגם הוסברה בפירוט בפירסומים שונים וגם בסקירותינו ולכן לא נרחיב בה פה. מכלול הסיבות והגורמים הללו הביא לכך, שבחלק זה של החזית — בו נמצאו הגזרות „הצפונית" ו„המרכזית" שלנו — תיבנה ותפעל מערכת יעילה וצפופה־יחסית של דרכי אורך

בנסיבות המייוחדות שלנו, ביגלל שעון־החול הפוליטי, לא די בכיתור האוייב ובהמתנה עד שיפול לחיקנו

ורוחב; — וכן שכאן ימוקמו שני ריכוזי ציוד־הגישור — האחד, באיזור רפידים (עם „שלוחה" לכיוון טאסה ומערבה) והשני, בבלוזה־רומני.

כך, בחזית ארמיה 2 נמצאו לצה"ל תשתית וגיבורי לוגיסטיים טובים לשם ביצוע תנועות, ריכוזי־כוחות, אספקתם ואחזקתם — במהירות ובקנה־מידה גדול. תנאים

ניצולה יהיה מידי וכיוונו צפונה וצפון־מערב, כדי: להרחיב את ראש־הגשר ולהעמיקו; לנקות את הגדה המערבית עד איסמעאיליה, במגמה לנתק ממערב את הגוש העיקרי של ארמיה 2 (דיביזיות חי"ר 16 ומשוריינת 21, עם כוחות נוספים); לסייע מן הרמפות המצריות השולטות, שבגדה המערבית, לכוחותינו המתקדמים במקביל, בגדה המיזרחית; ללכוד את מעברי תעלות המים המתוקים, (החיץ החקלאי) מדרום לאיסמעאיליה וממערב לה (לכיוון קאהיר), עד אבו־צוויר; לתפוס ציוד גישור מצרי ולנצלו, במידת האפשר; לביים איום לכיוון קאהיר לשם הסחת וריתוק עתודות האוייב; וכמובן — לפשוט על בסיסי טילי הנ"מ במרחב ולהשמידם. משימות אלו אינן מפריעות האחת את רעותיה, כיוון שכולן מבוצעות תוך התקדמות באותו כיוון כללי. המהירות היא מעל לקודם לכל. כל התנגדות תיעקף, בעיקר באמצעות יציאה מאיזורי־החיץ המעובדים אל השטח המידברי הפתוח שממערבם, וחדירה משם פנימה (כלפי מיזרח), עד התעלה, במקומות הנוחים. בשלב הראשון יצלחו חטיבת טנקים וחטיבת חיר"מ, עם מיפקדת אוגדה.

● **ניקוי איזור ראש־הגשר בגדה המיזרחית** עד 5—10 ק"מ מ„מצמד"; ומייד המשך החדירה לאורך „לקסיקון", צפונה ולצפון־מיזרח, בתיאום ובסיוע הדדי עם הכוח שממערב התעלה. למשימות אלו יוקצה

(המשך בעמוד 12)

לנרשמים במקום
הבדיקה חינם

בדיקת תצרוכת דלק
בדיקת כיוון והצתה
הרכבת חלפים כנדרש

מגור — חברת שרותי דרך הגדולה והפעילה ביותר. שנבחרה שלוש שנים ברציפות, כחברה הטובה ביותר (משאלי דעת קהל "המוצר הנבחר" ו"הקניה הטובה ביותר")

1976-7 1978 המוצר הנבחר

שרות חינם לבדיקת מערכות החשמל במכונית, בעזרת מיכשור אלקטרוני. חלפים, ציוד ואבזרי בטיחות לחורף יימכרו במקום.

המבצע ייערך מ־ 24.10 עד 18.11.77, פרט לימים שבת וראשון, מ — 10 לפנה"צ עד — 15.30 אחה"צ.

תל־אביב
מוקד־מגור
רח' הבריכה — קרית שאול
(ליד הכניסה לבית העלמין)

חיפה
מוקד־מגור
דרך בר־יהודה 33
(מול מחסני דובק)

ירושלים
מכון "אוטוצ'ק"
(לשעבר מ.מ.מ)
אזור התעשיה
תלפיות

באר־שבע
מוסך "שרד"
דרך חברון
בימים ד'—ה'
16,17 / 11/77

מגור אצלנו אתה גדול כי אנו הגדולים

לפרטים נוספים — 03-482121
04-664378 // 02-221188

משה דיין - א.חן

"אבירי־לב 2, משופר"

(המשך מעמוד 11)

כוח בעוצמה של, נאמר, שתי חטיבות טנקים מתוגברות.

● **התקפת אוגדת שיריון לאורך ציר "טליסמן"** (כביש טסה—איסמעאיליה) ובעיקר מצפונו, במגמה לרתק את האוייב לכיוון זה ליצור שם טריז, אשר יאפשר פיתוח מאמצים מאוחרים, בכמה כיוונים. הטריז יווצר על־ידי: השתלטות על גיבעת תעוז "נוזל", ובדרך, גם על "חמוטל"; פתיחתו מחדש של ציר התת"מ, ברציפות, עד "חמוטל"; התקדמות מ"נוזל" מערבה, לשם ניתוק — פיסי, או באש יעילה — של צירי־הרוחב שבתוך שטח ארמיה 2, המזינים, מכיוון צפון, את דיביזיות 16 ו־21. בכך יושלמו כבר בשלב זה, ביתוק מערך ארמיה 2 תוך ניתוק וכיתור חציו הדרומי.

● **מינהלה:** ציר "עכביש" כולו ישמש רק את כוחותינו הצולחים ואת הכוח המנקה את הגדה המיזרחית. האוגדה ה־תוקפת במאמץ הניצב (על "טליסמן") תיזון על צירים נפרדים (לקחי ששת־הימים וכל מילחמה אחרת שתרצה — אשר שבו ונתאשרו כפל־כפליים ב"אבירי־לב", כפי שאירע בפועל).

● **עתודות, בסדר־גודל כולל של באוגדה,** ירוכזו בטסה, וכן מדרום לאיזור הצליחה, לאבטחה מפני איום מצד ארמיה 3.

● **סיוע ארטילרי:** ייגתן רובו מ־שטח סיני, כאשר יחידות־התותחים פרוסות בסיני ויתפרסו באופן שיוכלו לסייע ביעילות גם לכוח הצולח במערב. באופן זה גם יתקטן ביותר הבעייה הלוגיסטית הכרוכה בארטילריה — שהיא צורכן האספקה הגדול ביותר — בצירים הרגישים, המובילים אל ראש־הגשר והיוצאים ממנו.

● **הציוד לצליחה** בדוורסואר יבוא כולו מרפידים. ריכוז הציוד בבלוזה—רומני יושאר במקומו, בכוונה לנצלו לצליחה אפשרית נוספת, מצפון לאיסמעאיליה.

זהו, כמובן, השלב הראשון של המיבצע — אך אף צבא המכיר את מיקצועו אינו קובע "משימות" טאקטיות מוגדרות ו־מחייבות לשלב השני, שהרי אינך יודע מה יאמר האוייב ואיך בדיוק יתפתחו העניינים. בהתחשב בסדרי־הכוחות המופעלים על כל מאמץ, הרי כל המשימות שהוקצו להם הינן "מתונות" בהחלט ובתחום השגתם — ללא ספק, לפי כל קנה־מידה (וגם במבט־לאחור).

אבל "המתינות" איננה צריכה להטעות: כבר בתום שלב זה, ארמיה 2 המצרית, כפי שנערכה ונפרסה במציאות, היא כוח אבוד, שאין לו תקומה או סיכוי, ומאף מקום לא יגיע עזרו. נותר רק ל־הנהית את ה"מאמץ", משלושת ה־צדדים, או מחלקם; וניזכור כי ה־כוחות שבהם השתמשנו, עדיין מותירים אפשרות לפתח מאמץ נוסף, בגיזרה צפונית יותר.

קרני הדילמה

עתה אני מצויים, לכל המאוחר, ב־תום יום־המיתקפה הראשון (כלומר, ערב 16.10) והמצרים — כמו שאירע ב־מציאות — עדיין אינם יודעים מה בדיוק קורה. כשיידעו, רק יחמיר מצבם, מפני שאז יתברר לפיקוד המצרי, המקומי (של הארמיה) והעליון, שהדילמות בפניהם בלתי־ניתנות, למעשה, לפיתרון: תיגבור מארמיה 3 דרך אפריקה, דרכו כה ארוכה, עד שלא יוכל להגיע בזמן לעורף ארמיה 2; וכל מאמץ של ארמיה 3 לתקוף צפונה בסיני יוכה, כי נותרו בידינו די כוחות לשם כך (בתוכנית שבכאן — מעט יותר מאשר הרישארו מולה בפועל).

מן העתודה המחפה על קאהיר יכול אמנם להישלח תיגבור. אבל הצנחנים ו־הקומנדו, שבפועל איפשרה התעכבותנו את הגעתם לאיסמעאיליה ומדרום לה, לא יזכו ב"אבירי־לב 2, משופר", להיערך ב־סבכי החייצים החקלאיים, כי כוחותינו הממהרים לנצל הצלחתם, יקדימום שם ב־הרבה ויקבילו את פניהם בעודם נחפזים ופגיעים בתנועה אל חזית־התעלה, ב־מישורים הפתוחים שממערב. מה גם שעצם ההחלטה לשגר כוחות מקאהיר לכיוון עו־רף ארמיה 2 הופכת, לפי תוכניתנו, מפוקפקת, כיוון שכוחות צה"ל נוספים מן העתודה — חטיבת שריון, למשל — נכנסו לאפריקה וכבר מתהללים, עדיין (לפי

(המשך בעמוד 38)

אין מנוס מפילוג ד"ש. ומה הלאה?

QUO VADIS?

אמנון רובינשטיין עבר את המיבחן העליון שפוליטיקאי ישראלי יכול לעמוד בו.

זו היתה שעתו היפה.

הוא היה יכול בנקל להיות עתה שר בממשלה. לשם כך היה צריך רק להתפשר במיקצת עם עקרונותיו, לדבר על „שעת חירום", על „החובה העליונה למדינה", וכו' וכו'.

הוא סירב.

אחרי שייגאל ידין, שמואל תמיר, מאיר עמית ושות' ביצעו חאראקירי מוסרי, נשאר רובינשטיין עומד על רגליו.

בחיים הפוליטיים הישראליים זוהי תופעה כל־כך נדירה, עד שאי־אפשר שלא להתרשם ממנה.

עולמו הפוליטי של אמנון רובינשטיין התמוטט. אולם הוא יצא מן ההתמוטטות בריא ושלם.

לפניו התחלה חדשה. מהי?

■ ■ ■

כאשר יצא רובינשטיין לדרכו הפוליטית, לפני שלוש שנים, עמדו לנגד עיניו מערכת־עקרונות ואסטראטגיה פוליטית.

העקרונות החזיקו מעמד. ליתר דיוק: הוא החזיק מעמד. הוא נשאר נאמן להם. שאר ראשי ד"ש התייחסו אל העקרונות האלה כאל ערוותם, וכאל קרדום לחפור בו.

העקרונות היו בעיניהם שלבים בסולם, שבו טיפסו אל מרומי הכיסאות המיניסטריאליים. ברגע שהגיעו אל הכיסאות, הפילו את הסולם.

לא כן רובינשטיין. בניגוד לשאר ראשי ד"ש, שהפליגו על מבול הדיבורים על „עקרונות" אל חוף־המיבטחים הפרטי שלהם, יכול רובינשטיין להמשיך לדבר על עקרונותיו, מבלי להתבייש.

האיסטראטגיה שלו, לעומת זאת, נכשלה לחלוטין.

■ ■ ■

היעד המרכזי של האיסטראטגיה הרובינשטיינית היה להקים מיפלגה ימנית מתונה, שפויה ויונית.

הימין הקנאי, בהנהגת מנחם בגין, השתלט ב־1965 על הימין המתון. במחנה גח"ל נפגשו שני כוחות שונים מאד: חרות הלאומנית־מיסטית־דתנית והליברלים המפוכחים־אינטרסנטיים. חרות בלעה את הליברלים, ולא נודע כי באו בקירבה.

מטרתו של רובינשטיין היתה לערוך מעין פשיטת־קומנדו לתוך המחנה הזה, לנתק את הליברלים מחרות, לשחרר אותם מחיבוקו של בגין ולהחזיר למערכת הפוליטית הישראלית כוח ימני מתון.

היו שסברו מראש כי זוהי משימה בלתי־אפשרית. מסתבר כי אלה צדקו.

יוזמתו של רובינשטיין הולידה את תנועת־שינוי, שצמחה לתוך ד"ש (או נבלעה על־ידה). בשבוע שעבר הצטרפה ד"ש לממשלה שאינה אלא חותמת־גומי בידי שילטון לאומני־דתני קיצוני. תחת לשחרר את הליברלים מחיבוקו של בגין, נכנסה ד"ש עצמה לחיבוק זה.

ד"ש, יותר מכל גורם אחר בארץ, העלתה את בגין לשילטון. עכשיו הנחילה לבגין את הבסיס הפרלמנטרי הרחב, ההופך אותו לדיקטטור בכל השאלות הקובעות את גורל המדינה.

רובינשטיין אינו אשם בכך. קרה לו מה שקורה לעיתים קרובות בפוליטיקה: התוצאות שונות מאד מן הכוונות. הכוונות הטובות ריצפו את הדרך לגיהנום.

לזכותו ייאמר כי ירד מן הדרך ברגע האחרון, כאשר ראה לאן היא מובילה. חבריו המשיכו בה עד הסוף, והקימו לעצמם גן־עדן פרטי בגיהנום הלאומי.

■ ■ ■

עתה יש להפנות אל רובינשטיין את השאלה שהציג פטרוס השליח לישוע, בספר המפורסם: קוו ואדיס, דומינה? לאן מועדות פניך, אדון?

פרק פוליטי אחד בחייו הפוליטיים של רובינשטיין תם. הוא נסתיים בעוגמת־נפש, בתיסכול עמוק, אולי בתחושה של ייאוש.

אבל זהו רק פרק. עכשיו יכול רובינשטיין לפתוח דף חדש, להתחיל בפרק ב'.

■ ■ ■

השורות הראשונות בפרק זה לא היו מפוארות ביותר.

אחרי ההכרעה הצינית של מועצת ד"ש, נמסר כי רובינשטיין לא יצביע בכנסת בעד הודעת־הממשלה על הצטרפות שרי ד"ש אליה.

לפני רובינשטיין ונאמניו עמדו שלוש אפשרויות:

אל"ף: „לקבל את דין התנועה", על־פי הנוסח הציני המקובל בביצה הפוליטית הישראלית, ולהצביע בכנסת בעד ההצטרפות לממשלה. כך עשה אחד משלושת חברי־הכנסת של קבוצת־שינוי בד"ש, סטף ורטהיימר. היתה זו כניעה מבישה. אך לפחות היתה זאת הכרעה ברורה.

בי"ת: להצביע נגד. הצבעה כזו היתה מהווה, למעשה, פילוג של ד"ש. מבחינה מוסרית ומעשית, אין חבר־כנסת יכול להביע אי־אמון לממשלה, שמיפלגתו חברה בו. עם הצבעת רובינשטיין נגד הממשלה היו עסקניה, חבריה ואוהדיה של ד"ש צריכים לבחור בין הפלג שנכנס לממשלה ובין הפלג שנשאר בחוץ. ההצבעה היתה שורפת את הגשר בין שני פלגים אלה.

גימ"ל: להימנע מן ההצבעה. בהכרעה מסוג זה,

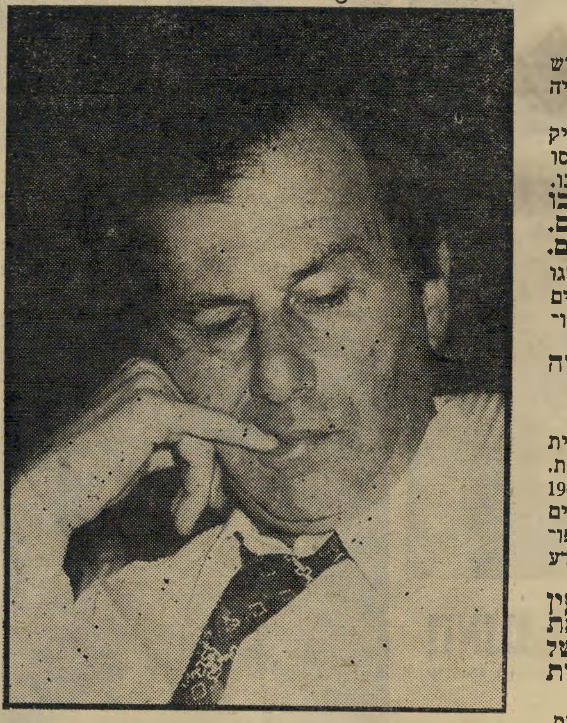

אמנון רובינשטיין: לאן פניך מועדות, אדון?

אין הבדל רב בין ההימנעות ובין ההצבעה נגד. ייתכן שהפילוג היה מתבצע בצורה יותר איטית, פחות חדה. אך ההימנעות היתה מהווה צעד מודע ראשון בדרך לפילוג.

רובינשטיין בחר באפשרות רביעית. הוא לא הופיע כלל להצבעה. הוא הצביע ברגליים.

■ ■ ■

בניגוד לעמדתו עד לאותו מועד, אין מעשה (או מחדל) זה יכול לעורר כבוד רב.

תחילה נמסר כי רובינשטיין לא יצביע בכנסת בעד צירוף שרי ד"ש. לאחר־מכן נמסר במהדורות החדשות כי חברי־הכנסת אמנון רובינשטיין ומרדכי וירשובסקי לא הופיעו כלל בכנסת. אחר־כך נמסר, כנראה על פי בקשתו של רובינשטיין עצמו, שסיבת אי־הופעתו נעוצה במחלה שלקה בה.

אם אכן לקה רובינשטיין בדלקת־ריאות, נשאלת השאלה: במה חלה חברו, וירשובסקי? מדוע לא הגיע הוא להצבעה?

ואם החליטו השניים מראש שלא להשתתף בישיבה ובהצבעה, לשם מה הודיע רובינשטיין על המחלה?

אולם אין להגזים בחשיבותה של פרשה זו. יש לראות בה ביטוי למבוכה מובנת, מול פני הכרעה קשה ומכאיבה.

הכרעה זו נדחתה, אך לא לזמן רב. אי־אפשר להתחמק ממנה, גם אילו רצו בכך.

במוקדם או קצת־פחות־במוקדם (אך לא במאוחר) יהיה על אמנון רובינשטיין להחליט בבירור:

להיכנע לפיראטים שהשתלטו על ד"ש, לפרוש מן החיים הפוליטיים, או לפלג את ד"ש.

■ ■ ■

יתכן מאד שמישהו דוגל באפשרות רביעית: להישאר, „לפעול מבפנים", להקים אופוזיציה בתוך המיפלגה, לנסות להפיל את ההנהגה הקיימת.

אם קיימת מחשבה כזאת, הריהי אשליה גמורה. יותר מכן: זוהי שטות.

התנועה הדמוקרטית לשינוי, שקמה לפני הבחירות, מתה בשבוע שעבר. אין זה מוות־על־תנאי, מוות־חלקי, מוות־זמני. ד"ש נפחה את נישמתה, שבקה חיים לכל חי, החזירה את נישמתה לבוראיה, הלכה לעולם שכולו שקר.

ד"ש מתה. נקודה.

על חורבות ד"ש קמה מיפלגה מימסדית שיגרתית, דמויית־מפא"י או דמויית־ליברלים. מיפלגה כזאת, לא ניתן כלל לכבשה מבפנים. הכרה זאת היתה אחת מאבני־היסוד של בניין ד"ש. רק משום כך קמה ד"ש. (מותר להזכיר שזהו אחד החוקים הפוליטיים שגובשו בסדנת העולם הזה, ושד"ש אימצה אותם לעצמה.)

ד"ש החדשה, שניתן לקרוא לה פסבדו־ד"ש, ניאו־ד"ש או אנטי־ד"ש, היא מיפלגה הנשלטת מלמעלה על־ידי קבוצת־עסקנים, שאינה תלוייה בחברים או באוהדים.

ההנהגה משתתפת בחלוקת־השלל הממלכתית, ויש בכוחה לשחד המוני מיני־עסקנים בג'ובים, בכסף, בכיבודים, בשליחויות, בטובות־הנאה מכל הסוגים.

מיפלגה כזאת מוכרחה להתנוון במהירות עצומה. היא תהיה בהכרח זירה לאינטריגות, למילחמות על השלל, להתגוששות של קבוצות־לחץ. כל אדם טוב ייגעל מן המישחק, ויפרוש בהמשך הדרך. יישארו רק הציניקאים, המושחתים, חסרי־האידיאלים, רודפי הכבוד והכסאות.

כל אלה ידברו על „לכבוש מבפנים", „מאבק על עקרונות", „החזרת ד"ש המקורית". מעתה והלאה, יהיו אלה סיסמות של אליבי למחזיקים בקרנות המיזבח.

■ ■ ■

אין כל ספק: רובינשטיין יצטרך לפלג את ד"ש. ככל שימהר לעשות זאת, כן ייטב לו. עם כל חודש שיעבור, יקטן מחנה הנאמנים. רבים יתקלקלו ויסתאבו. אחרים יפרשו באופן פרטי, מתוך גועל שלא יהיה ניתן לכבשו.

השאלה היא: מה יעשה רובינשטיין לאחר־מכן?

האם יפרוש מן הזירה הפוליטית, או שיפתח ביוזמה חדשה?

זה יהיה המיבחן הבא שלו. ייתכן שיהיה קשה מן המיבחן שהיה.

כדי להתחיל מחדש, יהיה עליו לבחון מחדש את העקרונות שהיו, ואת האסטראטגיה שהיתה. כמה מן העקרונות התבדו. (כך, למשל, נדמה לי שאירועי ה־17 במאי 1977 מחייבים את רובינשטיין לבדוק אם התיאוריות על שיטת־הבחירות עמדו במיבחן המציאות.)

יש מציאות חדשה במדינה. יש היערכות חדשה. יש סולם־עדיפויות חדש של בעיות.

■ ■ ■

אין בעיות חשובות יותר מאשר בעיית השלום־והמילחמה, השטחים המוחזקים, הבעייה הפלסטינית, כל מה שנקרא בסלאנג הישראלי „בעיות חוץ וביטחון".

יש ממשלה המובילה בכיוון מסויים. כיוון זה מוליך לאסון לאומי. התפקיד העיקרי של תנועת־אופוזיציה הוא להצביע על אלטרנטיבה ברורה לדרך זו, ולהיאבק עליה.

לממשלה זו יש גישה סוציאלית (או אנטי־סוציאלית) המובילה לאסון פנימי. תנועת־אופוזיציה צריכה לגבש לה אלטרנטיבה מעשית.

אני טוען כי המושגים המקובלים והשיגרתיים של „שמאל" ו„ימין" אינם אומרים דבר וחצי־דבר על בעיות אמיתיות אלה של המציאות הישראלית החדשה.

אני מציע לאמנון רובינשטיין לבדוק אם החלוקה השיגרתית בין „שמאל" ו„ימין", שגם הוא נפל לה קורבן כאשר יצא לדרכו לפני שלוש שנים, אינה מטעה במציאות הקיימת.

אם יעשה כן, יתכן כי יגיע למסקנה כי עליו להשתתף בליכוד מחנה אופוזיציוני לוחם, שיפעל להצלת המדינה מן האסון החיצוני והפנימי המאיים עליה, תוך שמירה על פלורליזם רעיוני.

דרוש הרבה אומץ־לב כדי להתגבר על מושגים של אתמול. דרוש כוח־התמדה רב כדי לצאת לדרך חדשה, אחרי שהדרך הקודמת נסתיימה בביצה של בגידה מבחילה.

אני מאחל לאמנון רובינשטיין שיעמוד גם במיבחן זה.

לאנשים הנכונים!
777
הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

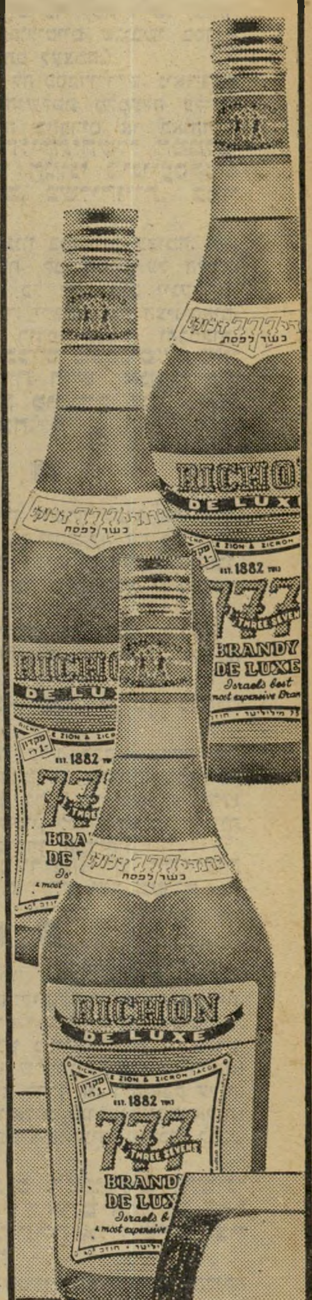

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

את מיכתב־הברכה הראשון לשמואל תמיר, על התמנותו כשר־המישפטים, כתב שמואל פלאטו־שרון

■ לפני שנכנס שר־האוצר למסיבת־העתונאים שכינס, לרגל התוכנית הכלכלית החדשה, ניגש אל העיתונאי **צבי טימור** ואמר לו: „איך דפקנו אתכם? הייתם עסוקים כל השבוע בהעלאת מחירי לחם קימל!"

■ סגן שר־האוצר יחזי־ השיב: „האוייב הגדול מכולם, העיתונאים."

■ כאשר יצא מי שהיה מנכ"ל האוצר, הד"ר **יעקב ארנון**, מהתייעצות אצל נגיד בנק ישראל **ארנון גפני**, עם היוודע פרטי התוכנית הכלכלית החדשה, אמר: „אני אוהב פוקר. אבל שר־האוצר

■ כאשר אירח ארליך את שר־האוצר האמריקאי, **מייקל בלומנטל**, בלישכתו בירושלים, נשא דברים בשפה האנגלית. ההלצה אומרת כי אחד מעוזריו של בלומנטל ניגש למנכ"ל מישרד־החוץ **אפריים** („אפי") **עברון**, ולחש באוזנו: „אתה יכול לספק לי, בבקשה,

שאל אותם עברון כיצד בילו ואיך התרשמו מהארץ. השיבו כולם פה־אחד כי הדבר שממנו התרשמו במיוחד לרעה היה האירוח המפואר שבו זכו מטעם מישרד־החוץ, שכלל שתי ארוחות־פאר ביום ואירוח בבתי־מלון מפוארים. אמר אחד הסנטורים: „גם בלי לאכול פעמיים ביום סטייק ברוטב

נטעלי ידין בתם בת השנה וחצי של השחקן יוסי ידין ואשתו האוסטרית הדי (באמצע) היתה צעירת האורחות במסיבת־קוקטייל לרגל החג הלאומי האוסטרי. מימין רנאטה מוסי, רעיית השגריר ד"ר אינגו מוסי.

האנס פיליפ מפקד כוחות או"ם בגולן בא למסיבה מדמשק. בחוגי הממשלה נפוצו שמועות כי הוא עומד להתמנות לתפקיד רמטכ"ל כוחות האו"ם בעולם.

אביטל מוסינזון בלט במסיבה האוסטרית, כרגיל בקומתו הגבוהה. כאשר עמד ליד שר החינוך והתרבות לשעבר, אהרון ידלין, הגיע זה עד לחזהו של מוסינזון, הטוען כי ירש את קומתו מאביו, הסופר יגאל מוסינזון.

קוסו אלול הפסל היה הבוהמי של מסיבת־הקוקטייל. הוא בא לבוש חולצה מרוקאית ונעול נעלי־בד לבנות. אלול מחלק את זמנו בין ישראל ווינה. אורח ידוע אחר במסיבה היה הסופר אפרים קישון.

קאץ **פלומין** נשאל מדוע הקדימו את העלאת מחירי־הדלק ביום אחד, ולא ביצעו אותה יחד עם שאר העלאות. „כדי לבלבל את האוייב," השיב. כשנשאל איזה אוייב,

מהמר על כל הבנק, כשכולם יודעים שאין לו קלפים."

■ **שימחה ארליך** אינו מאמין באיש. על דלת לישכתו במישרד־האוצר בירושלים התקין השר מנעול רב־בריח.

תרגום לאנגלית של דיברי שר־האוצר?"

■ מישלחת הסנטורים מארצות־הברית, שהתארחה בארץ, נפגשה לשיחה עם מנכ"ל מישרד־החוץ. כש־

פיטריות אנחנו פרו־ישראלים. קשה לי להבין איך מדינה עניה כישראל מרשה לעצמה אירוח כה יקר.

■ הזמר **יהורם גאון** החליט לפתוח מועדון בשם כובע

אנשים

גרב בפונדק מוצא, שבכניסה לירושלים. אלא שתושבי מוצא מתנגדים לכך בכל תוקף וה־נושא הגיע לערכאות. בינתיים החליפו יהורם ואשתו הצעירה **אורנה** דירה. הם עברו מדי־רת־הרווקים בת שני החדרים של יהורם לווילה ברמת־השרון.

■ שגריר צרפת בישראל פנה למישרד־החוץ בבקשה ש־יאפשר לו להביא מדרום־הלבנון עוזרת, שתשמש גם כטבחית. השגריר התלונן כי הישראלים אינם מצטיינים במיוחד כאנשי־שירותים.

■ כשנבחר ח״כ **משה ני־סים** כמועמד לתפקיד שר־בלי־תיק, ניגש אליו ח״כ **גידעון האוזנר**, בירכו ואמר לו: „מחכה לך תקופה לא־נעימה. אתה עוד תראה מה זה שר־בלי־תיק.״ אחר־כך סיפר כי כשמונה הוא כשר־בלי־תיק, ניגשה אליו גולדה מאיר ואמרה לו: „מה יש, מה אתה כל־כך עצוב? אנשים גדולים ממך היו שרים־בלי־תיק. למשל, ישראל גלילי.״ השיב לה האוזנר: „גולדה, תלוי בלי איזה תיק!״

■ העיתונאי **דן עופרי**, שעוכב על־ידי מישטרת־הגבול ההונגרית, כשעמד לצאת מהונ־גריה יחד עם חברי מישלחת של עיתונאי־תעופה ישראלים שהשתתפו שם בקונגרס, עבר במשך כל ימי הקונגרס תקופה קשה מאד. מרבית העיתונאים נסעו לקונגרס עם נשותיהם, מילבד עופרי והעיתונאי **דויד מושאיוב**. עופרי, שהוא יליד הונגריה, כתב ספר בשפה ה־הונגרית על מילחמת יום־הכי־פורים, ומשדר באופן קבוע בקול ציון לגולה. לכן, כשהגיעו חברי המישלחת לבתי־מלון, התעקש עופרי לישון בחדר אחד עם מושאיוב כיוון שפחד לישון לבדו. בתחילה סירבו ההונגרים לאפשר לו זאת ב־טענה שהוזמן עבורו חדר נפרד אך הוא התעקש, ובכל מקום חזרה על עצמה אותה סצינה: עופרי מתעקש לישון עם מוש־איוב בחדר אחד, והפקיד ה־הונגרי הנדהם קורץ בעינו ואומר בטון של יודע־דבר: „אה... אני מבין!״

■ מיכתב־הברכה הראשון שהגיע **לשמואל תמיר** עם היבחרו כשר־המישפטים היה של ח״כ **שמואל פלאטו־שרון**.

■ אנשי הליכוד, שאינם אוהבים במיוחד את שר־המיש־פטים החדש, מכנים אותו „שמיל״.

■ ביום שבו מונה הפרו־פסור **ייגאל ידין** לתפקיד סגן־ראש־הממשלה גנבו אלמו־נים את שני מגבי מכוניתו בעת שחנתה ליד ביתו שבש־דרות מיימון בירושלים.

■ הסאטיריקאי **יעקב** („יענקל׳ה״) **רוטבליט** טוען כי הוא יודע מדוע מונה ידין כסגן־ראש־הממשלה. לדבריו: „בגין יוביל אותנו למצדה, ואז יחליף אותו ידין, כי הוא מתמצא בשטח.״

■ דו־קרב מילולי חריף התנהל במועצת העובדים ה־סוציאליים שהתקיימה בירוש־לים, בין ראש־הממשלה **מנחם בגין** לבין ח״כ **צ׳ארלי ביטון**, שעמד בראש קבוצת פנ־תרים שהפגינה במקום. ראש־הממשלה הגיב בתחילה באיפוק. אך לבסוף קרא לעבר ח״כ ביטון: „מה אתה צועק? את הספר של **קארל מארכס** כבר קראת?״ ביטון לא נשאר חייב, השיב לראש־הממשלה: „ואתה את הספר של בוזגלו קראת?״

■ רק עתה נודע סיפור הקשור בנסיעתו של ראש־הממשלה מנחם בגין לארצות הברית. כללי הפרוטוקול חייבו כי אשת ראש־הממשלה **עליזה בגין** תיקח עמה לנסיעה בת לוויה. מכיוון שעליזה בגין אינה מחזיקה במזכירה החליטה לקחת עמה את **אסתר קדי־שאי**, רעייתו של ראש לשכתו של בגין, **יחיאל קדישאי**. כאשר חזרה הפמלייה לארץ, העבירה אסתר קדישאי את דמי הכרטיס ששולמו עבורה לאוצר המדינה וכיסתה בעצמה את הוצאות הנסיעה.

■ הקורבן התורני של בד־חני הכנסת היא עליזה בגין, רעיית ראש־הממשלה. בדיחה אחת מספרת כי הגברת בגין, שהיא חובבת נלהבת של סיד־רת הטלוויזיה עני ועשיר ביק־שה מבעלה שיסדר לה נסיעה מיוחדת לסנאט האמריקאי כדי לפגוש באופן אישי את רודי ג׳ורדאש. בדיחה שניה מספרת שבעקבות ישיבתה במעצר בית של **יובנקה טיטו**, אשתו של המנהיג היוגוסלאבי שהואשמה במינוי קצינים גבוהים, הכחי־שה הגברת בגין כל קשר ל־מינויו של מפקד חיל האוויר החדש אלוף **דויד עיברי**.

■ עורך־הדין **יואל ריפל** טוען כי בעיקבות המדיניות ה־כלכלית החדשה פתח חשבון חסכון בבנק לצורך נסיעות מחוץ לעיר.

■ לדעתו של הסופר **עמוס עוז** קיים בציונות, מאז ימיה הראשונים, מאבק בין הרוסים לבין הפולנים. עתה, עם עליית מנחם בגין לשילטון, ניצחו הפולנים את הרוסים. בגין אומנם נולד בעיר ברסט־ליטובסק, על גבול רו־סיה, אך גדל בתקופה הפולנית של העיר, ואילו **דויד בן־גוריון**, שנולד בעיר הפולנית פלונסק, גדל בתקופה שזו היתה רוסית. עוז עצמו טוען כי הוא מומחה לנושא — אביו היה רוסי, ואילו אמו פולניה.

■ לא די בצרות שיש ל־מנכ״ל רשות השידור, **יצחק ליבני**. אשתו עורכת־הדין **אתי**, טיפלה בילדם בן השנה ושפכה על עצמה קערה מלאת מים רותחים. יצחק הוביל את אשתו בלילה לבית־החולים. אולם כבר כעבור כמה ימים הופיעה אתי, זורחת כרגיל, ב־מסיבה.

■ זמר־עם האמריקאי **ג׳וני קאש** שוהה בארץ ל־צורך צילומי סרט על המקומות הקדושים. קאש, שהוא נוצרי אדוק, ידוע כמעניק־טיפים נדיב. באחד הימים ביקש קאש, ה־מתגורר במלון אינטר־קונטיננ־טל בירושלים המיזרחית, מנהגו הישראלי לרכוש עבורו זוג נעליים. כשחזר הנהג עם הנע־ליים, העניק לו קאש טיפ בסך 100 דולאר. הנהג סירב ואמר בתדהמה: „אדון קאש, זה פי־ארבע ממחיר הנעליים!״ השיב לו קאש: „אתה האדם הראשון שאני פוגש מזה שנים רבות המסרב לקבל מענק מידי. לעולם לא אשכח אותך!״

■ שר־המישטרה לשעבר, **שלמה הילל**, פגש במיזנון הכנסת את ח״כ ד״ש **מאיר** („זרו״) **זורע** ואמר לו: „הצ־לחתם להפיל ממשלה אחת. אינכם צריכים לטרוח להפיל את הנוכחית.״ שאל אותו זרו: „למה אתה מתכוון?״ השיב הילל במשל: „אדם אחד בא לרופא־מין ואומר לו: ,דוקטור, יש לי סיפיליס, אני רוצה שתחתוך לי.׳ משיב הרופא: ,אין צורך, זה יפול לבד.׳״

■ סדרני־הכנסת החליטו לערוך מגבית ולרכוש חולצה חדשה כמתנה לזרו. לדבריהם הוא לובש תמיד חולצות מקומטות וישנות התלויות מחוץ למכנסיים, והופעתו הכללית מרושלת.

■ העיתונאי **דב גולד־שטיין** ביקר השבוע בכנסת. כשנכנס למיזנון עמד בכניסה ונשא ידו לשלום לעבר מכר שעימו נדבר להיפגש. כבמטה קסם, הרימו כל חברי־הכנסת את ידיהם לשלום, בתשובה לגולדשטיין. הגיב העיתונאי **אליהו עמיקם**: „כשגולד־שיין מרים את ידו, כל נבחריי האומה מצביעים.״

■ כשהכתבת לענייני מיפ־לגות של הרדיו, **שרה פרנ־קל**, נכנסה למיזנון הכנסת, התערב כתב הצופה **שאול שיף** עם חבריו העיתונאים על כוס־ויסקי כי בתוך שתי דקות מרגע היכנסה של פרנקל למיזנון היא תנושק על־ידי ראש־הממשלה, מנחם בגין. שיף זכה בהתערבות.

■ הבוהימה החליטה להת־בגר רשמית, אחרי השחקן **יוסי ורנז׳נסקי** משלימה כעת את בחינות הבגרות **נורית גפן** תחקירנית בטלוויזיה ו־רעייתו של **יהונתן גפן**.

■ דרך מקורית לחגוג בה את יום הולדתו השני של נכדו היחיד **דניאל** מצא ספן ה־שלום **אייבי נתן**. הוא הגיע לגן הילדים של דניאל ביחד עם בתו **שרונה** ובעלה תפ־אורן הטלוויזיה **איציק אל־בלק** חילק לכל אחד מילדי הגן טרקטור צעצוע או אופניים במתנה.

■ עורך־הדין התל־אביבי **צבי לידסקי** הוזמן להרצות לפני קורס קצינים של שירות בתי־הסוהר. כיוון שמועד ההר־צאה נקבע לשעות הצהריים, כשלידסקי עמד לסיים הופעה בבית־המישפט. הוא קבע עם מארחיו שיבואו לאספו מהיכל המישפט בתל־אביב. לשירות בתי־הסוהר לא היתה מכונית פרטית פנויה, לכן שלחו מכו־נית אסירים לקחתו להרצאה. לבוש בחליפה כהה ועניבה שחורה ישב לידסקי במכונית האסירים ליד הנהג, והובל למקום ההרצאה. בדרך הבחינו בו לקוחות שלו שנסעו במכו־נית אחרת, נעצרו לידו ברמזור וצעקו לעברו: „אפשר לשחרר אותך בערבות?״ „אל דאגה!״ הרגיע אותם לידסקי, „אני אצא בעצמי.״

■ מדי שנה, עם בוא החגים, פושטים האמנים העו־שים שירות מילואים בצה״ל על יחידות הצבא בכל רחבי הארץ המורחבת ומופיעים ב־פניהם. השנה, שלא כבשנים הקודמות, נעדרה יוזמת ה־מיבצע, הזמרת **יפה ירקוני**, מההופעות. הסתבר כי יפה מסוכסכת עם קצין חינוך ראשי על רקע הופעותיה לפני הצבא, ולכן סירבה להופיע השנה בפני החיילים, למרות צערה על כך.

זיווה חפץ היתה אחת משתי הנשים הנרגשות ביותר בכנס ד״ש, שנערך בשבוע שעבר בתל־אביב. זיווה היא אחותה של מזכירתו הנאמנה של שר־המישפטים החדש, שמואל תמיר, ונחלצה לעזרת אחותה בפעילותה למען תמיר בערב הבחירות בד״ש. מרוב התרגשות הליטה זיווה את פניה בידיה, כאשר הוקראו תוצאות ההצבעה בתנועה כאילו היא מתפללת, ואחרי שהוכרז כי תמיר גבר על יריבו, היא פרשה ידיה בהתלהבות כאילו הניצחון היה שלה עצמה. אחותה, הדומה לה להפליא, אשר שימשה במשך שנים כמזכירתו הפרטית של תמיר, נתמנתה כמנהלת לישכתו.

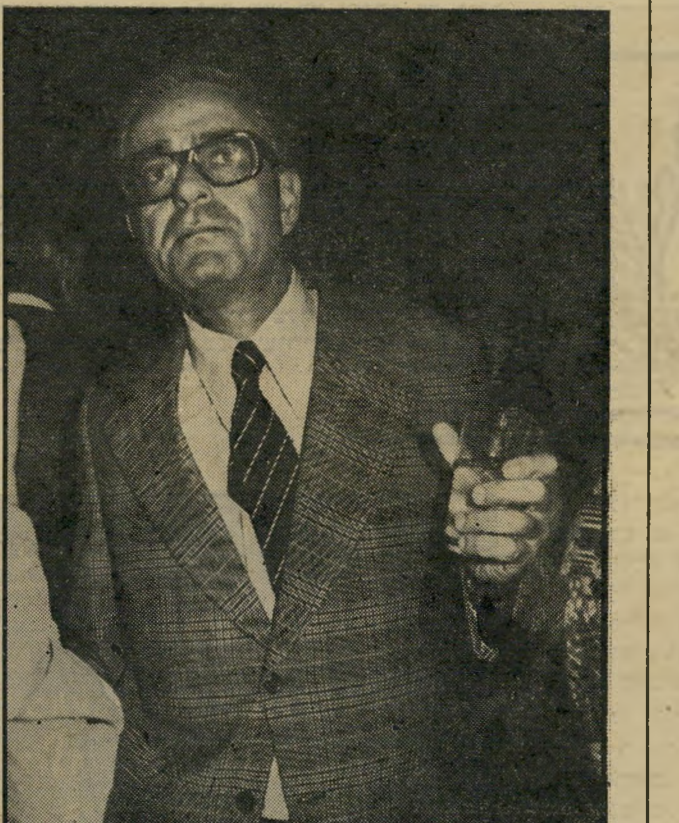

מירון מדזיני מי שהיה מנהל לישכת־העיתונות הממשלתית, הוחלף מייד עם חילופי השילטון במדינה. בינתיים לא שובץ מדזיני בתפקיד חדש, והוא מקבל משכורת כעובד־מדינה, אף כי אינו עובד. למרות זאת, במסיבת־קוקטייל שבה צולם השבוע, לא נראה מדזיני מאושר.

הו הה מה קרה?

מי מייצא?
מי מקבל שילומים?
למי יש דוד באמריקה?
ומי אכל אותה?

2

קובי ניב

לאט לאט, כי אני די אטום, אני מתחיל להבין שפער חברתי אצלנו זה כמו מזג אוויר אצל האנגלים.

„מזג אוויר נאה, האין זאת ?”, פותח האנגלי כל שיחה.

„פער חברתי חמור, האין זאת ?”, פותח הישראלי כל שיחה.

אצלם מרבים לדבר על מזג האוויר, אבל אף אחד לא עושה דבר לשנותו.

אצלנו מדברים המון על הפער ה־חברתי, אבל לאף אחד זה לא מזיז שערה ירוקה בישבנו האדמדם.

כי, כמו שכולנו יודעים, מזג אוויר ופער חברתי באים היישר מן השמיים ואין מה לעשות. כלומר, בני אדם לא יכולים לעשות כלום בעניינים האלו. רק אלוהים והמלאכים.

מה שנשאר לבני האדם לעשות זה להתבונן ולהתגונן.

לכן יוצא האנגלי כל בוקר מן הבית עם מטריה וכובע ומעיל, על כל צרה שלא תבוא.

ולכן צריך הישראלי לצאת כל בוקר מן הבית עם ואליום וסיגריות ואספי־רין, על כל צרה שכן תבוא.

אז למה בכל זאת אני מבלבל לכם את המוח ?

סתם.

מה יש ? זה נושא טוב, לא ? וגם אני צריך למלא שני עמודים כדי שגם אני אוכל לרוץ לקנות את קרטון הסיגריות שלי, וחוץ מזה, בתור עיתו־נאי שעטו על דופק העם, זה יפה מאד מצידי שאני מתייחס בהרחבה לתוכנית הכלכלית החדשה ולהשפעתה האפשרית על הפער החברתי, צימצומו, חיסולו, ובירבורו.

ובכן, הלאה :

לפני שנים רבות החליטה מדינת ישראל לקבל שילומים, או פיצויים, או דמי שתיקה, או איך שתירצו לקרוא לזה, מגרמניה. לא רק המדינה קיבלה, אלא גם אזרחיה שנפגעו משלטון ה־נאצים.

זה היה בשנות החמישים. המצב ה־כלכלי הלאומי היה די חמור, והמצב הכלכלי הפרטי היה לא פחות חמור ממנו. השילומים הלאומיים עזרו ל־מדינה לצאת מן הבוץ הכלכלי שלה, ואילו הפיצויים האישיים עזרו לאנשים לצאת מן הבוץ הכלכלי שלהם.

אלא, שבמקרה, היו כל אלו שזכו בכסף אשכנזים, כי רק הם סבלו מה־נאצים, ואילו הספרדים, שלא זכו לכך, לא קיבלו פרוטה.

וכך נזרע הזרע הגדול של הפער החברתי. אלו, האשכנזים, יצאו מן הבוץ ואלו, הספרדים, שקעו עמוק יותר בבוץ המעברות.

אבל בזה לא נגמר העניין. מאז ועד היום נשמר הפער בקפדנות ובאדיקות, וכל צימצום כלשהו בפער הביא, איכ־שהו, צעדים כלכליים חדשים — לטובת המשק, המדינה, עם ישראל, אלוהים וכל שאר הדברים הטובים.

ומה שקרה ביום שישי האחרון היה אולי צעד קטן לפיתוח המשק הלאומי, אבל הוא ודאי היה צעד גדול להרחבת הפער החברתי. צעד קטן לממשלה ה־אשכנזית — צעד גדול לאזרחים ה־אשכנזים.

כי בואו ניראה מה קרה :

מי שעבד כמו חמור שנה שלמה כדי לחסוך למשהו, עבד ארבעה חודשים סתם. סתם הוא קם מוקדם כל בוקר, סתם הוא נדחף לאוטובוס, סתם הוא עשה את עבודתו, סתם הוא נדחף שוב לאוטובוס. סתם, הכל סתם. הכל הלך לאיבוד.

אבל מי שלא נסע באוטובוס. מי שיש לו אוטו, הרוויח כמה עשרות לירות במכה. מי שיש לו אוטו יהיה לו אוטו, אבל מי שאין לו אוטו לא יהיה לו אוטו עוד הרבה זמן.

ולזה בדיוק קוראים פער חברתי. זה כמו מזג האוויר. מי שאין לו כסף לקנות מעיל נרטב בגשם בתור ל־אוטובוס בדרכו לעבודה כדי לחסוך ולקנות מעיל, אבל עד שהוא מצליח לחסוך כסף לקנות מעיל הכל מתייקר והכסף בקושי מספיק לנסוע באוטובוס לעבודה כדי לחסוך לקנות מעיל והוא שוב נרטב. לעומת זאת, מי שיש לו כסף לקנות מעיל לא צריך מעיל כי בתוך האוטו שלו לא יורד גשם. הה־הה.

הקיצור, הפער החברתי חוגג השבוע את נצחונו — מי שהיה לו הוא מי שיהיה לו ומי שלא היה לו הוא מי שלא יהיה לו והשמש לעולם עומדת.

ואיך מוחי החולני מצליח לקשר הכל עם אשכנזים וספרדים, אני באמת לא יודע. מה זה קשור, לעזאזל ? מה, אין ספרדים עם אוטואים ? מה זה, הדמגוגיה העליבה הזאת ?

יש ספרדים עם אוטואים, מה לעשות. וגם ספרדים יצואנים, ואפילו יצואנים ספרדים מצטיינים יש כבר, קיבינימאט.

אבל מי ירוויח מהמדיניות הכלכלית החדשה ?

מי שמייצא.
ומי שמקבל שילומים.
ומי שיש לו דוד באמריקה.

ומי זה ?

נכון.

ומי אכל אותה ?

נכון מאד. שתי נקודות. תרשום להם שתי נקודות, יוסף, תוסיף אותם למדד, שניתן להם איזה פיצוי, שלא יבכו, או.קיי יוסף, שתי נקודות, כן.

יוסף (יצואן) : זהו צעד נכון ונכון. העם צריך לגלות בגרות ותבונה ויהיה טוב למדינה. זה טוב למדינה, אפילו שאני אישית אצטרך לשלם יותר עבור הסיגרים שלי. כל הכבוד.

יצחק (פועל) : לא נורא. בגין איש טוב וכל מה שהוא עושה זה טוב. העיקר שיהיה טוב ליהודים, זה מה שחשוב. צריך לתת צ'אנס לממשלה. יהיה טוב, בטח שיהיה טוב.

כדאי אפילו לבטל אצלנו את תחזית מזג האוויר, שבמילא לא מדאיג אף אחד, ולפרסם במקומו את תחזית הפער החברתי, שגם הוא לא מעניין אף אחד. אבל אז, לפחות, זה ייראה כאילו.

וגם מי שצריך יוכל לצפות בתחזית הפער החברתי בלווי שקופיות ולדעת אם יהיה פער נמוך או גבוה בשפלת החוף, ואיזה כדורי הרגעה צריך לקחת מי שמתגורר בשפלה הפנימית.

אני באמת מצטער שאני מבלבל לכם עכשיו את המוח, באמצע כל ההתייק־רויות, עם כל השטויות האלו. ובאמת, אם אתם ממהרים לקנות משהו לפני שיעלו המהירים, עזבו את השטויות ורוצו, לפני שיהיה מאוחר.

הפער החברתי לא יברח. אתם יכולים בשקט לרוץ לקנות קרטון סיגריות במחיר הישן. אין לכם בכלל מה לדאוג.

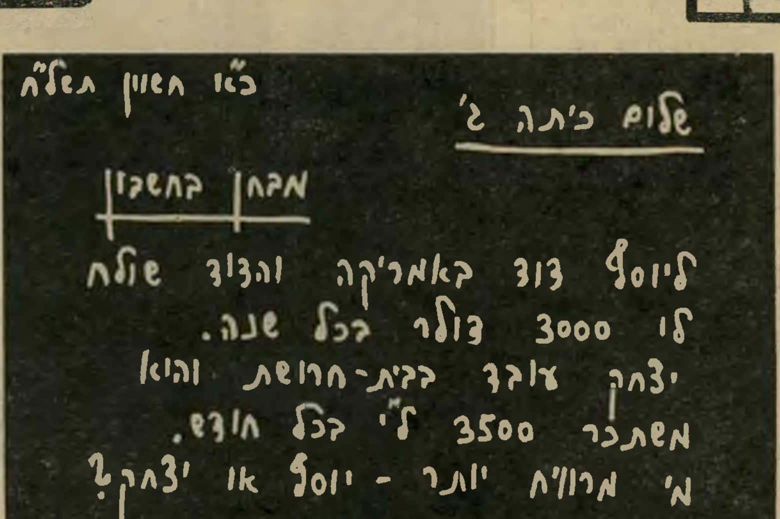

מי מייצג את מי מייצג את מי?

יכול מאד להיות שלמרות הפיתות ולמרות העלאת מס־ערך־מוסף ולמרות הקיצוץ בסובסידיות, בכל זאת נאלץ ללכת לוועידת ז׳נווה, שאנו כה רוצים בה וכה מייחלים לשלום הנכסף, כי מי כמונו, העם היהודי למוד הסבל והמל־חמות, נכסף לשלום המיוחל, אבל, אין ברירה, מוכרחים ללכת לז׳נווה.

והבעיה המרכזית שטרם מצאה פתרון היא בעיית הייצוג — מי ייצג את מי?

הערבים, בשינאתם לישראל, מתעקשים על כך שהם ייצגו את עצמם. באיבתם לעם היהודי רוצים הערבים שמצרים תייצג את מצרים, וסוריה את סוריה, וירדן את ירדן, ואש״ף את הפלסתינאים — ואילו אנחנו נאלץ לייצג את עצמנו.

לכך לא יכולה ישראל להסכים בשום פנים ואופן. עצם עקרון הייצוג העצמי עומד בסתירה לעצם קיומנו, ולכך לא ניתן את ידנו המושטת לשלום הנכסף שאליו אנו כה מייחלים, כי מי כמונו, העם היהודי למוד הסבל והמילחמות, נכסף לשלום המיוחל.

כי במקרה כזה אין לנו עם מי לדבר ואין לנו על מה לדבר.

לא נדבר על השמדת ישראל עם הסורים השואפים להשמידנו. לא נדבר על הריסת ישראל עם המצרים הכמהים להורסנו. לא נדבר על הכחדת ישראל עם פושעי אש״ף המתפללים להכחדתנו. הרי זה נאציזם חדש!

לפיכך, ועל מנת לא למנוע את כינוסה של ועידת ז׳נווה, שאנו כה רוצים בה וכה מייחלים לשלום הנכסף, כי מי כמונו, העם היהודי למוד הסבל והמיל־חמות, בכסף לשלום המיוחל, עלינו להציע הצעת פשרה, שהיא הקו האדום של גמישותנו האמיצה ונכונותנו הכנה לשלום המיוחל שאנו כה נכספים אליו, כי מי כמונו, העם היהודי למוד הסבל והמילחמות, מייחל לשלום הנכסף.

לפי הצעת הפשרה הזאת מצריים תייצג את לבנון שאותה תייצג סוריה שאותה תייצג ירדן שתייצג את הפלסתינאים שאותם ייצג בגין שאותו ייצג דיין.

וכך נפתחות כמה וכמה אפשרויות למשא־ומתן, ללא תנאים מוקדמים, בין ישראל ומדינות ערב —

שיחות בין בגין לדיין, בין דיין לבגין, בין בגין לבגין, בין בגין ודיין לבגין, בין דיין לבגין ודיין ובין דיין לדיין.

אין ספק כי אכן הצעה זו היא הדרך הנכונה אל השלום המיוחל שאליו אנו כה נכספים, כי מי כמונו, העם היהודי למוד הסבל והמילחמות וכו׳ וכו׳.

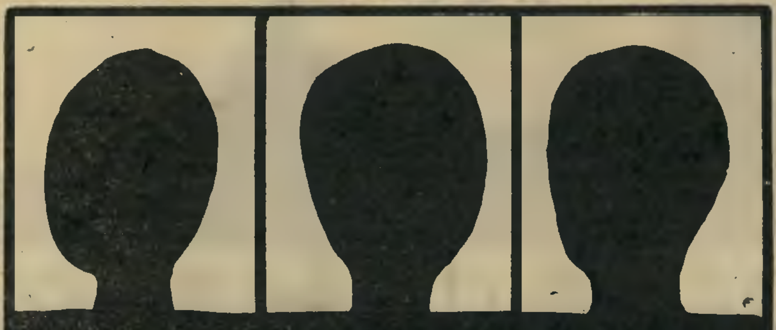

מבעד למסך האטום

ביקורת קונסטרוקטיבית

הופעתו של קריין חדש על המסך הקטן מהווה תמיד מעין הפתעה עבור הצופים. כל „פרצוף חדש״ זוכה מיד לגל של הערכה ביקורתית — יש המשבחים יפי פניה, יש המהללים חיתוך דיבורו, יש המגנים גיזרת חול־צתה, יש המסתייגים מגובה קולו. אך תמיד־תמיד עולה „הפרצוף החדש״ ל־כותרות הקטנות של שיחות הסלון ב־לילות השבת.

לכן כה שמחנו לראות את קריין החדשות החדש, מנחם בגין שמו כמ־דומנו, שביחד עם דניאל פאר החביב הגיש לנו את מהדורת החדשות במוצ־אי שבת.

אכן, זהו קריין מסוג חדש, שלא פונקנו בו, ולדעתנו אף עולה בגין בכישוריו על „הכוכב״ יבין.

זהו קריין המדבר אליך כאילו מתוך ליבו, קריין היוצר את הרושם שהוא מזדהה ומאמין בטקסט שהוא קורא, קריין שאינו בוש להשתמש בידיו על מנת להביע את הרעיון שהוא קורא — קריין חם, לבבי, אנושי, ממש קריין של בית אבא־אמא, ולא עוד קריין רשמי וקר בנוסח יבין או אורגד.

נקווה, אכן, שנשוב ונראה את בגין קורא חדשות לעיתים מזומנות, ומצי־דנו אף נמליץ עליו בכל פה להיות המגיש של „כלבוטק״.

סקופ

3

קובי ניב

בלעדי!!!

תוכנית החומש

לידי כתבנו הגיע מיסמך סודי של מישרד החקלאות ובו מפרט השר, מר אריאל שרון, את תמצית התיכנון המייוחד שהכין לחמש השנים הקרובות. אנו מפרסמים את המיסמך כלשונו:

פקידים!

מאז ימי שלטון הרומאים האכזר ועד לסוף ימי שלטון המערך המושחת היתה חקלאותו של העם היהודי נתונה תחת שוט ושבט ועקרבים ופיקוח.

מהיום בטלים האיסורים ומבוטלים הייסורים.

לא עוד תהיה חקלאותו של עם ישראל נתונה תחת תיכנון ופי־קוח. לא עוד!

זהו יום גדול לישראל ויום ענק לעם היהודי. כמוהו כיום נצחון המכבים על הרומאים, כנצחון בני־האור על בני־החושך — יום נצחון העגבניה הבשלה על הבירוקרטיה הרקובה.

לתוכנית החומש שלנו 3 עקרונות עיקריים:

1. שוק חופשי בחקלאות, לפי היצע וביקוש בשוק, ולא לפי תיכנון שרירותי — כי יחי החופש!
2. עליה יציבה ומתמדת ברמת המחיר לצרכן — כי בעליה כוחנו!
3. השוואת המחירים לנהוג באומות המתוקנות שבהן (לידיעת־כם: בשוודיה עולה קילוגרם עגבניות כ־30 לירות ישראליות) — כי נאורים אנו!

חופש השוק וחירות האדם, עליה חופשית ונאורות מתוך חי־רות — הם הם חלב הפרה שלעורו תדהר עגלתנו אל מחר טוב יותר, רחוק יותר, גבוה יותר.

ולסיום שלוש פעמים כיפאק:

כיפאק — היי! כיפאק — היי! כיפאק — היי! היי! היי!

אחרי!!!

האלוף שרון
שר החקלאות והמזון

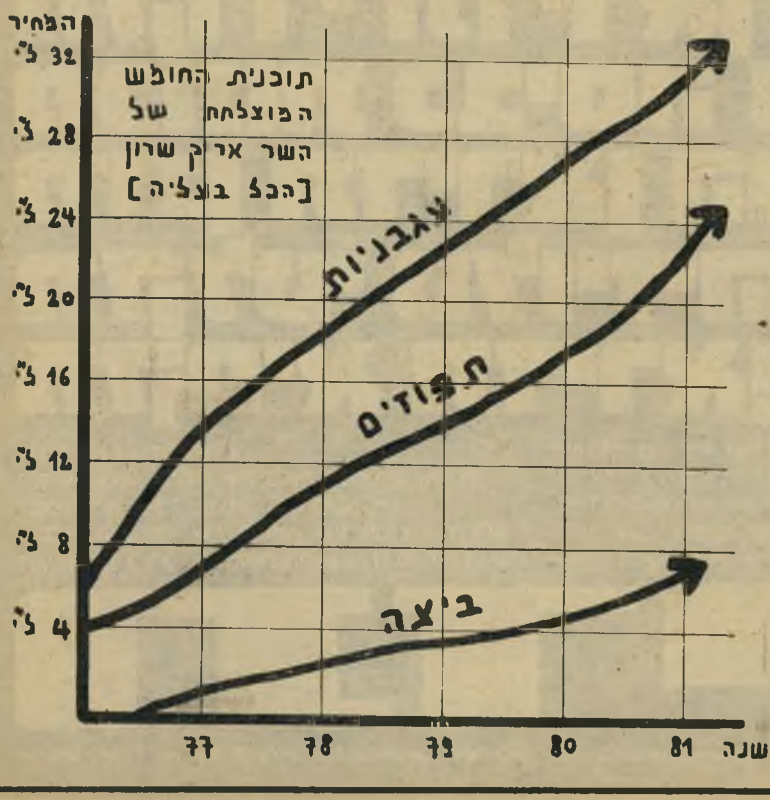

מבצע תדיראן

שיא

שיא בפרסים שיא במכירות

פרס ראשון
50,000 ל"י במזומנים

20 טיסות לאירופה

כל אחד זוכה
בהנחה של 50%
ממחיר הטיסה
ת"א-אילת-ת"א

ארקיע
arkia
טיסה ונופש באילת

לכל רוכש

מקררי תדיראן - מקררי ההצלחה
מכונות כביסה סימנס
(תוצרת הקונצרן הגרמני ובאחריות תדיראן)
מזגן תדיראן החסכן
מקלטי טלויזיה
(מיובאים. תוצרת גרמניה ובאחריות תדיראן)
מקפיא תדיראן המשוכלל

הגענו לשיא במכירות !
תוך 9 חדשים מכרנו את כמות המוצרים שתכננו למכור משך שנה שלמה. אנו משתפים אתכם בהצלחתנו ! כל הרוכש אחד ממוצרי תדיראן המפורטים לעיל. בתקופת המבצע (15.10.77-15.12.77)

ישתתף בהגרלת הפרסים הענקית - פרס ראשון: 50 אלף לירות במזומנים ועוד 20 כרטיסי טיסה לאירופה(כולל מס וסיעות בלבד)* בנוסף לכך יקבל כל קונה שובר המזכה בהנחה של 50% ממחיר כרטיס טיסה ת"א-אילת-ת"א במטוסי ארקיע**

ההגרלה תיערך בראשית חודש ינואר ותוצאותיה יפורסמו בעתונות.
פרטים בסניפינו ובחנויות המפיצים ברחבי הארץ.
תדיראן - איכות, מהימנות, שרות ומוניטין בינלאומי.

תדיראן

*כרטיס טיסה ליוון באחת מהטיסות הקבוצתיות שבין ינואר לאפריל 78. במועדים כפי שיקבעו ויפורסמו על ידינו. **בכפוף לתנאי חברת "ארקיע" (לא כולל מ.ע.מ.)

פרסום מילר

אתה והלירה

בית־המישפט העליון הרשיע רואה־חשבון שהעלים מידע מבעלי־מניות

פסק־דין עקרוני חשוב נתן בית־המישפט העליון לפני זמן, ובו הרשיע את רואה־החשבון **איסר הוברמן** ממישרד עוזי שטיינברג בהתנהגות שאינה הולמת את כבוד המיקצוע, על שהעלים מבעלי־המניות את שידע על הונאות של **מיכאל צור** בחברה־לישראל.

בעיקבות הסתבכות החברה־לישראל הפנתה הרשות־לניירות־ערך את תשומת־לב פרקליטות המדינה לחוות־הדעת של מישרד רואי־החשבון עוזי שטיינברג על החברה־לישראל. בשנת 1975 הגישה פרקליטות המדינה למועצת רואי־החשבון תלונה נגד מישרד רואי־החשבון, נגד **עוזי שטיינברג** ונגד שותפו איסר הוברמן. מועצת רואי־החשבון פסקה כי לא הובא חומר ראיות לכך כי מישהו מן הנאשמים אשם בהתנהגות שאינה הולמת את כבוד המיקצוע. על זיכויי מישרד רואי־החשבון ואיסר הוברמן הגישה פרקליטות המדינה עירעור לבית המישפט העליון. נגד עוזי שטיינברג לא הוגש עירעור, כיוון שלא הוכח שהוא טיפל באופן אישי בביקורת סיפרי החברה־לישראל.

בית־המישפט העליון דחה את העירעור לגבי מישרד רואי־החשבון, בקובעו כי אין ליזום הליכים מישמעתיים נגד חברה של רואי־חשבון אלא נגד רואה־חשבון יחיד או רואי־חשבון יחידים, אך קיבל את העירעור לגבי זיכויו של איסר הוברמן.

העירעור נסב על טיפולו של רואה־החשבון בעיסקת החברה־לישראל וחברת „איפט". לפי העיסקה רכשה החברה־לישראל מ„איפט" חומרים וציוד ב־2.6 מיליון דולר ושילמה תמורתם 2.5 מיליון דולר מראש. בינואר ומאי 1974 אישרה „איפט" לחברה־לישראל כי היא מחזיקה עבורה את החומרים והציוד שנרכשו.

כאשר ביקש הוברמן לראות רשימות של החומרים שנרכשו ואישור של המאחסן שלהם, נמסר לו בעל־פה מפי פקיד בכיר בחברה־לישראל כי „איפט" לא רכשה דבר. „איפט" השיבה כי אין היא חייבת להמציא את מאזנה. מנכ"ל החברה־לישראל, מיכאל צור, כתב להוברמן כי „איפט" היא חברה שאפשר לסמוך עליה שתבצע את הוראות החברה־לישראל.

רואה־החשבון לא רשם בחוות־הדעת שלו על מאזן החברה־לישראל לסוף 1973, שהופיע באוגוסט 1974, כל הסתייגות מפרט כלשהו במאזן.

מועצת רואי־החשבון קבעה כי הוברמן היה רשאי להניח, על סמך הצהרות ראשי החברה־לישראל, שהעיסקה תוארה בצורה נאותה במאזן החברה ולכן הוא נהג בנושא זה בזהירות ובמומחיות הראויות.

בית־המישפט העליון (השופטים **יצחק כהן, מרים בן־פורת ושלמה אשר**) התייחס לפסק־דין אנגלי נודע משנת 1896 (פרשת קינגסטון), שבו הושווה תפקיד רואה־החשבון לכלב־שמירה ולא לכלב־צייד. בית־המישפט העליון לא קיבל קביעה זו, ואמר: „כלב השמירה צריך לפעמים לנבוח, ואם בהריחו מסביב הוא מוצא עקבות שמשהו אינו כשורה, עליו ללכת אחר עקבות אלה ולפקוח את עיניו וגם להשתמש בחוש־הריח שלו."

לעצם העניין קבע בית־המישפט: „ניתן היה לצפות שחששותיו של המשיב יגדלו בהרבה, כשהתברר למשיב שבניגוד להתחייבויותיה של „איפיט" בהסכם ובניגוד לאישורה, שהיה בידיעת המשיב, לא רכשה „איפיט" כל טובין שהם... הסירוב של איפיט לגלות כל דבר על מצבה הכספי, יחד עם העובדה הנ"ל של מתן אישור כוזב על־ידה והפרת ההתחייבות העיקרית שלה בהסכם, היו חייבים לעורר חשד רציני אצל המשיב שמשהו אינו כשורה בעיסקה זו, ושקיים חשש פן הניחה החברה סכום של יותר מ־2.5 מיליון דולר על קרן הצבי.

„למרבה הפלא, במקום להמשיך ולחקור בעניין הסתפק המשיב במכתבו של המנכ"ל מיכאל צור שבו נאמר שאפשר לסמוך על „איפיט"... אסור היה למשיב להסתנוור ממעמדו הרם של המנכ"ל, בשעה שתפקידו כרואה־חשבון של החברה היה לבדוק ולבקר את פעולותיו של המנכ"ל ולמסור דו"ח על תוצאות ביקורתו לבעלי המניות."

בית־המישפט העליון המשיך וקבע כי „בכך הפר המשיב את חובתו של רואה־החשבון לבדוק בקפדנות כל עניין, כשמתעורר חשש שעיסקה אינה תקינה... חובתו המינימלית של המשיב היתה לציין בדו"ח הכספי ש„איפיט" לא רכשה את הסחורות כפי שהתחייבה בהסכם, שהיא סירבה למסור כל פרטים על מצבה הכספי וכי אין בידי רואה־החשבון כל חומר המראה ש„איפיט" תוכל לקיים את התחייבותה כלפי החברה. המינעותו של המשיב מלהביא עובדות אלה לידיעת בעלי־המניות של החברה, מהווה שירות שלא לפי מיטב שיקול הדעת ועל כן מהווה התנהגות שאינה הולמת את כבוד המיקצוע."

בית־המישפט קבע כי הוברמן עבר גם על סעיף אחר בתקנות רואי־החשבון, בכך שלא רשם הסתייגות לעיסקה והפר את הסעיף המחייב לרשום הסתייגות, כשאין בדו"ח הכספי גילוי נאות של עניין הדרוש כדי לשקף בצורה נאותה את מצב העסקים של המבוקר.

בית־המישפט לא קיבל את טענת המשיב שוועדת המאזן של החברה שבה משתתפים מנהלים בעלי מעמד בכיר בעולם העסקים, לא הקשתה קושיות בקשר לעיסקת „איפיט". אין בית־המישפט דן בשאלה אם מילאו הדירקטורים את תפקידם כראוי.

אחרי פסק־הדין החליטה מועצת רואי־החשבון שלא להטיל על הוברמן כל סנקציה, ולהסתפק בקביעה כי הוא אשם בהתנהגות האמורה.

נמסר כי בדעת מועצת רואי־החשבון לשנות את החוק, כך שהפרתו לא תגרור הרשעה אוטומטית לגבי התנהגות שאינה הולמת את כבוד המיקצוע.

„כנפיים" יופק בכספי המדינה

הוועדה המשלתית לחגיגות שלושים השנים למדינה בראשות **יצחק רגר**, החליטה כי הסרט „כנפיים" יהיה הסרט הייצוגי של החגיגות. המפיק החדש יהיה **מקס יונגסטן**, מי שהיה לפני 15 שנים סגן נשיא של מ־ג־מ ופנסיונר זה שנים רבות. לצורך זה הוא יתמנה יועץ ראש־הממשלה לסרטים. יונגסטן התפרנס ב־שנים האחרונות מכתיבת אישורים לצורכי מס־הכנסה על שווי הכנסות עתידיות מסרטים, ושימש כעין מעריך סרטים. זה שנים רבות שאינו קשור בהפקות סרטים באופן פעיל.

הסרט „כנפיים" הופק ובויים בידי **אמנון ברנזון**, והושקעו בו יותר מ־2 מיליון לירות. הסרט זכה בשיתוף־פעולה הדוק ביותר מצד חיל־האוויר הישראלי. לכך אין קשר לעובדה שקרוב משפחה של ברנזון הוא מראשי חיל האוויר. הפקת הסרט הופסקה באמצע בגלל קשיי תקציב, והדבר עורר זעם רב בין המשקיעים, שמרביתם ממיאמי.

חיים קרסו נחקר במכס

בעל חברת „בני משה קרסו", **חיים קרסו**, מבעלי־המניות של בנק „דיסקונט", נחקר בשבוע האחרון על־ידי מחלקת החקירות של המכס בחשד כי מסר פרטים לא־נכונים למכס ובכך הרוויח 1000 לירות נוספות על כל מכונית ש־מכר. „בני משה קרסו" היא יבואנית של מיספר ניכר של מכוניות, ביניהן „רנו".

החקירה החלה לפני ארבעה שבועות, וחיים קרסו בילה אז יום אחד עד שעות הערב המאוחרות בחקירה נמרצת. מאז הוא נחקר לעתים מזומנות. החשדות נגדו הם כי ניצל את שינויי המחירים במכוניות בניגוד לחוק. לפי החוק, על כל יבואן לשלם מס־קניה בשיעור 45% על כל מכונית נמכרת, כאשר המס משולם ממחיר המכונית. הפיחותים הזוחלים ושינויים המטבע גורמים שינויים רבים במחירי המכוניות לצרכן. המכס חושד כי בעוד שקרסו גבה מן הצרכן מחיר מותאם חדש, הוא שילם מס קניה לפי המחיר שקדם להעלאת המחירים האחרונה.

החקירה העלתה כי מיספר ניכר של מכוניות נמכר בצורה כזו, והותיר רווח נוסף של 1000 לירות למכונית. קרסו עצמו טען כי אם קרו מיקרים כאלה, הרי היו תוצאה של טעויות ברישום ולא של ניסיון להונות את המכס. הוא משתף פעולה עם החוקרים.

דובר המכס סירב להגיב, וכמוהו גם חיים קרסו עצמו.

נוקמים ביוסף אפשטיין

שירות בתי־הסוהר הורה להחזיק את **יוסף אפשטיין** בכלא שאטה. אפשטיין נידון לארבע וחצי שנות מאסר על חלקו בפרשת כספות בנק „ברקליס־דיסקונט"

אסיר אפשטיין
העברה לשאטה

ברמת־גן. לפי הכללים, מי שנידון לחמש שנות מאסר לפחות, מקומו בכלא מע־שיהו. נראה כי בכוונת המישטרה ללחוץ על אפשטיין שיגלה מי היו מבצעי שוד הכספות הגדול. חשדות המישטרה, שכוונו לאחים **וויינגרטן**, הופרכו, ועתה אין ה־מישטרה יודעת עוד במי לחשוד.

הסכם למניעת מישפט רובינשטיין

מנהל מחלקת החקירות של מס־הכנסה, **זבולון הנדלר**, המליץ לפני היועץ־המישפטי־לממשלה הפרופסור **אהרון ברק** על פשרה בפרשת חקירת מס־ההכנסה נגד הקבלן **אהרון רובינשטיין** ובנו **מרדכי**. לפי הפשרה ישלם אהרון רובינשטיין כופר, ואילו בנו יודה ויורשע ללא צורך במישפט ממושך.

הקבלן רובינשטיין ובנו נעצרו בשעתו בחשד של החזקת חשבונות מטבע זר

קבלן רובינשטיין
ממתינים לאישור

בשווייץ וביצוע פעולות כספיות בסכומים גדולים בחו"ל. בידי מס־ההכנסה מיס־מכים המוכיחים חשדות אלה. הבעייה היא שכדי להציג את המיסמכים בבית־המישפט יהיה צורך בחשיפת דרך קבלתם ובהסגרת מוסר המידע לידי שילטונות שווייץ. כדי למנוע זאת היו אנשי מס־ההכנסה מוכנים לפשרה.

„סלון מרכזי" פותח סניף בניו־יורק

בעלי ומנהל „סלון מרכזי" בישראל, **טוביה נדב**, סיים משא ומתן לפתיחת סניף בניו־יורק של רשת „סלון מרכזי" הישראלית. בסניף תהיה תצוגה של מוצרי חשמל, וישראלים הרוצים לקבל בישראל מוצרים אלה יוכלו לבחור דגם באולם התצוגה, לשלם במקום ולקבל את המוצר תוך שבועיים מרשת החנויות בישראל.

יזם נדב
סניפים באמריקה

„מלון קסם" נתבע להחזיר הלוואה

מלון „קסם" ברחוב בן־יהודה בתל־אביב נדרש להחזיר את ההלוואה הממ־שלתית שקיבל לצורך הקמתו — תוך זמן קצר. המועד יגיע בימים הקרובים, ואם לא תוחזר ההלוואה יתבקש בית־המישפט למנות כונס־נכסים למלון.

ההלוואה ניתנה על־ידי החברה־לפיתוח־מיפעלי־תיירות, שאף דרשה את החזרתה. הסיבה לדרישה היא העובדה שבעלי המלון מפעילים אותו כבית־מישרדים, מכרו והשכירו את מרביתו למישרדים בניגוד לתנאי ההלוואה שניתנה לצורך הקמת בית מלון. ההלוואה היא בריבית נוחה, ולא צמודה.

זהו מיקרה ראשון שבו פועלת החברה הממשלתית למיפעלי־תיירות נגד הפרת תנאי חוזה ההלוואות שלה, האוסר שימוש במלונות לצרכים אחרים.

מדוע הופתע "רב-בריח" ב"כלבוטק"

כי עם עובדות קשה להתווכח.

ועתה הבה נבדוק את העובדות לאשורן:
"רב זרועות" מספק ללקוחותיו מנעול בטחון עם צילינדר מתוחכם ללא תוספת מחיר. לעומת זאת, רב בריח משווק את מנעוליו עם צילינדר רגיל, ותמורת צילינדר מתוחכם גובה תשלום גבוה יותר!
יתרה מזאת: את צילינדר KESO המיובא שמתקין רב בריח, מתקין גם רב זרועות לכל המעונין - אך בהבדל אחד: המחיר!
והנתונים בטבלה זו מדברים בעד עצמם:

	"רב זרועות"	"רב-בריח"
עם צילינדר רגיל	לא משווק עם צילינדר רגיל	720 ל"י
עם "קודקוד 2001"	750 ל"י	לא הצליח להשיג!
עם KESO	850 ל"י	920 ל"י

* ברב זרועות לא יועלה מחיר המנעולים בחודש הבא!

מדוע עברנו ל"קודקוד 2001"?

כחברה המתמחה במוצרי בטחון, בדקנו שיטות נעילה שונות במטרה לשפר ולשכלל את הצילינדר המקובל.
והתוצאה: "קודקוד 2001" מתוצרת ישראל - הצילינדר המתוחכם שמתחרה בהצלחה גם במנעולים דומים מתוצרת חוץ. והראיה: מנעולי "קודקוד 2001" מיוצאים כבר כיום לארה"ב, אנגליה, צרפת, גרמניה - ועוד היד נטויה.

יותר בטחון - לא יותר כסף!

מנעול בטחון "רב זרועות" מצויד בניצרת בטחון ובמנגנון בלעדי, הנועל את הדלת ב־3 סיבובי מפתח - כך שההתגברות על הצילינדר קשה פי שלושה מאשר במנעולים אחרים.
כל בריח ב"רב זרועות" פועל באופן עצמאי ופריצת אחד המוטות אינה משפיעה על שלושת הבריחים הנוספים.
מנעול "רב זרועות" עמד בהצלחה בהפעלת 100.000 פתיחות וסגירות, שנערכה ע"י מכון התקנים הישראלי.
רב זרועות מעניק לך תעודת אחריות ל 5 שנים!
השילוב של מנעול בטחון אמין וצילינדר מתוחכם מעניק לך יותר בטחון - אך אינו עולה יותר כסף!

וזה בדיוק מה שמרגיז את רב בריח!

"רב זרועות"-ביטחון מאחורי הדלת.

"רב זרועות" - מנעולי בטחון
משרד ראשי ת"א והמרכז: שד' ירושלים 3, ר"ג. טל. 03-778607, 03-748089
חיפה והצפון: רח' ביאליק 13, טל. 04-662029, 04-642523
באר שבע והדרום: רח' הדסה 25, פינת טרומפלדור. טל. 057-73781
ראשל"צ: כל־בו מפתח, רח' הרצל 94, טל. 03-995961
אשדוד: מרכז מסחרי א' טל. 055-24762. **אשקלון והסביבה:** טל. 051-27706
אילת: טל. 059-4301. **חדרה והסביבה:** טל. 063-79428. **עפולה והסביבה:** טל. 065-23555

מוקד

רמקולי KEF
קובעים יותר מכל מרכיב אחד, את איכות המערכת.
מפרטים טכניים: "מלופ", ארלוזורוב 15, ת"א, טל. 03—221751

רובקס
המתנה שבאופנה

מורלה
הטפטים המעוצבים ביצירת אומנות

שושני — מכונות כתיבה
* מכונות כתיבה חשמליות וחישוב
* מכירה, השאלה
* שירות תיקונים
* רחיצות ואוברולים
* שירות חודשי
* מחירים נוחים

שושני
לילינבלום 40 (פינת נחלת בנימין)
טלפון: 55772

איש עני

להמוני השכירים במדינה, פירוש המהפך של שימחה ארליך (משמאל) הוא: פיחות מוסווה, התייקרות קיצונית, אבטלה המונית, וירידה דראסטית של רמת־מחייתו - כל זה במסווה של חופש חדש

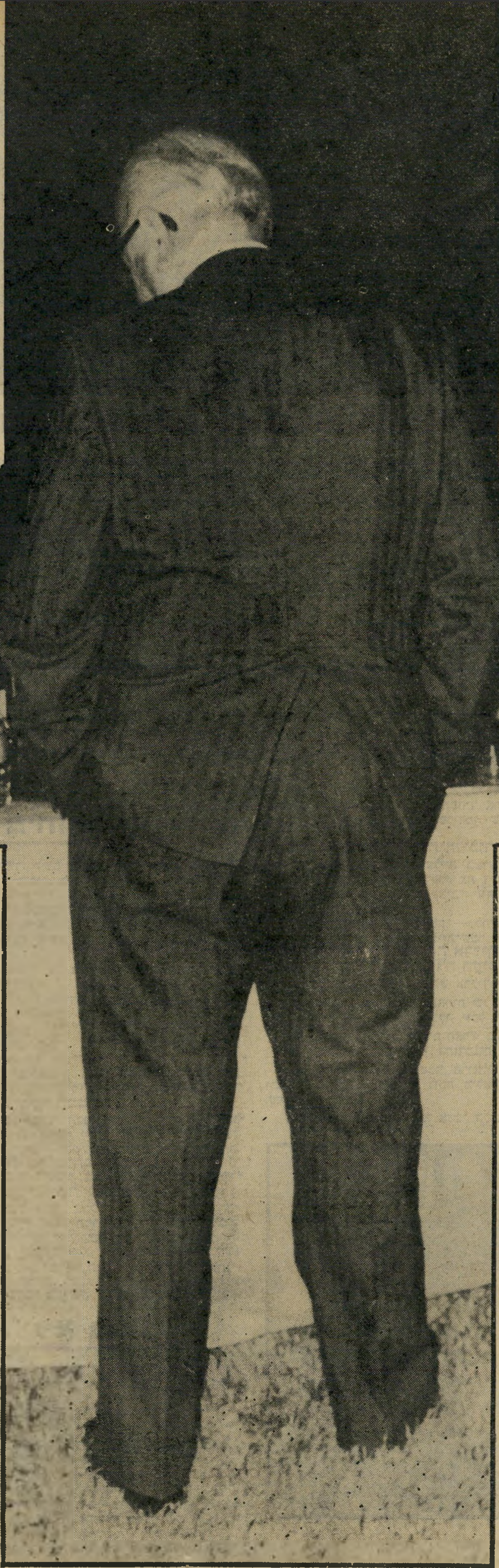

איש עשיר

לאצולת הממון במדינה, פירוש המהפך של שר האוצר (מימין) הוא: התעשרות נוספת, לגיטימציה של הברחת ההון, הלבנה של ההון השחור, הקטנת שכר־העבודה הריאלי, והגדלת שולי הרווחים

תימרון הסחה? ערב המהפך, ביקר שימחה ארליך במסיבת־קוקטייל של השגרירות האוסטרית, השתעשע

„המילחמה היא המשך המדיניות באמצעים אחרים," אמר הגנרל הגרמני. על „המדיניות הכלכלית החדשה" של שימחה ארליך ניתן לומר: „המהפך הוא המשך מדיניות המערך באמצעים אחרים."

השינוי שחל השבוע קטן לאין־שיעור מכפי שנדמה, ומכפי שהוכרז בקולי־קולות.

אולם הסממנים הפסיכולוגיים והתעמולתיים, המתלווים לשינוי מינימלי זה, הם מכסימליים. ממשלת הליכוד מתכוונת להשיג, בעזרתם, את אשר לא הצליח המערך להשיג.

היעדים המרכזיים של המדיניות לא השתנו. השתנו רק דרכי הביצוע — ואולי גם יעילותו.

ואלה היעדים:

- להוריד באופן דראסטי את רמת־המחייה של הציבור הרחב, המורכב בעיקרו משכירים.
- לצמצם על־ידי כך את הביקוש המקומי, בתיקווה שהדבר יגדיל את הייצוא.

ממשלת המערך נכשלה בביצוע ניתוח זה. ממשלת־הליכוד מקווה להצליח בו, באמצעות נרקוזה: יצירת האשלייה של הענקת חירות לאזרחים, ושיחרורם מעול הכפייה והביורוקרטיה.

השאלה הגדולה היא: האם תחזיק הנרקוזה מעמד? האם יצליח הסם המשכר של אשליית־החופש להחזיק את הציבור במצב של טריפ, כך שישלים עם ירידה גדולה ברמת־המחייה שלו?

התשובה על שאלה זו אינה כלכלית אלא פסיכולוגית, פוליטית, תעמולתית.

יעברו חודשים עד שתתברר התשובה.

העיקר: פיחות

יש דרכים רבות לספיגת כסף מן הציבור, לשם צימצום כוח־הקנייה והביקוש.

הדרך הגלוייה והאמיצה ביותר היא הטלת מיסים. בדרך זו ניתן לקבוע מי ישלם, וכמה. הדרך המוסווית והפחדנית ביותר היא יצירת אינפלציה. כפי שאמר מילטון פרידמן, האליל הכלכלי של המישטר הקיים: האינפלציה היא מס מוסווה.

הדרך הפשוטה ביותר להגברת האינפלציה היא ביצוע פיחות.

המערך הלך בדרך זו. בנובמבר 1974 ביצע פיחות של 40%. בשנים האחרונות ביצע „פיחות זוחל" מתמיד.

כאשר מורידים את כל הקישוטים מן ה„מהפך" של השבוע, מסתבר שזהו עיקרו:

שימחה ארליך ביצע פיחות של כ־40%.

אין הבדל מהותי בין פיחות זה לבין הפיחות הקודם. ההבדל הוא רק בשיטה.

עד כה נקבע שיעור הפיחות בצו שרירותי. היה קיים פיקוח גלוי ומלא על המטבע, והממשלה קבעה את השער הרישמי.

עכשיו בוטל הפיקוח המלא והגלוי, והוכרז „ציוד". להלכה נקבע שער המטבע על־ידי „תנודות השוק", ההיצע והביקוש. אולם זוהי אשלייה בילבד.

ממשלת ישראל, באמצעות „בנק ישראל", היא הקונה והמוכרת העיקרית של המטבע. כל עוד יש בידיה די דולרים לזרוק לשוק בשעת־הצורך, היא יכולה לקבוע בכל עת את שער המטבע.

כאשר ייווצר ביקוש בלתי־רצוי לדולרים, ימכור הבנק את הדולרים שלו עד שהביקוש יחוסל והשער יירד לנקודה הרצוייה לו. כאשר ייווצר היצע בלתי־רצוי של דולרים, הוא יקנה את הדולרים עד שההיצע יחוסל, והשער יעלה לנקודה הרצוייה.

תהיה הרגשה של חופש. ייפתח כר נרחב לספקולנטים. המוני בית־ישראל, שיש להם כסף כלשהו, יוכלו לשחק בקניית דולרים ובמכירתם. אולם „בנק ישראל" ישלוט במצב שליטה מוחלטת, בכל רגע.

הדבר הודגם יפה בתרגיל של השבוע. כאשר הודיע ארליך על המהפך, הוא רצה לבצע פיחות של 40%. הדבר היה דרוש לו כדי לספק תמריץ לייצוא (אחרי ביטול תשלומי־התמריץ, שהיו נהוגים עד כה), וכדי לגרום התייקרות והורדת רמת־המחייה.

אילו הושאר הכל למישחק חופשי, ייתכן שהדולר לא היה מגיע השבוע ל־15 לירות. אולם ארליך הבטיח זאת בדרך פשוטה: בנק ישראל הודיע על „שער התחלתי", ארליך ואנשיו דיברו על כך בלי הרף במשך יומיים, והשער אכן עלה על 15 ל"י.

הפיחות בוצע, כל המחירים דהרו כלפי מעלה. היעד הראשון הושג.

פיקוח המטבע: לא בוטל

התעמולה הקולנית הכריזה השבוע כי „בוטל הפיקוח" על המטבע הזר. אולם החוזר ששלחה הממשלה למוסדות העוסקים במטבע, נשא כותרת צנועה הרבה יותר: „צימצום הפיקוח על המטבע הזר".

כי למעשה, לא חל בפיקוח שינוי משמעותי.

השינוי העיקרי הוא שאזרחי ישראל יוכלו מעתה להחזיק 3000 דולר בחו"ל או בבית.

מבחינה פסיכולוגית, יש לכך חשיבות רבה מאד. עצם הידיעה שהדבר אפשרי, ושאינו כרוך עוד בהפרת־חוק, מעניק לאזרח הרגשה של שיחרור.

אך המשמעות הכלכלית של צעד זה היא מינימאלית. אומנם, אילו החזיקו עתה שלושה מיליון ישראלים 3000 דולר לנפש בחו"ל, היתה עלולה להיווצר בעייה. 3,000,000,000 דולרים אינם הולכים ברגל. אולם כמה אזרחים יכולים להרשות לעצמם לוכסוס כזה? מישפחת בתגלו, שלה עשרה ילדים, יכולה להחזיק עכשיו 36,000 דולר בחו"ל — אך מניין תקח חצי מיליון לירות? ומי שיש לו לירות — למה ישקיע אותן דווקא בדולרים, שיהיו מוחזקים בבנק בחו"ל בריבית נמוכה, תחת לתת לכסף לעבוד בארץ, לסחור בבורסה, לקנות רכוש?

ייתכן מאד שאחרי השיכרון הראשון של החופש, תהיה תופעה זו מינימלית, ותשפיע אך מעט.

לעומת זאת, לא חל שינוי מהותי בעסקות הגדולות במטבע. גם עד עכשיו היה כל משקיע זר יכול להוציא את המטבע הזר שלו מן הארץ בכל עת, בתוספת הרווחים שצבר. גם עד עתה יכלו אזרחי ישראל לסחור בארץ במטבע זר — באמצעות הנייר שנקרא נת"ד. ומאידך — גם להבא יהיה פיקוח על הוצאת מטבע מן הארץ בסכום שמעל ל־3000 דולר. הצורך ברשיונות־הייבוא בוטל, והדבר משחרר את אנשי־המשק מכבלים ביורוקראטיים מייותרים. אך מכיוון שיהיו גם להבא זקוקים לרישיונות לביצוע עיסקות־מטבע, יש בכך רק הפשטה של תהליך הפיקוח, ולא ביטולו.

בסך־הכל: השיטה הקודמת נמשכת, אך בדרכים מתוחכמות יותר.

אחד היעדים: הבראה

בעבר לא הצליחה ממשלת־המערך להפיק מן הצעדים שנקטה את התועלת שרצתה להפיק: הורדת רמת־המחייה.

היתה לכך סיבה פוליטית. ברגע שהפיחות והאינפלציה הביאו להורדה אמיתית של השכר הריאלי, נוצר לחץ עצום מצד העובדים לתיקון השכר. במידה שתוספת־היוקר לא הספיקה (בייחוד אחרי עיקורה החלקי, ובגלל האיחור בתשלום) חלה עלייה זוחלת של השכר עצמו. המעבידים הפרטיים, הציבוריים והממלכתיים, לא יכלו לעמוד בלחץ המוצדק של העובדים, בתנאים של תעסוקה מלאה, ומחסור עובדים. ובסופו של דבר הדביק השכר את האינפלציה.

כדי לשבור תהליך זה חלמו כלכלנים ומעבידים, וגם שימחה ארליך, על יצירת אבטלה חלקית ו„מבוקרת", שתפחיד את העובדים ותשבור את כוח־הלחץ שלהם. זוהי תוכניתו של הכלכלן מילטון פרידמן, שהובא על־ידי ארליך ארצה. השבוע התכחש לו ארליך בלהט קולני חשוד.

עכשיו עומדת ממשלת־הליכוד לפני אותה הבעייה שבה נכשל המערך.

עד סוף 1977 צפוייה עלייה בשיעור 10—15% של מדד יוקר־המחייה. (סגן־השר יחזקאל פלומין לא קלט, כנראה, את דיברי הכלכלנים של האוצר והכריז שתהיה עלייה של 10% „עד סוף שנת־התקציב". זוהי טעות. הכלכלנים שלו מנבאים עלייה זו תוך חודשיים, עד סוף דצמבר.).

במקביל ייווצר — מלמטה — לחץ ספונטאני של ציבורי עובדים, שירצו לשמור על שכרם הריאלי על־ידי עליית־שכר ותוספת־יוקר.

מנוי וגמור עם שימחה ארליך שלא לתקן את השכר — שהרי ירידת השכר הריאלי היא המטרה העיקרית של התרגיל כולו.

על־ידי ירידת־השכר, מבקש ארליך להשיג את היעדים הבאים:

- להגביר את כושר־התחרות של הסחורה הישראלית בחו"ל. יצואן שיקבל מעתה יותר לירות עבור הדולרים שלו, יוכל להקטין את מחיר המוצר בחו"ל.
- על־ידי הוזלת תוצרת־הארץ בשוק המקומי, לעומת עליית מחיר סחורת היבוא, תינתן לתוצרת־הארץ ההזדמנות לתפוס את מקום הסחורה המיובאת.
- על־ידי הורדת השכר הריאלי יוקטן גם הביקוש המקומי, יצטמצם הייצור ותיווצר אבטלה „מבוקרת" נוסח מילטון פרידמן, וזו מצידה תמנע את עליית השכר הריאלי של המועסקים.

זהו התהליך הנקרא בפי אנשי הליכוד (וגם אנשי המערך, בעבר) „הבראה". הוא

מילטון פרידמן בארץ
הכחשות חשודות

בשיחה, בגרמנית צחה, עם הנספחת ברברה טאופר

נועד להביא להגברת הייצוא, להקטנת הייבוא, לחיסול הפער במאזן־המיסחרי (ההפרש בין הייבוא והייצוא), להשגת העצמאות הכלכלית.

אולם כל חלק מחלקי התהליך מוטל בספק חמור מאד.

■ מדיניות אנטי־סוציאלית

קודם כל, שאלה גדולה היא אם הליכוד אכן יחזיק מעמד מול לחץ העובדים. השבוע עדיין לא הגיע לחץ זה לממדים שיכלו להדאיג את ארליך. הוא ייחס את הצהרותיו התקיפות של ירוחם משל לעיתוי: כינוס ועידת־ההסתדרות בשבוע הבא. הוא בטוח שלמחרת הוועידה יירגע משל, כפי שנרגע בעבר.

יתר על כן, הממשלה השיגה הישג פסיכולוגי חשוב, בשני מישורים:

● על־ידי ביצוע „המהפך" העניקה לעצמה תדמית של הנהגה קשוחה, המסוגלת לקבל החלטות ושיש לה אומץ־לב לבצע אותן.

תדמית זו מחזקת את הממשלה בקרב הציבור, מגבירה את נכונות הציבור להישמע ולקבל את הגזרות.

● השימוש במונחים כמו „ליבראליזציה" ו„ליבראליזם" הוא פופולארי. הסממנים החיצוניים של חופש — ההיתר לקנות דולרים באופן חופשי, להוציא מהארץ כ־3000 דולרים לנפש, פירוק חלק מן הפיקוחים הביורוקראטיים — כל אלה הם צעדים פופולאריים. הם יוצרים אשלייה של חרות, העשוייה לטשטש בעיני רבים את הרעת מצבם.

אך ייתכן מאד שהשפעה פסיכולוגית זו תפוג במהרה. מול פני המציאות. כאשר יבחינו העובדים בעוצמת ההתייקרות ובירידת שכרם הריאלי, ייווצרו הלחצים הנגדיים.

לחצים אלה יכולים ללבוש צורות שונות — החל בזחילת־שכר במיפעלים פרטיים, תביעות־שכר של ציבורים גדולים בסקטור הממלכתי והציבורי, התקוממות של גופים בתוך הליכוד עצמו, הקרובים יותר לציבורי השכירים, מאבק פנימי בקרב הליכוד ועוד.

שום מיפלגה פוליטית אינה יכולה להתעלם מלחצים כאלה. כל ממשלה המורכבת ממיפלגות רגישה להם. ספק רב אם הליכוד יוכל לעמוד בלחצים כאלה יותר מאשר המערך — מה גם שצידקתם של העובדים תהיה גלוייה לכל, כאשר השכבות האחרות של האוכלוסיה תהיינה נתונות בבולמוס של התעשרות וספקולציה.

האופי האנטי־סוציאלי של המדיניות החדשה בא לידי ביטוי בעובדה פשוטה:

בעוד ששכר־העבודה מוקפא בינתיים, ועל תוספת־היוקר (שתבוא באיחור רב) יהיה מוטל מס־הכנסה, אין כל מס מוטל על הרווחים העצומים הנובעים מספסרות במטבע, בניירות־ערך ושאר שיטות של התעשרות מהירה במישטר החדש. מילבד ההיטל על המלאי, לא הוטל שום מס על ההון. ספקולנט זריז יוכל מעתה לעשות הון־עתק בספסרות בדולרים, מבלי לשלם על כך אף אגורה אחת של מס.

דוגמה קטנה של השבוע: הממשלה הוציאה לשוק איגרות צמודות בסך 150 מיליון לירות. היא הנפיקה אותן לבנקים, ואלה מכרו אותן לציבור ברווח גדול. כל ההפרש בערכם, מרגע ההנפקה עד לרגע מכירתם — מיליונים רבים של לירות — ניתן לבנקים כמתנה, תחת להזרימו לקופת המדינה.

באווירה זו, כאשר העובדים הם החלק היחידי של האוכלוסיה שעליו מוטל כל־העול, יהיה כימעט בלתי־אפשרי לדכא את תביעות־השכר שלהם. וברגע שהשכר הריאלי יעלה לרמתו הקודמת, יתרוקן „המהפך" מעיקר תוכנו.

■ ואדוץ־רבה: לא מציאות

שאלה גדולה אחרת היא אם תתממש תיקוות הממשלה למשוך הון זר, ובעיקר הון יהודי, לארץ.

צימצום הפיקוח על המטבע והניוד הפורמלי של הלירה היו צריכים, בתנאים רגילים, להביא לתוצאה זו.

יש החולמים על הפיכת ישראל למין ואדוץ ענקית ליהודי העולם, מרכז ההון השחור היהודי. זוהי ציונות בת־זמננו — למשוך לארץ הון יהודי, במקום יהודים.

אם יירד השכר הריאלי בארץ, בוודאי ישפיע הדבר לרעה על העליה. אך יש בעולם כמה ארצות, שבהן חיים היהודים העשירים בחרדה מתמדת לגורלם. יהודים אלה מבריחים את ההון שלהם בדרכים שונות לארצות כמו שווייץ, ליכטנשטיין, איי בהאמה וכו׳. המדיניות הכלכלית החדשה מתיימרת למשוך חלק גדול מהון שחור זה לארץ.

לדעת רבים, זוהי תיקוות־שווא.

עם כל אהדתם לישראל, דואגים יהודים אלה קודם כל לכספם. בשווייץ מובטח כסף זה. מעטים מאד מהם יאמינו כי בישראל יהיה הכסף מובטח באותה המידה.

כי ישראל חיה במצב של מילחמה. נבואות על המילחמה הקרובה מנסרות תמיד בחלל. מילחמה מביאה עימה התמוטטות כלכלית. איש אינו יכול להאמין כי במצב של מילחמה תוכל הממשלה לשמור על מדיניות „ליבראלית" לגבי הברחת הון. כל אדם יחשוש כי במיקרה כזה יוחזר, מאונס, פיקוח קפדני על המטבע. (הפקוח שצומצם השבוע הונהג אף הוא, במקורו, בגלל פרוץ מילחמת־העולם, ב־1939.).

משום כך קשה להאמין כי המדיניות החדשה תמשוך ארצה כמויות גדולות של הון יהודי, לבן או שחור, שלא בא עד כה. משיכה זו, שמילאה תמיד תפקיד חשוב בעולמו הרוחני של הליכוד היא מישאלה חסודה יותר מאשר מציאות כלכלית.

(המשך בעמוד 34)

במדינה

העם

התחזית התממשה

הכוכבים ניבאו מראש את המהפך הכלכלי שהתחולל השבוע

מי שצפה מראש את אשר התחולל השבוע בתחום הכלכלי במדינת־ישראל, היה גרמי השמיים. ומי שידע לצפות בהם ולהסיק את המסקנות הנכונות, היה יכול להכין עצמו מראש לעתיד להתחולל.

אחד מאלה היה האסטרולוג הישראלי הרצל ליפשיץ. לקראת ראש־השנה תשל"ח ערך הרצל מיפוי אסטרולוגי של מדינת ישראל בשנה החדשה, ניסה ללמוד על פיו את הצפוי למדינה ולתושביה במרוצת השנה בתחומים שונים. את מסקנותיו לא שמר הרצל לעצמו. הם פורטו בתחזית שפורסמה בגיליון השנה האחרון של העולם הזה (2088), שראה אור בדיוק לפני חודשיים.

קבע אז האסטרולוג ליפשיץ: „בחודש נובמבר 77׳ ובחודשים יוני, יולי ואוגוסט 1978 יש לצפות למימוש תוכניות כלכליות מהפכניות, שכמותן לא ידענו בעבר. דברים רבים שהיו חשובים בתחום הכלכלי יאבדו את ערכם. השינויים יגרמו תפנית חיובית עצומה ושיפור משמעותי בכלכלה, בהיקף שלא ידענו. עם זאת, השינויים יגרמו מיקרים די מכאיבים ובחלקם אפילו מזעזעים. תקופה זו תהיה טובה להשקעות לטווח ארוך. הפעילות הכלכלית תימשך תוך דבקות במטרה בצורה יסודית ביותר."

„מי שהצביע בבחירות בעד הליכוד, שיעזוב את ההפגנה!"

מחלת בגין. אגב, לא היתה זו התחזית היחידה במיפוי האסטרולוגי של הרצל ליפשיץ, שכבר התממשה. בין השאר היא קבע באותה תחזית: „בחודש ספטמבר הקרוב יעברו על ראש־הממשלה מנחם בגין עשרה ימים קשים של מתח נפשי גבוה, העלולים להיווצר כתוצאה ממצב בריאותי. תופעה דומה תעבור עליו גם בחודשים אפריל ומאי. אבל הוא ייצא ממצבים אלה בשלום ואין סיבה לדאגה."

אלה המאמינים באסטרולוגיה ישאבו אולי עידוד מהתגשמות תחזיתו של האסטרולוג. אם תחזית הכוכבים יוסיפו להתאמת בצורה זו, אולי יהיה עוד צורך לפרסם בצד שערי המניות היומיים גם לוח אסטרולוגי לייעוץ למשקיעים.

יחסי־חוץ

מחיר השיחרור

פירסום מוקדם הוריד את המחיר שניתן היה לגבות מהוותיקן עבור שיחרור קאפוצ׳י

בימים הראשונים לכינונה חרדה ממשלת הליכוד לתדמית שנוצרה לה בדעת־הקהל העולמית, כממשלת ניצית קיצונית. ראשיה ביקשו למתן ולרכך תדמית זו בכל דרך אפשרית. לשם כך תוכנן מסע הסברה נמרץ ונהגו רעיונות לנקיטת כמה מחוות, שיסייעו להציג את הממשלה בעיני דעת־הקהל העולמית כממשלה שקולה ושוחרת־שלום.

הדרך לכך היתה פתוחה בביצוע כמה צעדים שממשלת המערך היססה לנקוט בהם: החזרת עקורי בירעם ואיקרית לכפריהם, מינוי סגן שר־חוץ ערבי ושיחרורו של הארכיבישוף הילריון קאפוצ׳י, הכלוא בישראל, אחרי שהורשע על סיוע לפעילות חבלנית עויינת.

סגן שר־החוץ ערבי לא הצליחה ממשלת הליכוד למצוא. הוועדה שמונתה כדי להחליט בפרשת איקרית ובירעם התכנסה לשתי ישיבות בילבד ודחתה את החלטתה. אבל הילאריון קאפוצ׳י עמד על סף השיחרור. מועד שיחרורו היה תלוי רק במחיר המדיני שהוותיקן יהיה מוכן לשלם תמורתו.

המו"מ על כך התנהל עוד בתחילת השנה, בימי כהונתו של יצחק רבין כראש־ממשלה. אלא שממשלת המערך חששה לשחרר את קאפוצ׳י בעיקר. מפחד התגובה הנזעמת שהיתה צפויה מצד האופוזיציה הימנית.

כאשר כוננה הממשלה החדשה, המשיכו נציגי האפיפיור ללחוץ ולבקש את שיחרורו. מי שתמך בכך ראשון היה דווקא שר־הדתות אהרון אבו־חצירא. יועציו הבטיחו לו כי אם יצליח לשחרר את קאפוצ׳י עשוי האפיפיור לקבל אותו לראיון רשמי ולהודות לו אישית על השיחרור. אקט שהיה בו כדי להפוך את השר הצעיר והבילתי מוכר לאישיות בינלאומית *.

חרטה בכלא. שר־הדתות קיבל בנושא זה את תמיכתו של שר־החוץ משה דיין. כדי להצדיק את השיחרור יוצא־הדופן, מבלי שיראה ככניעה ללחצי הוותיקן, הוסבר כי שיחרורו של קאפוצ׳י יעשה מטעמים הומאניטאריים, בדומה לשיחרורו של יהושע בן־ציון. עוד הוסבר כי קאפוצ׳י הביע כבר חרטה על מעשיו בעקבות סיועה של ממשלת ישראל לנוצרים בדרום לבנון, שחלקם הגדול נמנה עם בני עדתו.

אולם האפיפיור סרב לשלם את המחיר הגבוה שנתבע ממנו עבור שיחרור קאפוצ׳י. לשם כך נשמרה ההחלטה העקרונית החיובית שהתקבלה בממשלה על שיחרור הארכיבישוף בסוד כמוס. ידיעה ראשונה על השיחרור הצפוי עמדה להתפרסם בגיליון הקודם של העולם הזה, אך נפסלה בידי הצנזורה **. כעבור ארבעה ימים פוצץ הכתב המדיני של מעריב, יוסף חריף, את הידיעה בעיתונו מבלי להגישה לצנזורה.

כתוצאה מכך נאלצה הממשלה להודות בכוונתה לשחרר את קאפוצ׳י בטרם סוכמה תמורת הוותיקן. נראה היה כי בשל הפירסום המוקדם יסתפק הוותיקן בתמורה סמלית בלבד: מכתב בקשה שיופנה לנשיא־המדינה בירושלים, שניתן יהיה להסתמך עליו כהכרה של הוותיקן בירושלים כבירת ישראל, מבלי שהאפיפיור יצהיר על כך רשמית.

---

* רמז ראשון על כך הופיע בתחילת חודש יולי השנה **בהעולם הזה** (2080) בו נכתב: „ממשלת הליכוד עשויה לנקוט כמה צעדי־ראווה הפגנתיים כמו, למשל, שיחרורו של הארכיבישוף קאפוצ׳י ממאסרו."

** הידיעה נועדה להתפרסם במקום בו הופיע הכתם הלבן בראש מדור **תשקיף** בגיליון **העולם הזה** הקודם (2095).

יצחק תוראל סוקר את תקליטי השבוע:

שגעון הדיסקו

נראה לי שמכל תקליטי הדיסקו המציפים את השוק וערוכים בשיטת סלט־הלהיטים, ניתן להרכיב תקליט אחד שוב. השוק מוצף היום בתקליטים שהכותרת שלהם היא פשוט מוסיקת דיסקו וקשה לי להמליץ במה לבחור. כל תקליט מכיל מבחר אחר של להיטים, כולם בנויים סביב להיט אחד גדול, כך שכל מאזין יוכל לבחור את הלהיטים האהובים עליו. למרות זאת לא הייתי מעז היום להזמין חברים למסיבת ריקודים מבלי לצייד את התקליטיה שלי בתקליטים הללו.

הבולטים והטובים ביניהם שיצאו לאחרונה לשוק הם:

„כן אדוני, אני יכולה לעשות בוגי", אחד בתקליט חיקויים ואחד בתקליט עם ביצועים מקוריים שנקרא: „סופר־היטס" אורגינל. **„סאני"**, **„סטנד דיסקו"** — המכיל להיטי דיסקוטקים במקצבים דרום־אמריקאיים. ו„מה ננה", זהו קציר החודש האחרון. איש איש יבחר לפי טעמו האישי.

ג'ון פיטרסון ג'ט פלייד מס' 3 — תקליט קצבי בביצועים מקוריים אשר לא מצליח לפגוע בהאזנה.

עם הלהיט טיסת ג'ט מס' 3 שוב תקליט תחת הסיסמה לרוקדים הידד. לבריאות.

בוני מ. מה בייקר — להיט הענקים של הלהקה, עושה את שלו ואוהדי סגנונה ודאי לא יכעסו אם לא ימצאו בתקליט להיטים נוספים, אך מקצב דיסקו הסוחף יפצה אותם על אי־הנעימות.

סרג'ו מנדס ולהקת ברזיל 77 — היכרות נעימה עם להקתו החדשה של מנדס. אני באופן אישי אוהב מאד את הצליל המיוחד שלו ומשוכנעני שאוהדיו לא יחמיצו גם תקליט זה שלו המכיל בין היתר ביצוע מענין מאד ללהיטים של להקת שיקגו „אם תעזבי אותי עכשיו". פרט מענין, על עטיפת התקליט, מצולם עם סרג'ו מנדס כוכב הכדורגל פלה, אשר עומד לחדור בקרוב לעולם המוסיקה ולהוציא תקליט ביחד עם להקתו של מנדס.

ארבע העונות — הליקון — משב רוח מרענן בגל הדיסקו, הרמוניה קולית, האופיינית כל כך לארבע העונות בתקליט הכולל חמישה להיטים גדולים ומעיד על סגנון הרבה יותר בשל ובוגר של הלהקה.

קרוסבי סטילס ונאש — הפעם בלי הצלע הרביעית של הלקה ניל יאנג, אך עם הלהיט הגדול „רק שיר לפני שאני עוזב" ומהאזנה לתקליט אפשר להבין שהם מסתדרים יפה גם ללא עזרתו של יאנג. אוהדי הלהקה האוהבים את סגנונם המוכר לא יתאכזבו גם מתקליט זה.

איבון אלימן — „אהוב אותי" כולל להיטים ענקים כמו „הלו זר", „אינני יכולה להוציא אותך ממחשבתי" ועוד — זמרת בעלת קול חם המצליחה להתחבב משמיעה ראשונה.

אורבי גרין — „השועל" — לאוהדי הג'אז ולאלה הנרתעים מהמושג ג'אז כאחד, תקליט של נעימות בעיבוד ג'אז על גבול הפופ, עם נגינתו המלטפת של אורבי גרין על הטרומבון. תקליט נעים למוסיקת רקע. לאלה המבקשים להשמיע מוסיקה קצת יותר מתוחכמת, אך מבלי לחרוג מהמקצבים הרוגעים והנעימים של הג'אז.

ג'ימס לוין — סקוט ג'ופלין, תקליט חדש שיצא לשוק על גל מקצב הרגאי של ראשית המאה, שהתעורר לתחיה בארה"ב. רעיונותיו של סקוט ג'ופלין המוכרות מאד לקהל הישראלי מהסרט „העוקץ", אלה ואחרות, הפעם בביצוע פסנתרן של ג'ימס לוין המוסיקאי המחונן המנהל היום את המטרופוליטן אופרה של ניו־יורק. לאוהבי נגינת פסנתר ומקצב הרגאי — מובטחת הנאה.

לוס אינדיוס טבחרוס — „נוסטלגיה" — תקליטם האחרון של צמד המוסיקאים הדרום אמריקאים אשר הצליחו להתחבב מאד בסגנונם הרגוע המיוחד, אם כי לפי עדותה של ידידתי, אותה הוא דווקא מצליח להסעיר. אז אם אתם מחפשים סערות אצל ידידותיכם, אתם מוזמנים לנסות. אצלי זה עבד.

חוץ מזה מכיל התקליט עיבודים יפהפיים למיספר להיטים ידועים ובאווירה המשתוללת היום בארץ זהו לדעתי תקליט מומלץ.

(מוגש מטעם חברות התקליטים)

במדינה

מדיניות

מי מרמה?

משה דיין המציא שוב שעיר־לעזאזל, כדי לחפות על מחדל חדש שלו

„האוסטרים רימו אותנו!" טען משה דיין. הוא הודיע בכנסת כי המישלחת האוסטרית באו"ם, אשר יזמה את העלאת בעיית הטרור התעופתי על סדר־היום של עצרת־האו"ם, מנעה — בתחבולות שונות — את צירופה של ישראל ל־42 בעלות־היוזמה של ההצעה.

הדוברים הרישמיים והעיתונאים, הפועלים כתועמלני מישרד־החוץ, טענו כי האוסטרים העלימו מישראל במזיד את דבר ההחתמה, ולאחר־מכן הוליכו את הדיפלומטים הישראליים שולל ביחס למועד האחרון של החתימה.

שגריר מרוגז. האיש הנרגז ביותר לנוכח טענות אלה היה ראש מישלחת אוסטריה באו"ם, פטר ינקוביץ, הידוע כידיד מובהק של ישראל ושביקר בארץ לפני זמן לא רב.

לטענת האוסטרים, קרה ההיפך: אוסטריה יזמה את הגשת ההצעה מפני שהיא מכהנת כעת כראש הקבוצה האירופית באו"ם, ואולי גם מפני שמזכיר־האו"ם הוא אוסטרי.

אחרי שהוחלט על כך, הניחה אוסטריה את טיוטת־ההצעה במקום פומבי במרכז האו"ם, כדי שכל המעוניין יוכל לחתום עליה. נמסר מראש מהו המועד האחרון לחתימה. היה צורך להגיש את ההצעה בהקדם, כדי למנוע שביתת־טייסים עולמית.

עד המועד הקבוע לא חתמה מישלחת ישראל. אוסטריה הגישה את ההצעה בשם 42 מדינות.

לאחר־מכן פנו כמה מדינות — וביניהן ישראל — אל המישלחת האוסטרית וביקשו לחתום. האוסטרים הודיעו לכולם כי איחרו את המועד.

שר מרוגז. מה קרה מאחרי הקלעים? בחוגים דיפלומטיים מנחשים כי מהלך הדברים היה כזה:

כאשר דובר על הגשת ההצעה, שררה באו"ם דיעה כללית שלא כדאי ששמה של ישראל יופיע עליה, משום שהדבר היה עלול להביא את הערבים לנקיטת עמדה עויינת להצעה. הכל היו מעוניינים שהערבים יתמכו בה, מה גם שבאחרונה ניכרת בעולם הערבי גישה השוללת את הטרור האווירי, כשגם אש"ף ומדינות כמו לוב ועיראק מצטרפים לשוללים.

נראה כי ראש המישלחת הישראלית, חיים הרצוג, קיבל גישה זו — אם על דעת עצמו, אם לפי הוראת משה דיין. משום כך לא חתם על ההצעה.

אולם אחרי שההצעה הוגשה, והדבר פורסם ברבים, התעורר במישרד־החוץ הירהור שני. ייתכן שדיין רגז על הרצוג, וייתכן שמנחם בגין רגז על דיין, או שכולם גם־יחד נבהלו מביקורתה של העיתונות הישראלית. על כל פנים, הוחלט במאוחר להצטרף ליוזמה — וכשהדבר לא היה עוד אפשרי, נבחרה אוסטריה כשעיר־לעזאזל.

צלילים גבוהים. הדבר היה נוח, ביגלל היחס השלילי של דעת־הקהל הלאומנית כלפי ברונו קרייסקי, ראש־ממשלת אוסטריה. כאשר מאשימים את אוסטריה בניהול תחבולות נגד ישראל, מי יילך לבדוק את האמת?

הקורבן האמיתי של כל הפרשה היה שר־המיסחר האוסטרי, שנמצא במיקרה בארץ בביקור־נימוסים. ביום השישי התראה עם בגין, ובין השניים התפתח דין־ודברים שהגיע לטונים גבוהים.

דת

היהודי השפוי

„היו מתונים!" קורא גדול הרבנים האורתודוכסיים, המתנגד לגוש־אמונים

במשך 42 שנים לא ביקר הרב יוסף דוב סולובייצ'יק בארץ. אולם מנהיגי ישראל — מדויד בן־גוריון עד מנחם בגין — עלו אליו לרגל לארצות־הברית. כי סולובייצ'יק הוא אחד מקומץ אנשי־הרוח הגדולים ביהדות האורתודוכסית, ולדעת רבים הוא כעת ראש־וראשון בעולם. הוא סירב בשעתו לכהן כרב ראשי בישראל, מסתפק בעמדת־כוח רוחנית שאין לה שום סממנים חיצוניים: הוא מחנך (בישיבה־אוניברסיטה, ניו־יורק), הוגה־דיעות, בעל־ספרים.

מה אומר איש זה על ההתפתחות האחרונה בישראל?

„עם חכם ונבון". השבוע פירסם מעריב ראיון נדיר שהעניק הרב לעיתונאי ישראלי — לוי יצחק הירושלמי. הירושלמי, מי שהיה דובר ההסתדרות ועוזרו של פינחס לבון, שאל אותו שאלות פשוטות לעניין: מה דעתו על גוש־אמונים?

בתשובתו נתגלה סולובייצ'יק כדוברה של יהדות שפוייה. בניגוד למיסטיקה הלאומנית של הרבי מלובאביץ', שבירך על הצטרפות ד"ש לממשלת־בגין בוודקה ובעוגה, נקט סולובייצ'יק עמדה הנוגדת ניגוד חותך את הקו של ממשלת־בגין.

השיב סולובייצ'יק לשאלותיו של הירושלמי בנושא זה:

● הירושלמי: נמסר לי, שכבוד הרב חזר באחרונה לתנועת המיזרחי. האם פירוש הדבר, כי גם בתחום המדיני מזדהה כבודו עם הקו של המפד"ל, שהוא — בעצם — קרוב מאוד ל„גוש אמונים?"

● סולובייצ'יק: ...אין פירוש הדבר שאני מסכים לכל האידיאולוגיה של „גוש אמונים"; בפירוש לא. אני מעריך מסירות־נפש של כל יהודי. אבל פיקוח־נפש הוא למעלה ממסירות־נפש.

● הירושלמי: האם ניתן להבין מכאן, שכבודו מצדד בהתפשרות עם האמריקאים?

● סולובייצ'יק: אני בעד הסכם עם האמריקאים תוך ויתורים הדדיים. אני ריאליסט. אמריקה היא הידיד היחידי של מדינת ישראל — והיא ידיד גדול. לולא אמריקה, מי יודע מה היה מצבנו. קיום יחסי ידידות והבנה עם ארצות־הברית הוא הדבר היותר חשוב מבחינת ישראל.

צריכים גם להתחשב במצבם של יהודי אמריקה. מתיחות — או, חלילה, משבר — בין ישראל לארצות־הברית יכניסו את יהודי אמריקה למבוך פוליטי ורוחני. היהודים באמריקה רואים עצמם אמריקאים לכל דבר. היווצרותו של קונפליקט תהווה אסון וטראגדיה, פוליטית ורוחנית.

גם מטעם זה אני דוגל ביותר הבנה עם ארצות־הברית אפילו יחייב הדבר פחות שטחים — כמובן, תוך שמירה קפדנית על ביטחונה של ישראל.

כבר עכשיו אני רואה סימנים של מבוכה פנימית בקרב יהודי אמריקה, ואין צורך להגביר את הסבך.

● הירושלמי: מה המוצא מהסבך?

● סולובייצ'יק: לקיים דברי אנשי הכנסת הגדולה: הוו מתונים בדין. לא היה עוד בעולם מישהו שקיבל כל מה שרצה.

● הירושלמי: האם כבוד הרב אופטימי לגבי הסדר במיזרח־התיכון, תוך הבנה עם ארצות־הברית?

● סולובייצ'יק: אני אופטימי, כי אני מאמין שעם־ישראל הוא עם חכם ונבון, ויעשה מה שהמציאות ההיסטורית תחייב.

● הירושלמי: ומה היא מחייבת?

● סולובייצ'יק: מדינה יהודית חזקה מבחינה אסטראטגית ורוחנית, עם רוב יהודי מובהק, והשגת שלום שלמענו צריכים לפעול בשכל ובבינה, ובמקום שצריך — גם להתפשר.

● הירושלמי: לפני זמן קצר נפגש ראש־הממשלה, מר מנחם בגין, עם כבוד הרב. האם בשיחה זו הועלו ונדונו עניינים מדיניים? האם ביקש ראש הממשלה לשמוע דעתו, או עצתו, של הרב בתחומים אלה?

● סולובייצ'יק: **לא!** ראש הממשלה לא שאל ולא ביקש עצה — וכדרכי, אינני נותן עצה למי שאיננו מעוניין בה.

● הירושלמי: על מה שוחחתם, איפוא?

● סולובייצ'יק: ברובה של השיחה — על בריסק *.

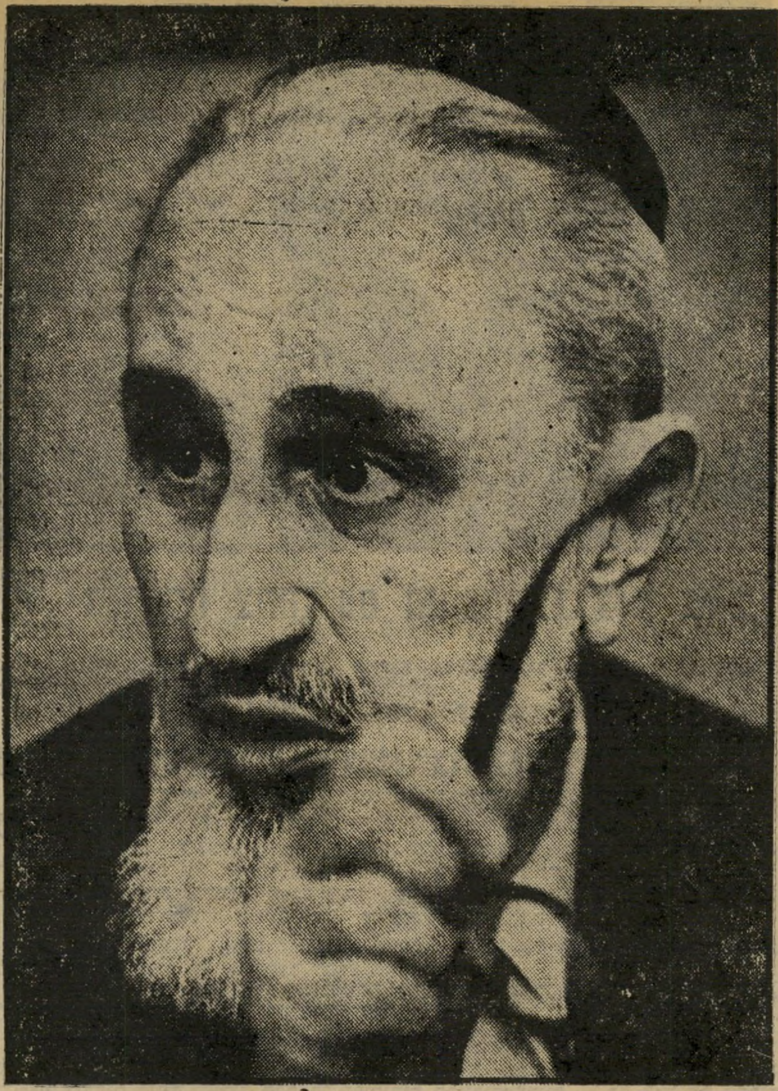

הרב סולובייצ'יק

„לא היה עוד בעולם מישהו שקיבל כל מה שרצה..."

כלכלה

הפרופסורים נגד הממשלה

המדיניות החדשה הרסנית, לא יעילה ופוגעת רק בשכירים

„רק לפני כמה ימים שמענו כי המדינה במצב חירום. במצב כזה מחמירים את

---

* שמה היהודי של העיר הפולנית ברסט־ליטובסק, שבה נולד וגדל בגין.

ההגבלות, לא מסירים אותן. עושים הכל כדי להבטיח חלוקה צודקת של ההכנסה להגברת הסולידריות של העם." כך פתח את דבריו דויד פינס, ראש החוג לכלכלה באוניברסיטת תל־אביב. בדיון שערכו ראשי החוג ביום הראשון השבוע על המדיניות הכלכלית החדשה. משיבעה הדוברים מתחו חמישה ביקורת קטלנית על הצעדים האחרונים של הממשלה, אחד תמך בהם בהתלהבות ואחד תמך תוך הסתייגויות.

הד"ר פינס קבע, כי ההודעה שיהיה מישחק חופשי בשערי הלירה אינה נכונה. בנק ישראל יקבע את השערים, וימנע ירידה מתחת ל־15 לירות הדולאר או עלייה מעל ל־17 לירות. מה שנעשה הוא פיחות, כפי שנעשה בעבר, בתוספת האלמנט של הורדת הפיקוח. אלה שעשו זאת אינם יודעים אם הדבר יביא הון לארץ, או יבריח הון ממנה. התאחדות התעשיינים כבר ערכה חישובים, המראים כי היצוא יקטן כתוצאה משער הלירה החדש.

השאלה החשובה ביותר היא השאלה החברתית. גם אם המדיניות תצליח, יזרום הון לארץ ויהיה שער אחיד, הכנסת מחצית האוכלוסייה תרד באופן דראסטי, והשאלה היא אם המחיר כדאי.

לחלק את הנטל. גישת הליכוד היא חיסול העוני ומילחמה בו, אך לא מניעת התעשרות של שיכבה אחת על חשבון האחרת. שימחה ארליך ומנחם בגין דיברו על פיצוי למעוטי יכולת. יורם ארידור התקדם, והציע פיצוי לשלושים אחוזים של השכירים המשתכרים מעט. כל השאר, לפי הליכוד, צריכים להסתדר לבד. הבעייה העיקרית של ישראל כיום, לדעת הד"ר פינס, היא כיצד לחלק בצורה צודקת את הנטל בין 70% מן האוכלוסייה שגורלם לא איכפת לשילטון, לבין השאר שירוויחו.

ד"ר אפרים צדקא אמר, כי ביטלו את הסובסידיות בגלל הגישה המפוקפקת של מתן סובסידיה לנצרך ולא למיצרך. השקפה כזו צריכה לגרום ביטול מס ההכנסה. שכן אומרים שצריך לבטל סובסידיה ללחם אחיד, כיוון שגם העשיר אוכל ממנו. אך גם העשיר משלם מס־הכנסה על הסכום השווה להכנסת השכיר הקטן, ורק על הכנסה גבוהה מזו הוא משלם יותר. מכאן שגם מס־ההכנסה חל בצורה אחידה על העשיר והעני, ולכן צריך לבטלו. ד"ר צדקא סבור כי עדיף להעלות את מס־ההכנסה מאשר את מס ערך מוסף מ־8% ל־12%. לדעתו, היעילות שתושג מביטול הפיקוח אינה עומדת מול העול שיוטל על שיכבה אחת של שכירים.

ראש־חוג פינס
להחמיר, לא להסיר

הד"ר גדעון פישלזון אמר בדיון כי העיתונות והטלוויזיה כימעט שהצליחו לבלבל את כולם. ביטול הגבלת המטבע הוא כמו ברית־מילה, הסביר. חלק אוכלים עוגות, ולרוב יקצצו. והגיוד, לדעת הכל, כולל „נגיד בנק ישראל" מילטון פרידמן, לא ברור מה יביא. איש אינו יודע, עד היום, אם שער נייד עדיף על שער קבוע.

מדדים שונים. לדעת ד"ר פישלזון, עושים פיחות כדי לתת זריקה לייצוא ולשפר את מאזן התשלומים. במשק הישראלי קיים מחסור בעובדים. המיפעלים עובדים במישמרת אחת, והייצוא אינו גדל בגלל מחסור בכוח אדם לייצור, איכות המוצרים פגומה וחוסר שירותים לקונים, ולא בגלל מיעוט הרווח ליצואן. מכאן שהפיחות לא יוכל לתרום להגברת הייצוא אלא להגדלת הרווח של היצואן.

הפיחות לא יביא השקעות, וגם לא הניוד. ההשקעות אינן מגיעות בגלל מחסור בתוכניות השקעה. יש זרם של כסף להשקעות הבא לארץ, אך לממשלה אין מה להציע ליזמים.

הפיחות גם מגדיל את ההגנה האפקטיבית על תוצרת הארץ בניגוד להכרזות על חשיפת המשק לתחרות. ניוד הלירה יהיה יעיל רק בצירוף קיצוץ במכסי המגן והכנת תוכניות השקעה. בלי כל אלה, כמוהו כזריית חול בעיניים.

ד"ר פישלזון טען, כי ביטול הסובסידיות נוצל לייקור בלתי־מוצדק. הועלו מחירי הסוכר והבשר הקפוא, שאינם מסובסדים כלל והממשלה הרוויחה עליהם עד כה. הוא הציע לשנות את המדד הקיים, האחיד לכולם, ולהנהיג מדדים שונים לשכבות אוכלוסייה שונות, כך שכל שיכבה תפוצה לפי המגיע לה.

ד"ר אריה לימן תמך בהתלהבות בצעדים שננקטו, וטען כי אלה הן הדרכים המומלצות על־ידי הפרופסור מילטון פרדימן. הוא הביע תיקווה שהממשלה תמשיך להגשים את המודלים הלקוחים מן הספרים — במציאות.

שלושה תנאים. פרופסור מיכאל פזנר טען כי משמעותם הסופית של כל הצעדים היא מה שקורה לכוח הקנייה הריאלי של הכנסות כל שיכבה. בישראל נפגעים השכירים ביותר. הוא שאל עד מתי תהיה שיכבה זו מוכנה לספוג מהלומות אחת לכמה חודשים.

ד"ר אשר טישלר אמר כי הוא מסכים לתוכנית, אך בכמה תנאים. ראשית, עדיין קיים עודף יבוא של 1.8 ביליון דולאר שיש לחסלו בשנה הקרובה. שנית, כ־125 ביליון לירות בצורת פז"ק ותמ"מ נמצאים בבנקים. עד כה החזיקו הישראלים את כספם בדולארים בצורה כזו, כי היתה זו הדרך היחידה להחזיק כסף בדולארים. עתה יש לתת להם ריבית גבוהה כדי שימשיכו להחזיק את כספם בפיקדונות אלה ולא יעבירו אותם לחו"ל. שלישית, יש למנוע את סגירת המיפעלים בערי הפיתוח.

לדבריו, מרבית המיפעלים בערי הפיתוח צפויים לסגירה, ובעיקר מיפעלי הטכסטיל. במקביל יש לתת פיצוי מיידי למעוטי יכולת, ולרדת על העצמאיים במשק. לדעתו, מטרה התוכנית היא להקטין את הצריכה ב־6 עד 8 ביליון לירות, והבעייה היא מי יצרוך פחות. לדעתו, בלא שלושה התנאים הללו לא תצלח התוכנית, ואין לו ספק כי הממשלה לא תבצע את התנאים.

בנקאים לוינסון ויפת
כוחות אלמונים בבורסה

בנקים

הספקולנטים נגד הבנק

האם ניסתה כנופייה של ספקולנטים להשתלט על מניות בנק הפועלים?

ביום הרביעי שעבר דומה היה לאנשי בנק הפועלים, שישבו בבורסה, כי הכל אבוד. במשך השעה הראשונה של המיסחר סיפקו לכל דורש את מניות־למוכ"ז של הבנק ואף הציעו מעל לביקוש, בניסיון לגרום ירידת שער כשם שעשו יום קודם־לכן. מולם ניתכו פקודות לקנייה־בכל־מחיר של הברוקרים (סוכני־המניות בבורסה) השונים, ונדמה היה כי הנה התגבר הבנק על הדורשים את מניותיו.

אך לפתע נשמע קולו של נציג בנק לאומי, שבמשך עשרה הימים האחרונים שבהם התנהלה המילחמה בין בנק הפועלים לבין הספקולנטים, עמד מן הצד כשאר הבנקים ולא התערב. נציג בל"ל הודיע כי הוא מבקש לקנות מניות של בנק הפועלים בכמה מיליוני לירות. מול מהלומה זו הרים נציג בנק הפועלים ידיים, והניח לשער המניה לעלות בלא לספק מניות. באותו יום עלו שערי המניות של הבנק ב־20 נקודות. כעבור חצי שעה הגיע תור המיסחר במניות בנק לאומי, ואז נקמו נציגי בנק הפועלים את נקמתם. הם הודיעו על ביקוש של כמה מיליוני לירות למניות בל"ל, צפו בשימחה בשער העולה אל על.

מרצה לימן (מימין) נואם בכנס
תמיכה נלהבת

יום זה היה אולי הקשה ביותר עבור בנק הפועלים. הביקוש למניות הבנק החל כעשרה ימים קודם לכן, כאשר המשקיעים בבורסה הפנו את תשומת־ליבם למניות הפיננסיות. תחילה פנו, כדרך הטבע, למניות בנק לאומי ודיסקונט—אי־די־בי. כאשר העלו את שערי מניות אלה החל חלק מן המשקיעים מממש את השקעתו, ואז חלה ירידה בשערי המניות. מניות אי־די־בי ירדו חזק יותר בסיוע הבנק עצמו, שביקש למנוע העלאת שער המניה בגלל הנפקה צפוייה של זכויות שהוא מתכנן. ככל שמחיר המניה קטן יותר, צריך הבנק לחלק פחות כסף לבעלי המניות כדי שיקבלו מתנה נאה בצורת אמיסיית זכויות. הירידה שחלה בשערי שני הבנקים הפנתה את תשומת־הלב למניות הבנק השלישי, בנק הפועלים. בנק זה חילק כל השנים לבעלי המניות רווחים כשאר הבנקים. בניגוד לשני הגדולים האחרים, בחמש השנים האחרונות לא ירדו שערי מניותיו אף לא פעם אחת.

תקיפת למוכ"ז. המשקיעים התמימים, וגם הספקולנטים, ראו כי לפניהם השקעה שבה אי־אפשר להפסיד, והרווח הוא ודאי. הסיבה לוודאות הרווח היא שלבנק הפועלים מניות בידי הציבור מסוג למוכ"ז בכמות של 250 מיליון לירות ערך נקוב (המחיר שבו הונפקה המניה בשעתו). מניית־למוכ"ז (למוסר־כתב־זה) היא מניה שניתן לסחור בה בלי שרוכשה או מוכרה חייב להירשם בבורסה או בבנק. מניית על־שם חייבת ברישום. לפני כשנתיים תוקן חוק ניירות־הערך, ונאסרה הנפקת מניות למוכ"ז. מכאן שכמות מניות־למוכ"ז בידי הציבור לא ניתנת להגדלה עוד, וככל מוצר שייצורו נפסק עולה הערך עם הביקוש.

הספקולנטים בחרו לתקוף את מניות־למוכ"ז של בנק הפועלים, אחרי שבשעתו הצליחו להעלות את שערי מניות בנק איגוד, המיזרחי, כור וסולל־בונה. כמויות הכסף החופשיות להשקעה בבורסה אדירות, ופרשת מניות בנק הפועלים מלמדת על כמות הכסף החופשי — השחור ברובו — הזה. משהחלה הסתערות על מניות־למוכ"ז של בנק הפועלים, ניסה תחילה הבנק לספק את הביקוש כדי למנוע השתלטות על המניה והאמרת שעריה לשחקים. במשך שבוע ימים נסחרו בבורסה מניות כאלה בערך נקוב של 5 עד 7 מיליון לירות, שהם 30־15 מיליון לירות ממשיות.

מרצה פישלזון
לבלבל את כולם

אולם אין זהו השיעור האמיתי של המיסחר במניות אלה. שיטת המיסחר במניות היא כזו: מדי בוקר מקבל כל ברוקר פקודות קנייה ומכירה מלקוחותיו. הוא מקזז את הביקושים וההיצעים בין הלקוחות, ורק אם יש לו עודף ביקוש או היצע הוא מודיע על כך לבורסה בשעה 12 בצהריים. למשל: אם חמישה לקוחות שלו מבקשים מניות בנק הפועלים במיליון לירות, ושני לקוחות רוצים למכור מניות אלה בשני מיליון לירות, הוא מוכר תחילה מיליון לירות מניות ללקוחות שלו, ומודיע לבורסה על ביקוש שלו למיליון לירות מניות של בנק הפועלים. הבורסה מקבלת מכל הברוקרים את בקשותיהם, ותוך כדי הקראת הביקושים וההיצעים מספקת לכל דורש את מבוקשו.

מכאן שאם מודיעים על ביקוש בבורסה למניות בנק הפועלים, או על מחזור של חמישה מיליון לירות, קרוב לוודאי

(המשך בעמוד 26)

במדינה

(המשך מעמוד 25)
שהביקוש האמיתי שלא הגיע לבורסה היה כפול לפחות.

במשך שבוע ימים היה ביקוש למניות אלו בסכום של 30 עד 60 מיליון לירות ליום. חלק מכסף זה בא ממכירות של מניות בנק לאומי ודיסקונט, כפי שמוכיחים נתוני המחזור בבורסה, המראים כי המחזור במיסחר במניות בל״ל ודיסקונט ירד במחצית כאשר היו הביקושים לבנק הפועלים.

ביום השני בשבוע שעבר החליט בנק הפועלים ללמד את הספקולנטים לקח. הוא גייס את כל מניותיו ממוסדות ההסתדרות השונים, ואף ביקש וקיבל מניות שלו מן הבנקים האחרים. ביום השני הוא החל מציע מניות שלו בכמויות אדירות, גרם את ירידת שערי מניות הבנק לראשונה בשנים האחרונות. הירידה היתה של שבע נקודות. ביום השלישי גרם ירידה נוספת, של חמש נקודות.

ההסתערות. תחילה הוכו הספקולנטים בתדהמה. הופעת מניות בכמות כזו בידי הבנק היתה בלתי־צפויה. דבר דומה אירע חמישה חודשים קודם־לכן, כאשר הסתערו על מניות בנק המיזרחי. הבנק נשאר אז ללא מניות, ודומה היה כי הספקולנטים יצליחו להרים את השער ל־300 נקודות, ואז לפתע זרק הבנק לשוק מניות בשיבעה מיליון לירות, שבר את הביקוש והוציא את הספקולנטים מהמישחק. כעבור זמן התברר כי הבנק רכש מן האוצר מניות של עצמו שהאוצר קנה בשעתו, וכמות זו עמדה לו ברגע האחרון.

כאשר חזר בנק הפועלים על התרגיל, לא איבדו המסתערים את עשתונותיהם, ביודעם כי כמות המניות מוגבלת ל־250 מיליון לירות נקוב. ביום הרביעי הם המשיכו בהסתערות, וכאן הצטרף בנק לאומי לביקוש.

הביקוש של בנק לאומי גרם תדהמה בצמרת בנק הפועלים. ניתוח של הביקושים שנערך מדי יום הראה כי הם באים במפוזר, ממאות סניפים ברחבי הארץ, וכי לא ייתכן שהיה גורם אחד שעמד מאחריהם. קרוב לוודאי שהביקוש בא מספקולנטים שגררו אחריהם משקיעים תמימים. הבנק לא ייחס כל חשיבות לגירסה שקיים גורם המנסה להשתלט עליו, מן הסיבה הפשוטה שמניות־למוכ״ז אינן מקנות את השליטה גם אם יחזיק מישהו בכולן. הרכישה היתה רק ניסיון להעלות שערים למסרת רווח מהיר. בנק הפועלים סבר כי אם יוריד בכוונה את שערי מניותיו וישבור את אגדת המניות הנעות רק כלפי מעלה, ייצאו הספקולנטים מן המישחק. מכניסת בנק לאומי הוא לא הודאג.

שיחה טלפונית עם ארנסט יפת, יו״ר הנהלת בנק לאומי, שיכנעה את יו״ר הנהלת בנק הפועלים יעקב לוינסון, כי הרכישה היתה ניסיון של איש הבורסה לעשות רווח בלא ידיעת הממונים עליו. בשיחה טלפונית זו הובטחה יציאת בנק לאומי מן המישחק, ובנק הפועלים החליט על טאקטיקה חדשה: הוא יעלה את שערי המניות לרמה הגבוהה של לפני 10 ימים, כדי לפתות את הספקולנטים למכור ולהוריד את השערים, ובעתיד שוב לא יבטיח הבנק את שעריו ויניח לשוק לקבוע אותם.

ביום החמישי היה המיסחר שקט, הבנק העלה את שעריו בכמה נקודות, והכל ציפו לפתיחת המיסחר השבוע כדי לראות מי יגבר על מי. אולם כאן נפלה המדיניות הכלכלית החדשה, והפנתה את תשומת הלב למישחק גדול בהרבה — המישחק על קופת המדינה.

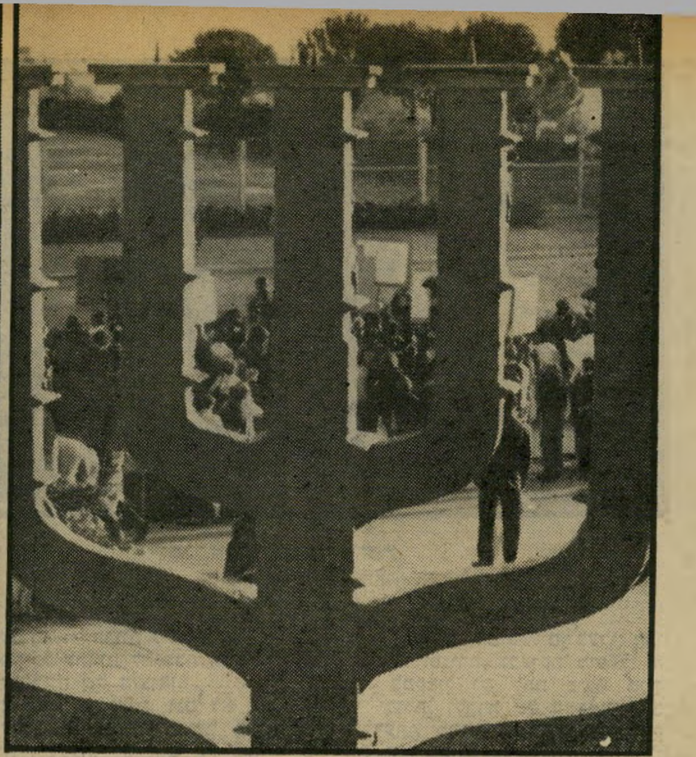

מפגינים מאשדוד מול בניין הכנסת
טוב או רע

ההסתדרות

הפגנות של יחסי־ציבור

הססנות ההסתדרות הביאה לכך שהמחאה על המהפך הכלכלי הפכה לשרשרת של הפגנות עלובות

תגובת ההסתדרות ותגובות הפועלים היו סימליות לתגובה הכללית, בעקבות המהפך הכלכלי. „לא ידענו איך לאכול את זה," אמר אחד מראשי הוועד־הפועל. „לא ידענו אם זה טוב או רע," הגיב אחד מראשי ועדי העובדים באזור התעשייה בחולון.

אי הבהירות הכללית השפיעה גם על התגובה. בפני ההסתדרות עמדו מיספר אפשרויות תגובה. היא בחרה בקלה מכולן, בהססנית שבהן.

בעקבות התבטאויותיו הנמרצות של מזכיר ההסתדרות ירוחם משל והתקפותיו על שר־האוצר שימחה ארליך, נדמה כי תגובת ההסתדרות תהיה חד־משמעית. היו שדיברו על שביתה כללית ומיידית שתשתק את הארץ כולה.

אולם ועדי העובדים ומועצות הפועלים שהמתינו להנחיות, הוראות או הצעות מבניין הוועד־הפועל, התאכזבו. ועד עובדי־התנועה בדואר תל־אביב היה זה שנתן את הכיוון להסתדרות עצמה. 300 מעובדיו צעדו כבר ביום הראשון השבוע בצעדת מחאה ראשונה כנגד המדיניות הכלכלית מדרומה של תל־אביב לעבר בניין הוועד־הפועל.

רק אז התעורר המוסד הגדול. הוקם מטה חירום בראשותו של גדעון בן־ישראל, הוועדה המרכזת ערכה מיספר ישיבות חירום שצולמו על־ידי הטלוויזיה. מועצת פועלי חיפה, מועצת הפועלים הגדולה בארץ, ערכה ישיבה בה לא החליטה מאומה, אולם הקימה ועד מחאה פרטי משלה. מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן מיהר לבשר לעיתונות כי קיבל איום טלפוני אנונימי.

בלי בריקאדות. המערכת הגדולה של יחסי־הציבור של ההסתדרות החלה בפעולה, שהיתה אולי הפעולה המוצלחת היחידה השבוע. מיספר עשרות מפועלי אשדוד ערכו הפגנה ליד מישכן הכנסת, ושומרי הכנסת ידעו למסור כי היתה זו אחת ההפגנות העלובות ביותר שנראו ליד שער פולומבו. „אשדוד כולה שובתת," קראו ההודעות לעיתונות, אך האמת היתה שליבה של אשדוד, הנמל, לא שבת.

התירוץ הרשמי לכך היה שוועד פועלי נמל אשדוד נעלב שלא התייעצו בו לפני השביתה. הסיבה האמיתית היתה שפועלי אשדוד חששו שמא יעבירו עוד אוניות מנמל אשדוד לנמל חיפה.

עובדי התחזוקה באל־על פתחו בשביתה ששיתקה את החברה ליממה. אפשר היה אולי לקשור את השביתה עם התוכנית הכלכלית החדשה של הממשלה, אולם דובר ההסתדרות מיהר להודיע כי השביתה של אל־על „אינה קשורה לכל העניין."

1500 פועלי אופקים ערכו אסיפה בת שעה וחצי ובנתניה נערכה גם כן אסיפה קצרה. התעשייה־האווירית איימה לשבות, אך הסתפקה באסיפת עובדים. משלחת מצומצמת של עובדי צה״ל הגיעה לוועד־הפועל ובישרה על הזדהותה.

ביום השלישי האחרון נדמה היה כי מצב ההפגנות והשביתות משתפר. בבני־ברק נערכו שביתות ואסיפות באזור התעשייה. עובדי עיריית חולון פתחו בשביתה, למרות שבעיר הוחלט רק על אסיפות מחאה. באשקלון ובהרצליה איימו ועדי עובדים בשביתות.

מטה החירום שהקים הוועד־הפועל, התרכז במיבצע ההפגנתי הגדול המייועד ליום החמישי השבוע. לפי התוכנית יצעדו רבבות פועלים, אליהם יצטרפו בני קיבוצים שיובאו באוטובוסים ובמשאיות, מכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב עד למישרד־האוצר שבקריה. הוועד־הפועל שם את יוקרתו על הפגנה זו ועושה כל מאמץ אירגוני כדי שהיא תצליח.

האפשרות למחאה אמיתית של מרבית הפועלים בארץ הוחמצה. ההססנות של ההסתדרות שלוותה בתירוץ האומלל האומר „רצינו כי ההתעוררות תבוא מלמטה ולא מגבוה," גרמה לכך שהממשלה יכלה לספוק כפיים בהנאה. הפועלים לא יצאו לרחובות ולא עלו על בריקאדות, קשה היה להם למחות נגד מדיניות הממשלה שרובם בחר בה.

הממשלה

ידין והגורילה

הדרישה הראשונה של ידין עם כניסתו לממשלה היתה לקבל שמירה אישית צמודה

כששידרה הטלוויזיה הישראלית את הידיעה שלפיה הוצמד שומר־ראש לשר־האוצר, לא יכלו ידידיו של שימחה ארליך שלא לתמוה. אפשר להאשים את ארליך בכל מיני דברים, אך לא בפחדנות — ולא בדרישה לגינוני כבוד מהסוג של הגורילות המפורסמות.

אולם רק מעטים במישרד־ראש־הממשלה, שאליו כפופה יחידת שומרי־הראש של האישים בישראל, ידעו את האמת: לשר־האוצר שימחה ארליך הוצמד שומר־ראש רק אחרי שסגן־ראש־הממשלה ייגאל ידין דרש וקיבל שומר־ראש צמוד לעצמו.

עד כה היה נהוג שרק את ראש־הממשלה ושר־הביטחון מלווים שומרי־ראש. הנוהג נבע מן הצורך הברור לשמור על חייו של דויד בן־גוריון המנוח. גם כאשר פרש בן־גוריון עדיין היה בתוקף הצורך לשמור על חייו, ואז הוחלט כי גם לראשי ממשלה ושרי־ביטחון לשעבר יש להצמיד שמירה אישית של אנשי היחידה המייוחדת הזו.

במשך השנים גדלה היחידה ותפחה. נשיא המדינה קיבל אף הוא שומר־ראש. שרים בכירים היוצאים אל מחוץ לגבולות המדינה זוכים אף הם בשמירה אישית צמודה, אך כאשר הם נוחתים בנמל־התעופה בן־גוריון, מוסרת מהם השמירה.

כיום יש בארץ חמישה אישים שלהם שמירה צמודה: ראש־הממשלה מנחם בגין, שר־הביטחון עזר וייצמן, שר־החוץ משה דיין (בגלל העובדה שהוא היה שר־ביטחון), שר־הביטחון לשעבר שימעון פרס וראש־הממשלה לשעבר גולדה מאיר.

האגו של ישעיהו. לפני כשנתיים דרש יושב־ראש הכנסת דאז, ישראל ישע־

הבורסה

מה לעשות?

המיסחר בבורסה ביום הראשון שאחרי המהפך התנהל בהתאם למצופה. שערי הצמודים עלו ב־8—6 אחוזים, שערי איגרות־החוב הדולריות ירדו ב־10%, לאחר שבעליהם הרוויחו את תוספת הפיחות ורצו לממשה. המניות נסחרו באווירת התחממות כששערי מניות רבות קופצות תוך דקות במאה נקודות ויותר.

מה שקרה בבורסה מוכיח כי ציבור המשקיעים למד שאחר כל פיחות עולות המניות עד שהן משיגות את תוספת הפיחות.

החוכמה היא לרכוש מניות ששעריהן יעלו מהר יותר.

מניות של חברות שנכסיהן הן במטבע זר טובות יותר. כך למשל מניות בנק איגוד, העוסק בעיקר במימון היהלומנים, צפויות לעלייה מהירה משערי שאר המניות הפינאנסיות. שערי איגוד עולים גם כי הבנק מכין הנפקה גדולה של זכויות וגם של מניות רגילות עם העדפה לבעלי המניות הקיימים.

מניות אי.די.בי. עלו בגלל ציפיות להנפקה מתוכננת של הבנק. אולם בגלל הפיחות ביטל הבנק את ההנפקה והסתפק בחלוקת זכויות.

חברות העוסקות בסחר־חוץ, כמו מיפעלי ים־המלח כדאיות אף הן לרכישה. ים־המלח חתם בשבוע שעבר חוזה ארוך למכירת רבע מכלל תפוקתו לארצות־הברית. כדאי גם לקנות מניות של חברות העומדות לפני הנפקה חדשה של מניות כמו כלל תעשיות, המתכוונת לחלק בקרוב זכויות נאות ביותר.

סוכריה צפוייה גם לבעלי מניות ירדן. אמיסיית הזכויות שפורסמה בימים אלה נותנת למעשה שתי אופציות בחינם. החברה לא מדווחת משום מה על גילוי שכבת נפט בקידוח שלה בא־טור: הופקו חמש חביות מאיכות טובה לשם בדיקה, ועתה ממשיכים בקידוח לפי התיכנון במקום בו מצפים לגלות שכבת נפט עשירה ביותר. אם לא יתקלו בה יחזרו לשאוב מן השיכבה שהתגלתה עתה.

אשר לצמודים: המשקיע הנבון ימכור אותם עתה בעוד שעריהם בשיא, לפני הירידה הצפוייה, כשיתברר כי הממשלה לא תיתן למדד לעלות ביותר מ־10%, עד סוף חודש מארס הקרוב.

סקופ

ספסרים הרוויחו מיליונים מהידיעה המוקדמת - נוסף על המיליארדים שהרוויחו ספסרים אחרי שבוצע המהפך

מי הדליף את הסוד?

ה עובדות הן חד־משמעיות: במשך כל הימים שקדמו להודעה על המהפך הכלכלי, היה הביקוש לנת"ד מצומצם ביותר. במרבית הזמן היה היצע עודף של נת"ד, ושערו ירד מדי יום. העובדה שלא היה כל ביקוש לנת"ד הוכיחה, כי לפחות עד היום הרביעי לא דלף הסוד של המהפך.

אולם ביום החמישי, יום לפני פירסום המהפך, חל מהפך גם במחירי הנת"ד. בבורסה־לניירות־ערך בתל־אביב התנהל מיסחר ער ביותר בנת"ד, והביקוש הגיע לסך של מיליון דולאר! שער הנת"ד עלה באותו יום ב־15 אגורות, והגיע ל־11.64 לירות.

עליה זו היתה חסרת־תקדים בבורסה, ולמרות שניסו להסבירה בדיברי שר־האוצר, שימחה ארליך כי עלולים להיות כמה פיחותים זוחלים, היה ברור כי ביגלל פחות זוחל בעתיד לא־מוגדר איש לא יקנה נת"ד. שכן בפיחות זוחל מרוויחים שני אחוזים בעוד מחיר הכסף להשקעה בנת"ד, בריבית בנקאית מקובלת, הוא יותר משלושה אחוזים לחודש והסיכון רב על הסיכוי.

ההיקף העצום של הביקוש לנת"ד ביום החמישי מלמד כי סוד המהפך דלף באותו יום החוצה. בניגוד מוחלט למסע ההתפארות של השרים, כי הצליחו לשמור על הסוד וכי מנעו הפעם הדלפות, מה שקרה בבורסה ביום החמישי מהווה הוכחה ניצחת להיפוך המוחלט.

יש להביא בחשבון כי התנהל מיסחר ער בנת"ד גם ביום השישי, אולם מיסחר זה התנהל בתוך הבנקים, ולא דווח עליו בבורסה. סמנכ"ל הבורסה־לניירות־ערך, ונתן שילה, השיב כי אכן הבחינו בבורסה בביקוש העצום, אולם ניסו לבדוק מה מקורו — אם הוא ביקוש של בודדים או של ציבור רחב. בדיקה זו ניתנת לעריכה בנקל, ודומה כי הפיתאומיות של הביקוש הענקי של היום החמישי, ובוודאי המיסחר התנהל ביום השישי, מחייבים שמישרד־האוצר יורה על בדיקה בבורסה ובבנקים, ועל זיהוי מבקשי הנת"ד והקשרים בינם לבין אלה שידעו על המהפך מראש.

22 איש — ידעו!

מי שסבור כי סוד המהפך היה ידוע למיספר אנשים מצומצם בילבד, טועה. פירסומים שונים של אנשי־האוצר, שביקשו להתפאר בכך שידעו על המהפך שנשמר בסוד כה כמוס, מראים כי עשרות אנשים ידעו על מה שצפוי.

שר־האוצר וראש־הממשלה היו ראשוני המחליטים. אליהם צורפו כבר לפני כמה חודשים סגן שר־האוצר יחזקאל פלומין, מנכ"ל האוצר עמירם סיוון, נגיד בנק ישראל ארנון גפני והיועץ המישפטי לממשלה, אהרון ברק. בחודש ספטמבר שוחח ארליך על התוכנית עם אנשי קרן המטבע הבינלאומית. בקרן עובדים כמה ישראלים, שקרוב לוודאי שמעו אף הם על התוכנית. עם שובו של ארליך לארץ סיפרו את העניין לאנשי בנק ישראל, צבי זוסמן ואליעזר שפר ועימם גם למפקח על המטבע הזר באוצר, דב קנטרוביץ, הממונה על הכנסות המדינה משה נוידרפר, הממונה על שוק ההון בן־עמי צוקרמן, הממונה על התקציבים שר־שלום שירן, החשב הכללי גיורא גזית, היועץ המישפטי אבנר קסוטו, היועץ הכלכלי אפרים דוברת וסמנכ"ל המישרד לעניינים בינלאומיים דן הלפרין.

על אלה נוספו שר־המיסחר־והתעשייה יגאל הורביץ, שר־הביטחון עזר וייצמן, שר־החקלאות אריאל שרון, שר־האנרגיה יצחק מודעי, סגן־ראש־הממשלה יגאל ידין, ושר־המישפטים שמואל תמיר.

מכאן שלפחות 22 אנשי־מפתח ידעו את סוד המהפך מבעוד מועד.

אין לדעת אם לא דיווחו על כוד זה ליועציהם או לעוזריהם הקרובים, או לנשותיהם או ידידותיהם או סתם פלטו רמז לחבר טוב. די היה ברמז מצד אחד מבין 22 יודעי סוד המהפך, כדי להסביר את הביקוש הפתאומי לנת"ד בבורסה. את החוקרים, שיצטרכו לחקור בפרשה,

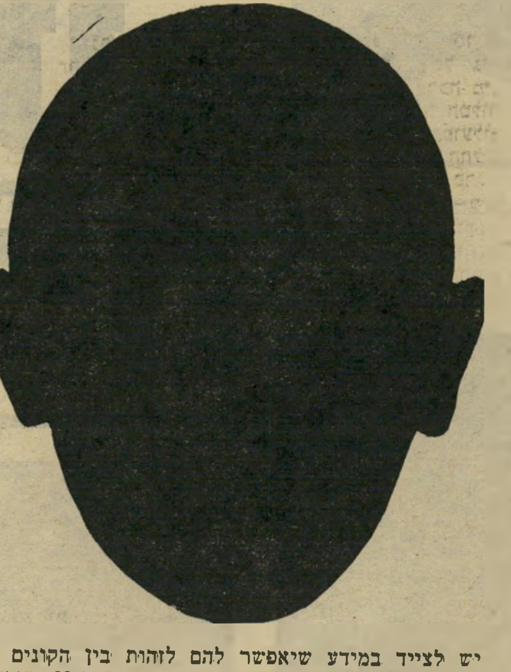

יש לצייד במידע שיאפשר להם לזהות בין הקונים של הנת"ד אישים הקשורים במישהו מרשימה ה־22 שידעו.

הדלפה זו היתה משתלמת ביותר. מי שקנה דולאר נת"ד ביום חמישי או השישי בשבוע שעבר, הרוויח תוך 48 שעות קרוב לחמש לירות לדולאר, או קרוב לחמישים אחוזים על השקעתו. על מיליון דולאר הנת"ד שניקנו ביום החמישי בבורסה היו מי שהרוויחו חמישה מיליון לירות בקירוב. רווח זה פטור מכל מס.

רווח זה מסמל את המהפך. מדיניות כלכלית זו, כל עיקרה להעשיר שיכבה מצומצמת ולמנוע כל אפשרות של פגיעה בהתעשרות גם אם נעשתה תוך עבירות. מייד אחרי המהפך הכריז שר־האוצר על הנהגת חנינה כללית למבריחים ולמעלימי־מס. מייד עם ההודעה כי לכל ישראלי מותר לרכוש רק 3000 דולר, הכריז האוצר כי הורה לבנקים שלא לבדוק כמה פעמים קונה כל ישראלי כמות זו, וכן הורה שלא לחפש אצל היוצאים לחו"ל, העלולים לקחת עימם מיליוני דולרים בניגוד לחוק. הוראה זו כמוה כהזמנה גלויה לכל לעבור גם על התקנות החדשות ללא חשש.

60 מיליארד — שחור

ה זמנה גלוייה נוספת לעבור על החוק היא הגדלת מס־הערך־המוסף. האוצר כבר הודה שלא יותר ממחצית המס שהיה צריך להגיע אליו, אכן נמסר לו. מה שקורה בפועל הוא שחלק ניכר מספקי השירותים והסחורות אינו גובה מס, או שגובה אותו מן הצרכן ואינו מעביר אותו לאוצר. על־ידי הגדלת המס ל־12 אחוזים, מגדילים את התמריץ לגניבת המס הנגבה.

בעוד שברור וגלוי כי ציבור־השכירים נפגע מן המהפך, בעלי ההון השחור יעשו רווחים נאים. דוגמה לעידוד התעשרות שחורה תוך עבירות על החוק, היא מס המלאי. האוצר הודיע כי יטיל מס מלאי כדי להרגיע את השכירים. בפועל הודיע כי מותר שלא לשלם מס על מלאי בשווי 40 אלף לירות ראשונות, וכי רק על סחורה בשווי העולה על 40 אלף הלירות הראשונות ישולם מס. מכאן שכל אחד מרוויח קודם כל 40 אלף לירות. את המס על התוספת ישלמו ב־10 תשלומים ללא ריבית. לביצוע הצו היקצה האוצר 500 איש, שיספיקו אך בקושי לבדוק 50% מכמות המלאי בארץ.

חישובים שונים מראים כי המהפך יגדיל את ההון השחור ב־18 מיליארד לירות לערך, והוא יגיע ל־58 מיליארד לירות. מעריכים כי יש בארץ כ־10 מיליארד לירות שחורות בנת"ד וצמודים. בעלי הנת"ד ירוויחו עד 40 אחוזים, ובעלי הצמודים ירוויחו 10 אחוזים. רק הרווח הכולל של המשקיע השחור באלה הוא שני מיליארד לירות.

מעריכים כי קיים מלאי־סחורות שחור של 10 מיליארד לירות. ערך מלאי זה יגדל ב־4 מיליארד לירות בערך, שיצטרפו לשני המיליארדים הקודמים. לאלה יצטרף ההון השחור המושקע במטבע זר.

לדיברי שימחה ארליך, מחזיקים ישראלים ב־3 מיליארד דולר בבנקים בחו"ל, כולם שחורים. שווי פיקדונות אלה יגדל ב־4 לירות לדולר, והתוספת השחורה שווה ל־12 מיליארד דולר.

הסך הכולל של הכסף השחור שהרוויחו בעלי הכסף השחור, מגיע ל־18 מיליארד לירות, וסך ההון השחור בארץ יהיה עתה קרוב ל־60 מיליארד לירות!

במסיבות־העיתונאים של ראשי האוצר, אחרי המהפך, היו לעיתונאים המוני שאלות. איש לא שאל את השאלות הנוגעות לנושאים שהעליתי כאן. אולי מפני שגם מרבית העיתונאים משתתפים במישחק החדש של הליכוד, מישחק ההתעשרות המהירה.

יגאל לביב ■

יהו, שמירה אישית של גורילות מהיחידה המייוחדת. הוא נתקל בסירוב, ואחד ממפקדיה של אותה יחידה אמר אז: „העניין יעלה יותר מדי כסף למדינת ישראל, והאגו של ישעיהו לא מספיק חשוב בשביל זה."

אך נראה כי האגו של ייגאל ידין כן חשוב דיו. דרישתו הראשונה, לפני שהעלה כל דרישה אחרת, ברגע שבו התמנה כסגן־ראש־הממשלה, היתה להקצות לו שומר־ראש אישי. בגין, השר האחראי על היחידה, הסכים מייד, אך כדי לשמור על איזון בתוך הממשלה הורה לתת שומר־ראש אישי גם לשר־האוצר.

נראה כי המחלה העיקרית הפוקדת עתה את ייגאל ידין היא מחלת השיכחה. אחרי ששכח את שבעת העקרונות המפורסמים של ד"ש ונכנס לממשלה, אחרי ששכח את הבטחותיו לבוחריו, לפני ואחרי הבחירות, לאחר ששכח את הצהרותיו מלפני שלושה שבועות נגד כניסת ד"ש לממשלה, שכח ידין גם את אחד העיקרים הראשיים בתורת ד"ש: צימצום, מניעת ניפוח תקציבים וביזבוז כספי המדינה. כל זאת, כדי להיכנס למועדון האכסקלוסיבי

סגן־ראש־ממשלה ידין
לא ינום שומר ישראל — על חשבון מי?

של האישים המלווים תמיד על־ידי גורילה צמודה.

פשעים

הלב המטורף

האיש שהקים אנדרטה לחללים, כימעט שהוסיף חללים לאנדרטה

הידיעה שפורסמה בכל העיתונים היכתה את הקוראים בתדהמה. אזרח חדר לבסיס שבו הוא משרת כחייל מילואים, עם כלב הדוברמן שלו, מבלי שאיש ינסה לעצור בעדו ולבקש ממנו צו המאשר כניסתו כאזרח לבסיס צבאי. האזרח תפס שני חיילים כבני־ערובה התעלל בהם קשות תוך כדי איום בנשק אגב ליטוף כלבו. אחד החיילים הצליח להימלט בעוד האחר, שהוכה על־ידי המטורף עד זוב דם, איבד הכרתו. החוטף דרש ששר־הביטחון עזר וייצמן יובא למקום, וסירב להניח את נשקו ולחדול מהתעללותו בחייל. לבסוף

(המשך בעמוד 35)

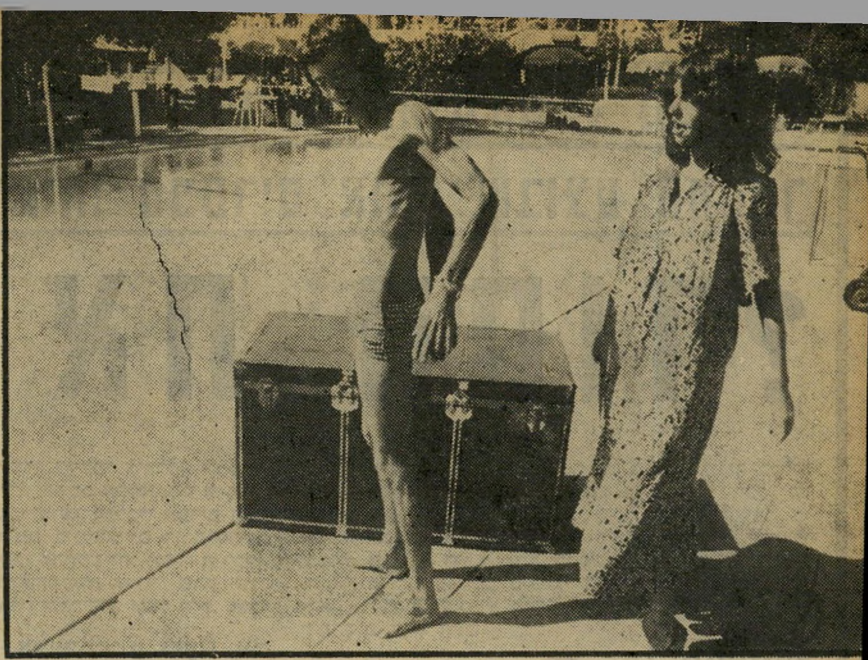

1. עמוס קדברה מדגים לפני האורחים שנכחו במקום כיצד אשתו, נורית, קושרת אותו בשלשלות עם מנעולים, כשידיו מאחרי גבו. נורית, הנמצאת בחודשי הריון מתקדמים, היתה שלווה במשך המופע כולו. השניים נישאו רק לפני חצי שנה. לדיברי עמוס, זו לו הפעם הראשונה שהוא מנסה את הקסם הזה במים.

הודיני בקיסריה

2. קהל מתנדבים עזר לנורית ולעוזרתו הצמודה של עמוס להכניסו לתוך קיטבג ענק, לקושרו בעשרות מנעולים ושרשרות ולהכניסו לתוך התיבה. התיבה, שהיא מיזוודה כחולה גדולה, היתה מצויידת גם היא במנעולים ובבריחים רבים. אנשים רבים שהיו במקום ביקשו לבדוק בעצמם את המנעולים, ועשו זאת ביסודיות רבה.

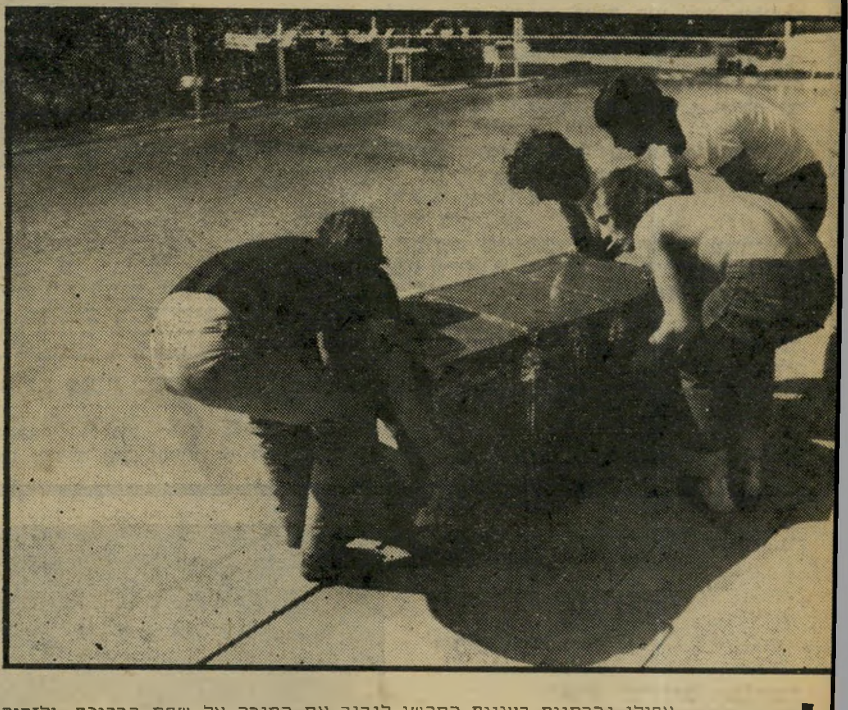

5. אפילו גברתנים רצינים התקשו לגרור את התיבה אל שפת הבריכה, ולזרוק אותה פנימה. עמוס הקשור נמצא בפנים, ולפי דבריו הוא מפחד פחד מוות. כשנשאל מדוע בחר **בדן קיסריה**, אמר: „פה התחלתי, ואולי פה גם יהיה סופי."

מי שחשב ששימחה ארליך גנב את ההצגה, כנראה לא נכח בהצגה ה־אמיתית שנערכה השבוע, במלון דן קי־סריה שבקיסריה.

הכל החל כשהוחלט לפתוח בארץ מועדון קוסמים, שיהיה סניף של המועדון ה־בינלאומי. הוזמנו לטכס־הפתיחה בקיסריה קוסמים ומכשפים מכל העולם, וכל אחד מהם התבקש לתת את ההופעה הטובה ביותר שלו שבה הוא מצטיין.

קוסם ישראלי צעיר, רמת־גני, עמוס קדברה, החליט שהוא יהיה הסטאר ה־אמיתי של האירוע הזה. הוא עבד שנה שלמה על התרגיל, אבל הוא הצליח. ומי שראה את כל הקוסמים הנודעים שנכחו במקום, אחרי הצלחתו של התרגיל, כשהם עומדים פעורי־פה, היה משתכנע גם הוא שהודיני הגדול קם לתחיה.

הודיני האגדי, שכידוע אין אף קוסם בעולם שהגיע לרמתו, עד היום, היה אחד הקוסמים המעטים בעולם שהגיע לשלמות בכל הופעותיו. הוא אומנם מצא את מותו תוך כדי מופע אבל ההונגרי היהודי, שהיגר לאמריקה בצעירותו, עדיין נחשב אליל הקסמים. להודיני, שהיה היחידי שהצליח לצאת חי מתרגילי הקשירה מתחת למים, לא קם יורש. במשך 40 השנים מאז מותו לא קם בעולם קוסם שהצליח לחזור על הישגו.

(המשך בעמוד 30)

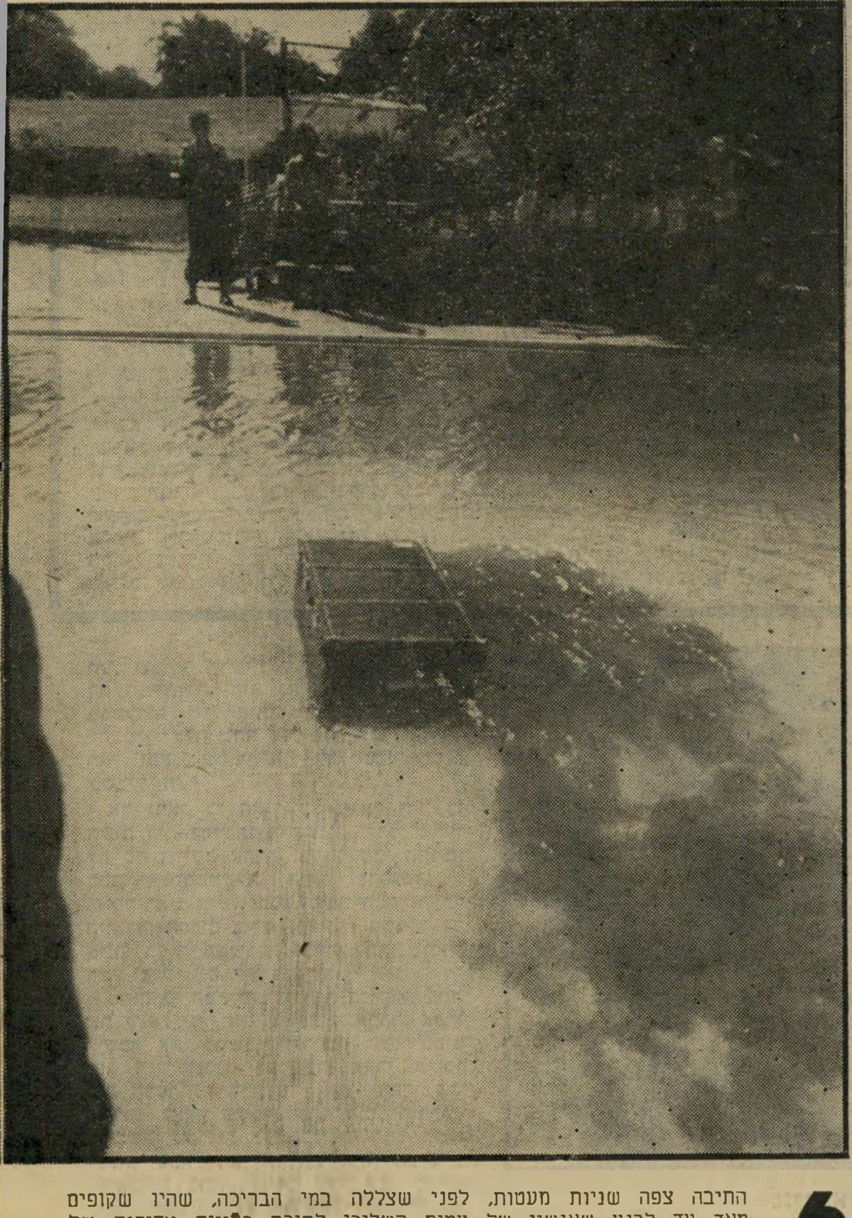

6. התיבה צפה שניות מעטות, לפני שצללה במי הבריכה, שהיו שקופים מאד עד לרגע שאנשיו של עמוס השליכו לתוכם כמויות אדירות של צבע כחול־כהה שהעכיר את המים מייד. כולם מחו, אבל נראה שהעניין נעשה פשוט כדי שלא לאפשר לראות כיצד משתחרר הודיני הישראלי מהתיבה.

3. עמוס קדברה, הנחשב אחד הקוסמים הטובים ביותר בארץ, מנסה לבצע את הקסם הידוע של הודיני הגדול: להיות כבול בתוך תיבה סגורה מתחת למים, ולהצליח להשתחרר ממנה חי. הודיני הגדול, שהיה בנו של רב יהודי מהונגריה, הפך אגדה עוד בימי חייו.

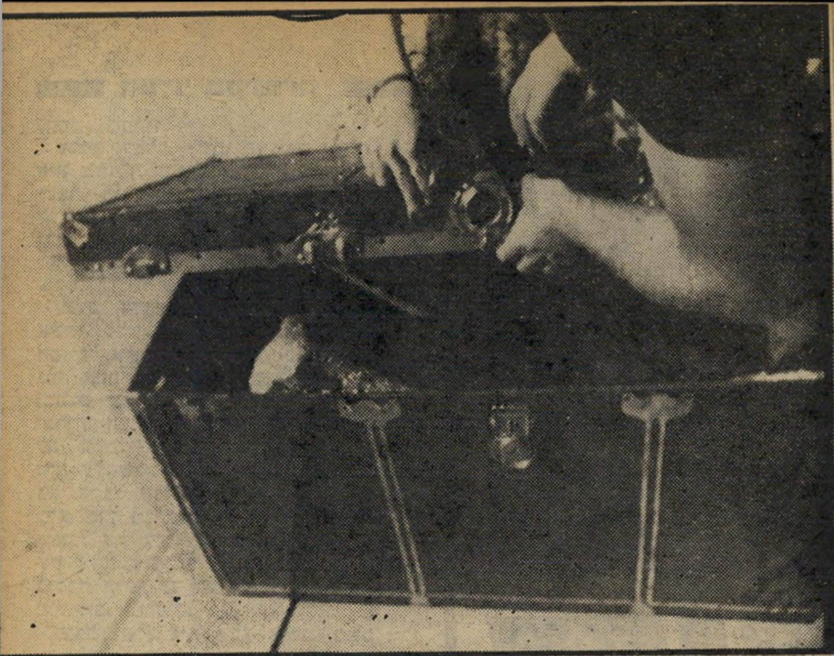

4. עשרות ידיים נועלות את עמוס בתיבה, בודקות היטב שוב ושוב אם אין זה טריק, ואם כל המנעולים אכן נעולים. הודיני, ההונגרי שהיגר לאמריקה ונחשב עד עצם היום הזה כאגדה, מצא את מותו בתרגיל זה, למרות שיש טוענים שמת ממכת אגרוף בבטן, או פשוט ממעשה־חבלה.

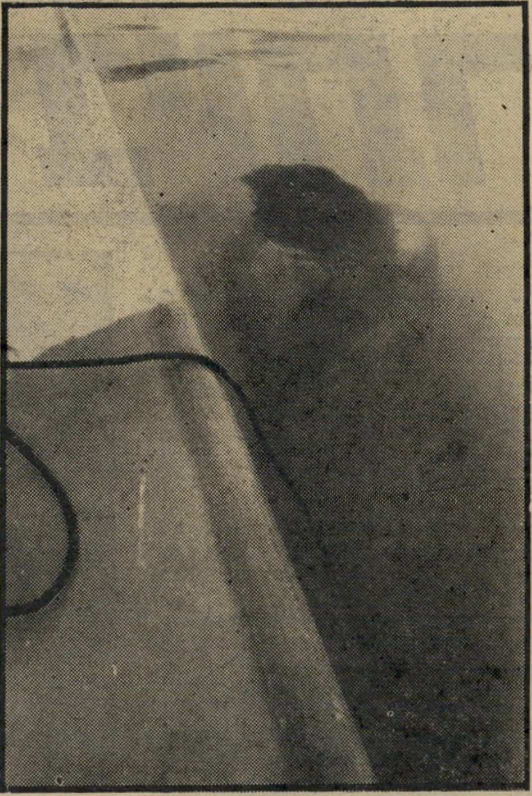

7. עמוס יצא מהתיבה ועלה על פני המים תוך 15 שניות בדיוק. המהירות העצומה עוררה חוסר־אמון רב, ואי־הראות גם היא הוסיפה וכולם חזרו לבדוק את התיבה ומנעוליה הרבים. החבל הקשור לתיבה שימש לצורך משייתה מהמים.

8. המתעלפת היא אחותו של הקוסם, תמר לנצר, המשמשת גם כאמרגניתו. תמר, המופיעה בהצ־גות ילדים כשהיא מנגנת על אקורדיון, שימשה לפני שנים כגננת. היא היתה היחידה שנזקקה לשירותיו של האמבולנס הצמוד שהוזמן למקום לצורך התרגיל.

9. רגע צאתו של הודיני המחודש מתוך המים היה רגע היסטורי למאות כתבים וצלמים, שמיהרו להנציח את חידושה של ההיסטוריה. מאז מותו של הודיני, לפני יותר מארבעים שנה, לא היה קוסם שניסה לחזור על התרגיל הזה.

10. החבל נמתח ועמוס סייע לגרור את התיבה אל מחוץ למים. וכשהוא נעזר בעשרות מפתחות התחיל בפעולות הפתיחה. כל מפתח היה מסומן, ואפילו כך ארך הדבר זמן רב. גם הקולגים שצפו במחזה, נשארו מופתעים.

11. האושר נשקף מפניה של נורית, שהיא רק בת 18 ומאוהבת עד לשיגעון בבעלה הטרי. היא היתה קרירה ושלווה, וכשנשאלה כיצד היא מגיבה בגבורה כזאת, השיבה: „לעמוס לא יכול לקרות כלום, הוא מצפה לילד.״

הודיני בקיסריה

(המשך מעמוד 29)
עמוס קדברה, אשתו הצעירה נורית, ש־היא בחודשי הריון מתקדמים ואחותו, תמר לנצר, היו המארחים באירוע הבינלאומי. המטרה היתה להוכיח לעולם שהודיני ה־גדול אומנם מת, אבל קם לו יורש ביש־ראל. הוזמנו כתבים רבים מן הארץ ומה־עולם, לדווח על הנס הגדול.

עמוס התפשט, נרשק על־ידי אחותו ו־אשתו, לבש בגד ים והפקיר עצמו לידי־הם של אלה שכבלו אותו, כשידיו מאחרי גבו. אחר־כך נכנס ברצון לתוך שק ענק, וכשגם שק זה נקשר ונסגר על מנעול ובריח, הוכנס הקוסם לתיבה גדולה כחו־לה שעמדה במקום. התיבה נסגרה גם היא על שלשלות, מנעולים ובריחים, ואז בא הרגע הגדול: הזריקה למים. רבים כלאו את נשימתם.

אבל עוד לפני שהספיקו להבין מה בד־יוק קורה היה עמוס כבר בחוץ. 15 שניות בילבד חלפו עד שנחלץ מהשרשרות וה־מנעולים, ומהמים.

כיצד ? איש אינו יודע. אומנם כולם ני־

קוסם קדברה
תחיית האגדה

סו, בדקו וחזרו ובדקו אם לתיבה אין דפנות כפולות ואם השק היה אומנם סגור, אבל לשווא. הכל ניראה בסדר. וכאן נולד הודיני חדש.

אומנם, האחות תמר התעלפה ונזקקה לטיפולו של הרופא שהמתין עם אמבו־לגס צמוד למיקרה של תקלה, אבל הכל עבר בשלום.

עמוס עשה היסטוריה, אך הוא טוען שאינו מתכונן לחזור על התרגיל. „פעם אחת היה לי מזל, מי יודע מה יהיה בפ־עם השניה, למה לקחת צ׳אנס ?" הוא או־מר: „פחדתי פחד מוות, אבל רציתי להוכיח לכולם שאני הכי גדול."

ואכן, אפילו הקולגים שנכחו במקום באו ולחצו את ידיו, ואמרו לו בפה מלא כי הוא הגדול בכולם.

מציאות או דימיון? אחיזת־עיניים או כישרון מופלא? איש לא יידע. אמני הקס־מים והתעתוע אינם ממהרים לגלות את סודות המיקצוע.

למרות הבדיקות הקפדניות של כל ה־נוכחים במקום, שפרקו את המזוודה וסרקו את תוכנה ניסו לפרוס את הקיטבג ולמ־צוא דופי במנעולים, לא עלה בידם למ־צוא פסול בתעתוע המוצלח של רבי־הקוסמים הצעיר. הוא, מצידו, ניצל את שעות הבוקר הסתווי לקידום עסקיו בא־רץ ובחו"ל, בהנחה שהכל ירצו לראות את הודיני הישראלי, שרוחו של הודיני הגדול נכנסה בו, לפי דבריו „בזכותה של ארץ הקודש".

הלהטוט עוצר־הנשימה שביצע עמוס קדברה היה מרתק ומפחיד. הרעיון של כליאה בתוך תיבה נעולה גרם צמרמורת. מי שראה את עמוס בן השלושים כשהוא מסתובב עם כוסות משקה בידו וחיוך מלא ביטחון על שפתיו, התקשה להאמין שהוא אכן מתכוון ברצינות לחזור על התרגיל, שהפך את הודיני לקוסם הגדול ביותר בהיסטוריה.

הכדורסלן הענק

תל־אביב

וגם קולע. אסור שזה יקרה
כמווי.

„גם העובדה שזה היה מיי
חמת יום־הכיפורים, כשהמורא
ירוד, תרמה לעזיבתי את ה
רציתי לבקר בהודו מתוך יצ

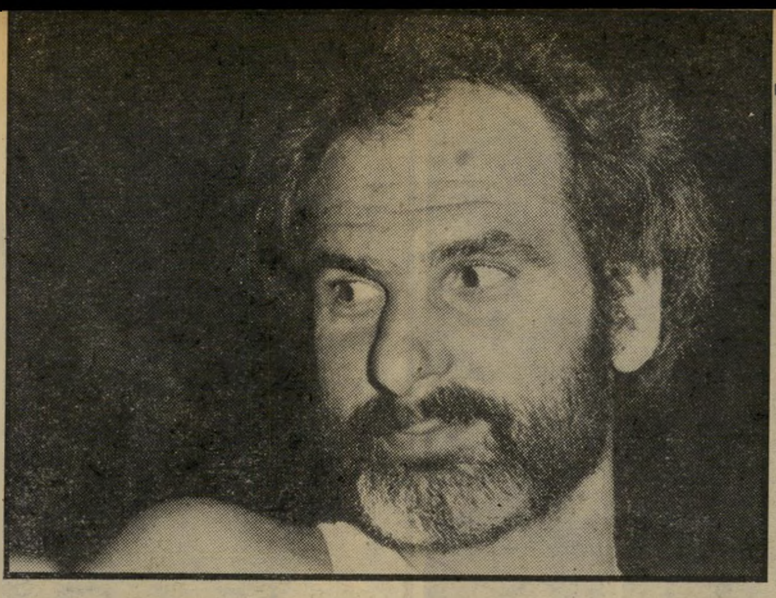

היהודי הארוך ביותר

כמו רמזור

כשהוא הולך ברחוב מעורר דייב ניומארק תשומת־לב כללית מצד העוברים־ושבים, שאינם רגילים לראות נפילים כמוהו. כאשר דייב ניומארק ניצב ליד הרמזור, מכסה הוא שניים מפנסיו.

פניהם של אוהדי קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב קרנו מאושר. „נגמרה ההגמוניה של מכבי בכדורסל ה־ישראלי," התרוננו. היה זה כאשר נודע להם על „הנשק הסודי" שעומדת קבוצתם להפעיל במישחקי העונה: דייב ניומארק, הכדורסלן המתנשא לגובה של 216 ס"מ, יותר מכל כדורסלן אחר בישראל, שלו הודבק התואר „היהודי הארוך ביותר ב־עולם."

הכדורסלן היהודי־האמריקאי היה תיק־וותה הגדולה של הפועל תל־אביב. מייד עם השתלבותו בקבוצה הוא עורר גל של ציפיות, וגם של בדיחות. אוהדי הק־בוצה התלוצצו כי לפני שהם עולים ל־מישחק, עולה ענן אבק מחדר־ההלבשה של כדורסלני הפועל תל־אביב. זהו ענן הטאלק שמפזר דייב ניומארק הענקי בין אצבעות רגליו, בכמות העולה על כל מה שצורכים כל שאר כדורסלני הקבוצה גם יחד.

אולם כאשר התפזר ענן הטאלק הסתבר כי מלבד העלייה בכמות הבדיחות, עדיין לא הצליח ניומארק להעלות את רמתה של קבוצתו. במישחקיו הראשונים בליגה הוא לא הצטיין במיוחד, ולא הצליח גם לאפשר לקבוצתו לדלג מעל המיכשול הראשון במישחקי גביע אירופה בכדורסל למחזיקות גביע. למרות 216 הס"מ של ניומארק הפסידה הפועל תל־אביב בסי־כום שני המישחקים, עם יריבתה אולימפ־יאקוס מיוון.

אבל למרות האכזבה מוסיף ניומארק להוות את האטרקציה העיקרית של הפו־על תל־אביב. „זהו האולסי פרי שלנו," מנחמים אוהדי הקבוצה את עצמם, ו־מקווים כי הוא עוד יצדיק את התיקוות שתלו בו.

אין זו הפעם הראשונה שבה משחק דייב במדי הפועל תל־אביב. לפני ארבע שנים כבר הופיע עם הקבוצה במשך עונה אחת. הקבוצה הפועלית נאלצה לשלם תמורת שירותיו מחיר גבוה. הוא תבע אז מגורים בווילה בהרצליה פיתוח, מכונית צמודה ומשכורת שמנה. למרות התנאים המיוח־דים שבהם זכה, איכזב. אבל בינתיים חלפו שלוש שנים ועסקני הפועל, שחזו בהופעותיו של דייב ששיחק בשלוש קבו־צות מיקצועיות בארצות־הברית, טענו כי רמת מישחקו השתפרה ללא הכר.

„האמת היא שבהפועל תל־אביב לא הבינו אותי," מספר דייב על מניעי פרישתו מהקבוצה לפני שלוש שנים. „אני מה־שחקנים מובילי הכדור שבקבוצה. בארי לייבוביץ׳, שהוא גאון כדורסל גם בקנה־מידה אמריקאי, לא שיחק אז בקבוצה. הרגשתי שאני לא מקבל די כדורים מת־חת לסל. הרגשתי שלא מנצלים די את קומתי ואת כרשרי. במישחקים רבים הייתי עושה את הסלים לבד. הייתי מכודרר

„כדורסל

לא הכל בחיים"

את רעיון הביקור המתוכנן בהודו נטש דייב ניומארק על הסף. כי הוא לא רק כדורסלן. בניגוד לספורטאים הרו־אים במשחק הכדורסל את כל חייהם מג־דיר דייב את עצמו כיצור פוליטי. הוא בעל השקפת עולם ודיעות ברורות על החיים.

בתחילת שנות השישים הוא נימנה עם הראדיקאלים הצעירים במערב ארצות־הברית. הוא הזדהה פוליטית עם השמאל החדש, והיה ידוע בשל אורח־חיין יוצא־הדופן.

הופעתו, אורח חייו והשקפותיו הפילו־סופיות מהווים צד מעניין באישיותו של הכדורסלן ענק הממדים. „בעיות לא חס־רו לי," נזכר דייב. „לקראת סוף שנות השישים, למשל, כשהתחלתי את הופעותי כמיקצוען, הופעתי עם שיער ארוך. לגבי כדורסלנים זה די מוזר. המאמן שלי היה ממש רב אתי בגלל השיער הארוך שלי. כשהייתי שחקן, אפילו במיסגרת של קבוצה מיקצוענית, לא אהבתי שהתייחסו אלי כאל חייל ממושמע. ככלות הכל, זה ספורט. צרם לי לראות כדורסלנים שמה שיש להם בחיים זה רק ההצלחה במיגרש. כאלה שמוכנים לוותר על הכל בחיים למ־

מעל לדלת

בכל פעם שהוא פותח דלת, חייב ניומארק להיזהר שלא יחבוט את ראשו.

שצורף לקבוצת הכדורסל של הפועל

הצדיק את התיקוות שתלו בקומתו

ען ההצלחה. אני אינני כזה.״

מהופעותיו לפני ארבע שנים בהפועל תל־אביב זוכרים אותו כצימחוני. אהרד צין, עוזר המאמן בהפועל תל־אביב, מס־פר שניומארק היה אוכל ערימות של חסה, וכמויות גדולות של סלט. מלבד סיבות בריאותיות לגבי היותו צימחוני

בעבר יש לענק האמריקאי יליד ברוקלין מענה מיוחד בהקשר זה: „הדבר אולי יעלה גיחוך אצל אחדים, אך הייתי צימ־חוני כיוון שריחמתי על חיות שנשחטות לצורכי מאכל לבני־אדם.״

ניומארק נולד ארוך. הוא זוכר שב־ברוקלין, שם גדל והתחנך כבן להורים

הנפיל דייב ניומארק במבט מלמטה. הוא זכה בתואר „היהודי הגבוה ביותר בעולם״, משום שלא ידוע על כדורסלן יהודי בקבוצה כלשהי בתבל, הגבוה ממנו. למרות 216 הס״מ שלו עדיין לא התגלה דייב במלוא יכולתו, וטרם ניצל את גובהו.

מעל לסל דייב ניומארק בעת אימון של קבוצתו, הפועל תל־אביב. בהרמת־יד מסוגל ניומארק להטיל את הכדור מעל לסל פנימה. גובהו מומחש לפי ממדי גופו של השחקן שלידו, שגם הוא מתנשא לגובה של יותר ממטר ושמונים.

יהודים, היה תמיד הגבוה בכיתה, בשכו־נה, ובקבוצות שבהן הופיע כשחקן־ציר.

„לי מעולם לא הפריע שהייתי גבוה מכולם,״ הוא אומר. „ההיפך הוא הנכון. אני רואה זאת כיתרון, ובמידה מסויימת כמתנת אלוהים, שהעניק לי אורך גוף בריא כזה. אם, למשל, ילדים מתפוצצים מצחוק כשרואים אותי ברחוב, הרי אני מרו־צה ומאושר שאני עושה להם קצת שמח.״

בשלוש השנים שבהן נעדר מישראל שיחק להנאתו בקבוצה המתחרה באשפי ההארלם. בקיץ האחרון חשב על הצטר־פות מחודשת לקבוצה מיקצוענית. „החל־טתי בסוף לשחק בישראל,״ הוא מסביר, „אחרי שראיתי שיהיה לי קשה להשיג חוזה מיקצועני בארצות־הברית. ואני מד־גיש שזה לא בגלל סיבות מיקצועיות, אלא מכיוון שבגלל הסיכסוכים שלי עם כמה מאמנים בקבוצות מיקצועניות יצא לי שם של כדורסלן בעייתי כביכול.״

היום, ניומארק אינו צימחוני אולם נוסף למיקצוע הלא־רישמי — כדורסלן — הוא עוסק במדיטציה, אוהב להשתזף, מרבה לשחק שחמט. מדי יום ראשון הוא לומד עיברית באולפן, ומשלים — בלמידה עצ־מית — את התואר השני בפסיכולוגיה.

„להצליח, ולמצוא אשה מתאימה״

שני גורמים עשויים, לדעתו, להשאי־רו בישראל. האחד — הצלחת הפו־על תל־אביב, והשני — אם ימצא לו אשה מתאימה בארץ. לגבי תיקוותיו בה־פועל תל־אביב מדגיש הענק: „אם אני משווה את הקבוצה היום לקבוצה שבה שיחקתי לפני ארבע שנים, הרי היא הש־תנתה לאין־ערוך. יש לנו כדורסלנים מחו־ננים כמו חוזז, גור בן־דויד וחברי ויילס, שהגיע העונה אף הוא מארצות־הברית. אני משוכנע שנוכל להוות יריבים שקולים למכבי תל־אביב. לגבי, אין ספק שיהיה להם קצת קשה לעצור אותי, כי אין להם אף שחקן שמתקרב לגובה שלי.

„הבעייה שלנו תהיה שחקני־ספסל. ככל שחזיתי במכבי תל־אביב, יש להם שחק־ני־ספסל מצויינים. אנחנו נצטרך להתמו־דד עם חמישה־שישה שחקנים כל משחק.״

כפי שאומר דייב, הגורם השני להישא־רותו בישראל לצמיתות יהיה אם יצליח לישאת לו אשה בארץ. לענק האמריקאי יש סיבות טובות לחזור ולשנן לעצמו שזו צריכה להיות אשה שתתאים לו לא־דווקא מבחינת ממדי גופה. שכן הוא כבר נישא בעבר, לגבוהת־קומה והספיק להתגרש.

עד ששתי שאיפותיו אלה של דייב ניומארק יתגשמו, הוא מדוכדך. האיש גדול־הממדים קם בעשר בבוקר, ועד לכתו לאימון בערב הוא סובל משיעמום ובדידות. הוא אינו מהסס לומר: „אני עוד עלול להשתגע מרוב שיעמום.״ כי כמה פעמים ביום אפשר לשמוע את ה־שאלה: „איך מזג־האוויר שם למעלה?״

מיטת סדום דייב ניומארק שרוע על ספת הפיסיו־תראפיסט שאצלו הוא מקבל טיפול קבוע בתום כל מישחק ואימון כדי לרפא את הפגיעות ברגליו. הספה, כמו המיטות שהוא נאלץ לשכב בהן, קצרה ממידתו ורגליו משתלשלות הרבה מעבר לקצה. כבר כתלמיד תיכון התנשא דייב לגובהו של שני מטרים. **צילם: שלמה סתר**

כתבה שנייה על המתרחש במישטרת מחוז הצפון:

פקד שלמה רויף, מפקד מישטרת צפת, ייחקר בעיקבות תלונות של אזרחים ושוטרים על התעללות והוללות

השריף של צפת

א ל מישרד המפקח הכללי של מישטרת ישראל, רב־ניצב חיים תבורי, הגיע מיכתב משוטר המשרת במישטרת צפת. במיכתב כתוב:

„אדון נכבד.

אני סמל מישטרה בצפת שנדרשתי באחרונה להעיד במיקרים שונים לטובת מפקד התחנה, מר רויף, למרות שעדותי היא שקר. הקצין יודע שזה שקר, אבל אמר לי שלא אדאג, שמפקד המרחב עומד מאחוריו. מצפוני לא נקי מאז, לכן החלטתי לספר לכם את האמת.

● שלח את רס״ר מאיר בן־שמעון להביא גבינה חינם למסיבות שעשה ל־חבריו במישרדו ובמועדון.

● לוקח לנו את כספי הפרסים שקיבלנו על עבודה שביצענו, ועם הכסף עושה מסיבות לחבריו. לפעמים משתף גם אותנו, כדי שלא נאמר דבר.

● מחייב אותנו לעשות מסיבות בביי־תנו למרות שזה לא מרצוננו, אבל אין לנו ברירה. אם לא נעשה, זה יתנקם בנו.

● מפקד התחנה היה עד לזיוף יומן התחנה. סמלת חנה דן אף פעם לא מתייצבת בזמן, אבל לה מותר הכל היות שהיא ידידה טובה של מפקד התחנה. לפעמים היא מופיעה בנעלי־בית לעבודה.

● היה סיור תנועה שדאג לסדר תנועה בעיר. מפקד התחנה הוריד אותו, ומשתמש בו כזקיף לשמירה על מכוניתו ומכונית המישטרה כשהוא מבלה במועדונים בחברת ידידיו. הערות על כך אפשר לשמוע מפי סמלים אזולאי ויעקב עזרא.

● ידוע לי שהוא מנצל את מעמדו, ושוטריו מספקים לו בירה תוצרת חוץ, משקאות חריפים במחירים מוזלים ועוד. לפני חודש ימים בערך הופיע מפקד המרחב יחד עם פקד רויף, ודיברו איתנו על טוהר מידות וניקיון כפיים.

אדוני המפקח הכללי! שני האנשים הללו ועוד קצינים שדרכם רצופה בהתנהגות בלתי־מוסרית וידיהם מלאות טובות הנאה, ניצלו את מעמדם ודרגתם. האם הם יכולים לשמש דוגמא כלפינו וכלפי האזרח?״

האלה נשברה על גוף החשוד

מ יכתב זה, שנשלח אל המפקח הכללי של המישטרה, הוא התוצאה הראשונה של כתבה (העולם הזה 2096) על בית הפגישות בנהריה של קציני מישטרה בכירים. סיפור הבית מכה הדים. סקרנים עומדים סביבו או מצביעים עליו ממרחק. אולם, תוך זמן קצר הוברר שבית הפגישות בנהריה הוא רק קצה הקרחון. מתחת לפני המים מבצבצות ועולות עשרות פרשיות של טובות הנאה, הדחת עדים, סגירת תיקים פליליים והילולות אהבים. מוקד הכתבה הנוכחית הוא מה שנראה כמרכז לחבורת הקצינים הבכירים של מרחב הגליל — צפת.

מישטרת צפת שוכנת במרחק רב מכל מקום יישוב אחר. במקומות מרוחקים ממרכזי יישוב קיימת סכנה שאנשים בעלי מישרות של כוח יהפכו עצמם לשליטים שהכל מותר להם. קציני המישטרה של צפת נמנים עם הסוג הזה. מאחר שאין גוף מפקח או מבקר, דרכם של קציני המישטרה קלה למדי. שוחד, הדחת עדים לרצונם וניצול מעמד, הם מעשים של יום־יום. מפקד תחנת המישטרה בצפת הוא פקד שלמה רויף. בעזרת מפקדו־חברו, מפקד המרחב ניצב־מישנה דוד פרנקו, הוא יכול לעשות במקום ככל העולה על רוחו. תלונות רבות של אזרחים ושוטרים, לא נענו. התיקים נסגרו. על משהו מדרך עבודתו של פקד רויף יעיד הסיפור הבא:

בתחילת חודש אוגוסט השנה ישב פקד שלמה רויף עם רס״ר יעיש בן־חיים ב־מועדון־הלילה השעות הקטנות, שבעליו הוא שלומי גנון. השניים ישבו שם בערך שעתיים, כשלקראת חצות עבר במקום נער בן 17 וחצי, מרק בן־לולו. כשראה את מכוניתו של מפקד תחנת המישטרת בצפת, זרק עליה הנער אבן שניפצה את השמשה

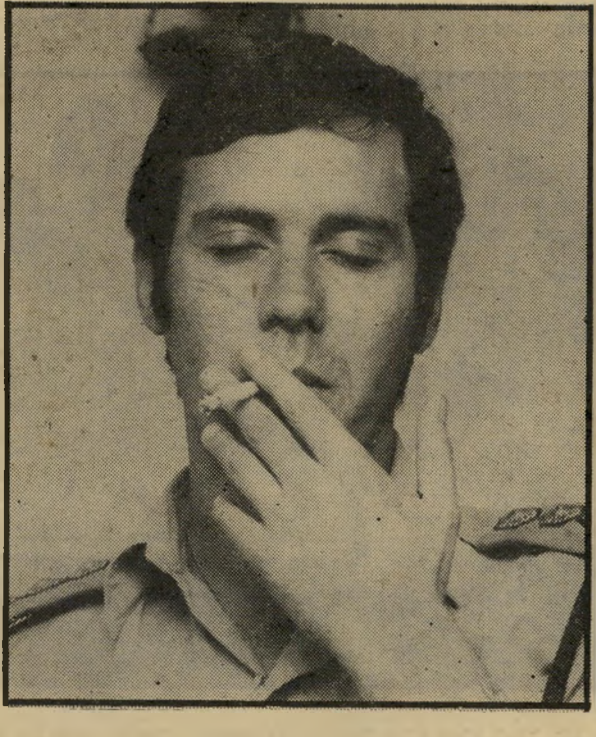

פקד רויף
„כל הבית יסבול...״

מתלונן זמיר
גילוי המעילה

הקידמית של המכונית, וברח. פקד רויף ורס"ר בן־חיים יצאו מן המועדון במהירות ותפסו את אחד הבחורים שעבר במקום, כדורה חדד. הם לקחו אותו לתחנת המישטרה כחשוד ושם, בנוכחות שני סמלי־המישטרה מישל אלבז ומשה דדון, היכו בו ללא־רחם כשהם נעזרים בשני קרשים, עד שיודה בניפוץ השמשה. צעקותיו של כדורה חדד העירו משנתן את הגברת לאה דויטש והגברת עליזה דדון, שתיהן נשות קצינים בכירים במישטרת צפת המתגוררות מעל לתחנת המישטרה. כשנוכחו פקד שלמה רויף ורס"ר יעיש בן־חיים שכדורה חדד אינו מודה באשמה, ושצעקותיו עוררו תשומת־לב מיוחדת, הניחו לו לנפשו. חדד לא היסס. בו־במקום הגיש תלונה על הכאת עצור נגד פקד רויף ורס"ר בן־חיים, וכעדים הצביע על השוטרים שהיו במקום, הסמלים מישל אלבז ומשה דדון.

תלונה כזו חייבת להיבדק. למפקד המרחב, ניצב־מישנה דויד פרנקו לא היתה ברירה. הוא היה חייב למנות קצין בודק לתלונתו של חדד. הוא מינה לכך את נציב התלונות, פקד ליבני, הנמנה עם פקודיו. בצורה כזו יכול הקצין הבודק להמליץ על סגירת התיק, כשמפקד המרחב יכול לאשר זאת. תיק התלונה נסגר.

לסיפור היה המשך. אחרי שכדורה חדד עמד במהלומות שהיכו בו ולא הודה בניפוץ השמשה חיפשו את האשם. הם מצאו אותו כעבור עשרים־וארבע שעות. מרק בן־לולו נעצר והובא לתחנת המישטרה של צפת. בתלונתה של הגברת לאה דויטש נאמר שצעקותיו של מרק בן־לולו היו צעקות שאדם נורמלי אינו מסוגל לשמוע. הוא הוכה באלה בכל גופו, ולדבריו אחר־כך, בבית־המישפט, שברו אותה על גופו.

כשנוכחו הקצין והרס"ר כי העצור צועק מדי ומעורר תשומת לב של אנשים רבים מדי, לקחו אותו כשהוא כבול בידיו וברגליו לניידת, ומסרו שהם מעבירים אותו מתחנת המישטרה של צפת לתחנת המישטרה של ראש־פינה. סיבת ההעברה לא נמסרה. רק אחר־כך התברר מדוע. מרק הורד בדרך לראש־פינה, ליד המיזבלה, והוכה שם שוב, בקרשים ובאגרופים, ללא רחם. בבוקר המחרת הודיע פקד שלמה רויף לסמל מאיר בן־שימעון כי יש להביא את מרק בן־לולו לבית־המישפט בנצרת, להארכת מעצרו. כשראה השופט את העצור הורה לסמל בן־שימעון להעבירו מייד לבדיקה מקיפה בבית־החולים. בן־שימעון מיהר להודיע על כך למפקדו, שלמה רויף, וזה הורה שלא להעביר את בן־לולו לבית־החולים אלא להחזירו לתחנת המישטרה, שם הוכה שוב, בחפצים קשים, בראשו ובגופו, עד שהוחש לבית־החולים כשהוא חסר־הכרה.

ניסיון להדיח עד

רס"ר מאיר בן־שימעון התנגד לדרך הטיפול במרק בן־לולו, וטרח להודיע על כך למפקדו. היתה זו התנגדות שנייה של הרס"ר לפקד שלמה רויף. קדמה לה פרשיה אחרת, שבעיקבותיה הושתקו ניסיון לרצח והתנקשות זדונית תוך שימוש ברכב.

בצפת, ליד תערוכת הציירים הכללית, שוכן מועדון הלילה השעות הקטנות. אצל שלומי גנון, בעליו, מתאספת חבורת הקצינים הבכירים של מישטרת צפת כמה פעמים בשבוע כדי ליהנות ממשקאותיו החריפים. לשלומי גנון גם מיסעדה בשם פינתי ברחוב ירושלים בצפת. מיסעדה זו שוכנת מעל למיסעדה אחרת, יהונתן, שבעליה הוא מאיר ביטון. בעיקבות סיכסוך שכנים בין שני בעלי המיסעדות הגיש מאיר ביטון תלונה נגד שלומי גנון. כששמע גנון שביטון הגיש תלונה נגדו במישטרה, ניגש אל אביו של זה ואיים עליו כי אם בנו לא יבטל את התלונה נגדו, יהרוג אותו. האב מיהר להזעיק את המישטרה. תוך דקות ספורות הגיע למקום פקד שלמה רויף, המפקד, ותחת לפתוח בחקירת המיקרה הרגיע את האב באומרו: „שלומי הוא בסך־הכל בחור עצבני..."

אך עצביו של שלומי היו כנראה חזקים מאד, כיוון ששעתיים אחרי איומו על האב ראה את אחיו של מאיר ביטון פוסע בצד המידרכה ברחוב ירושלים. לעיני עדים, שהגישו לאחר־מכן תלונות על כך, דרס שלומי גנון את אחיו של מאיר ביטון במכוניתו בכוונה־תחילה. האח נלקח לבית־החולים.

עדות זו נמסרה על־ידי שוטר ממישטרת צפת, החושש מפירסום שמו, ב־12.10.77. בעדותו הוסיף השוטר וסיפר כי היה נוכח כאשר רס"ר בן־שימעון ניסה למחות לפני מפקדו, פקד שלמה רויף, על דרך טיפולו בפרשה כזו. רויף לא חשב

ניצב־מישנה פרנקו
מהלומות, ניאוף, סחיטה

פעמיים. כעבור שלוש שעות משיחתם של רס"ר בן־שימעון ופקד שלמה רויף, הגיע מיברק דחוף ממפקד המרחב, ניצב־מישנה דויד פרנקו, אל תחנת המישטרה בצפת. במיברק הורה מפקד המרחב להעביר את רס"ר בן־שימעון לשירות ברמת־הגולן.

כתגובה על העברתו הפיתאומית שלח רס"ר בן־שימעון מיכתב למפקח הכללי של המישטרה, רב־ניצב חיים תבורי, ובו ביקש ראיון אישי עם המפקח הכללי. בראיון האישי ביקש לספר על פרשיות רבות של טובות־הנאה שהוא שימש להן כבלדר, בפקודת מפקדו ומפקד המרחב. הוא אולץ להעביר מיצרכים רבים, מסוגים שונים ובמשך זמן רב, מיישובי הסביבה למפקדיו, היה עד לפרשיות אהבים עם שוטרות, עד לעשרות תיקים פליליים שנסגרו בגלל משוא־פנים ולניסיונות להדחת עדים.

בן־שימעון עדיין לא זומן לראיון האישי שביקש, אבל עדותו של גבריאל זמיר ממושב שדה־אליעזר תספיק כדי להאשים את פקד שלמה רויף בניסיון להדיח עד, במידה שבן־שימעון לא יוזמן לראיון.

גבריאל זמיר מתגורר בשדה־אליעזר שליד ראש־פינה כימעט שלושים שנה. למושב ועד, שתפקידו לנהל את ההסדרים הכספיים במקום. בתחילת 1977, חשד גבריאל זמיר כי ראש ועד האגודה, משה בן־מובחר, מעל בכספי המושב. בדיקה שערך העלתה כי יש יסוד לחשדותיו. היו אלה שתי קבלות שנמסרו לחברה לעבודות בניין, גלילי את דהן, עבור סלילת דרך לבית־הקברות שבמקום.

בדיקה מעמיקה יותר של גבריאל זמיר גילתה, לדבריו, אי־סדרים כספיים נוספים, בקנה־מידה גדול עוד יותר. את התלונה הוא הגיש, כבא־כוח המושב, ב־20.5.77.

חמישה ימים לאחר־מכן הגיע פקד שלמה רויף לביתו של גבריאל זמיר ולדבריו, שאותם מסר בעדותו בוועדת חקירה, ניסה פקד שלמה רויף ללחוץ עליו שיבטל את תלונתו נגד ראש הוועד, משה בן־מובחר. משנוכח פקד שלמה רויף כי לא יצליח לשכנע את המתלונן, איים בנוכחות אשתו של זמיר כי „כל הבית שלכם יסבול בגלל זה..."

למחרת ב־26.5.77, ניסה פקד שלמה רויף ליזום פגישה בין גבריאל זמיר לבין משה בן־מובחר, בנוכחותו. יחסי השניים, בן־מובחר ושלמה רויף, היו ידועים לגבריאל זמיר. עשרות ארגזי שזיפים שהועברו מביתו של ראש הוועד במושב לפקד שלמה רויף וחבריו הקצינים היו נושא לעדות שניתנה על־ידו בתאריך 13.10.77, ולכן לא רצה להגיע לפגישה היזומה. מפקד מישטרת צפת לחץ על כך. „לפחות תסדירו את היחסים האישיים שלכם," אמר לגבריאל. זמיר הסכים, בתנאי שלא ידובר על ביטול התיק בסולחה שיעשו השניים.

רחל לא נכנעה למפקד

ב־13.6.77 נקרא צבי שמאי, אחד מעובדי גלילי את דהן, להעיד בקשר לתלונתו של גבריאל זמיר. מיכתבו מספר על שהתרחש במקום: „ביום שני, בתאריך 13.6.77 נתבקשתי על־ידי מר רויף להגיע לחקירה בקשר לתלונת מושב שדה־אליעזר. המתנתי לחקירה במשך שעה. כאשר נכנסתי למישרדו שאלתי אותו מדוע אני מחכה כל־כך הרבה זמן. הוא ענה לי כי אני גרמתי לזה, בגלל שהסכמתי להעיד."

ב־19.6.77 נשלח מיכתב אל קצין תלונות הציבור במטה־הארצי בירושלים, על־ידי ועדת הביקורת של מושב שדה־אליעזר. כתבו חברי הוועדה: „בתלונה על חשד לאי־סדרים כספיים מעורב החבר משה בן־מובחר, שכיהן כראש ועד האגודה, אשר קשריו עם מישטרת ראש־פינה ידועים. תלונתנו הועברה למרחב הגליל לעיון, והוחזרה לחקירה למר רויף אשר ריכז את החקירה בידיו. קשריו של מר רויף עם החבר בן־מובחר ידועים לכל, ולדעתנו אינו יכול לשמש כחוקר בלתי־תלוי, מה גם שניסה להשפיע על עד."

כחודשיים לאחר־מכן קיבלה ועדת הביקורת של שדה־אליעזר הודעה, כי תיק התלונה נגד בן־מובחר נסגר.

כמו בכל המיקרים הקודמים, היתה דרך הטיפול בתיק כזו: התלונה נגד טיפולו של פקד רויף בתלונות ובחשדות שיוחסו למשה בן־מובחר הועברה למפקדו של רויף, ניצב־מישנה דויד פרנקו. מפקד המרחב החזיר את התלונה אל פקודו רויף בכוח הסמכויות שבידיו. פקד שלמה רויף סגר את התיק.

רס"ר בן־שימעון היה הראשון שפתח סדק במיבצרם של הקצינים הבכירים. עם השמועה על העברתו לרמת־הגולן ומיכתב בקשת הראיון ששלח למפכ"ל אזרו כמה אנשים נוספים אומץ להתייצב מול החבורה השלטת, ולהעיד על הקורות אותם בוועדת החקירה.

השוטרת רחל לוי מתחנת המישטרה של קריית־שמונה עמדה לפני ועדת החקירה וסיפרה כיצד ניסה מפקד המרחב, ניצב־מישנה דויד פרנקו, לשכנע אותה בשיחת־טלפון שתבוא איתו לדירת הפגישות בנהריה. פרנקו טעה בהערכתו אותה. היא היתה זקוקה להמלצתו באותה עת, כדי לצאת לקורס סמלות. זמן־מה קודם לכן צילצל לביתה, וניסה לשדל אותה לבוא איתו לבית הפגישות אך היא סירבה. שיחת הטלפון הסתיימה בטריקת שפופרת. לרחל חבר, ג'יהד תורק, שהוא שוטר במישטרת צפת תחת פיקודו של שלמה רויף. כשנודע לו על מעשי מפקדו חיכה לשעת־כושר.

עד מהרה מצא שעה כזו. סגן מפקד האיזור, תת־ניצב ניסים חדד, קרא לו לחקירה בעיקבות תלונתה של לאה דויטש, אשת קצין בכיר במישטרת צפת ובעיקבות עדותה של השוטרת רחל שושנה על מעשיו של מפקד המרחב וקצינים אחרים בבית הפגישות. תת־ניצב חדד ביקש לאמת את סיפור המעשה עם חברתו של ג'יהד תורק, רחל לוי. כבדרך אגב סיפר תורק לחדד על הילולה מטורפת שערכו כמה קצינים בכירים בעין־הזיתים, בחורשה של הקרן־הקיימת.

בתאריך 8.7.77 הגיעו לעין־הזיתים ניצב־מישנה דויד פרנקו, עוזרו פקד לוין, מפקד מישטרת נהריה פקד אליהו בן־יעקב, מפקד מישטרת צפת פקד שלמה רויף ועושה־דברו רס"ר יעיש בן־חיים, שהיה מועמד לקורס קצינים. כל אחד מהם הגיע למקום במכונית אסקורט מישטרתית כשהוא מלווה בידידות עליזות. זמן־מה קודם־לכן נשלח סמל ג'יהד תורק במכוניתו של פקד שלמה רויף (מ. 1311), כדי להביא משם חזיר שלם גדול מן החזיריה של קצמן בשפרעם.

בכרטיס העבודה מיספר 120026 של רכב מישטרה מיספר 1311 רשומה נסיעתו של ג'יהד תורק לשפרעם בתאריך 8.7.77, כנסיעה לצורך חקירה.

אחרי שהעיד לפני תת־ניצב ניסים חדד על כל שהתרחש בעין־הזיתים, סיפר תורק גם על ניסיונותיו של ניצב־מישנה פרנקו לשדל את חברתו, השוטרת רחל לוי, לבוא איתו לבית הפגישות בנהריה, בתנאי ברור שאם היא לא תסכים לכך — לא תצא לקורס.

להזמין את בן־שימעון

רס"ר מאיר בן־שימעון שוכב עתה בביתו, כשרגלו נתונה בגבס. בערך פעם ביום מגיע אליו קצין בכיר, לבקש או לדרוש ממנו שיבטל את בקשתו לראיון אישי עם המפכ"ל, רב־ניצב חיים תבורי.

מאיר בן־שימעון עדיין לא ויתר. הוא העד החשוב ביותר בפרשיות השחיתות של קציני־מישטרה בכירים במרחב הגליל. הוא האיש שנשלח להביא מתנות לקצינים מיישובים וכפרים ערבים. רק בן־שימעון יודע כמה פעמים חילץ את פקד שלמה רויף וחבריו כשהם שיכורים כלוט ממועדון השעות הקטנות, ואיך יצאו פקד שלמה רויף ופקד יצחק דויטש, שהוא גם קצין תביעות ראשי, לחפש להם נשים במרחב.

אם לא ייקרא בן־שימעון לראיון תוך זמן קצר, יצליחו לשבור אותו. אחרי שיישבר ויוותר על הראיון עם המפכ"ל ייסגרו תיקים רבים בזה אחר זה, כיוון שמפקד המרחב, ניצב־מישנה דויד פרנקו, ימליץ על סגירתם בלא שיהיה מי שיתנגד לו. שהרי במישטרת ישראל אין מתחשבים בדיעותיו של היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק. חוקרים מן המישטרה ממשיכים לחקור מיקרים חריגים של קציני מישטרה, כשלקצינים זכות מיוחדת ובילעדית — לסגור את תיק החקירה שנפתח נגדם.

רינו צרור

איש עני, איש עשיר

(המשך מעמוד 23)
אותו הדבר נכון לגבי ההון השחור של הישראלים בחו"ל. אין שום סיבה שהון זה יחזור עתה ארצה.

לכל היותר ינצלו כמה ספסרים את האווירה הסלחנית החדשה, להוציא מן המחתרת חלק כלשהו מהונם הסמוי, כדי לספסר בו בגלוי. אך גם תופעה זו לא תגיע, קרוב לוודאי, לממדים דרמאתיים.

הגברת הייצוא: בספק

ספק גדול מרחף גם על התיקוות הוורודות להגברה דרמאתית של הייצוא, בעיקבות המדיניות החדשה.

בתיאוריה, פיחות גדול (כפי שבוצע השבוע, בהסוואה של ניוד), מגביר את כדאיות הייצוא. אך קיים פער בין התיאוריה והפראקטיקה.

בייצוא הישראלי יש, בממוצע, 50%—60% של חומר־גלם מיובא. הפיחות מועיל רק לגבי „הערך המוסף" — אותו חלק במוצר הסופי שלא הובא ארצה.

באותו חלק של הייצוא, שבו הערך המוסף הוא פחות משליש — טכסטיל, יהלומים, פלסטיק וכו' — אין חשיבות מכרעת לשינוי השערים. אם הדולר עולה, עולה גם מחיר חומר־הגלם המיובא.

שיפור יחול רק לגבי אותם מוצרי ייצוא שבהם מגיע הערך המוסף לשני־שלישים — אלקטרוניקה, אופנה, וסחורות שבהן חשוב המוח המקומי יותר מחומרי־הגלם.

קשה להניח כי תעשיות אלה יוכלו לגדול פי כמה וכמה, בצורה שתחולל שינוי מהפכני במאזן־התשלומים. מה גם שבעבר נהנו מתמריצי־ייצוא, שהתבטלו עתה.

עד כה קיבלו רוב היצואנים תמריצים, שנתנו להם 15.20 ל"י לכל דולר. השער של השבוע אינו נותן להם שום עידוד נוסף.

מוקש: תקציב הממשלה

יש עוד מוקש גדול בדרך לביצוע מדיניות „המהפך". הוא טמון בממשלה עצמה.

כדי שמדיניות זו תצליח ביעדים שהציבה לעצמה — כלומר, תקטין את הביקוש, תרסן את האינפלציה, תיצור אבטלה „מבוקרת" — יהיה על הממשלה לרסן קודם כל את עצמה. כי הממשלה היא הגורמת העיקרית של הזרמת כספים לציבור באמצעות תקציב המדינה.

ארליך הבטיח שהממשלה „תספוג" את ההתייקרויות הנובעות מן המדיניות החדשה. אולם אין שמץ של סיכוי שיצליח בכך.

אם ירצו מישרדי־הממשלה להישאר בתחום התקציב שנקבע להם, יצטרכו לצמצם באופן דראסטי את פעולותיהם. איזה שר מוכן לכך?

זה־עתה נכנסו לממשלה שרי ד"ש. ברור עתה מדוע היה ארליך מעוניין כל־כך להכניסם במועד זה — כי על־ידי כך שיתף אותם ב„מהפך", מבלי שאנשי ד"ש יידעו מה עומד להתחולל. אומנם, המדיניות החדשה תואמת בהחלט את המגמות הסוציאליות של ד"ש, שקמה כמיפלגת־ימין מובהקת ושמומנה על־ידי כמה מגדולי המיליונרים בארץ, אך שרי ד"ש נראים מגוחכים למדי במציאות החדשה שלתוכה נקלעו.

שני שרי ד"ש — ייגאל ידין עצמו וד"ר ישראל כץ — מזוהים עכשיו עם מדיניות־הרווחה. במצב החדש, לא יוכל תקציב הרווחה לגדול. להיפך, הוא יצטרך להצטמצם בפועל, גם אם תשלם הממשלה פיצוי לשכבות העניות ביותר.

אין ספק ששרי ד"ש יקימו צעקה בממשלה, וידרשו להגדיל באופן משמעותי את תקציבי הרווחה.

גם מאיר עמית יתבע, בוודאי, להגדיל את תקציבי התחבורה והתיקשורת. הוא לא יסכים לצימצום דראסטי של תקציבים אלה דווקא ברגע שהוא נכנס לתפקיד.

גם כל שאר שרי הממשלה יעמדו במצב דומה. יהיה לחץ כביר על ארליך לקיים בשנה השוטפת לפחות את רמת־השירותים הקיימת — דבר שיצריך תקציב נוסף גדול. לקראת השנה התקציבית הבאה יהיה לחץ כבד עוד יותר להגדיל את כל התקציבים, להעלות את שכר העובדים בשירות הממשלה, להגדיל את הסובסידיות. בראש התור יעמוד שר־הביטחון, התובע כבר עתה הגדלה משמעותית של תקציבו.

ברגע שארליך ייאלץ להיכנע ללחצים פנימיים אלה, יזרמו מיליארדים של לירות לשוק, הביקוש יגדל שוב, והמדיניות החדשה תתרוקן מתוכנה.

ההימור הגדול

מעבר לכל הבעיות והסכנות, קיימת הבעייה המרכזית של המדיניות החדשה: האם תוכל הממשלה להחזיק מעמד, מבלי שהרזרבות במטבע־חוץ תעלמנה?

כדי לשמור על שער הדולר הרצוי לממשלה, צריך בנק ישראל למכור דולארים במידה הדרושה למניעת עליית השער. גודל ההוצאה תלוי בלחץ הציבור, וברגע זה אין איש המסוגל לנחש או לנבא מה יהיה גודלו של לחץ זה בחודשים הקרובים.

בידי הממשלה יש סכום לא־קטן של מטבע־חוץ. עד כה קיבלה הממשלה מדי שנה כ־3 עד 3.5 מיליארד דולרים לחודש, ממקורות שונים. הדבר השאיר לה עודף שנתי של 600 מיליון דולרים. את הסכום הזה מכרה הממשלה לסקטור הפרטי, שהכניס גם הוא כ־3 עד 3.5 מיליארדי דולרים לשנה, אך הוציא יותר.

אם תתרחש הסתערות על הדולר, עלולות הרזרבות של הממשלה להידלדל במהרה. פירוש הדבר: פשיטת־רגל לאומית.

אומנם, ארליך הבטיח לעצמו, כנראה, גיבוי חזק ממקורות עולמיים. יש להניח שבעת ביקורו של ארליך בארצות־הברית, ובעת ביקור שר האוצר האמריקאי בארץ לפני שבוע, הבטיחו האמריקאים לתמוך בלירה על־ידי אספקת דולרים ככל הדרוש לשם התגברות על ההסתערות הראשונה. אך זוהי תרופה זמנית בילבד.

מבחינה זו אכן הימר ארליך הימור גדול. הוא משחק פוקר בכלכלה הלאומית, וגם בקאריירה האישית שלו.

איש אינו יכול לדעת מה תהיה התוצאה.

בגין לא הבין

יש לתרגיל כולו צד אחד, התורג בהרבה מן המשמעות הכלכלית והסוציאלית.

מה שקרה השבוע הגדיל בהרבה את התלות הישראלית בארצות־הברית, לפחות לעתיד הנראה־לעין.

גם התיקוות הוורודות ביותר לקידום העצמאות הכלכלית מתבססות על תחזיות לעתיד רחוק. בעתיד הקרוב גוברת התלות הישראלית בדולרים האמריקאיים.

אולם ממשלת ישראל מנהלת בזירת החוץ והביטחון מדיניות המובילה לקראת עימות עם ארצות־הברית. מדיניות זו נושאת בחובה סכנה חמורה של מילחמה חדשה — שגם היא תגביר, בהכרח, את התלות הישראלית בסיוע האמריקאי.

מי שמתכונן למילחמה ו/או לעימות, מוכרח להגביר את הפיקוח על המשאבים הלאומיים המצומצמים. מי שמקטין את הפיקוח הזה, מחבל ביכולתה של ישראל לעמוד במילחמה ו/או בעימות.

מנחם בגין נתן גיבוי מלא למדיניותו של ארליך — אך בגין אינו כלכלן, אינו מתעניין בכלכלה ואינו מבין בה. הוא סומך על ארליך, מה גם שארליך מגשים את אשר הבטיח הליכוד תמיד.

אולם ברגע זה קיימת סתירה מוחלטת בין המדיניות הכלכלית של ארליך לבין המדיניות הלאומית של בגין.

כל אחת משתי הזרועות העיקריות של הממשלה פועלת כאילו האחרת אינה קיימת כלל.

ספורט טוטו
טוטו
השבוע בטוטו
פרסי ענק
מינימום הפרס הראשון
2,250,000 ל"י
(כולל העברה)
מינימום כלל הפרסים
4,000,000 ל"י
(כולל העברה)
יום חמישי המועד האחרון
למסירת הטפסים.
עשה לך מנהג קבוע־
מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

בעל־רכב

1. בעקבות המדיניות הכלכלית החדשה יכסו חברות הביטוח בישראל את הרכב המבוטח, לפי סכומי הביטוח הנקובים בפוליסות, בתוספת של עד 25 אחוז.

2. הסדר זה נכנס לתוקפו החל מ־1 בנובמבר 1977.

3. המבוטחים יקבלו מחברות הביטוח הודעות לתשלום עבור הרחבת הכיסוי.

4. מבוטח אשר לא יכבד את ההודעה על תשלום התוספת לפרמיה, שתישלח אליו, רכבו יהיה מבוטח רק בהתאם לערך הנקוב בפוליסה אשר תחת ידיו.

בעל רכב
שמור על ערך מכוניתך

איגוד חברות הביטוח בישראל

במדינה

(המשך מעמוד 27)

הצליחו להתגבר עליו. הוא נכבל באזיקים, והחייל הפצוע הובל לבית־החולים במצב קשה.

עד לאותו יום הרה־אסון היה יוסי גרינברג (40) סוחר־רהיטים אמיד, ידוע כאחד מתושביה המכובדים של שכונת היוקרה של רמת־השרון, נווה־מגן. הוא התגורר עם אשתו שרה ובתם בת ה־11 בווילה נאה באיזור מרכזי בשכונה. הווילה התלת־מיפלסית טופחה על־ידי יוסי, שהוא איש חזק ושרירי. הוא בנה במו־ידיו בריכת־נוי בחצר, טיפח את המידשאה והפרחים ועל הקיר החיצוני של הווילה תלה פסל ענק של עכביש. ליד שער הכניסה העמיד גזע עץ כרות, שעליו נחרט שם המישפחה.

הצלת ישיש. יוסי גרינברג נשא את שרה לאשה לפני שנים רבות. הוא אהב לספר כי בתקופה שבה חיזר אחריה, עזבה אותו למען גבר אחר, עד שיום אחד תפס אותה במכוניתו של אותו גבר, היכה אותו מכות נמרצות ואיים עליה כי יהרוג אותה אם לא תחזור אליו. שרה חזרה, ונישאה לו. רק אחרי שנים אחדות נולדה בתם היחידה, שהיא ילדה רגישה במיוחד.

חייו של יוסי התנהלו במסלול רגיל ושיגרתי. הוא עשה כסף וחיל בעסקיו, ונחשב איש־מישפחה למופת. אך לפני ארבע שנים לקה בהתקף־לב, ומאז השתנו חייו. הוא הפך אדם עצבני, נזקק לגלולות־ארגעה וקיבל טיפול פסיכיאטרי. בניגוד לאחרים, היה השינוי שחל ביוסי חיובי. הוא היפנה את כל מרצו לתחביב חדש — הצילום — נהג לצלם יותר מ־13 סירטי צילום ביום, הוציא על תחביבו הון־תועפות. הוא גם הפך מצנאט, אסף סביבו אנשים שנזקקו לעזרה וסייע להם מבחינה כספית.

כשמועצת רמת־השרון ניסתה לנשל ישיש ערירי מצריפו הרעוע, נזעק יוסי לעזרתו, הפיץ את הסיפור בכל העיתונים. כשהמועצה טענה כי צריפו של הזקן מהווה מיטרד תברואתי, שיפץ את הצריף מכיסו ואף תמך בזקן מבחינה כספית.

הערצה לאריק. יום אחד אסף טרמפיסטית בת 16 בצומת הכפר הירוק. בידיה החזיקה הטרמפיסטית צרור ציורים. יוסי נסע איתה לבית האמנים שברחוב אלחריזי בתל־אביב, קנה לה צבעים ומיכחולים במאות לירות, סיפר לאשתו כי החליט לעזור לנערה ללמוד ציור.

בשנים האחרונות כמעט חדל לעבוד. אשתו שרה ניהלה את עסקיו בעוד הוא הולך יום־יום אל החנות, לוקח את הקופה ומסתלק. הוא נהג להסתובב עם חבילות שטרות בנות אלפי לירות בכיס ולפזר את כספו על ימין ועל שמאל.

יוסי נהג לרדת לדרום מדי חודש, לחרוש את הנגב במכוניתו. בערד עבד כנהג אמבולנס מתנדב, ובאחת מנסיעותיו גילה מצבור נשק. הדבר פורסם במעריב על־ידי העיתונאי יוסף גיבעון. גרינברג לא שכח לו את הדבר. נהג לבקרו בביתו בבאר־שבע. הפך ידידו (בשעת הטירוף שאחז בו בבסיס הצבאי, ביקש כי גיבעון יובא למקום). אלא שמאז אותו מיקרה טען, בתוקף, כי קופח, וכי הגיע לו צל"ש על גילוי הנשק.

הוא אהב את הצבא, והיה לו „שיגעון" מיליטאריסטי. מכיסו מימן והקים אנדרטה לזכר חללי נווה־מגן, הציבה במקום מרכזי בשכונה, הזמין לטכס הסרת הלוט את ראש המועצה פסח בלקין. משבושש בלקין לבוא, נסע למישרדו והביאו בעצמו.

יוסי גרינברג היה פעיל בתנועת שלום־ציון. הוא העריץ את אריק שרון. בכנס יסוד התנועה ישב שורות אחדות מאחורי אריק, אולם ברגע שבו עלה אל הבימה פרופסור עזרה זוהר שישב קודם־לכן סמוך לאריק, מיהר גרינברג לתפוס את מקומו. הוא התיישב ליד המפקד הנערץ עליו, לא חדל להטרידו במשך הערב כולו. אחרי ההפסקה לא איפשרו לו הסדרנים לחזור למקום שליד אריק שרון.

רדיפה עם סכין. לפני כשנתיים נפצע יוסי גרינברג קל בתאונת־דרכים. הוא ישב ליד הנהג, שהיה ידידו האישי, ונפצע מרסיסי־זכוכית. כשביקש ממנו הידיד המסור עדות במשטרה, תפס סכין גדולה ורדף אחריו כשהוא דורש ממנו עשרת אלפים לירות. אשתו, שרה, יעצה לידיד לחדול מלבקרם.

ציירת גלי
„ייעוד בחיים..."

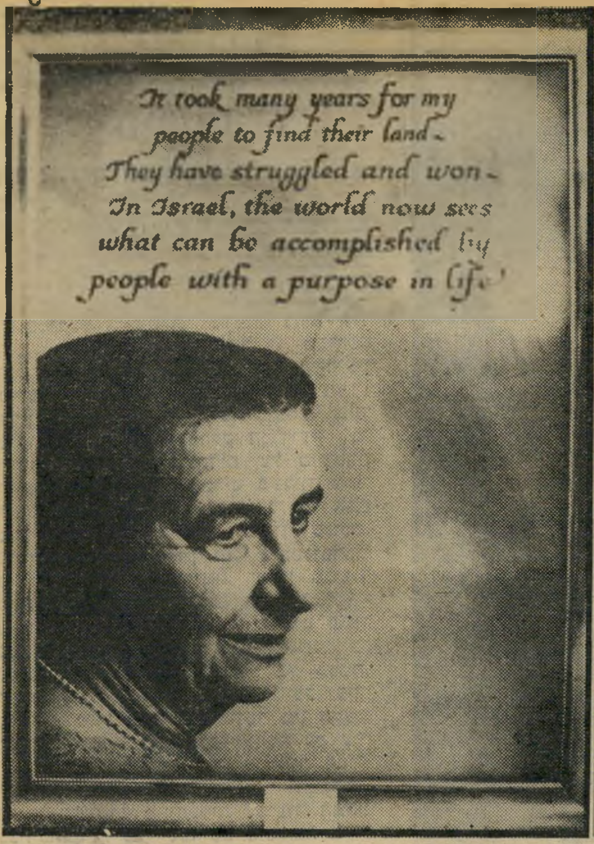

הציור של גולדה
„הם נאבקו וניצחו..."

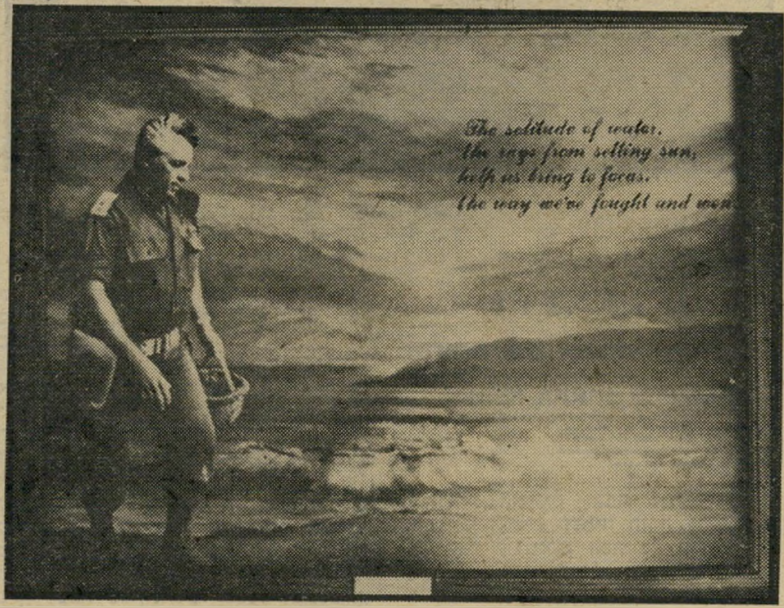

הציור של אריק שרון
„הבדידות של המים..."

הבת עם חולצה מצויירת
„העולם רואה..."

האשה ניסתה בכל כוחה להעלים את דבר מצבו הנפשי המעורער של בעלה. היא סירבה לשוחח על המצב, טענה שהכל בסדר וכי „יוסי רק קצת עייף". ידידי המישפחה מספרים על פעמים שבהן נאלצה שרה להסתיר את הילדה בקומה העליונה בווילה כדי שלא תראה את מצבו של אביה.

מאז המיקרה בבסיס הצבאי מאושפז יוסי גרינברג באחד מבתי־החולים לחולי־נפש. אשתו עדיין לא חזרה לעבודה. אמה באה להתגורר איתה בווילה ולטפל בילדה שאינה יודעת כלל על האסון שפקד את המישפחה.

דרכי חיים

השמש כהשראה לניצחון

אריק שרון וגולדה מאיר מבוקשים כאורחים בסלונים של יהודי ארה"ב

„הבדידות של המים, / קרני השמש השוקעת, / יעזרו לנו להתמקד / בנתיב מילחמתנו וניצחוננו."

מי שלא ידע עד עכשיו מה מקור ההשראה ששאב האלוף (מיל.) אריק שרון בתיכנון מיבצעיו הצבאיים, יוכל ללמוד זאת עתה. הדברים חרותים על ציור שמן גדול בו נראה שר־החקלאות בגילגולו הצבאי הקודם, לבוש מדים, שואב השראה לניצחון מהבדידות של המים וקרני השמש השוקעת.

הציור הוא פרי מיכחולה ומצלמתה של ג'ויס גלי, מפיקת סרטים, תסריטאית, ציירת פורטרטים, צלמת ומעצבת־אופנה אמריקאית, המגיעה תכופות לישראל כדי להפיק סרטי טלוויזיה תעודתיים ולשאוב אולי השראה מאותם מקורות.

ג'ויס שהיא נשיאת חברת הפקה שהקימה לצורך הפקת סרטי־תעודה על ישראל, מתכננת עתה סרט על חיות התנ"ך. עד אז היא עוסקת בציור פורטרטים של דמויות ידועות על גבי חולצות טריקו ועל רקע אמיתות־חיים שהיא מנסחת כיד המליצה הטובה עליה.

בצעירותה היתה ג'ויס אופנאית, שלמדה, לדבריה, את סודות המקצוע אצל כריסטיאן דיור. גם כיום היא מעצבת דגמים ויצירותיה מוצגות בחלונות הראווה של השדרה החמישית בניו־יורק. אולם ההתמחות שלה היא בהנצחת גיבורים.

ג'ויס משלבת צילום וציור שמן. לדמות המצולמת היא מוסיפה ציור רקע בצבעי שמן, בדרך כלל של נוף פאסטורלי. על לוח הזכוכית המגן על תמונתה היא מוסיפה בכתב אימרה המאפיינת לדעתה את נושא התמונה.

מסתבר כי בארצות־הברית יש ביקוש לסוג זה של אמנות. אנשים רוצים לארח דמויות ידועות בסלון שלהם, אפילו אם מדובר בציור בלבד. ואם בעבר ביקשו שכוכבי קולנוע ידועים יהיו תלויים על קירות בתיהם, האופנה האחרונה היא של מנהיגים ישראליים.

פעם יצרה ג'ויס גלי ציורים של כוכבים כמו אנטוני קווין ומרלון בראנדו, מכרה כל ציור למעריצים בסכום של 2500 דולאר, עכשיו היא מנצלת את שהותה בישראל כדי לספק מנהיגים ישראליים לסלונים האמריקאים.

עד כה הספיקה כבר להנציח בדרכה המייוחדת את משה דיין, דוד אלעזר וכמובן, את ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר, שהמוטו המתנוסס על תמונתה הוא: „שנים רבות עברו עד שעמי מצא את ארצו / הם נאבדו וניצחו — / העולם רואה עתה בישראל מה יכול להגשים עם בעל יעוד בחיים." וגם מה יכולה להגשים ציירת בעלת חוש מיסחרי מפותח.

במדינה

מישפט

הורדת פרופיל

עורך־הדין זוכה במישפט וחוקרו נחקר על התנהגותו

"במיבצע מישטרתי מדהים וחסר־תקדים, בסיוע אלקטרוני חדיש ומתוחכם ובשיתוף פעולה עם מיחלקי המודיעין ברחבי הארץ, הפילה המישטרה את עורך־הדין אבי ברדוגו ואת משה ביבס..." פקד מוקי קנובלר, ראש מחלק המודיעין בלישכה לתפקידים מיוחדים של מישטרת ירושלים, מצץ את מיקטרתו בשלווה מופלאה. "אין תגובה," אמר. "על מה אתם מדברים בכלל" התפלא. בחיוך מנומס, "הרי הסיפור כולו, איך נפלו ביבס וברדוגו למלכודת המישטרתית, עדיין ממשיך להדהים את אנשי העולם התחתון..."

אולם, השבוע שחלף מאז החליט השופט גולדברג בבית־המישפט־המחוזי בירושלים לזכות את ברדוגו, מכל אשמה, הביא שינוי מדהים בדמותו של פקד מוקי קנובלר. קשה היה לקשר בין הקצין הנבוך, המסרב בכל תוקף לדבר עם עיתונאים על המיקרה, לבין התיאור המליב של קצין המישטרה המסור והמבריק, הפועל בשיטות מתוחכמות לביעור הפשע בעיר הבירה, כפי שפורסם בהרחבה בירחון חדשות המישטרה. מייד אחרי הפרשה. גם שאר אנשי המישטרה, שהזדרזו להצטלם ליד הרכוש הגנוב ולפאר את יכולתה של המישטרה לעומת העבריין ברדוגו, אינם נלהבים כיום לשוב ולפרט את "שיטות העבודה המיוחדות" של מישטרת ירושלים, שבעזרתן נפל אבי ברדוגו בפח.

הסיבה למבוכתם של שוטרי הבירה קשורה, לדיברי התוכחה הקשים שנשמעו מפי השופט גולדברג בסיום של גזר־הדין שבהם זוכו אבי ברדוגו וידידתו ענת סרגוסטי: "לא כל אנשי המישטרה שהעידו סיפרו בבית־המישפט כל מה שהיה ידוע להם... יש להתריע על שיתוף־הפעולה שבו זכה העיתון מצד המישטרה... מעשי ידיה של המישטרה ראויים להתפאר, אך לא על הדרך הזו תפארתה."

השוטרים הצטמצמו. ב־4.1.77 נעצר אבי ברדוגו במלון הילטון בירושלים, כחשוד בתיווך ברכוש גנוב. יחד עימו נעצרו משה ביבס וענת סרגוסטי, ידידתו של ברדוגו. המיבצע שהביא לתפיסתם תואר על־ידי כלי־התיקשורת כאחד המיבצעים המסוכנים ביותר שביצעה המישטרה, וזו היתה גם הסיבה לגאוותם הרבה של שוטרי ירושלים, שלא בכל יום זוכים בתישבחות מצד העיתונאים על עבודתם המוצלחת.

הגדיל לעשות מכולם העיתון חדשות המישטרה, שזכה בשיתוף־פעולה מלא מצד רב־פקד יעקוב רווה, שהסכים לשחזר למ־

מזוכה ברדוגו
נולד מחדש

ען העיתון את כל מעשה התפיסה, בכיכובם של אנשי המישטרה שנטלו חלק במיבצע המקורי. וכך, בעיצומה של החקירה המישטרתית, ועוד בטרם החל העניין מתברר בפני השופט, יכול היה העיתון לצטט את אנשי המישטרה, שהאשימו את ברדוגו וחרצו את גזר דינו לשבט, זמן רב לפני שהתחיל השופט בשמיעת המישפט.

"אני מרגיש כאילו נולדתי מחדש," אמר אבי ברדוגו מייד אחרי זיכויו בבית־המישפט. "שנה שלמה חיכיתי לרגע הזה. חייתי עם ההרגשה הזו, קמתי איתה בבוקר והלכתי לישון איתה בלילה. אתה יודע שאתה חף־מפשע אבל על דוכן העדים עולים, בזה אחר זה, אנשי מישטרה, ביניהם קצינים בכירים, ומספרים שקרים גמורים, ממש דברים שלא־ייאמנו. לפעמים שאלתי את עצמי, מאיפה יש לי הכוח להמשיך לשבת במקומי על ספסל הנאשמים, ולא להתפרץ קדימה ולצעוק לשופט: 'אדוני, כולם כאן משקרים, כולם'!"

מישפטו של ברדוגו, זיכויו ודיברי התוכחה הקשים שהושמעו נגד קציני המישטרה מעסיקים גם היום, שבוע אחרי המישפט, את מרבית עורכי־הדין בבירה. "הגיע הזמן שמישהו יתחיל להתלבש חזק על המישטרה," הגיב בתקיפות אחד מעורכי־הדין המפורסמים בירושלים. "מה שקרה במישפט של ברדוגו, קורה בבית־המישפט כימעט כל יום. המישטרה הגיעה לרמת מוסר כזו, ששוטר אינו מהסס לשקר מעל החוכן כדי שמישהו ייכנס לכלא..."

התעללות. אבי ברדוגו עדיין לא תיכנן את מהלכיו הבאים, אך ברור לו שאין הוא מתכוון לשבת בשקט אחרי כל מה שעוללו לו. "תנו קודם־כל לעכל כמה ימים את ההרגשה שאני חופשי, ורק אחר־כך אדע מה לעשות," הוא אומר. "אין כל סיבה שפקד קנובלר וסמ"ר שמעון שרביט, שהתעללו בי כשהייתי חסר־הגנה בכלא, לא יישבו גם הם על ספסל הנאשמים, ויירעד גם להם קצת הפופיק. אני הרגשתי את זה טוב מאד, למה שהם לא יכירו קצת את הצד השני של המיתרס?"

במישטרת ירושלים אומרים שהעבודה נמשכת כרגיל, אבל אפשר להרגיש שהמורל אינו גבוה בימים האחרונים. ניצב־מישנה יורם גונן מונה קצין־חוקר בפרשת ניהול החקירה נגד עורך־הדין ברדוגו, אך ספק רב אם חקירת המישטרה תביא לתוצאות המקוות ותוכל לשנות את המציאות כיום.

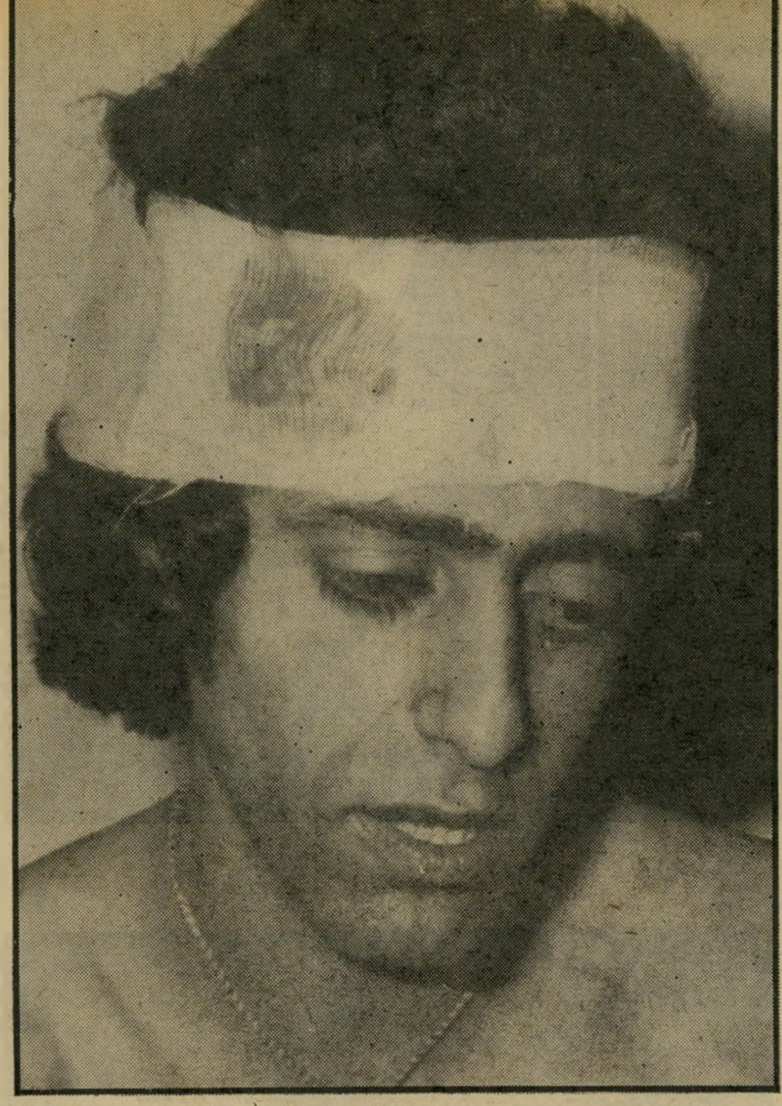

זמר־מוכה תבורי
הכבוד ניקנה בדם

דרכי־אדם

מחירה של אהבה

הזמר התאהב במעריצתו — אבל חבריה היכוהו ושמו קץ לרומן

חבורת האמנים ישבה כבר במכונית, והתכוננה לשים פעמיה חזרה לתל־אביב. זמן קצר קודם־לכן הסתיימה ההופעה בבית אבא חושי בחיפה ודומה היה שהסתיים עוד ערב רגיל ושיגרתי.

אך לפתע הופיעו הצרות, בדמותם של בחורים אחדים שניגשו למכונית וביקשו מן הזמר שימי תבורי שייצא לשוחח איתם רגע. היתה זו תחילתו של סיטבלהות לגבי שימי, שלב אחד ברומן היפה והמסוכן שליווה את חייו בתקופה האחרונה. הפעם הסתיים הדבר בבית־החולים.

הנוסחה פעלה. שימי תבורי הוא זמר צעיר שכוכבו החל דורך באחרונה בשמי הזמר בארץ, ושירו לילה בלי כוכב שוהה זה שבועות אחדים בראש מיצעדי הפזמונים. יש הצופים לו עתיד גדול ומשווים אותו לטובים בזמרי ישראל. אומרים עליו שהוא מסלסל בקולו מסילסולי סרוסי, משקיע רגש נוסח אבי טולידאנו. ומה נוסחה בטוחה יותר לשבירת לבבות?

והנוסחה אכן פעלה, לפחות במיקרה אחד. לפני כחודשיים הופיע שימי ערב אחד באיזור חיפה, ושם נפל עליו מבטה של נערה בת 17 ממוצא רוסי, ורושקה. השניים התאהבו ובילו יחדיו כל רגע פנוי, שוחחו בטלפון והתכתבו לאין־הרף.

מכות נוסח רופיח. הכל התנהל על מי־מנוחות עד לאותו לילה מר בשבוע שעבר, שבו ניגשו הבריונים אל המכונית שבה ישבו שימי וחבריו, והזמינוהו לצאת אליהם, בתואנה שברצונם להזמינו להופיע בבסיס צבאי. בני ברזילי, אמרגנו של שימי, ביקש לצאת אליהם בתוקף תפקידו, אך הם טענו שיסדירו את העניין עם שימי לבדו.

הבחורים הובילו את הזמר לסימטה אפלה שבסמוך, ושם התנפלו עליו והפליאו בו את מכותיהם. אחר־כך הסבירו לו שזה, בערך, מה שקורה לבחור שיוצא עם ורושקה. היא הוזהר שאם יעז להמשיך להתראות איתה, ירצחו אותו נפש.

כאשר הלף זמן והאמרגן החל דואג, יצא לחפש את שימי ומצאו בסימטה מכוסה דם, כשהוא זוחל לעבר המכונית. שימי הובהל לבית־החולים, ושם אובחנו אצלו חבלות קשות בזרוע, בצלעות ובראש. במשך ימים אחדים סירב לצאת מהבית, וכמה מהופעותיו בוטלו.

בתחילה ביקש לנקום את נקמת גאוותו, שנפצעה אף היא, אך משחלף זמן הצטנן ונרגע, וכיום הוא מודה בפה מלא שהוא מפחד להסתבך עם הכנופיה.

אשר לוורושקה הנאווה — היא אינה מוותרת. היא ממשיכה לטלפן בעקשנות, ושימי מתקשה להסביר לה שהוא לא מחפש צרות, ושהאהבה היא אולי דבר טוב — אבל החיים חשובים יותר.

מישטרה

ניאופים במדי המישטרה

השוטר והשוטרת חיפשו חדר במלון לתנות אהבים והגיעו לבית־החולים

הזעקות הרמות שבקעו מהחדר שבמלון הזעיקו את כל דיירי הבית. כשפרצו אלה לחדר, ניגלה לעיניהם מחזה אימים: במרכז החדר התכתשו שני גברים שהאחד מהם אחז בידו שבר בקבוק והשני נופף למולו בתעודת־שוטר. מפינת החדר השקיפה על המחזה צעירה שמגמונת בפנים חיוורים.

בעל המלון, גברתן במיכנסי ג'ינס מזוהמים, ניסה להפריד בין שני הניצים אך לשווא. הוא אץ להזעיק את המישטרה בטרם ייהרס מקור פרנסתו והקרב יסתיים באסון. המישטרה הגיעה למקום תוך דקות ספורות, ורק אז הופסק הקרב.

אהבה בשיטות אלימות. למחרת נפוצה הידיעה על המיקרה בתחנות המישטרה של מרחב הירקון ומרחב דן. התברר שרב־הסמל שפניו נחתכו הוא דוד רופא, איש מחלקת החקירות במישטרת רמת־גן ואילו האשה שנכחה בעת הקרב האלים היתה ידידתו, השוטרת רחל בן־דוד המשרתת במדור רישום פלילי בתחנת מישטרת מרחב הירקון ברחוב הרכבת בתל־אביב.

הידיעה היכתה בהלם שוטרים וקצינים כאחד, ובמהרה הגיעה גם לאוזניהם של קציני המחוז הבכירים. אלא שדובר המחוז דאג להצניעה, והיא לא נמסרה בדיווח היומי השוטף לכתבים הפליליים של העיתונים היומיים. היתה לכך סיבה טובה, שכן נסיבות ההתכתשות האלימה במלון חביב היו מביכות ביותר.

לרס"ל רופא היו כוונות רומנטיות בהחלט כאשר הגיע עם השוטרת בן־דוד אל בניין המלון, אלא שכאן נכונה לו אכזבה קטנה. חיים חביב, אחד מתישעה האחים שלהם שייך בית־המלון, בישר לו שכל החדרים תפוסים והוא יצטרך לוותר לפי שעה על כוונותיו. אלא ששוטרי מישטרת ישראל אינם מוותרים בנקל, וכשעמד רופא על דעתו לקבל חדר ולו רק לשעה קלה, נכנע בעל המלון ויעץ לו לעלות אל הגג ולמצוא שם את סיפוקו הרומנטי.

דוד רופא ורחל בן־דוד פנו לעלות, אך בדרך הם נמלכו בדעתם והחליטו לנסות לקבל חדר "בהשאלה" מאחד הדיירים הקבועים בבניין. רופא נכנס אל אחד החדרים שלף את תעודת השוטר ודרש מהדייר הערבי שיפנה את החדר, כשנתקל בסירוב, ויתר ופנה לחדר הסמוך — שהיה ריק. דקות אחדות אחרי שנכנסו דוד רופא וידידתו השוטרת אל אותו חדר, התפרץ לשם דייר ערבי אחר, חברו של בעל החדר שנעדר, ודרש מהם להסתלק. הוא חשד שהם באו לגנוב מרכוש חברו. גם תעודת השוטר ששלף רופא מכיסו לא עשתה רושם על הערבי. חמתו של השוטר בערה בו. הוא התנפל על הערבי ושבר את ידו. אלא שהערבי התגלה כעקשן, לא נכנע, ניפץ בקבוק והסתער על רס"ל רופא. ההמשך היה בלתי־נמנע.

חקירה במטה הארצי. רס"ל רופא ניסה לטשטש את העובדות, וטען כי בא למקום לבדוק חשד של גניבות וביקש לערוך חיפוש אצל מיספר חשודים. הערבי שנעצר דבק בגירסה השנייה, שלפיה לא היה לרופא מה לחפש בבניין זולת מקום לתנות בו אהבים. הוא טען שהשימוש בשבר הבקבוק היה בבחינת הגנה עצמית נגד השוטר האלים.

למרות שעדותו של איש המישטרה היתה אמורה להיות אמינה יותר — נטו

חוקרי המישטרה, במיקרה זה, לקבל את גירסת הפועל הערבי ושיחררו אותו כעבור יומיים מן המעצר שבו היה נתון.

מה שעורר את חשדם של החוקרים בפרשה היה העובדה שרופא לא היה בי־תפקיד אותה שעה, והוא לא נודע כשוטר מצטיין עד כדי כך שיילך לערוך חקירות בשעותיו הפנויות. גם דבר הרומן בינו לבין השוטרת רחל בן־דוד היה ידוע עוד זמן רב קודם־לכן לחוקרים, שכן דוד רופא שירת בעבר כחוקר במרחב הירקון ואז כבר החל נרקם הרומן בינו לבין רחל בן־דוד, שהיתה אז נשואה. היא התגרשה למענו, אולם הוא המשיך לחלק את שעו־תיו בין אשתו וילדיו המתגוררים בנתניה לבין אהובתו.

„מה יעשה איש מישטרה במלון המ־עופש הזה ביחד עם שוטרת מחוץ לשעות

שוטרת בן־דויד
חקירות בזמן הפנוי

עבודתו ?" ליגלג אחד מחוקרי המישטרה על גירסת רופא. אנחנו מכירים את המלון כאחד המקומות המפוקפקים בעיר, ופוק־חים עליו עין," הוסיף אותו חוקר.

הבעלים התחמקו. מלון חביב הינו בניין אבן ירושלמית גדול שחזותו החי־צונית מעידה עליו שהיה בעבר בניין מרשים. הוא ניבנה על־ידי אבי המישפחה, רפאל חביב, שעלה מלוב בעיצומה של מילחמת־העולם השנייה. בתחילה הושכרו הדירות בבניין בדמי־מפתח. מאוחר יותר הפך המקום בית־מלון זול לעולים חדשים, חיילים בחופשה וסתם אורחים שהפרוטה לא היתה מצויה בכיסם. מיטות הברזל המיושנות ומיזרני הקש שרדו עוד מימי תיפארתו של הבית. כיום הוא מוזנח ומע־לה צחנה.

בעלי המלון התחמקו מלפרט את אשר אירע באותו ערב. האח יעקוב חביב טען שלא היה נוכח באירוע, ואילו האח חיים שהיה עד ראיה להתרחשות — נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. חיים הינו ידידו הטוב של רופא. „לא קרה שום דבר מיוחד," טען יעקוב חביב, „סתם סיכסוך פעוט כמו שקורה לעיתים בין שכנים. בכלל, הגיעה זמן שהמישטרה תסלק את האל־פת"ח האלה מהמלון שלנו." הוסיף בהת־כוונו לדיירים הערביים שמהם באה פרנסת המלון.

מאז התפוצצה פרשת הגניבות שבוצעו על־ידי שוטרים במישטרת מחוז תל־אביב, הורה המטה הארצי להעביר אליו כל תיק על חקירה הנוגעת לאיש מישטרה. זאת, על־מנת לדאוג שחקירה כזו תנוהל ככל האפשר על־ידי גורמים שאין להם נגיעה ישירה אל אותו איש מישטרה ובכך להב־טיח מיצוי מלא של הליכי החקירה. לכן הועבר גם תיק החקירה על ההתכתשות במלון התל־אביבי למחלקת החקירות, ש־בראשה עומד ניצב־מישנה ראובן מינ־קובסקי.

מענק "גחלת" לנכדים
מתנה של סבא וסבתא

כל מתנה לנכד היא בדרך כלל חולפת ונשכחת.

אתם יכולים להעניק לנכדכם שי־חסכון לחינוך תיכון וגבוה ב"גחלת" - שיאפשר לו לרכוש השכלה ויבטיח את עתידו בחיים.

שכר־הלימוד בתיכון ובמוסדות להשכלה גבוהה מתייקר והולך ומסתכם באלפי לירות לשנה.

החסכון ב"גחלת" כדאי ביותר ומעניק לכם את התשואה הגבוהה - ריבית נצברת ו- 100% הצמדה - כאשר כל ההטבות פטורות ממס.

בנוסף להטבות אלה מעניקה "גחלת" לכל חסכון, שיפתחו סבא או סבתא -
* שי־זיכוי של 100.- ל"י,
* 6 חדשי־חיסכון, שי־זיכוי לנכד(ה) שבהרשמתם טרם מלאו להם שנה.

למען הילד חיסכו בגחלת

גחלת 3
גמול חסכון לחינוך תיכון וגבוה
מיסודה של עירית תל־אביב־יפו

ההרשמה - בכל לשכות המודיעין העירוניות וב"גחלת", אלנבי 91, ת"א.

יינתן מענק־גחלת לרושמים לחסכון לתיכון ולחינוך גבוה
את ילדיהם בגילאי חינוך טרום־חובה (3-5)

מועצת המנהלים של „גחלת" — קופת החסכון לחינוך תיכון ולחינוך גבוה, מיסודה של עירית תל־אביב—יפו, החליטה בישיבתה ביום 20.10.77, לתת מענק־גחלת, בסך —.100 ל"י לכל ילד, בעת הרשמתם בקופה בגילאי חינוך טרום־חובה (5—4, 4—3), בכל אחת מתוכניות החסכון לחינוך תיכון או לחינוך גבוה, — על כך מסר מר ראובן ויטלה, יו"ר מועצת המנהלים וחבר מועצת העיריה.

מר ויטלה הטעים, כי „מענק גחלת לטרום־חובה", בסך —.100 ל"י, יזקף מיד לכל חסכון (תיכון או גבוה) ותווספנה על סכום זה כל ההטבות, בהתאם ל„תנאים הכלליים". כידוע, ההטבות ב„גחלת" הן מהגבוהות ביותר בתוכניות החסכון בארץ, דהיינו: הצמדה של 100% לשכר־הלימוד בחסכון לתי־כון ו־7% ריבית לשנה ו־100% הצמדה על הקרן והריבית למדד יוקר המחיה בחסכון לחינוך גבוה, וכל אלה פטורים ממס.

הורים חוסכים, אשר יפסיקו את החסכון, מסיבה כל שהיא, כתום שלוש שנים (תקופה מינימלית הדרושה לפטור חסכונות ממס) יוחזר להם סכום החסכון בתוספת המענק, בתוספת כל ההטבות.

הדובר הוסיף, כי מועצת המנהלים חזרה וציינה, כי לאור ההצלחה יימשך גם להבא מיבצע „מענק גחלת לנכדים", עבור חסכונות לחינוך תיכון או לחינוך גבוה, שייפתחו על־ידי סבים וסבתות (גם עבור נכדיהם שהורי־הילדים גרים מחוץ לתל־אביב). בשנת הכספים ספטמבר 1976 — אוגוסט 1977 נרשמו ב„גחלת" 1270 חסכונות במסגרת מיבצע „מענק גחלת לנכדים" והחברה העניקה —.100 ל"י לכל חסכון, דהיינו, סכום של —.127,000 ל"י.

סך הכל החוסכים ב„גחלת" מגיע ל־52,000, מהם 38,000 חסכונות לחינוך תיכון ו־14,000 לחינוך גבוה.

עיריית תל־אביב הפקיעה רכוש של מיליונים, אך אין לה כסף לשלם עבורו

שתים־עשרה דקירות סכין ננעצו בגופו של שריף שנטי. שלושה רוצחים המתינו לו בחדר־המדרגות האפל של ביתו, בשדרות רוטשילד 111 בתל־אביב. כאשר שב בשעת ערב לדירתו, הסתערו עליו השלושה ודקרו אותו בשלוש סכינים שונות. שריף שנטי, שזכה בכינוי „הערבי הציוני" ושקורות חייו הם פרק בפני עצמו בתולדות היישוב העברי בארץ, מת כעבור דקות ספורות.

הרצח המתועב בוצע בחודש ינואר 1965. רוצחיו של שנטי לא היתגלו עד עצם היום הזה ומותו נותר בבחינת תעלומה שמישטרת־ישראל לא הצליחה לפענחה. אבל כ־13 שנים אחרי מותו, שבה דמותו של האיש שגאל את אדמות ארץ־ישראל עבור היהודים ומרחפת מעל פרשה חדשה — פרשה של כפיות טובה, בה מנסים להתעלם ולשכוח את פועלו של שריף שנטי ולגזול את מה שהשאיר אחריו במותו.

קרוב לחמש־עשרה שנה מנסה עיריית תל־אביב להשתלט על פיסת קרקע גדולה, בשטח של 24 דונאם, הנמצאת בגבולה הדרומי של העיר. זהו מיגרש ענק הנמצא בשכונת תל־גיבורים שליד חולון והגובל בתחום משרד־הרישוי שבחולון.

שנים רבות נאלצה עיריית תל־אביב להתמודד בערכאות שונות על זכותה להפקיע את הקרקע לצרכי ציבור. פרקליטיה לחמו בחירוף נפש כמעט כדי לשכנע את השופטים עד כמה חיונית קרקע זו לביצוע תוכניות הפיתוח של תל־אביב במיסגרת תוכנית נתיבי איילון. השופטים השתכנעו. אחרי שנים של דיונים דחו את כל ההתנגדויות ואישרו לעיריה את זכות הפקעת הקרקע, תמורת פיצוי בסכום מבוטל לעומת שוויו הריאלי של השטח.

והנה, כאשר קיבלה עיריית תל־אביב סוף סוף את הזכות להפקיע את השטח לצרכי ציבור ואף עשתה זאת כחוק, הסתבר שבעצם היא איננה זקוקה לו. כי לעיריית תל־אביב, שלחמה שנים כה רבות כדי לזכות בקרקע, אין פשוט האמצעים כדי לשלם אפילו את תמורתה המינימאלית.

הפרשה נראית כסיפור חלמאי, כהמחשה קלאסית של הביורוקראטיה בפעולתה. אולם מעבר לסיפור היבש הטובע בסבך של סעיפי חוק ורישומי־קרקעות, מסתתרת דראמה אנושית מרתקת ומיוחדת במינה, עם נופך לא מבוטל של מיסתורין.

עוזרו של יהושע חנקין

שטח הקרקע המשתרע ליד מישרד־הרישוי בחולון, שהוא אחת מרזרבות הקרקע הפנויות המעטות שנותרו בתחום תל־אביב, היה שייך בשעתו לערבי מוסלמי בשם סקיג'ה ונקנה ממנו ע"י שריף שנטי ובנו היהודי יוסף.

שריף שנטי היה בן למשפחה ערבית לאומנית ותיקה, שבניה ניצבו תמיד במרכז המאורעות הסוערים של ערביי ארץ־ישראל. אביו של שריף שנטי הוצא להורג על ידי התורכים במילחמת העולם הראשונה. אחיו נרצח בכדורי אנשי המופתי. בן־דודו נרצח בתחילת מילחמת העצמאות. שריף שנטי עצמו היה מטרה למיספר התנקשויות, בהן ניסו לחסלו.

שריף יפה־התואר היה סוחר קרקעות. בנעוריו הכיר את אווה קרוכמל, שהיתה אחת מיפהפיות תל־אביב הקטנה. עם אביה, בעל בתי־קולנוע וקרקעות מפולין, היו לשריף מספר עיסקות. שריף הפך בן־בית בביתו של העולה הדתי מפולין, שלא היסס להשיא לו את בתו הצעירה. וכך היה שריף שנטי, בתחילת שנות ה־30, הערבי היחיד שהתגורר בעיר העברית הראשונה.

עובדה זו הפכה לסמל אורח־החיים של הערבי העשיר מיפו, שבתקופת המנדט הלך שמו לפניו כאחד העשירים שבערביי ישראל. הוא החל לבצע עיסקות קרקע שהיקנו לו מאות ידידים בין יהודי ארץ־ישראל וראשי היישוב ואויבים במיספר לא פחות מקרב ערביי ארץ־ישראל. שריף שנטי הפך לרוכש הקרקעות הראשי של

„אבירי־לב 2, משופר"

(המשך מעמוד 12)

לוח־הזמנים הריאלי) ללא כל הפרעה, במרחב שבין אבו־צוויר לפאיד.

הסיכוי־לכאורה היחידי למנוע ניתוק ארמיה 2 מעורפה, טמון בשיגור כוחות שלה עצמה, מתוך סיני מערבה — דבר שאיננו כה פשוט עכשיו, וגם יגרום לדילול ההגנה במיזרח, שעה שהאוייב (צה"ל), בנצלו את רשת דרכי הרוחב והעומק שבגיזרה, יכול לרכז במהירות, מול כל נקודה נבחרת, עוצמה בגודל של אוגדת שיריון.

יש גם לזכור כי דיביזיה משוריינת 21, וכן עוצבות ויחידות הטנקים שסופחו לדיביזיות החי"ר, כבר הותשו לא־מעט בהתקפות ה־14.10 (האמיתיות); ומה שנותר מהן, הורץ ונשחק נוספות, משך היממה האחרונה.

בשלב הבא, ניתן לנצל כל הצלחה, תוך העברת כוחות מנקודת־כובד אחת לרעותה ו„מישחק" בשני צידי־התעלה, לשם הושבת הפיקוד המצרי על קרני דילמות משתנות ומתחלפות — טקטיות־מקומיות, אופרטיביות ואפילו איסטרטגיות. יש להוסיף, כי במצב זה כבר יהיו גם מנוטרלים אלמנטים רבים מן הארטילריה המצרית, אם לא רובה הגדול. באותה עת כבר תגבר מאד יכולת הסיוע של חיל־האוויר לכוחותינו; והארטילריה שלנו תוכל לפעול ביעילות ובריכוזים מירביים, בנועה בתוך סיני לאורך ציר־החת"ם, במשימות סיוע לכוחות במיזרח התעלה, כמו במערבה. חלוקת צירי־תנועה נפרדים לכוחות השונים תפשט ותקל את התחזוקה, ותמנע היווצרות אותם פקקים נוראים וחונקים, שבפועל הפכו היו לאיום הבודד החמור ביותר, שסיכן את הצלחת „אבירי־לב" האמיתי.

בתום 4—5 ימים, לכל המאוחר — כלומר, עד 20־21 באוקטובר — היה כך מקיץ הקץ על ארמיה 2.

כיוון שרוב „העבודה" היתה נעשית ממיזרח התעלה, בסיני ותוך התרחקות מקאהיר, היתה יכולה התערבות של המעצמות (ובעיקר רוסיה) מוגבלת משהיתה במציאות, בעת שרוב צה"ל בדרום פעל על אדמת מצריים שממערב לתעלה, תוך התקרבות מתמדת אל קאהיר — וכאשר ארמיה 3 אמנם מכותרת, אבל עדיין שלמה מאד, ובת־כושר לחימה.

מדוע כן?

כל שניסיתי לפרט כאן, ודאי שלא אוכל, בסקירה אחת, ללבן במלוא ההיקף והעומק את סוגיית היעד והשיטה הנכונים ביותר, או הנכונים יותר, למיתקפה הגדולה של צה"ל בדרום, שנועדה לסיים את המילחמה שם — ולפחות בזאת הצליחה. אולם ברי כי השאלות, „למה לא ארמיה 2?" (ולדעתי, „למה ארמיה 3?", משום שארמיה 2 היא שהיתה היעד המובן־מאליו כבר ממבט ראשון); „למה לא בסיני?" (ולדעתי, „למה באפריקה?", כי נהיר היה וברור כי ההכרעה הקובעת היא זו אשר תיפול בסיני גופא) — חייבות היו עוד לפני הצליחה, ובוודאי אחריה ולאור תוצאותיה.

העובדה העקרונית — ששאלות אלו לא נדונו כלל, מפני שלא נשאלו כלל — בוודאי לא ברצינות — חשובה ואופיינית אף יותר מעצם הבעייה העניינית.

תופעה זו תיתכן רק באותן מיפקדות, ואצל אותם מפקדים, אשר „הערכת־המצב" — התהליך המוגדר הראשי והיחידי שבאמצעותו ניתן לתכנן מיבצע צבאי (כאשר שיטת־הפעולה איננה נתונה ונמסרת מלמעלה, לכל פרטי־פרטיה) — איננו מוכר להם; או מוכר, אך אינם מבינים, ברמה האלמנטרית ביותר, את הכרחיותו, תכניו ו/או שימושו.

איכות נחותה זו של המצביאות, ברמות המטכ"ל ומיפקדת חזית־הדרום, היא גם המסבירה את הניהול הכושל של „אבירי־לב", כמאמץ מערכתי אשר כגינו לא השיג את מה שיכול היה להשיג, על אף שהיה רק „דרך פעולה אפשרית", לא „דרך הפעולה הנבחרת" — את הכרעת המילחמה בדרום באורח מוחץ וחד־משמעי יותר, בזמן קצר בהרבה, במחיר פחות מאד לנו וגבוה למצרים.

את הכיסוי לקביעה זו ננסה לספק במאמר הבא.

365 ימים חופשיים בשנה

טמפון או־בה, הטמפון הקטן הנוח והבטוח ביותר בעולם נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית, 365 ימים בשנה.
תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני, או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.
טמפון o.b. קטן משפתון ולכן קל ונוח לשאתו בארנק.

טמפוני o.b. בעלי כושר ספיגה ענק — הטוב בעולם; להשיג ב־3 גדלים;
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרה: לנשים עם דימום רב.
והחידוש העולמי האחרון!
טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט.

פרסום מלניק

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שעורך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 790114־5־6 ● אילת: טל. 059־3012
היתר משה' הבריאות: 21. רשי' עסק 481/75.

איתן עתיה הדברת מזיקים

רובקס
המתנה השימושית ביותר

ארומור
צפוי דלתות וקירות

„הערבי הציוני" כך כונה שריף שאנטי, סוחר־הקרקעות הערבי האמיד, שנרצח בחודש ינואר 1965 בתל־אביב, על רקע עיסקות של העברת קרקעות שהיו שייכות לוואקף המוסלמי לרשות יהודים. עם שריף שאנטי נראית בתמונה אשתו היהודיה, אווה קרוכמל, אמו של ג'ו שאנטי.

האב נרצח
הבן קופח

אדמות ערביי ארץ־ישראל עבור הקרן הקיימת לישראל.

שנטי החל לעבוד כמתמחה במשרדו של „גואל האדמות" יהושע חנקין וביצע עבורו עשרות עיסקות בהן נעקפו תקנות הספר־הלבן, שהגבילו רכישת קרקעות בידי יהו־דים. בתחילת שנות השלושים ביצע שנטי עם מרדכי עליאש — מי שהיה שגרירה הראשון של ישראל בלונדון — את העיסקה העצומה של רכישת כל קרקעות קיסריה. אחר־כך היו שותפיו בעיסקי הקרקעות גד מכנס, מוריס פישר, וצבי לבון, מייסד חברת שיכון עובדים. בשעתו אמר צבי לבון על שריף שנטי: „אני מתפלא מדוע לא רשמו אותו בספר הזהב של הקרן הקיימת. הדבר מגיע לו, הרבה יותר מאשר ליהודים אחרים הרשומים שם."

המופתי הירושלמי, חאג' אמין אל חו־סייני, הכריז על שריף שנטי כעל בוגד בעמו. על ראשו הוקצב פרס בסך אלף לירות פלסטיניות. יותר מחמש פעמים יצא שריף שנטי בשלום מהתנקשויות בחייו שנעשו בידי אנשי המופתי. כאשר פרצה מילחמת העצמאות החליט לצאת לפאריס. אולם המטוס נחת בביירות, שם הורדו שריף, אשתו אווה ובנו יוסף. שריף נשלח לכלא. רק במאמצים רבים ובפעולות שיחוד הצליחו לחלצו משם.

כאשר חזר שריף שנטי לישראל בשנת 1950 הוא נאלץ להתחיל את עסקיו מבראשית. תוך שנים ספורות הפך שריף שנטי שוב לאיש־מפתח בעיסקות הקרקעות בישראל. הוא ניצל את הניסיון העשיר שלו, ידע להתייצב מאחרי מישפטים על רקע ירושות, ומלבד השירותים שהמשיך לעשות עבור המדינה ומוסדות שונים — כולל שליחויות עבור שירותי־הביטחון — רכש גם לעצמו רכוש רב.

את השירות הגדול ביותר שלו עשה שנטי בשנים אלה עבור עיריית תל־אביב ומינהל־מקרקעי־ישראל. גופים אלה ביקשו לרכוש את שטח בית־הקברות המוסלמי שהשתרע על גבעות הכורכר בצפון תל־אביב, כדי להכשיר את השטח לפארק ולבניית מלון הילטון. על רקע מכירת בית־הקברות והעברת עצמות הקבורים בו, פרצה מחלוקת בקרב ערביי יפו שהקרקע היתה שייכת להקדש המוסלמי שלהם. כמה מהם אף פנו לבג"ץ כדי לבטל העיסקה.

שריף שנטי הוא שפעל למען השקטת סערת הרוחות והסרת ההתנגדות לעיסקה. הוא תרם לערביי יפו תוספת קומה לבית־הספר שלהם, הקים עבורם מועדון נוער ורכש מכונית להלוויות. כך שככה הסערה.

מיגרש המריבה עבריינים־לשעבר ניסו לתפוס חזקה על קרקעותיו של שאנטי שהופקעו על־ידי העירייה, העמידו עלי־הם גרוטאות של מכוניות כדי לזכות בבוא היום בפיצויי פינוי. במשך שנים נאלץ ג'ו שאנטי להגן על הקרקע שהופקעה לצורכי העירייה מפני החמסנים.

היורש ג'ו שאנטי, איש־העסקים, שירש מאביו קרקעות רבות באיזור קריית־שלום. עיריית תל־אביב הפקיעה קרקעות אלה לצורך ביצוע תוכנית נתיבי־איילון, אולם אחרי מאבק מישפטי ממושך הסתבר כי אין לעירייה כל צורך באדמות אלה ואין היא יכולה גם לשלם תמורתן את הסכומים שנקבעו על־ידי השמאים שלה.

★ קרקע שאין לה הופכין

כאשר נרצח שריף שנטי בשנת 1965, ניסתה המישטרה לייחס את הרצח לפרשת מכירת בית־הקברות המוס־למי. חוקרי המישטרה טענו כי זהות ה־רוצחים ידועה להם אך אין בידיהם הראיות שיאפשרו את העמדתם לדין.

שריף שנטי עצמו לא נהנה מהעיסקה. שכן כשנתיים לפני מותו פורסמה תוכנית בניין ערים חדשה של תל־אביב בה נקבע כי המיגרש של 24 הדונאמים שלו בתל־גיבורים, מיועד להפקעה, לצרכי ביצוע תוכנית נתיבי איילון. במצב כזה לא ניתן היה למכור אותו או להחכירו.

אחרי הירצחו של שריף עברה הקרקע לבעלות אשתו אווה ובנה יוסף („ג'ו") שנטי. ג'ו (45), יליד תל־אביב, שהוא מזיגה מיוחדת של ערבי יפואי ויהודיה מפולין, חי בארצות־הברית עד לרצח אביו. בעל תארים אקדמיים בכלכלה ובמיסחר בינ־לאומי, עסק ג'ו בקליפורניה בייצוג חב־רות־אופנה צרפתיות ובייצוג חברה שוויי־צית להפקת סרטי קולנוע וטלוויזיה. הוא עצמו היה עוזר למפיק לסרט הישראלי על חיי בן־גוריון.

מאז חזר לישראל כדי להשתתף בהלוויית אביו נשאר ג'ו שנטי בארץ. אולם כאשר ניסה לממש, אחרי פטירת אמו, את הירושה שהותיר לו אביו, הסתבר כי השטח בן 24 הדונאמים, הוא אבן שאין לה הופכין. הוא לא יכול היה למכור את הקרקע או לבנות עליה. רכוש של מיליונים הוקפא למשך שנים רבות. כיוון שהעיריה לא הפקיעה את הקרקע אלא רק ייעדה אותו להפקעה, היא לא היתה חייבת לשלם לו פיצוי כלשהו. כך נותר ג'ו שנטי בעל רכוש, שהיה עליו לשלם עבורו מיסים, ולהגן עליו מפני פולשים ומסיגי־גבול, מבלי שיוכל להפיק ממנו כל תועלת.

ג'ו ניסה לשכנע את עיריית תל־אביב ואת מנהלי חברת נתיבי איילון להניח לקרקע שלו. הוא הסתמך על הזכויות שהיו לאביו ברכישת קרקעות עבור היישוב היהודי ועבור עיריית תל־אביב עצמה. הוא ניסה לשדל את פרנסי העיר להעתיק

(המשך בעמוד 40)

האב נרצח

(המשך מעמוד 39)

את הפרוייקט שתיכננו. על אדמותיו לשטח סמוך של 80 דונאם, הגובל בשטחו והשייך למינהל־מקרקעי־ישראל ולאפוטרופוס על נכסי נפקדים. אבל דבר לא עזר. שנטי הבן נאלץ להגיש התנגדות לוועדת בניין־ערים על תוכנית ההפקעה של רכושו.

רק בשנת 1970, שבע שנים אחרי ש־פורסמה תוכנית ההפקעה, נאמר לו ע״י הוועדה המחוזית לתיכנון בניין ערים כי יהיה זכאי לקבל קרקע אחרת, כשיגיע מועד הפקעת אדמותיו.

ג׳ו שנטי המתין בסבלנות שלוש שנים. השנים חלפו ומאום לא התרחש. איש לא התכוון עדיין להפקיע את הקרקע כחוק, על מנת שניתן יהיה לפצות את בעליה. כל התרוצצויותיו של ג׳ו בקרב ראשי העיר לא העלו דבר. דחו אותו בלך ושוב.

האב נרצח ★ הבן קופח

ג׳ו שנטי החליט אז לבקש את סיוע בית־המישפט. הוא הגיש תביעה לביטול תוכנית בניין־הערים, בה יועדה האדמה שלו להפקעה. הוא תבע את עיריית תל־אביב. על שלא פעלה בהתאם להחלטות ועדת בניין־הערים המחוזית. תביעתו נדחתה.

לבסוף, באוקטובר 1976, הופקעה הקרקע של ג׳ו שנטי כדין. על פי הוראות בית־המישפט. משנעשה אקט זה היתה העיריה חייבת לשלם עבור ההפקעה. ראש־העיר, שלמה („צ׳יצ׳") להט, עמו נפגש שנטי, הבטיח ש„משפחת שנטי לא תקופח ותקבל הכל לפי החוק ומייד." במציאות החלה סחבת הנמשכת עד עצם היום הזה.

תחילה היתה מחלוקת על שווי הקרקע. השמאי של שנטי קבע כי ערך הקרקע הוא 11 מיליון ו־350 אלף ל״י. שמאי העיריה העריך את הקרקע במחצית: 5 מיליון ו־670 אלף ל״י. שנטי הבין כי אם ייכנס למריבות עם העיריה על שווי נכסיו יימשך הוויכוח שנים רבות. הוא היה מוכן לקבל את קביעת שמאי העיריה ובלבד שהכסף ישולם לו מייד. אלא שעיריית תל־אביב לא שילמה לו אפילו אגורה שחוקה אחת. כאשר הגיעה שעת התשלום הסתבר שהעיריה בעצם אינה זקוקה כל כך לקרקע שעל הפקעתה נלחמה שנים כה רבות. למעשה היתה העיריה זקוקה לשליש מהשטח שהופקע. ביתרת השטח, טוען שנטי, התכוונה העיריה להש־תמש בצורה מסחרית ולהינות מעליית ערך הקרקע.

בינתיים נאלץ שנטי במשך השנים ל־הילחם בגופו כדי להגן על הקרקע שה־עיריה הפקיעה לצרכיה. מדי פעם ניסו אנשים אחרים לפלוש לשטח החשוף ול־קנות בו חזקה. הם ידעו שכאשר תגיע השעה והעיריה תרצה לפנותם, יהיה עליה לפצותם עבור הפינוי. שנטי ידע שכל פיצוי כזה יהיה על חשבונו.

לפני כשנה הסתבר שרועים בדואים נאחזו בקרקע, הקימו עליה התנחלות. כשניסה שנטי לפנותם היכו אותו והוא אושפז למשך שבועיים. „אני נאלץ לעשות את העבודה השחורה עבור העיריה מפני שהיא הפקיעה את אדמותי ללא תמורה," טוען שנטי. „אני חייב לשמור על הקרקע ריקה עבור העיריה שאינה עושה מאומה כדי להגן על הקרקעות שלה."

אין כל מחלוקת בין העיריה לבין ג׳ו שמגיע לו פיצוי עבור הקרקע שהופקעה ממנו. אבל העיריה פשוט אינה משלמת לו גם את שווי הקרקע כפי שהוערך על ידה. במצב זה לא נותרה לשנטי הברירה. הוא הגיש את התביעה הגדולה ביותר שהוגשה אי־פעם נגד עיריית תל־אביב, תבע ממנה לפצותו בסכום של כ־11 וחצי מיליון ל״י, על האדמה שנלקחה ממנו. שוב הוא נאלץ להשקיע מאות אלפי לירות במילחמה נגד אטימות והתעלמות ביו־רוקראטית.

בינתיים, בגלל ירידת ערך הלירה ועליית מחירי הקרקעות, נעשתה גם שומת העיריה לגבי ערך הקרקע, בלתי ריאלית. היא היתה יפה לאוקטובר 76. בשנה שחלפה מאז קפץ מחיר הקרקע כמעט פי שניים. העיריה נאחזת עד היום בשומה הישנה וגם אותה אינה מוכנה לשלם.

„אני יודע שאני יוצא לדרך ארוכה, קשה ויקרה מאד," הסביר שנטי, „אבל הצדק חייב להיעשות. אינני חושב שמגיע לי יחס כזה, אחרי כל מה שפעל אבי למען המדינה, היישוב והעיריה."

דני גוב

הופיע מדריך

הכרויות ונישואין

הקץ לשדכנים

הופיע מדריך הכולל שמות כתובות ומספרי טלפון של כ־3,000 נשים וגברים הרוצים להכירך. מכל הגילים (17—60) ומכל המקצועות.

ברצונכם לקבל את המדריך: שלח/י 100 ל״י לפרסומים, ת.ד. 652 תל־אביב. סודיות מובטחת.

רובקס

המתנה היפה ביותר

זה עתה הגיע

PENTHOUSE

October 77 Issue

- ★ Pet of The Year
- ★ The Myth of A Palestinian Homeland — Moshe Dectlr
- ★ New Novel by Philip Roth — OH! To Be In England
- ★ Sexy Lingerie

הפצה בלעדית סטימצקי

מורלה

הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

זמרים, שחקנים תזמורות, דוגמניות

ואמנים אחרים

בקרוב יצא לאור מדריך מסווג שיכלול את כל תחומי הבידור ושרותי בידור ובמה שיופץ בין מוסדות, ארגונים, קיבוצים, מושבים ומקומות נוספים. הצטרף אל מאות האמנים שכבר הז־מינו מקום במדריך.

פרטים: 837071. ת.ד. 652, תל־אביב.

רובקס

המתנה שבהישג ידך

בחורות יפהפיות

במסג׳ מעולה ומקצועי

אבן־גבירול 134, תל־אביב

בפינה, בית בודד

פתוח בין 9.00—21.00

פתוח ישראלי מקורי בתחום המנעולים:

קודקוד 2001 - צילינדר מתוחכם המונע כל אפשרות פריצה לבית

לנוכח גל הפריצות המתוחכמות לבתים פרטיים, פיתחה לאחרונה חברת „רב זרועות" צילינדר מתוחכם — „קודקוד 2001" — הבנוי בשיטה שאינה מאפשרת לפורצים להתגבר עליו.

„קודקוד 2001" היא מערכת הנעילה (מפתח + צילינדר) העתידה לתפוס את מקומה של מערכת הנעילה המקובלת כיום. המערכת כוללת צילינדר כפול ומתוחכם ו־5 מפתחות אורגינליים.

גם המפתח שונה מהרגיל. יש בו שתי שורות קדחים והוא אינו ניתן לחיקוי. לכל מפתח קוד ספרתי בלעדי וניתן לשכפלו רק אצל היצרן באמצעות הסוכנים המורשים.

יתרונות אלו עושים את „קודקוד 2001" למערכת נעילה בדרגת בטיחות גבוהה ביותר. „קודקוד 2001" פותח על־ידי „רב זרועות" יחד עם חברת VARON — המפעל הוותיק לייצור צילינדרים.

המערכת החדשה כבר עוררה ענין רב בחו״ל והתקבלו הזמנות בעשרות אלפי דולרים מארה״ב, אנגליה, בלגיה, צרפת, גרמניה, פרס ו־ונצואלה. לדברי משה פדלון, ממנהלי החברה, „רב זרועות" הוא מנעול הבטחון היחיד בישראל המצוייד ב„קודקוד 2001". ל„רב זרועות 2001" מנגנון בלעדי הנועל את הדלת ב־4 כיוונים, בשלושה סיבובי מפתח, כאשר המנגנון כולל גם ניצרת בטחון מיוחדת המונעת כל אפשרות של פריצה.

השילוב של מנעול בטחון ומערכת נעילה מתוחכמת יוצר מסגרת של „בטחון מוצק" שאינו קיים באף מנעול אחר.

„רב זרועות 2001" עמד בהצלחה בהפעלת 100,000 פתיחות וסגירות שערך מכון התקנים הישראלי.

מחיר המערכת כולל התקנה ואחריות ל־5 שנים — 750 ל״י למנעול מרכזי ו־800.— ל״י למנעול צד.

לקוחות שבבתיהם כבר מותקן מנעול בטחון של „רב זרועות" יוכלו להח־ליף את מערכת הנעילה הקיימת ל„קודקוד 2001" במחיר מיוחד.

ל„רב זרועות" סוכנים בכל ישוב בארץ, ואלה מעניקים ללקוחות החברה שרות של 24 שעות ביממה.

הרזיה אינה כבר בעיה

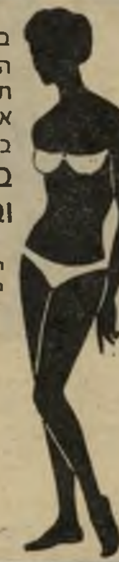

בשיטת הרזיה אישית המשלבת תרגילי־גוף, עיסוי ודיאטה את מורידה יותר משקל בפחות מאמץ ומוסיפה

בריאות, חן ובטחון עצמי

תוך 60 יום

גם משקלך יראה 15 ק״ג פחות

פיתוח חזה ועיצובו בשיטה טבעית

הנחות לחיילות ולסטודנטיות

מכון הבריאות

בן־יהודה 73 • ת״א • טל: 238063

שעות ההרשמה: 10.00 - 18.00

סרטי נח מציגים:

ג׳ק למון

הבדרן

THE ENTERTAINER

עפ״י המחזה הנודע של **ג׳ון אוסבורן**

מוסיקה: מרוין המליש („העוקץ")

במאי: דונלד ריי

בכורה ארצית „סינמה 2" תל־אביב

שבוע 2

ליל שישי: 10 ו־12;

מוצ״ש: 17.15 — 9.30;

בימי חול (פרט ליום ו׳). 10, 12, 2, 4.30, 7.15, 9.30

ב„אולפן גרג" (בר-קמא) תלמדו במהירות ובהצלחה מובטחת

קצרנות עברית ו/או אנגלית

פרטים:

ת״א: רח׳ וייצמן 22, טל. 254826.

חיפה: בי״ס „במעלה", רח׳ שמריהו לוין 30, טל. 664922.

קורס חדש מתחיל ב־8.11.1977.

תן טרמפ לחייל

לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא

בישולים

מקרוני רומני

הגשם החורפי הביא לי את טעם המקרונים. ואם מקרוני — אז רק בנוסח רומני. אלא מה.

ביום חורף קר, כשנשארים תקועים במיטה עם ספר טוב, וכל פעילויות המשק נדחות עד הודעה חדשה, אין כמו מקרוני לעזרה ראשונה.

ראשית זה טעים נורא. שנית — זה משביע וסותם פלאים. שלישית — זה מונע מעמדים מביכים, אשר בהם צריך לענות מהר תשובה מתקבלת על הדעת, לעדר רעב המתעניין אם „זה הכל מה שיש לאכול". העדר ל א יהיה רעב עוד, ו ל א יתעניין אם זה הכל מה שיש לאכול, למרות שזה כל מה שיהיה לאכול.

רביעית — אם ייוותרו באורח פלא קצת מקרוני בסיר, תוקעים אותם במקרר. למחרת מטגנים אותם ללא מיכסה וללא שומן על מחבת טפלון, עד יצירת קרום קריצי משגע, (קריצי — על שם ה„קריץ" שזה משמיע בזמן האכילה) וזאת עוד חגיגה בפני עצמה.

איך מכינים הרומנים מקרונים? — באמנות.

ראשית, את הפסטה, בניגוד לאיטלקים — הם מבשלים באופן הגיוני. שום איטריה קשה לא תימצא בסיר רומני. הם מבדילים במקדם־קשיות מוגדר מאד לענפי עץ, ולאיטריות. איטריות זה איטריות, ועץ זה עץ. שנית, הם מסננים, שוטפים, מחזירים לסיר, וכאן מתחילה הסימפוניה.

לחבילה של 350 גרם מקרוני מבושלים במי־מלח, מעורבבים מדי פעם נגד הידבקות ומסוננים, מוסיפים: 100 גרם (חבילה) חמאה. (לא מרגרינה) ; 2 כפות גבינה לבנה חלקה ; 100 גרם גבינה צהובה (גוש חלב) ; 100 גרם גבינת רוקפור ישראלית (תוצרת דניה מטרללית יותר, אך קרמית מדי לגירור).

מגררים את הגבינות גס. מוסיפים מלח לפי הטעם (המלח בתבשיל זה מביא ל„פריחת" כל הטעמים.) מגישים בצלחת גדולה מקושטת בעלה חסה גדול, עם צלוחיות גבינה מגוררת להוספה אישית, וכמה זיתים שחורים מפוזרים.

אגב, שילוב יוצא מהכלל טוב הוא מעט חסה טריה קצוצה לרצועות של ס"מ רוחב, מעורבבת עם המקרוני, בתוך צלחת הסועד. מגישים בצלוחיות נפרדות חסה קצוצה, לשירות עצמי.

שילוב טעם החסה הטריה והאיטריות המבושלות זה משהו אגדי.

כדאי להכין כמות כפולה — כדי שיישאר מה להגיח במקרר למנוחת לילה, ומה לטגן לחגיגת יום.

קוסמטיקה

פילינג תוצרת־בית

בתנאי בית, ללא עזרת קוסמטיקאית, ללא שימוש בכימיקלים כלשהם ובבטיחות גמורה, אפשר גם אפשר לקבל עור חלק בפנים, נטול פיצעונים, נטול גבשושיות למרות חיספוסו, ולמרות גבשושיותיו.

רוב החיספוסים בפנים נגרמים עקב

ספוג מוריד תאים
אין דומה לו

תאי העור המתים היבשים שקונים להם שביתה על העור וממאנים לרדת בקצב הרצוי. ובכן, עוזרים להם.

קונים ספוג מסג' מיוחד, שתמונתו מצורפת לעיל, ומשתמשים בו פעמיים בשבוע בלבד, בצירוף סבון ומים חמים לקירצוף הפנים.

חיספוסו המאד מייוחד של הספוג מגרד את שיכבת התאים המתים של העור, ומאפשר לו לנקז את שומניו בחופשיות, עובדה המונעת גבשושיות ופיצעונים. יתרונו בולט, כיוון שבניגוד לקרם הפילינג — אין הוא מכיל שום כימיקלים, והשימוש בו מכני מעיקרו.

עור רגיש (א י ן לעור רגיש שום קשר עם דרגת שומניותו. הוא מאובחן על־ידי צביטה קטנה. אדמומית וגירוי הנשארים זמן רב יחסית, מורים על עור רגיש) לא מקרצפים יותר מפעם בשבוע.

עור עם קופרוזים (פיצועי נימים קטנטנים) לא מקרצפים בכלל.

אחרי הטיפול בספוג המייוחד מורחים קרם לחות קל מאד. להשתדל ביותר לא להגזים בטיפול ולא לגרות את העור. אפשר להיווכח ביעילות הטיפול באופן אינדיווידואלי. מותר להגדיל את תדירות השימוש בתנאי שהעור מגיב טוב, אינו מגורה ואינו פצוע אלא בוהק בבריאות וחפשיות תאיו.

לא צריך אבל להגזים כמו חברתי השמנמנה. סיפרתי לה על הפטנט בבוקר, ומשישבתי אליה אחר־הצהריים — עוד מצאתיה מקרצפת בדבקות. „מה את עושה?" נבהלתי. „הספוג הזה מוריד תאים, מה? ובכן, יש לי סבלנות!"

שיוויון זכויות האשה

בדוד־לחץ קטן — חדר המחלקה האורטופדית בבית חולים, שבו דמויות רפאים תלויות על גלגילות, מי יותר מי פחות, והתווכחו על שיוויון זכויות לאשה. שהיתי ליד חולה, לבדי בפרץ בין גברים, ולחץ־הדם עלה לי באופן פראי למשמע השטויות האותנטיות שהשמיעו לי אנשים החיים אל נכון במאה־העשרים.

בסוף החדר שכב עבדאיית אימים, בעל חזות זכרית שחומה אשר אם רק היה פותח ג ם הוא את הפה, היה מותיר לי את האפשרות להתפקע, לצאת מתוך עורי, ולהגיד שלום. ואכן, אשר יגורתי בא.

„אצלנו," פתח בבס עמוק, „הגבר בבית אומר את המילה האחרונה."

בשלב זה כבר עברתי לארס תת־קרקעי. „באמת," שפך עוד, „אני תמיד אומר: כן, מותק."

פטנטים

ניחוחות מהנעל

מי אמר שהנשים הן גזע מדוכא? בכל סרט המראה חיזור קלאסי ראוי לשמו, מתעקשים הקוואלרים לשתות שמפניה מתוך נעלה המעודנת של הגברת. אילו היו מספרים למישהו את הסיפור בסיטואציה הפוכה — ראשית היה מתחלחל, שנית היה מברר מאיזה סטלג הוא לקוח.

ג'נטלמנים שכאלה פסו מן הארץ, ולכן אין שום צורך לחכות לאיזה צמח כזה, תקוף בולמוס הרגיש למיקרובים — כדי לארגן נעליים ללא הניחוח המקובל. זה ממש נעים גם לסתם יום־יום.

הפטנט הבא ניתן לביצוע בכל סוגי הנעליים, ותוצאות הלוואי הנלוות לתהליך חליצתן יפסיקו להיות משהו רק לאנשים בעלי לב חזק.

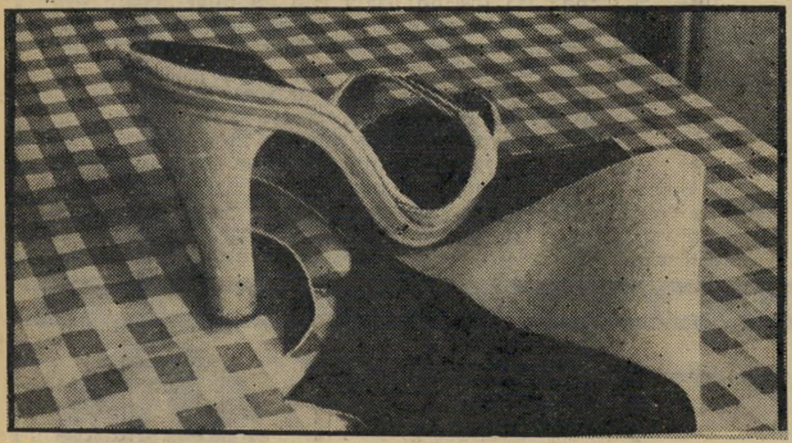

נעל ודוגמת הסקאי לצידה
סקאי נגד צ'ין

ובכן. תולשים בלי רחמנות את הרפידה הפנימית הדקיקה העשויה לעיתים מבד, ולרוב מעור לא־כל־כך משובח.

רפידה זו היא לרוב הרעה החולה בכל הנעל. חום ולחות הזעה משחררים ממנה את כל הכישרונות. דבר שני שעושים זה, פותחים דפי זהב, ומחפשים תחת הסעיף „פלסטיק ומוצריו", חנויות המוכררות סקאי לריפוד וכל מיני תחליפי עוד סינתטיים. קונים יריעת סקאי (לא דמוי לכה מקומטת. אם כבר, אלא רק חלק ונוקשה) ומקפידים שצידה השמאלי של היריעה יהיה מבד סרוג או ארוג כלשהו, כי צריך להדביק כל זאת לנעל, ודבק־מגע רגיל לא־כל־כך מדביק פלסטיק למרות שמובטח על האריזה.

מישטח האריגה מבטיח הידבקות מכסימלית, לתמיד. חוזרים הביתה עם השלל. מניחים את רפידת העור המקורית התלושה בתור גיזרה על צידו השמאלי של הסקאי, מציירים וגוזרים בקו נקי, תוך הקפדה על גיזרת ימין וגיזרת שמאל. מודדים בנעל „על יבש" אם הכל תואם ואין צורך בתיקוני גיזרה. מורחים דבק־מגע על צידה השמאלי של רפידת הפלסטיק, בעזרת אורכו של מברג כלשהו — בלי למרוח גם את פנים הנעל.

מצמידים היטב תוך לחיצות, מתיחות והתאמות. אי־מריחת שיכבה שנייה של דבק מגע בתוך הנעל מאפשרת „מישחק" של הרפידה עד התאמתה למקומה המדוייק.

זהו. שום ליכלוך לא יתמקם יותר ברפידה האטומה, וניגוב מדי פעם במטלית לחה, יפתור את כל הבעיות. יקפוץ המקשן ויקשה: „אבל הנעל לא נושמת!"

ובכן, זה טיבעי לחלוטין. מרגע שפשטו את עורה של הנבלה המיסכנה — הכל הפסיק שם לנשום. באחריות.

תפירה

כיצד מרחיבין

כאשר קו סגירת הכפתורים יוצר מחשוף נקניקיות, תנועת הכתפיים נתונה במאסר ולבעל־הבית פיתאום, באופן בלתי־מוסבר, מאד מאד צפוף בפנים — אות הוא וסימן ברור שבעלת הבית קיבלה מכונת כביסה חדשה — וכל התופעות הנ"ל הן תוצאות־לוואי בלתי־נמנעות לאכספרימנטים שהיא עורכת במרץ, על חולצותיו האהובות של בעלה.

מה עושים במיקרה שזה־עתה נהרסה ללא תקנה חולצתו האהובה של הבעל — זו אשר עליה מושתתת כל אישיותו? מרחיבים אותה, כמובן. סיפור פשוט מאין כמוהו, כאשר יש עודף בד בצדדים, אבל אף פעם אין.

לכן, מפשפשים בסטוק האוצרות הפרטי, או הולכים לחנות ובוחרים רצועת בד תואם שצריך לחפוף לבד לחולצה בנקודות הבאות: עובי בד, סוג סיב, כיוון סיבים וכמובן צבע ודיגום. הנחיה מנחה אחרת: האפקט הסופי צריך להיראות כמו משהו שהתכוונו אליו מלכתחילה — ולא כטלאי חסר־ברירה. מכבסים אריג נבחר זה לפני התפירה והחיבור, כדי למנוע חורבן שני.

מחשבים בכמה סנטימטרים חסרים מסתמת השיואה, ומחלקים לשניים — כדי לפזר סנטימרים אלה בצורה סימטרית מצד ימין ומצד שמאל. פותחים את העניין בניתות אמיץ החל מהשרוולים, לכל אורך התפרים הצדדיים.

תופרים בהקפדה, ומחברים משני הצדדים רצועות דקות גזורות אלה, והשלום על ישראל.

אופן ההרחבה
פטנט צדדי

אודטה דנין

קולנוע

ילדה במצוקה

אודרי רוז (אורלי, תל־אביב, ארצות־הברית) — רב־המכר של פראנק דה־פליטה (שעליו מבוסס הסרט), מספר שנישמתה של ילדה בשם אודרי רוז, הנשרפת חיים בתאונת מכונית, עוברת ברגע מותה אל גופה של ילדה שנולדה באותו הרגע. שנים לאחר־מכן פוגש אביה של אודרי רוז המקורית בילדה הנושאת את נישמת בתו המנוחה. האב, איש משכיל שבעיקבות ההלם של אותה התאונה התעמק בתורות המיזרח, מזהה מייד את התופעה הנדירה, ופונה אל הורי הילדה החדשה, כדי להתחלק עימם בתגליתו ולהסביר להם שללא טיפול בילדה מתוך התחשבות בכך ששתי נשמות נאבקות בתוכה, עלול לבוא עליה אסון גדול.

רוברט וייז, שהיה מאז ומתמיד במאי מיקצועי מאד, מגייס לעזרתו את כל תכסיסי המיקצוע, משתדל, בסצנות אחדות לשמור על כל האלימות של מגרש השדים (אם כי בגירסה מעודנת), מאיט את התנועה בריגעי שיא כדי לתת לה יתר תוקף, ומנצל עד תום את התיפאורה הפנימית העתיקה המפתיעה של דירה מודרנית בניו־יורק.

אלא שכל התחבולות הללו פועלות רק על מי שרוצה מאד להאמין. להבדיל מרומן פולנסקי שמצליח — בצילום הפשוט ביותר — להפיח חרדה המחרידה את הצופה משלוותו, אודרי רוז מצליחה להראות רק שכמה אנשים עבדו בפרק כדי לשכנע אחרים כי מה שהם מציגים אינו בלתי־אפשרי.

סוויפט והופקינס — הנשמה נודדת

נשיא במצוקה

הפשיטה על בסיס־טילים מיספר 3 (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) — סירטו החדש של רוברט אולדריץ' סובל מכמה בעיות. הוא יזכיר לאחדים את דוקטור סטריינג'לאב ולא לטובת אולדריץ', ואילו המחפשים את המשמעות הפוליטית מאחרי הסיפור יישארו רעבים להסבר של ממש.

גנרל שסולק מחיל־האוויר האמריקאי והושלך לכלא, מצליח לברוח עם שניים מחבריו למאסר, משתלט עימם על בסיס טילים המצויידים בראשי־חץ גרעיניים, ומאיים על ממשלת ארצות־הברית שישלח את הטילים אם לא ייצא הנשיא בהצהרה שתגלה את כל השחיתות שגרמה את מילחמת ויאט־נאם (שבה היה שבוי בידי הצפוניים).

מכאן ברורים מהלכי המתח הכרוכים בסיפור מסוג זה, מהלכים הקשורים בטכנולוגיה המודרנית, בכנסים סודיים של מועצות־בטחון של המימשל האמריקאי (מאז ווטרגייט זה הפך אופנה שפשטה גם בטלוויזיה) בעימות שבין הגורם האנושי לגורם המכאני, ובין אינטרס הפרט לאינטרס הכלל.

החלק המרשים ביותר בסרט הוא צורתו החזותית. אולדריץ' עושה שימוש מרשים בחלוקות שונות של המסך כדי ליצור תחושה דינמית של מתח. הוא מלביש את התיפאורה (שצריך היה לבנות, משום שצבא ארצות־הברית יסירב לשתף פעולה) באותם גוונים מתכתיים קשים שיהלמו את שנת 1981 (שבה מתרחשת העלילה). צוות שחקנים גדול, הכולל שמות כמו ברט לאנקסטר, ריצ'רד וידמארק ומלווין דאגלס, מספק לאולדריץ' דמויות שנקל לזהותן מתוך היכרות מסרטים קודמים, כאשר עיקר נטל המישחק נופל על צ'ארלס דרנינג, בדמות הנשיא במצוקה.

לאנקסטר ודרנינג — הנשיא נחטף

כוכבים במצוקה

התהום (דקל ואופיר, תל־אביב, ארצות־הברית) — הפרק החדש הזה בסיפריה, רבת־ההכנסות, של פיטר בנצ'לי (מלתעות) מצטיין בדמויות שטוחות ושיגרתיות להפליא. כדי להסתיר עובדה מעציבה זו מניע הבמאי, פיטר ייטס, (שבוליט עדיין נזכר לזכותו) את המכונה הטכנולוגית של הקולנוע במלוא הקיטור. כך יוכלו חסידי הדייג והצילום התת־מימי להתפעל מן המיבצעים הנדירים של השחקנים ושל צוות ההפקה, שבילה את רוב זמנו מתחת למים; חובבי האלימות הקולנועית יבואו על סיפוקם למראה מיני גופות מעוותות ואיברים מעוכים, בתוספת טכסי וודו מסורתיים, להעלאת המוראל. וייתכן מאד שעובדי האלילים העשויים צלולויד לא יבקשו עוד דבר אחרי שיראו את ז'אקלין ביסט, אולי היפה בכוכבות הוליווד היום, עטופה (פחות או יותר) בביקיני זעיר או בחולצת טריקו רטובה שמשאירה מעט מאד לדמיון, ואת ניק נולט, החבר החדש באולימפוס של „גברי השנה" (הוא היה האח הטוב־הרע של רודי ג'ורדאש), חושף את חזהו הגברי שוב ושוב.

למי שמתעקש בכל זאת לדעת במה המדובר: נולט וביסט מבלים חופשה באיים הקאריביים ומחפשים אוצר זהב אבוד על קרקעית הים. האוצר נמצא בתוך ספינה ספרדית שטובעה לפני מאות בשנים, עליה נחה בינתיים אוניית־קרב אמריקאית עמוסה אוצר מסוג אחר, עשרות־אלפי אמפולות של מורפיום. המומחה המקומי של חיפושי האוצרות (רוברט שאו) משתכנע לעזור לזוג בחיפושי הזהב; מלך עולם התחתון המקומי (לו גוסט), מאלץ אותם לדלות קודם את המורפיום למענו; האוניות במצולות שורצות כל מיני מפלצות ימיות חמודות, והן נחות על פי תהום עמוקה בתוך הים, וכל תנועה פזיזה עשויה לתטילם בתוך התהום. מכאן ואילך מובטח שכל צופה בעל אינטליגנציה ממוצעת מסוגל לחבר תסריט שיהיה לא פחות טוב מזה המשמש את הסרט. אלא שכשהולכים לסרט כזה, משאירים את האינטליגנציה בבית.

ביסט ונולט — הדימיון שובת

כוכבים

הילדה „ממישחקים אסורים"

„במשך שנים נאלצתי להיאבק בילדה הקטנה ממישחקים אסורים כדי לשנות את התדמית שלי." הדוברת היא נערה בלונדית ששערותיה בגון הדבש, תמירה, נאה, התגלמות מושלמת של החן הנשי הצרפתי המטופח, המעודן והבטוח בעצמו.

שמה בריז'יט פוסי, ובקרוב אפשר יהיה לראותה על הבד בישראל, בסירטו החדש של פרנסואה טריפו, האיש שאהב נשים. היא מגלמת בו תפקיד מפתח, כהתגלמות האשה החדשה, העצמאית והחזקה האחראית להדפסת סיפרו של ברטראן מוראן (שארל דנר) שהוא האיש שאהב נשים. בהלווייה של מוראן, שבה נפתח הסרט, קולה של בריז'יט פוסי הוא המציג בפני הצופים את הגיבור המנוח והמעיר, למראה כל הנשים שבאו להלווייה (אין בה אפילו גבר אחד): „הוא היה נהנה מן ההלווייה שלו."

מאוחר יותר, כאשר המצלמה סוקרת בהתפעלות את הרגליים החטובות של הגברות מנקודת מבטו של המת שבארון, היא מצטטת אותו: „רגלי הנשים הן מחוגות

שחקנית בריג'יט פוסיי

לנשום בין הסרטים

הנעות על פני כדור הארץ, בכל הכיוונים, ומעניקות לו את שיווי־המישקל וההרמוניה שלו."

אם במאי מנוסה כמו טריפו, מפקיד בידי שחקנית תפקיד כזה, ודורש ממנה לומר שורות ההולמות אשה בשלה ובוגרת, אות הוא שבריז'יט פוסי הצליחה במאבקה. כי אכן, במשך שנים, בכל פעם שהזכירו את שמה, היתה מייד מתלווה גם ההערה: „הו, כן, הילדה ממישחקים אסורים." ואומנם תפקיד זה, שגילמה בגיל חמש, בסירטו הקלאסי של רנה קלמן על הדרך שבה משחיתה המילחמה את טהרת נשמותיהם של ילדים, היה במשך שנים רבות גולת הכותרת של הקאריירה שלה.

יכולת להתמודד. עד גיל 10 הספיקה להופיע בכמה הצגות וסרטים, ללא הדים גדולים, אחר־כך חזרה לעיירת מולדתה, שם עסק אביה בהוראת אנגלית וגרמנית, ועברה את כל שלבי החינוך של נערה בורגנית מכובדת. היא עשתה תואר בפילוסופיה, ונסעה לז'נבה ללמוד תרגום סימולטאני. שם מצא אותה במאי בשם ז'אן־גבריאל אלביקוקו והציע לה תפקיד רומנטי בסרט מלא ערפילים, רגשנות ותוגה ציבעונית בשם מולן הגדול, המבוסס על ספר מפורסם מתחילת המאה.

הסרט זכה בהצלחה לא־מבוטלת, ובריז'יט הניחה לתרגום הסימולטאני כדי לחזור למישחק. היא הופיעה על הבמה בכמה מחזות אוואנגארד, זכתה בתפקיד ראשי במקבת של יונסקו ויצרה לעצמה במהירות שם של שחקנית בעלת יכולת מגוונת להתמודד עם חומר מכל הסוגים.

אומנם כשהיתה נערה, נהגה עדיין לומר: „אני מאושרת מאד בבית ואין לי כל רצון להיות שחקנית קולנוע, כל רצוני ללכת לבית־הספר ושיהיו לי חיים נורמליים." אבל בינתיים — הקולנוע לא הניח לה. היא הופיעה בשלום לידיד לצד אלן דילון

וצ׳רלס ברונסון (שזינק משם לתהילה הגדולה שלו ככוכב), ומייד לאחר־מכן נישאה לבמאי של סירטה הבא, ז׳אן־פרנסואה אדם (הם התגרשו בינתיים, ובתם המשותפת חיה עם אמה).

בהדרגה החלה נראית יותר ויותר בסרטים צרפתיים, בעיקר סרטי במאים צעירים החדש של ז׳אן־שארל טאקלה (במאי זוגות נשואים).

לכאורה, עסוקה מאד. למעשה, היא מתגאה בכך שאינה מזניחה אף פעם את מנוחתה הפיסית והנפשית. „אני מסוגלת בהחלט להיות מאושרת גם כשאיני עובדת, אני אוהבת לנשום בין הסרטים, לטייל,

לינה גאסטוני ופרנקו נרו ב„סקאנדלו״
נער חשקן רוצה באשה בשלה —

פרנקו נרו ואנדריאה פראול ב„סקאנדלו״
ומתבלבל בינה לבין הפועלת

המנסים למצוא צורות ביטוי חדשות. פירחי הדבש, שירת היוצאים לדרך וילדים מן הארון הם רק כמה דוגמות לסרטים המוכרים היטב למי שמתעניין בקולנוע הצרפתי החדש, אם כי רישתות השיווק המיסחריות מחוץ לצרפת עדיין נזהרות מהם.

אהבת החירות. במישור פופולארי יותר היא הופיעה, למשל, בהטוב והרעים של קלוד ללוש, או בהארץ הכחולה, סירטו לרקוד, לבקר בתערוכות, ואני יודעת היטב איך לא לעשות שום דבר,״ היא מוסיפה בהלצה.

בין השאר, היא קנאית מאד לחרותה. היא חיה מזה שנים אחדות עם במאי תיאט־רון שאינה רוצה לנקוב בשמו ואין לה כל תוכניות להינשא לו. וכאשר היא נשאלת איך הסכימה להופיע בסרט של טריפו, שבו מוצגות הנשים לרוב בתפקידים פא־סיביים. היא מציינת שתפקידה אינו פאסיבי

לינה גאסטוני — הרוקחת הבורגנית נענשת
נקמה ערומה וסאדיסטית

כלל וכלל ושהיא בעצם זו המבשרת לגיבור של טריפו, כי היחסים בין המינים שהיו מקובלים, כאשר הגבר הוא החלק הדומי־ננטי, הופכים נחלת העבר.

„מה שמצא חן בתפקיד שלי, הוא דווקא הכפילות שבו, היכולת להיות משוחררת, ויחד עם זאת לאהוב גבר,״ היא אומרת. „יש נשים שהחירות מגרה אותן, אבל רגישותן עדיין לא למדה להתגבר על הבעיות המתלוות לחירות זו, ולכן הן נופלות כולן בתוך אותם הפחים הישנים בכל פעם שהן פוגשות גבר.״

„כתבנו את האיש שאהב נשים מתוך הערכה והערצה לשחקן שארל דנר,״ סיפר טריפו לעיתונאים בתום הסרט. מי יודע אם בריז׳יט פוסי תתמיד בדרכה, ותעמוד על אופיה. ייתכן שבעוד כמה שנים, יעשה טריפו למענה סרט, ואולי הוא ייקרא האשה שאהבה את החיים.

מין

מין בשירות המהפכה

אילו חי דוקטור זיגמונד פרויד בימים אלה, ואילו התעניין בקולנוע, סביר להניח שלא היה קורא לתסביך הנפשי המפורסם של תשוקת בן לאמו ושנאת האב „תסביך אדיפוס״, אלא „תסביך סאמפרי״. זאת על שמו של במאי־קולנוע איטלקי כבן 34 שעשה את סירטו הראשון לפני 10 שנים, ומאז הוא חוזר עליו בכל מיני גירסות שונות. לאותו הסרט קראו דודתי אהובתי, ובו נאלצה אשה בשלה ומלאת־חמוקים להיכנע למישחקי־המין המטורפים של אחיינה, שהעמיד פני נכה כדי להתגבר על מעצוריה.

מאז הלך סאמפרי וחידד את כלי־הביטוי שלו מסרט לסרט. פעם הפשיט עוזרת־בית עגלגלה (לאורה אנטונלי) והפך אותה לקורבן תעתועי־המין של נער מתבגר, צעיר ממנה בהרבה; אחר־כך הפך את העוזרת לגיסה אבל לא שינה את חוקי המישחק, מאחר שהיא המשיכה לשמש את תשוקותיו המופרעות של אחי־בעלה הקטין. העיקר — צעיר מתעלל באשה מבוגרת ממנו, משום שאינו יודע כיצד לעשות משהו יעיל יותר.

למי שלא תפס עדיין את העיקרון, הרי חוקי המישחק: נער חשקן רוצה מאד באשה, אבל הוא ירוק מכדי לדעת כיצד להשיגה בטכניקות החיזור המקובלות. אשה בשלה חושקת מאד בנער, אבל מת־קשה להתגבר על מעצוריה המוסריים כי הרי לא יאה לפתות קטינים לדיברי זימה. הנער מתעלל באשה, האשה מעמידה פני מתעצה, אבל הרי ידוע לכל מי שהיה פעם בחייו פסיכולוג חובב שבעינוי־עצמי יש לא מעט מן ההנאה המינית. והקהל? מלקק את שפתיו בהנאה גלויה של מציץ־ברשות, ותורם את כספו, להמשך תעלוליו של סלוואטורה סאמפרי.

השם המרטיט ביותר. הפרק הא־חרון, בינתיים, במישחקי המישגל הכפוי נוסח סאמפרי עומד לעלות על הבד הי־שראלי בקרוב. שמו של הסרט סקאנדלו — שערוריה, ולדיברי סאמפרי, הוא בחר בשם „משום שזה השם המרטיט ביותר בלכסיקון המדרגי.״

מה שמבדיל את הסרט החדש מקודמיו היא העובדה שגילם של כל המשתתפים במישחק נמצא בשלבי עלייה. הרי סאמפ־רי עצמו מתבגר, וכמוהו גם גיבוריו. הוא חזר לשחקנית הראשית מדודתי אהובתי, לינה גאסטוני (שהיא כיום בשנות האר־בעים הראשונות לחייה), צירף אליה דיי־מוי של פר־הרבעה מן הסוג המפיל חללים בספריו של ד.ה. לורנס (במיקרה זה, השחקן פראנקו נרו), וכדי להוכיח כי למד במשך השנים שמין אינו מישחק לשניים בלבד, הוא מוסיף צלע שלישית: השמנה הארוטית מהזלילה הגדולה, אנדריאה פראול.

כמי שידו על דופק טעמו של הציבור, ידע סמאפרי גם בעבר כי המרכיב הפו־

(המשך בעמוד 44)

קולנוע

(המשך מעמוד 43)
ליטי חשוב להצדקת הנפתולים המיגיים. עוד בסירטו הראשון היה האחיין שהתעלל בדודה סמל לדור הצעיר הנוקם בדור הקודם, מה־גם שהנער לא חדל בין התפרצות סאדיסטית אחת למשניה, להזכיר את זוועות מלחמת ויאט־נאם ועיוותי הצדק הסוציאלי באיטליה עצמה.

התשוקות המתייבשות. גם בסקאנדלו זוקפת המשמעות הפוליטית את ראשה ומכריזה בקול גדול, כי בשורה בפיה: הבורגנות נרקבת בחוסר־האונים שלה, במוסר המזוייף שהיא מכתיבה לעצמה, וסופה להיכחד. המעמדות המנוצלים, שבוזו והושפלו עד עפר, ינקמו את נקמתם האיומה. וכדי להמחיש עוד יותר את סופה של התרבות המערבית הקלוקלת, במקביל לעלילת המין שבמרכז הסרט, נכבשת צרפת על־ידי הנאצים. או שמא פירוש הדבר שהחיה משתלטת על האדם?

זה, בעצם, לא־כל־כך חשוב. כי העיקר בסרט הוא השתעבדותה של רוקחת נאה (ליזה גאסטוני) לפועל־הניקיון שלה (פרנקו נרו), המחבק אותה ערב אחד בטעות כשהוא מתבלבל בינה לבין הפועלת בריאת הבשר, בת העם הפשוט, ההגיונית, החזקה והאיתנה כמוהו (אנדריאה פראול). הגברת מוצאת באונו של פועל־הניקיון את התשובה לכל תשוקותיה הסמויות, המתייבשות ללא תשובה ליד בעל שעוסק בעתיקות תחת שידאג לבשר הרוטט לצידו.

הפועל, שכימעט פוטר קודם־לכן מעבודתו, מוצא הזדמנות לנקום במעמד השליט. הוא משפיל את האשה האומללה, שמתפלשת כעבד נרצע בפניו, מכריח אותה לשכב עימו מאחרי הדלפק שעה שלקוחות נכנסים לבית־המרקחת, משתף אותה במישחקי־המין שלו עם הפועלת הדשנה, מאלץ אותה לפשוט בגדיה על המידרכה שלפני בית־המירקחת ואחר־כך נועל אותה בחוץ, מדכא אותה עד שהיא בוגדת אפילו בתפקידה כאם, הכל כדי שהגבר הצעיר ממנה בכמה שנים טובות, לא יזנח אותה לאנחות.

כמאדם בובארי. כל זה מתרחש בצרפת, עם פרוץ מילחמת־העולם השנייה. מדוע? „כי רק לצרפתים יש סיפרות רומנטית אמיתית התואמת את צרכי,” מסביר סאמפרי הבמאי. והוא מזכיר את מדאם בובארי ואת סנטדאל. מומחים לסיפרות עשויים לחלוק על השקפה זו, ואילו מומחים לקולנוע יתמהו בוודאי מה מניע במאי איטלקי, וכוכבים איטלקים, לעשות באולפן איטלקי סרט המשחזר את צרפת, ומדבר צרפתית, כאשר נוח הרבה יותר להשתמש ברחוב האיטלקי („שנראה טוב יותר מכל תיפאורה,” כתב פעם המבקר הצרפתי אנדרה באזן) ובדמויות איטלקיות הדוברות איטלקית, ואז היה הכל מתקבל טיבעי הרבה יותר.

אבל אצל סאמפרי אי־אפשר לדעת. אולי דווקא העובדה שהתיפאורה נראית כמו תיפאורה, והשחקנים אינם מדברים בקולותיהם היא חלק מן המישחק — כי הרי מדובר כאן בערכים מזוייפים, הלא כן?

„זהו הסרט האלים ביותר שעשיתי עד כה,” הוא קובע בסיפוק, כאילו כדי להסביר שבכך הביא את התיזה שלו לשיאה. אין עוררין על כך שקביעתו מדוייקת. מה גם שהוא מסיים את הסרט במעין „סוף העולם” בזעיר־אנפין, כך שלקראת הסרט הבא יצטרך להתחיל בבניית עולם טוב יותר. אבל מתקבל הרושם שאפילו לגבי סאמפרי, זוהי משימה קשה מדי.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — הרומן שלי עם אנני, רחוב הסטר, גשר אחד רחוק מדי, תשוקה אפלה, המיסתורין של קאספר האוזר.

ירושלים — מרד הנעורים.

חיפה — חלף עם הרוח, גשר אחד רחוק מדי.

תל־אביב

★★★★ **תשוקה אפלה** (צפון, צופת) — סיפור תשוקתו של איש מבוגר לנערה צעירה שדוחה ומפתה אותו לסירוגין, הופך בידי לואיס בוניואל לסאטירה עוקצנית, נבונה ומפוכחת על הבורגנות וערכיה ועל העולם וצרותיו, עם פרנאנדו ריי.

דפוס נוה שאנן

עבר לרחוב

יסוד המעלה 15

ממשיך לשרת את לקוחותיו לפי מיטב המסורת והידע בעבודות דפוס

שירות מיוחד לבתי דפוס

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

חד"ר **מרדכי זידמן**

הוצאת רשפים

במדינה

משפט

הצגת־הקולנוע האחרונה

בגלל 150 לירות ישב החשוד 60 יום במעצר

כשיצא ג׳ורג׳ אטיאס לראות הצגת קול־נוע בדרייב־אין, לא יכל להעלות בדעתו שישוב לביתו רק כעבור 60 יום. אבל עובדה: הסרט שראה אטיאס הוקרן באחד מימי סוף אוגוסט, ורק בימים אלה — אחרי ששלוש ערכאות מישפטיות וארבעה שופטים דנו בעניינו, הוא חזר לביתו.

אטיאס (31) נגר במיקצועו, היה אחד מאותם רבים שהושפעו ממותו של כוכב הזמר אלוויס פרסלי ונסחפו בגל הנוסטאל־גיה שבא לאחר־מכן. יחד עם בן־דודו יצא מקרית־גת לחזות בהקרנת אחד מסרטיו הפופולריים של אלוויס — אהביני ברכות — באחד מימי סוף חודש אוגוסט. יחד עם צופים רבים אחרים התאכזבו הדודנים אטיאס לגלות קצת באיחור, שהסרט המוק־רן אינו זה שציפו לראות אלא סרט אחר, ישן יותר, בשחור־לבן, ששמו אהבה ועד־נה.

את הכסף. יחד עם מאות מאוכזבים צופים אחרים פנה אטיאס אל מישרדי ה־דרייב־אין, ודרש לקבל את כספו בחזרה היות שלדבריו, הוטעה ובא לחינם. הוא נרגז מהפסד הערב, מן הנסיעה הארוכה שעשה עד לקולנוע התל־אביבי ומן ה־תיקוות שנכזבו, ועמד על כך שבעלי בית הקולנוע יפצו אותו על הנזק הכספי שנגרם לו, לטענתו. אטיאס פגש באבינועם לרנר (30), אחד מבעלי הדרייב־אין ובין השניים התפתח ויכוח שבסופו שלף לרנר סך 150 לירות ומסרו לאטיאס.

למחרת פירסם דובר מישטרת מחוז תל־אביב, בין שאר ידיעות הכרוניקה המיש־טרתית, גם ידיעה על מעצרו של חשוד בסחיטת דמי חסות מבעלי הדרייב־אין. אטיאס הובא לפני שופט־מעצרים. המיש־טרה טענה שאיים על בעלי בית־הקולנוע במטרה לסחוט דמי חסות, הציגה גיליון הרשעות קודמות שהוכיח, כביכול, כי אטיאס הוא ברנש אלים בעל עבר עשיר. השופט שלח אותו למעצר.

העירעור נידחה. פרקליטיו של אטיאס, עורכי־הדין מנחם רובינשטיין ויו־רם (שפי) שפטל החלו מטפלים בתיק, ונחרדו.

העבר הפלילי כביכול של אטיאס, שבו נפנפה המישטרה בבקשת המעצר שלה, היה קשור רק בסיכסוכים מישפחתיים עם אשתו, שהוא חי בנפרד ממנה.

עוד התברר, שבליל המיקרה עזבו את הקולנוע כשליש מכלל 2000 הצופים שבאו להקרנת סירטו של אלוויס, ולמרביתם נתן לרנר הזמנה לסרט אחר באותו בית־קולנוע.

השופט המחוזי דבורין, שדן בערר ש־הוגש על־ידי פרקליטיו של אטיאס, לא ראה כל סיבה לשיחרורו של אטיאס וקבע: „...כיוון שמדובר בשמיעת ארבעה עדי תביעה בלבד, שמתוכם שניים הם כנראה עדים טכניים מטעם המישטרה, נראה לי כי הטיפול בתיק זה יוכל להסתיים עד מהרה. לפיכך ייעצר המשיב עד לגמר ההליכים.״

אטיאס נשלח להמתין למישפטו בכלא.

פרקליטיו לא ויתרו בנקל על מה שניר־אה בעיניהם כפגיעה יסודית בחופש הפרט, ופנו לבית־המישפט העליון. אלא שהשופט אלפרד ויתקון דחה אף הוא את הערר.

שיחרור בערבות. המישפט החל מת־ברר לפני השופט המחוזי מנחם אילן. עדי התביעה, ובראשם בעלי הדרייב־אין, טענו שאכן הרקע לאירוע היה אי־שביעות־רצון מהסרט שהוקרן, אך סיפרו שאטיאס השת־מש באיומים כדי לשכנעם לתת לו את המגיע לו לדעתו. כשנסתיימה עדותם פנו עורכי־הדין רובינשטיין ושפטל בבקשה חו־זרת לשיחרורו של אטיאס בערבות, והש־בוע נעתר השופט המחוזי טל, גם ל־בקשה וקבע: „...עכשיו, כשהדיון מת־נהל ותגובת בית המישפט צפוייה מייד בסיום ההליכים, יש לשקול זו כנגד זו את הצורך החברתי בתגובה ובהרתעה, לעומת העוול האפשרי לנאשם במידה שיזוכה — וזוהי, כמובן, הנחה בשלב זה.

„לאור זאת אני קובע, שהעבירה אינה מחייבת החזקתו במעצר עד תום ההלי־כים, שהחשש להשפעה על עדים חלף ושאופיו של הנאשם, המתגלה מהרשעו־תיו הקודמות — ניתן לניטרול בדרך של התחייבות להתנהגות טובה.״

תשבץ העולם הזה 2096

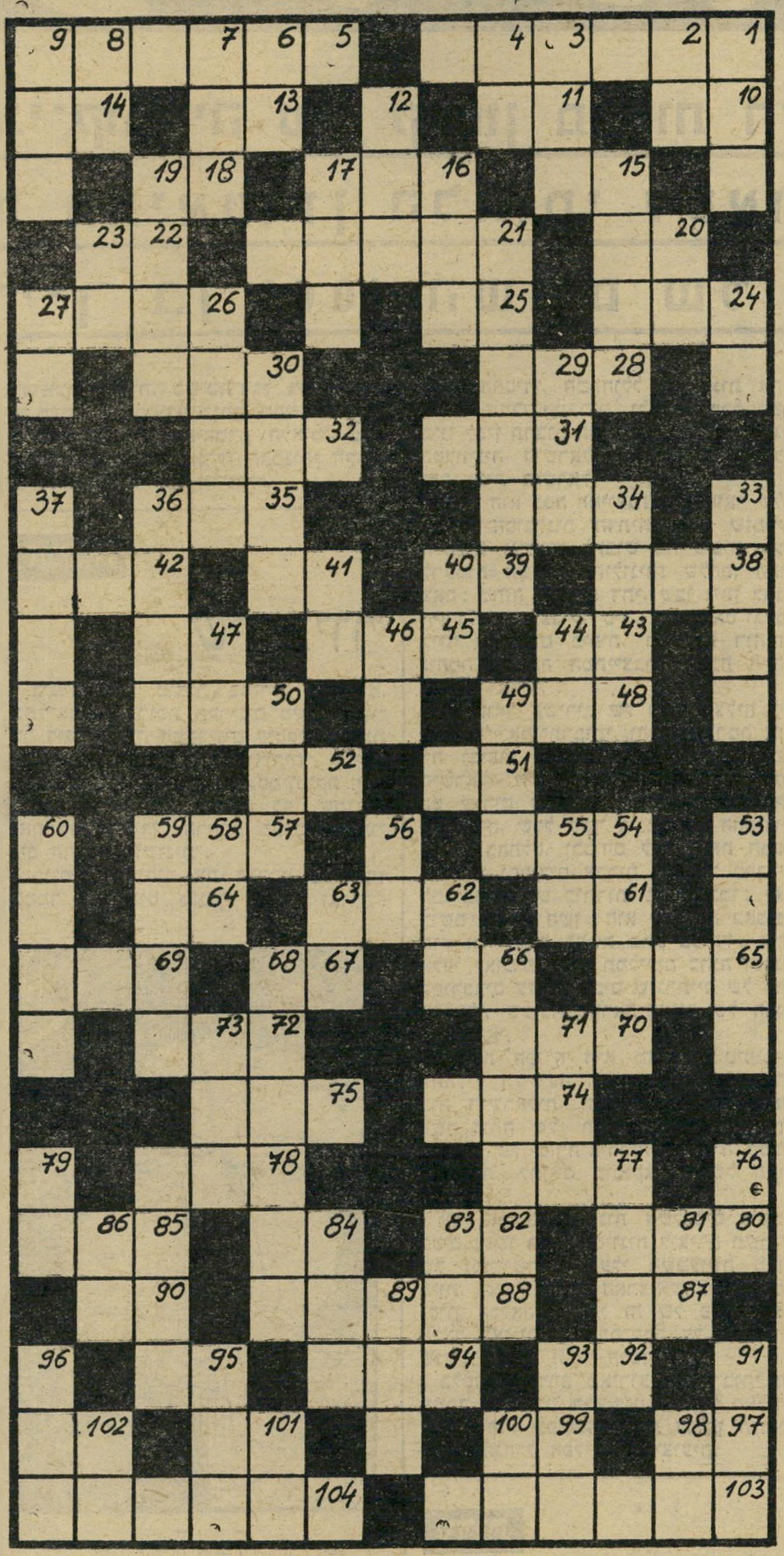

מאוזן:
1. מן המזלות; 5. הירהורים; 10. אביון; 11. מעבד את הבצק; 13. שופט; 14. ישן; 15. לשד העצמות; 16. רוכב; 18. כן, באנגלית; 20. תבואה; 21. קטיעה; 22. בהמת־משא טיבטית; 24. צח; 25. ראש אגף (ר״ת); 26. פר; 28. תמימות; 30. מקל עבה; 31. חוק; 32. מסג׳; 34. צמרת; 35. צמית; 38. צמד; 39. מילת שלילה; 41. עלה בספר; 42. פרח־גוי; 43. מונח בתורת החשמל; 45. בבדידות; 47. מועד; 48. בית הפרות; 50. מאבות המזון; 51. בתוכו; 52. מילת ברירה 54. שנותיו של אדם; 57. מין מעיל; 61. רשע; 62. מין פרי; 64. בגד־שרד; 65. גוון אדום; 66. ריקבון; 67. קרץ; 69. ריקוד אצילי; 70. פנצ׳ר; 72. מין מתכת קשה; 74. לא־אמת; 75. ערימת גרעינים; 77. סיירו; 78. אליגוריה; 80. יפעה; 82. מאור קטן; 84. שייך ל־; 85. תרנגול; 87. מספיק!; 88. ישים למשל; 90. שישה סידרי מישנה (ר״ת); 92. אפס כוחו; 94. נטע; 95. בן־אדם; 97. עכוז; 99. פרוסה; 101. שרוי בתענית; 102. תנועה בים; 103. גרמי השמיים; 104. מין עץ.

מאונך:
1. בהשאלה: ישיש; 2. להבה; 3. תבלין נפוץ; 4. הווייה; 6. לא קהה; 7. בא אחרי הראשון; 8. קידומת הולנדית; 9. משקה עשוי דבש; 12. נהיר; 15. שפכטל; 16. בלתי־מתורבת; 17. דמם; 19. חלום־בלהות; 20. סופרת אמריקאית („האדמה הטובה״); 21. עיר בגליל; 23. לא חם; 24. דגל; 26. סבור; 27. משאבת הגוף; 29. ערוץ; 30. טרמינל; 33. אוכל; 34. רגיל, מקובל; 36. בולע משקה; 37. נירים; 40. אלוהים; 41. בלוטת־הנקה; 44. ילדים; 46. מילת תחינה; 47. נזם באף הפר; 49. יקום; 50. שקד; 53. סובייקט; 54. אבנים מסתתות לבניין; 55. מצבת־זיכרון; 56. מהוספס; 58. מיקווה־מים ענקי; 59. יחידה צבאית; 60. תפילה נוצרית; 62. כלי־קיבול גדול; 63. גבבה; 66. ממציא הרדיו; 68. יישוב בארץ; 71. חיל בצבא; 73. אריה; 76. נעלם; 77. תג; 79. פרי־בטן; 81. מן הגפיים; 83. גחלים לוחשות; 84. עץ קטן; 86. מקולות הגברים; 89. יצהר; 91. מימטר; 93. בקע; 95. גנגרנה; 96. כוכב הכדורגל הברזילאי; 98. חדר באוניה; 100. גוף; 101. פקודה מפורשת; 102 שביב.

תפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת״, ת. ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי 50.— ל״י (חמישים לי־רות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2096

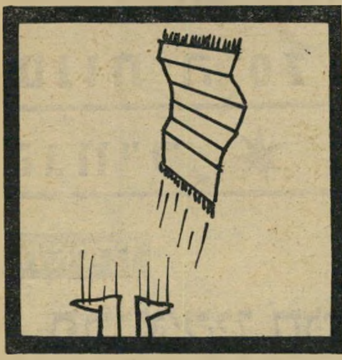

קשקשת 2094

● „אמרתי לך לא להזמין את אורי גלר למסיבה!״
דדי תבלין, רח׳ גזר 6, תל־אביב

● תרגיל היצמדות בחלל הפוליטי: ד״ש—ליכוד.
שאול יהישלום, רח׳ אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

● קומקום דו־מישפחתי.
מירב הרשקוביץ, רח׳ גורדון 13, רחובות

● כוס נישואין לכלה בהריון.
שמעיה שרון, רח׳ הגיבור האלמוני 10, תל־אביב

● מישדר־שירות בטלוויזיה: שני חלקי האגרה.
רוברט הופנר, רח׳ חטיבת כרמלי 2503/3, אשדוד

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח׳ אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רבי הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח׳ יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג׳ורג׳ 15 כשר
רמלה, רח׳ הרצל 102
אילת, מרכז התיירות החדש

חדש!!!

בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 453070

נמר של נייר

טראגי־קומדיה של קישון משנות ה־50 הופכת בסוף שנות ה־70 את התיאטרון הלאומי לפארסה ✱ להקת הגח"ל ✱ הרייך בן 1000 השנים של אמיר גילבוע

תיאטרון

פרוצ'קין חוזר

לפני 24 שנים בדיוק העלה תיאטרון הבימה טראגי־קומדיה בשם שמו הולך לפניו, פרי־עטו של מחבר אלמוני בשם אפריים קישון. את התפקיד המרכזי בהצגה, צבי פרוצ'קין, שיחק שלמה בר־שביט. שמו הולך לפניו חתך באיזמל סאטירי את אורחות־החיים של ישראל בשנותיה הראשונות, והביא עד לגיחוך כמעט אבסורדי את ניגעי הפרוטקציוניזם והביורוקרטיה של המדינה שבדרך.

הטראגי־קומדיה של אפרים קישון הפכה הצגת העונה, והוציאה את מחברה מן האלמוניות של עולה חדש שבה היה מצוי. שמו הולך לפניו הביא את אפרים קישון לסיפור השער בגיליון העולם הזה 827. למרות הצלחתו של המחזה, איש לא ראה בו ציון־דרך בתולדות התיאטרון העברי, למרות החיוניות הרבה שלו, שתאמה אותם ימים.

מנהלו האמנותי העכשווי של התיאטרון הלאומי הבימה, וכוכב שמו הולך לפניו בגירסת 1953, שלמה בר־שביט, החליט לפתוח את עונת־התיאטרון 1977/8 בהצלחתו הבימתית הגדולה מן העבר, והעלה את המחזה על קרשי־הבמה הלאומית עבור קהל צרכני התרבות הנוכחי. שיקוליו האמנותיים־אישיים של המנהל־האמנותי מתעלמים מן העובדה שהטראגי־קומדיה המיושנת של קישון נראית לקהל סוף שנות ה־70', שהורגל בינתיים לסאטירה

קישון ו„שמו הולך לפניו"
כונס נכסים לתיאטרון לאומי

של ציפור־הנפש, zoo הארץ וניקוי ראש — כבדיחה תפלה ועקרה.

עובדה מסקרנת למדי היא תת־כותרת המחזה, שהיתה ב־1953 „טראגי־קומדיה" ובנוסח העכשווי הפכה ל„קומדיה" סתם. שינוי תמוה, שכמו מבשר כי במהלך יותר מעשרים שנים איבדו החיים הישראליים את ה„טראגיות" שבהם, והם מסתפקים כיום ב„קומדיה" בלבד.

על כל פנים, תיאטרון לאומי שנוטל מחזה שכזה ככרטיס־ביקור לעונת התיאטרון החדשה, מעיד על פשיטת־רגל רפרטוארית וכידוע, פושטי־רגל מקומם אצל כונס־הנכסים ולא באולמות שבהם צריכה להיווצר תרבות. פשיטת־רגל רפרטוארית זו מעידה על היעדר מגמה, מחשבה ורעיון כלשהם בהנהלת התיאטרון הלאומי, מצב המעורר געגועים למנהלו האמנותי הקודם של התיאטרון, יוסי יזרעאלי.

אמנות

שירציור

בימים אלה מוצגת בגלריה ג'ולי מ. בתל־אביב תערוכת תקרינים משל המשורר דויד אבידן. התקרינים עוסקים בהצגת „צופנים", „סימונים" ו„שידורים" קוויים, המהווים ניסיון של הצגת „סמיוטיקה חזותית" או, במילים אחרות, כפי שמגדיר זאת דויד אבידן „הרחבת מערכת־הסימונים החזותית־לשונית".

בניסיון להרחיב את הגדרת פעולותיו בממד השירבוט מוסיף אבידן ואומר:

דויד אבידן
„אני משרבט במובן הרחב של המילה"

„השירה היא נקודת־מוצא אידיאלית לא רק לכל אמנות אחרת, אלא לכל דבר. להגיע משירה לאמנות פלסטית — אין זו אלא תנועה מהירה אחת... אינני יוצר תקרינים — אני מסית אותם להיווצר, בהתערבותי המסויימת מאד... אני משרבט במובן הרחב של המילה — משרבט את עצם התהליך, כלומר: מטיל אותו אל החלל המשורבט..."

המחשה לאופן עבודתו האמנותית של אבידן, שאותה ביצע בתוכנית מולטיוויזיה האחרונה בתהליך ידני־אלקטרוני, ניתן למצוא בכמה מעבודותיו המוצגות בתערוכה זו, המאפיינת את השקפתו האמנותית של המשורר.

התחייה הישראלית

פז"ח

פז"ח אינו כותרת לתוכנית כלכלית כל־שהי, או למיבצע חסכון של אחד מהבנקים. פז"ח הם ראשי־התיבות לפסטיבל הזמר החסידי, המתחולל כפורענות אחת לשנה בהיכל־התרבות, ולמרות שכל קשר בינו לבין תרבות הוא מקרי בהחלט, דואגת הטלוויזיה הישראלית לביית אותו בכל בית ובית בישראל.

פז"ח הוא במה המייצגת ברפרטואר שלה את אי־הסובלנות הדתית, בכך שזמרים חילונים נאלצים לחבוש בה כיפות מעל לרעמות השיער החילוניות שלהם. התוצאה: מחזה ייסורים דתי, שבו ניתן להבחין בזמרים כצביקה פיק, צביקה אס וג'ימי לויד החובשים כיפות, ובזמרות רוחמה, נוחמה ולוחמה המתייצבות לנוכח הקהל בשרוול ארוך.

רפרטואר השירים של פז"ח מצליח ליצור לאי־ייאמן־תרבותי, והכוונה לרמת שירה וביצוע נחותים משל פסטיבל הזמר הישראלי הלא־חסידי והלא־מיזרחי. אלה הם שירים הגזורים ממישפטים הלקוחים מהמסורה, שכל קשר בינם לבין החסידות מיקרי בהחלט, ובכוחם להביא את הבעל שם־טוב וחסידים אחרים להתנער בקבריהם. בפז"ח יש כותרות שירים כמו: לא־דושם כואבת השן; הוא ישב לא באכזבתו; אני רוצה להיות פתק בכותל; ארץ אלפי לאומים, ועוד תמלילים כהנה וכהנה המורכבים על מיקצבים שיגרתיים של רוק ישראלי, שעובד במראה־מעוות של הרוק האמריקאי.

תופעת הפז"ח היא מאפיינת טיפוסית לתהליך השקיעה וההידרדרות של התרבות הישראלית, והיא מעידה על מגמת השתלטותה של תרבות־החול היהודית־גלותית של מזרח־אירופה, שעברה הסבה מקצועית, לתווים מוסיקאליים של תקופתנו.

אם לחשוב שבשנות השלושים והארבעים נעשו בארץ נסיונות ליצירת תשתית של זמר־ישראלי בעלי משמעויות מקוריות, וקשר לנופים הארציאשראליים, הרי נסיון הכלאה־תרבותי זה של פז"ח, מצטלצל באזניים כמצבת־קבר על הנסיונות שנעשו בשדה הזמר הישראלי.

בלטו בהיעדרם מאירוע תת־תרבותי זה מייסד החסידות הבעש"ט, הבדרן האלוהי אורי זוהר, ונפקדה בירכת הכוהן הגדול. להקת הגח"ל הפליאה בביצועיה.

עדות

שואה 1

בדצמבר 1943 גוייס יואל פלגי לצנוח באירופה הכבושה בידי הנאצים, במטרה ליצור קשר עם הנהגת יהודי הונגריה, ולפעול למען הצלתה. פלגי השתייך ליחידת־עלית ארצישראלית, שעמה נימנו 32 צנחנים נוספים. ספר זיכרונותיו של פלגי *, המתאר גלריית דמויות וביניהם חנה סנש, אנצו סירני ואחרים מחבריו הצנחנים, מביא את סיפור צניחתו מעל ליוגוסלביה, משם חדר להונגריה וייצר את הקשר עם ד"ר רודולף ישראל קסטנר, שעם הידוק טבעת החיפושים הנאצית הציע לפלגי ולחבריו להתמסר לידיהם של הגרמנים.

הספר הינו פרק אישי ובלתי־שלם בתולדות השואה, המתאר את המכאניזם העצמאי של השמדת יהדות הונגריה כפי שהשתקף בעיניו של יואל פלגי, שהיה עד־ראייה לכמה מהשלבים בהם שיתפו מנהיגי יהדות וציונות הונגריה פעולה עם הנאצים בהשמדתם.

* „רוזה גדולה באה", 251 עמודים, ספריית „אופקים", הוצאת „עם עובד".

רוזה גדולה באה יצא־לאור במהדורתו הראשונה ב־1946, כשרב בו הוא הכסוי על הגלוי. ובפרקים רבים הוא מתאר ומעלים אירועים והתרחשויות, ומזכיר סרט תיעודי שהציגה הטלוויזיה הישראלית לפני שנתיים על השמדת יהדות הונגריה, סרט שנעשה על־פי תסריט של העיתונאי יוסף לפיד שהעדיף להתחמק מאיזכור הפרשה המכונה „פרשת קסטנר".

למרות שלמהדורה החדשה של הספר מצורפת אחרית־דבר, שבה מתאר פלגי מעט מנימוקיו להסתיר את מעשיו של ד"ר קסטנר, הרי המהדורה החדשה היתה אמינה יותר אילו סיפח לה כמה פרוטוקולים מתוך מישפט ישראל קסטנר נגד מלכיאל גרינוואלד, שפילג בראשית שנות ה־50' את מדינת ישראל, והביא להפלת הממשלה, אחרי שהשופט בנימין הלוי קבע בגזר־דינו כי „קסטנר מכר את נישמתו לשטן".

מלבד מגרעותיו של הספר ניתן כושר תיאורו של יואל פלגי ביכולת תיאורית, המביאה תמונת חיים אותנטית מאירופה הלכודה בשבי הנאציזם, בכושר שיש בכוחו לעורר קינאתם של סופרים רבים.

שירה

אלף שנים

אלף שנים הוא ביטוי לשוני בעל משמעות פוליטית־תרבותית חד־מובנית. בתרבות איטליה הפאשיסטית, וגרמניה הנאצית, היה בניסיון הטבעת ביטוי זה ניסיון של יצירת מיתוס עתידי ורוד ומעורר־תיקווה לאומה שלמה.

אחרי מפלת הרייך השלישי בגרמניה כתב המחזאי והמשורר ברוטלד ברכט את המילים הבאות:

„קרתגו הגדולה ניהלה שלוש מלחמות גדולות.
אחרי הראשונה עדיין היתה רבת עוצמה,
אחרי השניה עדיין אפשר היה לחיות בה,
אחרי השלישית יותר לא מצאוה."

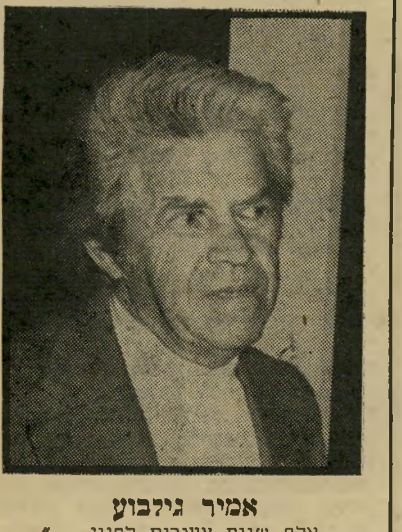

אמיר גילבוע
„אלף שנים צעירות לפניו..."

היסטוריה עקובת־דמים הוכיחה שאגדת אלף השנים לא עמדה במיבחן המציאות לגבי עמים החיים במאה ה־20.

אלא שהלקח וההבנה ההיסטוריים קצרים ומטשטשים ומשוררים רבים, בארצות שונות, משתמשים בדימויים חיים ל־

מולדת ולעם, תוך שהם מזריקים חיים מדומים והזיות כוזבות, ותועים במבוכי־מילים שלא הוכשרו כלל לפסיעות השירה של המאה ה־20. יחד עם זאת, התרבויות שבהן חיים ויוצרים המשוררים הללו, מר־ביתן עדיין לא סיגלו לעצמם כלים לבחון שירה שכזאת, ואת נימי המוות וההרס ונגיפי החורבן ששירים אלה נושאים ב־קירבם.

מגיפת משוררי מיתוס אלף השנים לא פסחה על השירה העיברית החדשה.

בימים אלה חוגג המשורר אמיר גלבוע את יום־הולדתו ה־60, תוך שהוא הופך לנכס צאן ברזל שפירחי משוררים וחנזירי מבקרים מעלים לו קטורת. אווירת הפולחן השירי שאלה נוסכים מסביבו מעלה תחושה שלא ירחק היום שבו יקריבו לזרועות אלת השירה של גלבוע ילדים רכים כקורבן, כמו הפך המשורר מולך של שירה.

אלא שאמיר גלבוע הינו משורר־לאומן מקומי, שכל קשר בין שיריו למסורת השי־רה היהודית ההומאניסטית, הוא מיקרי בהחלט. ואם להתעלם מהמכאניות הלשו־נית של שיריו, שתמליליהם נופלים בתח־בירים מישנאיים בין לשון תקופת־ההשכ־לה לבין פקודות־יום־צה״ליות — הרי ער־כה האחד והיחיד של שירת אמיר גלבוע הוא צמאון הדמים והלאומנות שבה.

כמה מפתיחות שיריו הנודעים מעידות על עיסתו השירית, מעצם משמעותן: „מדיכור היא נושאת הגבורה, מדיכור של חכר לחכר...״ או, „כל האצבעות שלחנו להיות חזקות בירי וכלחיצת ידיים...״ פתי־חות המציגות תמונת־מצב של שירה ש־עדיין לא הפיקה לקחים מאגדת אלף השנים.

שירו הנודע ביותר של אמיר גלבוע, „שיר בבוקר בבוקר״, שזכה והפך להיט בפי זמרים ומצעדי־הפיזמונים, מציג את העם הזה בדימוי הבנאלי „פתאום קם אדם בבוקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ל־לכת...״ ומסלולו של אותו אדם שמרגיש כי הוא עם, הוא אחד ויחידי: „אלף שנים צעירות לפניו...״ (ראה: אנתולוגיה יש־ראלית). מסתבר שהשירה העברית פוסעת יד ביד עם הפוליטיקה הישראלית, וה־שניים חולמים אודות „הוד אלף שנים מפ־כות במיסתרים,״ ומוליכים את ישראל לגורלה של קרתגו, כפי שניסח זאת בר־טולד ברכט.

שיר בבוקר בבוקר מאת אמיר גילבוע

אנתולוגיה ישראלית

שִׁיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר

פִּתְאֹם קָם אָדָם בַּבֹּקֶר וּמַרְגִּישׁ כִּי הוּא עָם וּמַתְחִיל לָלֶכֶת
וּלְכָל הַנִּפְגָּשׁ בְּדַרְכּוֹ קוֹרֵא הוּא שָׁלוֹם.
דְּגָנִים עוֹלִים מוּל פָּנָיו מִבֵּין חֲרִיצֵי הַמִּדְרֶכֶת
וְנִיחוֹחוֹת לְרֹאשׁוֹ מְדִיפִים עֲצֵי אִזְדָּרֶכֶת.

הַטְּלָלִים רוֹסְסִים וְהָרִים רִבּוֹא קַרְנַיִם — הֵם יוֹלִידוּ חֻפַּת־שֶׁמֶשׁ לִכְלוּלוֹתָיו.
וְהוּא צוֹחֵק גְּבוּרַת דּוֹרוֹת מִן הֶהָרִים
וְנִכְלָמוֹת מִשְׁתַּחֲווֹת הַמִּלְחָמוֹת אַפַּיִם
לְהוֹד אֶלֶף שָׁנִים מֻפְכּוֹת בְּמִסְתָּרִים.

אֶלֶף שָׁנִים צְעִירוֹת לְפָנָיו —
כְּפֶלֶג צוֹנֵן.
כְּשִׁיר רוֹעִים.
כְּעָנָף.

פִּתְאֹם קָם אָדָם בַּבֹּקֶר וּמַרְגִּישׁ כִּי הוּא עָם וּמַתְחִיל לָלֶכֶת
וְרוֹאֶה כִּי חָזַר הָאָבִיב כְּמוֹ הוֹרִיק שׁוּב אִילָן מִן הַשַּׁלֶּכֶת.

„ספל קפה עם החוקר שלי״ מאת הסופר הצ׳כוסלובאקי הנודע לודוויג ואצוליק* שהוברח למערב, מתפרסם לראשונה בעיברית ב„העולם הזה״ ומתאר את דיכוי מחברי „אמנה 77״ שכמה מחבריה נידונו למאסר

מבוך קפקאי 77׳

אם לא עברת בעצמך את החווייה הזאת, לא תאמין עד כמה קשה להימנע מלענות לשאלות מנו־מסות. לא זו בלבד שזה נוגד את הרצון שלא לענות, אלא שזה מעיק גם על האוזניים. המתחיל מוצא מצב זה בלתי־אפשרי. ונורא מכל הוא שמצב זה אינו תורם כלל ליחסים הטובים בין תביעותיה של המיפלגה, לבין התחושה שאין להתגבר על תביעותיה — נושא שבכוונתי לכתוב עליו.

כשהוא מופעל על־ידי דחף זה, נוהג הלוטננט־קולונל נוגא לומר מדי בוקר: „בלינצ׳קה, תכיני בבקשה את הניירות שלך״. מזכירתו, הגברת בלנקה, נוטלת נייר חלק, מתאימה לו נייר־פחם ומכניסה אותם לגליל מכונת־הכתיבה שלה, כאשר אצבעותיה ממתינות על מסוף המקושים, כשהיא מפנה את פניה לעבר הבוס שלה. הוא היסס שעה שברר את שאלתו, פנה אלי ושאל „האם אתה מוכן לשתות ספל קפה?״ החלטתי להיענות בחיוב להצעתו.

לוטננט־קולונל נוגא הוא גבר נמוך, מוצק, בעל גון ושיער כהים. במוצאו הוא פועל־תעשייה. התנהגותו ואופן חיתוך הדיבור שלו מעידים על כך שבילה שנים רבות בנוף אחר. הצ׳כית שלו נכונה, ויחד עם זאת קיים במיבטאו דבר־מה המזכיר שפה סלאבית אחרת.

„ובכן, מר ואצוליק. הבה ונצא מתוך ההנחה שבהת־נהגותך לא עברת על החוק. הבה ונניח שאתה צו־דק.״ הוא היה גאה בניסוחיו, והמשיך: „אם כך, מדוע אינך מספר לי על כך?״

„צר לי, לוטננט־קולונל,״ עניתי, „באמת אינני חושב שיש ביכולתי לעבור שוב את כל העניין הזה.״

„אינך חושב שביכולתך לעבור שוב את כל העניין הזה? איזה מין דיבורים הם אלה? מדוע אינך מפרט את כוונתך — הרי זה הפרוטוקול שלך: ואני מסרב להסתפק בו!״

לודוויג ואצוליק

הגברת בלנקה נעצה בי מבט שהעלה על פני הבעת בושה, והיא תיקתקה את המילים:

„מתי תחזירו לי את רכושי?״ שאלתי, והוריתי באצ־בע על שתי מיזוודות שהיו מונחות בצד השולחן.

„אל תשנה את הנושא. יש לי שאלה נוספת — בלינצ׳קה, מיחקי זאת. מה דעתך... על האופן שבו העיתונות המערבית... מסקרת את כל הפרשה... ומשרתת את מטרותיה כנגד צ׳כוסלובקיה?״

הכתבתי את תשובתי: „אשיב על שאלה זו מייד אחרי שיאפשרו לי לקרוא מה שכותבת העיתונות המע־רבית על הנושא הזה.״

„אתה מתחכם!״ השיב לי בחמת־זעם. קם ויצא מן החדר, ושב מייד עם תיק־קרטון מלא קיטעי עי־תונות חוץ, והטיל אותו על כיסוי השולחן הכהה שממולי.

ביקשתי מהגברת בלנקה לכתוב: „כאשר אני מציין שיש ברצוני לקרוא עיתונות־חוץ, אני מתכוון לכך שיאפשרו לי לרכוש אותה בדוכני־העיתונים.״

במהלך השבוע שאני נחקר, איפשרו לי מיספר פעמים להביא דיעות שכאלה לתוך ההצהרה שלי, ואיש לא התנגד.

ערב אחד נותרנו רק שנינו, היות שהגברת בלנקה עזבה את המישרד וחזרה לביתה בשעה ארבע. הוא ישב על הכיסא שלה, גילגל את גליל הגומי של מכונת־הכתיבה שלה, ואמר: „הנה אנחנו ביחד כבר כל היום, ומילאנו רק שבעה דפים מתוקתקים. זה לא הרבה, לא כן?״

„לא יהיו דפים נוספים,״ השבתי.

„באמת? יהיו, ואתה יודע זאת.״

„טוב, אז ספר לי משהו על חקירות ליליות.״

הוא נעץ מבט בשעונו. „אומנם כבר שבע וחצי! כך שזו עדיין אינה חקירה לילית.״

„אם יש בכוונתך עכשיו לאסור אותי, או לשלח אותי הביתה, קח אותי קודם כל לחדר־השירותים.״

„או, אל תדאג, איננו אוסרים עדים. מייד אקח אותך לשירותים. יש לך פיסת נייר?״

לא היה לי נייר. כך שהוא נטל שני גליונות נייר, קיפלם ומסרם לי. אחר־כך הוא המתין מחוץ לשירותים.

* סיפרו חזירי־הים ראה אור בשנה שעברה בהו־צאת עם עובד.

גליונות הנייר לא היו רמים.

ביום השני לחקירה הובהר לי כי המדובר יותר במצור מאשר בחקירה. הוא שב וחזר על התנגדותי הראשונית, כך שבעצם לא נותר לנו הרבה מה לעשות. הלוטננט־קולונל שלי נהג לצאת מתוך החדר למשכי־זמן ארוכים, ובפרצוף נפול. באותו הזמן ניסתה מזכירתו, הגברת בלנקה, לשכנע אותי.

„מדוע אינך מוכן להעיד? איש אינו נאשם על הבעת דיעותיו. אתה יכול לשמוע את תלונותינו על הקנטינה של המישרד!"

„כן, אבל דמייני לעצמך את היום שבו יאצילו למנהל הקנטינה את הסמכות לעצור את כולכם!"

„אבל זה הרי אבסורדי!"

„את באמת חושבת כך? אז נסי לדמיין לעצמך שזה מה שקורה לאומה שלמה."

למישמע דברים אלה היא הנידה את ראשה, וחייכה כנערה שנתפסה בקלקלתה. ואז אמרה: „אבל כאן מכבדים את החוק, אתה יודע, מאפשרים כאן לאסירים לטייל. אתה יכול להתבונן!" היא הפנתה אותי להסתכל מבעד לחלון.

היא דיברה אמת: למטה בחצר, על ריצפת בטון ערומה, יכולתי להבחין באסירים לבושים בתלבושת חומה כשהם פוסעים בזוגות, משוחחים ולעיתים מצחקקים.

מדי צהריים ליווה אותי לוטננט־קולונל נוגא לחדר־ההמתנה הקטן, שהיה מרוהט כמועדון. נתנו לי שם נקניקיות פרנקפורטר. בדרך לשם הייתי פוגש לעיתים בוואצרלב האבל או בפרופסור פאטוכה *, ועיתים נהגתי לאכול עם ד"ר ז'ירי האז'ק **. המגישה, שהיתה אשה צעירה וידידותית, נהגה לשאול אותי תמיד בסלובאקית „תרצה קפה אחרי הארוחה?"

יום אחד נאלצה הגברת בלנקה לעזוב אותנו מוקדם על־מנת לקבל זריקת־חיסון. הלוטננט־קולונל ואני נותרנו לנפשנו. הוא פסע על־פני מישרדו, ידיו שלובות לאחור, והיה ברור לי שיש בכוונתו לומר דבר־מה.

„עכשיו, כשהנערה הלכה, אדבר אליך כגבר אל גבר." נקפתי את אוזני והוא אמר „הרפואה המודרנית היא פסיכולוגיה וסכסולוגיה..." פרצופו התעוות, „והם דבקים בהשקפה... שבכל הנוגע ליחסים בין גבר לאשה... דבר אינו מתפקד..."

„מממ..." הנהנתי בראשי. הוא העניק חיוך לעברי, והורה באצבע שהעידה מן הסתם על חוש־ההומור שלו. „אבל לך, באמת מגיעות כמה חבטות ממני..."

במצב שכזה רצוי ביותר לשתוק, ולנסות להבין לקראת מה חותר האיש.

הוא נטל מתוך תיקו שני תפוחי־עץ אדומים ומסר לי אחד מהם. שאלתי מאיזה זן הם, והוא השיב לי, אלא ששכחתי את תשובתו. יותר מכך עניינה אותי העובדה שהתפוחים צמחו על עץ בן חמש שנים בלבד, ושיש לו כמה קילוגרמים של תפוחי־עץ. מאוד ריגשה אותי העובדה שהוא נתן לי אחד מהם. לכן סיפרתי לו על כל סוגי עצי־התפוח שיש לי בדובוריצ'וביץ.

„אם אחזור לכאן," אמרתי, „ואם יאפשרו לי לגשת לשם ביום אל"ף, אביא לך כמה מהתפוחים שלי."

„ומדוע שלא יאפשרו לך?" שאל.

למחרת, במקום לבוא עם תיק־העבודה שלי, לקחתי סל־קניות גדול ומילאתי אותי בחפצים אישיים ובאספקה קטנה.

„באת עם תיק אחר," הבחין ואמר.

„נכון. או שאעזוב אותך היום כאזרח חופשי, או שתכלאו אותי בתא כלשהו."

הוא נדהם. „מדוע? קרה משהו?"

„אומר לך מה קרה. אתה נוהג בי כאן בנימוס שכזה ובחוץ, ברחוב, האלימות משתלטת לה. האם שמעת מה שקרה לקוהוטים *?"

„שמעתי דבר־מה..."

„כך שאתה יכול להמשיך בנימוסיך היפים. אבל תאפשר לי לומר לך דבר־מה שלא אמרתי קודם־לכן: כאשר הביאו אותי לכאן בפעם הראשונה, אז מרטינובסקי הודיע לי שאני נתון במאסר, ושלקחו ממנו את מפתחות ביתי, ושיש בכוונתם להמשיך בחיפושים. מה אתה אומר על כל זה?"

„הוא אמר שאתה נתון במאסר, ושלקחו את מפתחותיך?"

„אמת."

„אני חושב שהוא טעה."

„אם כך, החזירו לי את כל חפצי."

הוא התרווח מאחרי מכתבתו, שתק, כאשר ארשת פניו מוטרדת. גברת בלנקה נראתה המומה. ואז פנה אלי לוטננט־קולונל נוגא ושאל: „רוצה קפה?"

„לא, אני לא רוצה," עניתי לו.

איני זוכר כל שנאמר בעדות־הבוקר שלי. בצהריים הוא ביקש לקחת אותי כמינהגו לאכול, ואילו אני סירבתי. הוא התבונן בי, ואמר „אתה כועס מאד. באמת שאתה כועס, לא כן? אבל מדוע אתה כועס עלי? האם לא הראיתי רצון טוב?"

„לא, לא הראית, ואם היית רוצה, לפחות היית מחזיר לי כמה מכתבי־היד שלי."

גבות־עיניו הצטופפו. הוא קם ויצא מחדר־המישרד, ושב מייד והטיל תיק קרטון מלא על השולחן „קח לך! ועכשיו בוא אתי לאכול."

אחר־צהריים חורפי אחד, הלוטננט־קולונל שלי ניצב ליד החלון, ידיו שלובות מאחור, ומהחצר נשמעו קולות של נשים, קולות של אסירות שהוצאו להתאוורר.

„ראה, מר ואצוליק," אמר, ואילו אני הבחנתי בחיוך שהיה נסוך על שפתיו, „אני יודע שאתה תתאר את כל זה בתוך אחד ממאמרייך..."

„כך אני מקווה, אם רק תינתן לי ההזדמנות."

הוא שתק מעט, ואז הוסיף ואמר „אתה תקרא למאמר ,ספל קפה עם החוקר שלי'."

כמעט שנפלתי מעל לכיסאי. זה היה חסר־תקווה — הם יודעים הכל.

למחרת — ביום שישי — היתה לי הפתעה: הם החזירו לי 53 כרכים של „פירסומי פאדלוק" * ולא עלה בידי לדחוס אותם למזוודה. ליוטננט־קולונל נוגא הביא קופסה, וארז בעצמו את הספרים, קשר את הקופסה בחבל, ואפילו סידר עבורי ידית־נשיאה.

ביום אל"ף נסעתי לדובוריצ'וביץ להביא תפוחי־עץ. הכנתי שקית מלאה דוגמות מסוגים שונים של תפוחים... אבל ביום שני, חל שינוי רבתי!

„התיישב," פנה אלי בקרירות. גברת בלנקה ישבה מוכנה ליד מכונת־הכתיבה, ונהגה כמו אינה מכירה אותי כלל. הלוטננט־קולונל שלי היהר מעט, ושאל:

„האם שינית את השקפותיך במהלך סוף־השבוע?"

„לא."

הוא קם ויצא מן החדר. אחר־כך חזר, ושאל:

„אתה רוצה לשתות קפה?"

לא היה לי חשק לקפה, אבל השבתי „כן!"

הוא שוב יצא מהחדר. אולי להזמין קפה, אלא שנעדר למשך זמן רב. הכל נראה לי לפתע חשוד למדי, כולל העובדה שהם החזירו לי את הספרים. גברת בלנקה ישבה דוממת. מהחצר נשמעו קולות של גברים. אפילו קולות ציחקוק. התאמצתי להאזין, התאמצתי לשמוע את ז'ירי לדרר אולי הוא מצחקק שם למטה, או את פרנטישק פבילצ'ק **, או ואצלב האבל.

לעזאזל, אמרתי לפתע לעצמי.

הוא שב לחדר, התיישב ליד מכתבתו ופנה לעברי:

„האם אתה מכיר את ז'ירי לדרר?"

„כן."

„האם מסרת לו את המאמר שלך לפירסום בחוץ־לארץ?"

„שמע, לוטננט־קולונל, בוא ונבהיר אחת ולתמיד את הנושא. כבר עברו שנתיים מאז שחיברתי את המאמרים הללו. האם כתיבתם היתה פשע? אם לא, הרי שזה גם לא היה פשע לשלוח אותך לחוץ־לארץ. אני אומר לך זאת באופן אישי. התשובה לפרוטוקול החקירה היא אחת: אני מסרב להעיד."

כאשר הגענו לארוחת הצהריים, ז'ירי האז'ק המתין לנו. אכלנו שוב את נקניקיות־הפרנקפורטר שלנו.

במעלית, שעה שהלוטננט־קולונל ליווה אותי לעבר היציאה, עדיין חככתי בדעתי בדבר תפוחי־העץ שהבאתי בשקית. אבל לבסוף דבקתי בסירובי למסור לו אותם, וקיללתי. הדבר היה קשה מאד עלי, אבל לא היתה לי ברירה.

העתק נשלח ללוטננט־קולונל נוגא

---

* המחזאי האבל ופרופסור יאן פאטוכה, פעלו כדוברי אמנה 77. פרופסור פאטוכה נפטר ב־13 במארס השנה, ואילו האבל נשפט בשבוע שעבר למעצר.

** ד"ר ז'ירי האז'ק כיהן בעת הפלישה. הסובייטית לצ'כוסלובקיה כשר־החוץ.

* המחזאי פאוול קוהוט ואשתו טופלו באלימות על־ידי המישטרה כאשר נאסרו לחקירה בקשר לחלקם באמנה 77. בזמנו הוצג בארץ מחזהו של קוהוט **אהבה שכזאת**.

* כינוי שגור לפירסומים־אסורים המופצים ברחבי צ'כוסלובקיה בפורמאט מתוקתק, ומועברים ומועתקים מייד ליד.

** ז'ירי לדרר ופבילצ'ק, עיתונאים שגם הם נימנו עם יוזמי אמנה 77.

בחטף

האם מחרים זובין מהטה את המוסיקה הישראלית? ✱ כיצד מינה הנער ט. כרמי משורר לתפקיד רוברט פרוסט העיברי

במלאות 20 שנה להיכל־התרבות בתל־אביב, התקיים קונצרט חגיגי בניצוחו של המנצח ממוצא הודי, **זובין מהטה**, בהשתתפות הכנר **אייזיק שטרן** ובנוכחות הפסנתרן הישיש **ארתור רובינשטיין**. כמה מהנוכחים בקונצרט החגיגי, שנכחו בקונצרט חנוכת היכל־התרבות לפני 20 שנה, נזכרו כי הועלתה אז היצירה אקדמות למועד מאת המלחין הישראלי **נועם שריף**. היעדרה של יצירה־מקורית בקונצרט 20 השנה להיכל, מדגיש שוב את התעלמותו של מהטה מיוצרים וממבצעים ישראליים במערכת תיכוניו המוסיקאליים ● המשורר העיברי־לשעבר **יוסי גמזו**, המתגורר בסידניי, אוסטרליה, פירסם בימים אלה את ספר ביכוריו באידיש „טיף אין דאר נאכט, טיף אין ירושלים" (עמוק בלילה, עמוק בירושלים) ● בראיון שהעניק לעורכו הסיפרותי של ידיעות אחרונות, סיפר המשורר האמריקאי הכותב עברית, **גבריאל פרייל** (פרייל־מדונה) בין השאר: „המאמר הראשון עלי נדפס לפני שנים רבות בניב, ירחון הנוער העיברי בארצות־הברית. כתב את המאמר ט(שרני) כרמי, בהיותו בן 17. הוא הישווה אותי לרוברט פרוסט. האין זה משונה?" ● שני הסופרים המצרים הנודעים ביותר **תאופיק אל־חכים** (יומנו של תובע) **ונגיב מחפוז** (סימטה בקאהיר) נפגשים מזה שנים, מדי יום ביומו, בבית־הקפה פטרו שבעירם אלכסנדריה. פגישתם מושכת למקום רבים ממעריציהם. בעל בית־קפה מתחרה בשם מי־ראמר התקנא, והחליט למשוך אליו את שני הסופרים. הוא הציע לספק להם ולאורחיהם ללא תשלום, כל משקה שיזמינו, בתנאי שיעתיקו את מקום מושבם לבית־הקפה שלו ● בירחון־הסיפרות פרוזה העומד לראות אור בקרוב, מתפרסם נוסח מלא של מחזה־המחאה על דור תש"ח מאת המחזאי המנוח **יורם מטמור**. המחזה, שכותרתו מחזה רגיל שהוצג בסוף 1956, העלה בזמנו את חמתם של **משה שמיר, לאה פורת** ורבים אחרים שחרדו מהצגת אותו הדור כמות שהוא ● קרן חדשה בת מיליון לירות ישראליות עומדת להפריש, מ־השנה הבאה, אחת לשנה מענק־יצירה שנתי בסך 100,000 לירות ישראליות לסופר ה־משפיע בצורה ממשית על הסיפרות העבירית ● במלאות 40 שנה להפצצת העיר הבאסקית גרניקה על־ידי מטוסי חיל־האוויר הגרמני, הציעה ממשלת מערב־גרמניה „מחווה סימלי" כפיצוי לעיר, שאת חורבנה הנציח הצייר **פאבלו פיקאסו** ● קרע עומד להתחולל באיגוד המיקצועי של הסופרים במערב־גרמניה, עקב רציחתם/התאבדותם של מנהיגיי כנופיית באדר־מיינהוף בכלאם. משני צידי המיתרס ניצבים הסופר **היינריך בל**, המצדד בשלילתם של האנרכיסטים הגרמניים את ערכיה של החברה המערב־גרמנית, ומהעבר השני הסופר **גינתר גראס**, הדבק באמונתו בשילטון הסוציאל־דמוקראטי הגרמני ● שגריר ישראל בארצות־הברית **שימחה דיניץ** תיאר את תחושתו אחרי ביקור במחזמר גולדה: „כשאן באנקרופט קראה על הבמה: ,שימחה!' — כמעט שצעקתי — הנני!" ● על התקפתו חסרת־התקדים של **ד"ר וולטר איתן**, יו"ר רשות השידור על תוכנית־הרדיו העוסקת באסטרולוגיה „לכל אדם כוכב" במליאת רשות־השידור, הגיב אחד מעובדי הרשות: „נראה שוואלטר איתן קרא בכוכבים את סיכוייו להמשיך לכהן כיו"ר הרשות" ● מרכז הפצת התרבות האמריקאי הפועל בירושלים, מציג בימים אלה תערוכת צילומי עבודותיו של הפסל **יגאל תומרקין** שהוצגו בניו־יורק ● כספים שיועדו מטעם המועצה לתרבות ולאמנות כמענקים לסופרים, עומדים להיות מועברים בחלקם לקרן לכתיבה־תורנית, שאותה תובעים ראשי מישרד־החינוך להקים. מטרת הקרן החדשה: לטפח את הכתיבה־התורנית ותיאור מורשת ישראל. העברת הכספים לקרן זו עלולה לדלל כמה ממקורות ההכנסה הקבועים של סופרים ומשוררים רבים, הנוהגים לקבל סכומים נכבדים מהמועצה.

יורם מטמור
דור תש"ח ללא איפור

ט. כרמי
ועדת מינויים בגיל 17

מאת דן עומר

רדיו

לאן נעלם הנהג?

ישיבת מועצת ד"ש שבה עמדה ליפול ההכרעה אם להצטרף לקואליציה או לאו, היתה אמורה מראש להיות ישיבה סוערת. אנשי מחלקת החדשות של שידורי ישראל — מחלקה המתנהלת מעצמה מאחר שאין ראש לחטיבה ואין ראש למחלקה — ביקשו להעביר קטעים מהישיבה בשידור חי. לשם כך הזמינו, כמקובל, מראש את ניידת השידור, ממנה ביקשו לשדר ישירות מבית־סוקולוב בתל־אביב, שם התכנסה מועצת ד"ש.

אולם כאשר ביקשה הכתבת המדינית של שידורי ישראל לצאת לישיבת המועצה, הסתבר כי אין לה ניידת שידור. ליתר דיוק, הניידת היתה וניצבה בחצר התחנה התל־אביבית של שידורי־ישראל אבל נהגה לא היה, למרות שנמסרה לו הודעה על כך יום מראש.

ברגע האחרון הצליחו לאלתר ולהציב בבית־סוקולוב מכשיר שידור המכונה „ההולנדי", שטווח השידור שלו קצר וה־משמש תחליף לניידת השידור בעת צרה. אילו נערכה מועצת ד"ש במקום מרוחק יותר, לא היה ניתן להשתמש ב„הולנדי" כתחליף.

אנשי מחלקת החדשות התל־אביבית, בראשותו של **אמנון נרב**, רתחו מזעם על התקלה. כאשר ניסו לברר את תעלומת נהג ניידת השידור שנעלם הסתבר כי לנהג אומנם נמסרה הודעה, אך ברגע האחרון הוא גוייס למשימה חשובה יותר: להסיע את מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**.

הפרשה עוררה רוגז רב בקרב אנשי החדשות ברדיו, והם מתכוונים להעלותה בפורום של מנהלי החטיבות ברשות־השידור כדוגמה לסדר העדיפויות הלקוי ברשות.

טלוויזיה

חקירה על שוחד

ברשות השידור נערכת בימים אלה חקירה פנימית אשר תועבר כנראה ל־משטרה. המדובר במיקרה ראשון שהתגלה מאז קיומה של הטלוויזיה: נטילת שוחד מאנשים המבקשים להתראיין ולהופיע על המסך הקטן.

החשד מופנה כלפי אחד מכתבי מחלקת החדשות הערבית אשר קיבל, לפי הטענה, שלמונים מאחד האישים בגדה המערבית המרבה להתראיין בטלוויזיה.

ברשות מציינים, כי בתקופת שילטון ירדן בגדה המערבית היה שכיח למדי שאישים שילמו כסף לכתבי הטלוויזיה הירדנית כדי שיראיינו אותם.

לא זה ולא זה

נראה כי עומדת ליפול הפתעה מרעישה לגבי המיכרז למנהל השידורים בערבית שנסגר השבוע. כזכור עוררה ההפרדה בין השידורים בעברית לערבית סערה ברשות

בראל **פתאל**
אדם מבחוץ

השידור, אך עתה מסתבר כי יוזמי הסערה, אנשי המחלקה הערבית שרצו לקדם את עצמם על־ידי ההפרדה, לא ירוויחו מכך דבר.

ההחלטה היא שלא לבחור אף באחד משני המתחרים על המישרה הרמה, **מאיר בראל** ו**סלים פתאל**, אלא להביא אדם מבחוץ לעמוד בראש השידורים בערבית.

החלטה בעני"ן על"־כותרת

ההחלטה בדבר המנחים הקבועים של התוכנית על־כותרת עומדת ליפול בימים הקרובים. **ירון לונדון** ימשיך להיות ה־מגיש העיקרי של התוכנית. משום מה החליטו ברשות השידור ש„אין לו מחליף." בין שלושת המגישים שנוסו עד כה עבר את המיבחן רק אחד: **גדעון לב־ארי**, מפיק כל־בו טק ואיש הרדיו. **יואל אס־תרון** ו**יואב טוקר** נפסלו.

לא מן הנמנע שהטלוויזיה תנסה מגישים נוספים, אם כי בינתיים עדיין לא הציע איש את עצמו לתפקיד זה.

ההזדנות של רודי ג'ורדאש

אין ספק כי מחצית המדינה תסבול משבר נפשי עמוק. הסידרה עני ועשיר יורדת מעל המסך בשבוע הבא. לא עוד רודי ג'ורדאש המקסים. לא עוד ורשינגטון המקסימה לא פחות.

מי שרוצה להתנחם ב„במקום" יכול

שחקן שטראוס
ביקור בישראל

לעלות לירושלים, לפנות אל המחלקה לקשרי חוץ ברדיו ולבקש את הגברת **נעמי פליצר**. פליצר היא ידידתו של מי שמגלם את רודי בעני ועשיר, השחקן **פיטר שטראוס**. לדבריה מתגוררים בארץ רבים מבני משפחתו הקרובים של שטראוס.

במקום הסידרה עני ועשיר יוחל בסידרה בת שישה פרקים, המחזה של הספר ה־קלאסי מה יפית עמק נוער של הסופר **ריצ'ארד לילוולין**.

פולחן אלווים בישראל

הפולחן בעיקבות מותו של **אלווים פרסלי** מגיע גם לטלוויזיה הישראלית. תוכניתו של **אהוד מנור** מסך גדול מסך קטן תוקדש ביום חמישי הקרוב במרביתה לאלווים הגדול.

את מותר התוכנית יקדיש מנור לבימאי־הקולנוע הישראלי **בועז דווידזון**.

מין ישראלי בטלוויזיה

אחרי אני קלאודיוס חזר הסכס לטל־וויזיה, והפעם במהדורה ישראלית. **דן אלמגור** הכין סידרת תוכנית חדשה שהקרנתה תתחיל ביום שלישי בשבוע הבא.

הכוונה היא לסידרה בערוגות חשק, סיפורי אהבה ומין עבריים עתיקים מ־גלויות ישראל בספרד, צרפת, איטליה, תורכיה, תימן, מארוקו וארץ־ישראל.

הפרק הראשון, הנקרא מצא אשה מצא טוב, מבוסס על סיפורי ליל הכלולות, ואל־מגור טוען כי הוא בנוי במתכונת של דקאמרון. השחקנים המשתתפים בסידרה הם הנערה הדתית שהפכה דוגמנית **טרי גורדון, ספי ריבלין, ששון גבאי, אורי אברהמי, שושיק שני וצבי בומס**. כן משתתף בסרט גמד אמיתי ששמו **כורש סממי**.

את הסידרה כולה ביים **חגי מאוטנר**, ואת המוסיקה כתב ועיבד **מתי כספי**.

האמת על הצפייה בטלוויזיה

סקר שהוגש על־ידי המכון למחקר חברתי שימושי והמכון לקומוניקציה של האוניברסיטה העברית לגבי התוכניות ששודרו בחודש ספטמבר, מעלה מספר הפתעות לגבי מידת הצפייה בתוכניות אלה ומידת העניין שמצאו בהם הצופים.

בסידרה אני קלאודיוס, שנחשבה סידרה מושכת־צופים, צפו רק 37 אחוז מצופי הטלוויזיה בכל הפרקים או במרביתם. 27 אחוז מצופי הטלוויזיה בשבת לא ראו אף אחד מפרקי אני קלאודיוס.

28 אחוז מהצופים טענו כי הסידרה מצאה חן בעיניהם מאד, בעיני 17 אחוז מהצופים היא לא נשאה חן כשהנימוק העיקרי לשלילה היה שהסידרה אפורית מדי.

בסרט עימות, על פרשת **דויד פרנק־פורטר**, הסטודנט היהודי שהתנקש ב־מנהיג התנועה הנאצית בשווייץ, צפו 27 אחוז מכלל הצופים בכולו, 7 אחוזים רק בחלקו ו־66 אחוז לא צפו בו כלל. מכל אלה טענו 41 אחוז כי הסרט היה טוב, ו־11 אחוז שללו אותו.

שלושת הסרטים של **רון בן־ישי** על גרמניה, אף הם נבדקו על־ידי הסקר. 28 אחוז צפו בשלושת הסרטים, 19 אחוז צפו רק בשניים מהם, 7 אחוזים צפו רק בסרט האחרון — הנס הכלכלי, 3 אחוזים בלבד צפו רק בסרט גרמנים בינם לבין עצמם ו־6 אחוזים בסרט גרמנים עם עברם, אשר שודר במיסגרת השעה השלישית.

28 אחוז קבעו כי הסרטים מעניינים ביותר ו־10 אחוז שללו אותם במידה זו או אחרת.

לגבי התוכנית השעה השלישית שדנה בעניין גרמניה, קיימים ממצאים מעניינים ביותר. 25 אחוז מהצופים ראו את סירטו של בן־ישי אך לא נשארו לצפות בדיון או סגרו באמצע הדיון. 16 אחוז צפו בשני החלקים של התוכנית, ורק אחוז אחד צפה בדיון ולא בסרט. 11 אחוז מהצופים טענו כי הדיון היה מעניין מאד, 18 אחוז שללו אותו ו־43 אחוז לא צפו בו כלל.

תוכניות ראש השנה היו כישלון מסויים למחלקת התוכניות של הטלוויזיה. 21 אחוז בלבד מהצופים צפו בסימפוניה מן העולם החדש של **דבוז'אק**, שידור שצולם ב־רובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים. 10 אחוז צפו בחלק מן הקונצרט ו־69 אחוז לא ראו אותו כלל. הרב **שמואל הכהן אבידור** זכה בהצלחה גדולה יותר: 41 אחוז ראו אותו בערב ראש השנה ו־59 נמנעו מלהתבונן בו. 72 אחוז מצופי ה־תוכנית נהנו ממנה ו־14 שללו אותה.

הצלחה גדולה עוד יותר היתה ל**נעמי שמר**. 56 אחוז מהצופים ראו את תוכניתה של **אהרונה דיין** שירים בצוותא עם נעמי שמר, ומאלה — 53 אחוז נהנו ממנה מאד.

עורכת קינן
ביקורת בטלפון

בסיכום תוכניות ערב ראש השנה מתברר כי בהצלחה הגדולה ביותר זכתה נעמי שמר, לאחריה הדראמה על־פי ספרו של **יצחק באשבים־זינגר** גימפל תם, בעיקבותיו הרב שמואל הכהן אבידור והקונצרט בעיר העתיקה, ולבסוף תוכנית המלל שהביאה סופרים למסך, שיח לחג.

רוצים את המלאכים

לישכת דובר הטלוויזיה **משה עמירב** מוצפת בשבועות האחרונים מאות ואלפי מכתבים של צופים הדורשים בכל תוקף להחזיר את הסידרה המלאכים של צ'ארלי.

המלאכיות
דתיים רוצים

הכותבים אינם מסתפקים בדרישה להחזיר אל המסך את שלוש היפהפיות, אלא גם מביעים דעתם מי יותר יפה מהשלוש, **קייט ג'קסון** (השחורה קיצרת־השיער), **ג'קלין סמית** (בעלת השיער השחור) או **פארה פוסט־מייג'רס** (הבלונדית).

תלמידי בית־ספר בירושלים שלחו עצומה ובה מאות שמות, הקוראת להחזיר את השלוש. מפליא: בין הכותבים אחוז ניכר של צופים דתיים.

רדיו

ביקורת עצמית

תוכנית רדיו המהווה שוט של רשות השידור על עצמה החלה משודרת בעת האחרונה (היו כבר שתי תוכניות). ה־תוכנית, הנקראת היזון חוזר, מביאה ל־אולפן אישי רדיו וטלוויזיה ועד כה הופיעו בה **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום, חיים יבין** ויצחק ליבני העומדים בפני שאלות וביקורת של המאזינים. כיוון שה־תוכנית נערכת בשידור חי, קשה להם להתחמק מתשובות על השאלות.

בתוכנית הראשונה הותקף מוטי קיר־שנבאום בצורה חריפה ביותר על רמתם ואופיים של הסרטים הקנויים.

התוכנית ערוכה בכישרון רב על־ידי **נירי קינן** ומוגשת על־ידי **אורי סלע**, כשמשתתף בה גם דובר רשות השידור **משה עמירב**.

החלל של מיסמך כץ

האיש שחולל את הסערה הגדולה. סערת מיסמך כץ, הועף מהתפקיד שמילא. ה־מנהל־בפועל של מחלקת החדשות בעיב־רית, **ויקטור גרייבסקי**, שהפיץ את המיסמך המפורסם של יועץ ראש הממשלה **שמואל כץ**, חדל למלא את תפקיד ה־מנהל־בפועל של מחלקת החדשות בעיב־רית זאת למרות שיעבור עוד זמן רב עד שהמנהל הנבחר של המחלקה, יועץ ראש הממשלה לענייני עיתונות **דן פתיר**, ייכ־נס לתפקידו.

גרייבסקי חזר לנהל את החטיבה לשידו־רים לחו"ל.

רחל מרחלת על כל העולם

המבלים בעולם ההימורים

החלטתי להביא לכם סיפור על ישראלים המבלים בעולם הגדול, כל אלה שתמיד בוכים פה בארץ שאין להם, וכמה שקשה להם, פורקים כל עול כשהם נמצאים בחו״ל, ונהגים מהחיים ממש כמו אנשי העולם. ומי שהיה בשבוע שעבר במלון סיזרס פאלאס שבלאס־וגאס היה נהנה לראות כמה מהישראלים שלנו נופשים, מהמרים, מפסידים ונהנים בלי חשבון. כמה טוב שהם יכולים להרשות לעצמם בידור שכזה.

אברהם דשא (פשנל), שידוע כאחד מגדולי אמרגני האמנים בארץ, נראה מהמר בסכומים גבוהים לצידם של **יוסי בנאי** ואשתו. עוד ישראלי אירופאי שלא עשה חשבון ללירה ובילה איתם היה **ארנון מילצ'ן**, כשלצידו יפהפיה זוהרת ומסוונרת. כל החבורה הזאת החליטה שי־ווגאס תהיה הפיתרון שלהם למנוחה אחרי עומס עצום של עבודה. למשל, פשנל, שכידוע מסייר באירופה עם שוקולד מנטה מסטיק, ואחרי סידרת מופעים בטלוויזיה הלונדונית לקח לעצמו שבועיים חופש ומאירופה עשה קפיצה קטנה לקליפורניה לחטוף קצת שקט, שלווה והרבה שמש. ואם תשאלו למה רק לשבועיים, אז הסיבה היא שהוא צריך לחזור לעוד סידרת הופעות עם הבנות בהאמבורג.

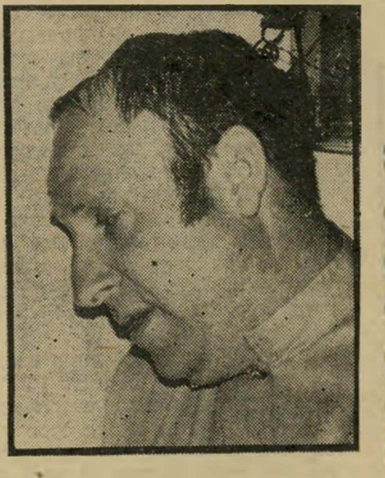

אברהם (פשנל) דשא
בין החופשות

ארנון מילצ'ן הגיע גם הוא סחוט אחרי סידרת ישיבות, ופגישות עם מפיקים אמרי־קאים בענייני סרטים. העליזים בילו עשרה ימים בנעימים, בשיזוף ובשחייה, ולא נשאל אותם מה עלה על מה — ההפסדים או הרווחים.

אבל כמו שאני מכירה את המקום המשגע הזה, אז לנוח אי־אפשר בו בשום אופן, לשבת בשמש קצת קשה עם טמפר־טורות כאלה, ולצאת ברווח זאת ממש משי־מה בלתי אפשרית.

עובדה, בשביל להתאושש מהשבועיים האלה נסעה כל החבורה ללוס־אנג'לס ל־התארח בארמונה של הפסלת **אילנה גור**, שאירגנה להם אירוח כיד המלך. ולאות הוקרה קנה ארנון שניים מפסליה של אילנה, כהשקעה בלתי־חוזרת.

ניצחון האהבה על ההורים

מה שקורה בסיפור שלפנינו מוכיח מעבר לכל צל של ספק שאין דבר העומד בפני האהבה, אפילו לא קשר כל־כך חשוב כמו הורים וילדים. זה, למשל, מה שקרה במישפחתו של אלוף־מישנה במילואים **יאק**, מי שהיה מפקד טייסת. הנ״ל, שהוא כיום מבעלי חברת־ייבוא גדולה, זכה בבת יפהפיה אמיתית בשם **רקפת**.

רקפת, שגם היא שירתה בחיל־האוויר כמיצוות מישפחתה בקודש, הכירה בחור צעיר ונחמד שעוסק בייבוא מערכות סטריי־אופוניות, בשם **הרצל יונה**, שנחשב בחור מבוקש מאד בעיר־האורות תל־אביב. אחרי שבוע של אהבה לוהטת העיפה רקפת מבט מעבר לסלעים, ונתנה ליונה אולטימטום נמרץ: או שמתחתנים — או שנפרדים.

הרצל האזין לאולטימטום באוזניות סטר־יאופוניות מכל הכיוונים, והחליט שלא כדאי לו לקחת סיכון. הוא הרים ידיים, וכעבור חודש וחצי כבר היה נשוי. והכל היה יכול להיות טוב ויפה, אלא שהאבא של הכלה לא־כל־כך השלים עם הרעיון שרקפתו תיקטף בגיל כה רך והיא רק בת

רקפת והרצל יונה
למרות הלחץ

שמונה־עשרה וחצי אביבים נטו. אחרי הכל, מה יותר מתאים לאבא כמוהו מבת שתהיה קצינה, ותמשיך את השלשלת הקו־בית, ותתחתן רק אחרי שתשלים את התחייבויותיה למדינת־ישראל. ורק בסוף תתחתן, כמובן עם טייס?

אלא שרקפת חטובת־הגו החליטה שהת־חייבויותיה כלפי הרצל חשובות הרבה יותר. וכך קרה שמאז נישואיה החליטו ההורים לתת לבתם עצמאות מירבית, ואת כל האפשרות לבנות את חייה ביחידות. הם לא הגיעו לחתונתה, לא מתראים איתה ולא משוחחים איתה בטלפון. אבל רקפת מוכיחה להוריה שהיא מאושרת מאד בצעד שעשתה, וכיום היא מנהלת את אולם ה־תצוגה המפואר לסטריאו שפתחה עם הבעל בתל־אביב. יושבת ומחכה ליום שבו יישברו הוריה, אומנם באיחור, אך טוב מאוחר מלעולם לא.

אשה יש רק אחת

וכך גם קרה הפעם, בחייהם של **יורם רסקין** ואשתו היפה **דפנה**, לשניים היתה תקופת משבר ארוכה מאד. דפנה נסעה אז לאמא **אנטה** בארצות־הברית, ויורם נשאר כאן בדירת הפנטהאוז שלו בשיכון ל'. לפי מה שראיתי ושמעתי הבחור לא בדיוק ישב בבית וחשב על אשתו וילדיו. אולי הוא אומנם חשב, אבל תמיד בחברה נעימה ועם כוס משקה ביד, ואז החיים נירא: לו לגמרי לא רעים, אולי הוא היה חולה געגועים, אבל בפירוש לא ראו עליו דבר.

עד שיום אחד הוא אושפז, ועבר ניתוח די מסובך ברגלו. נראה שזה היה קשה,

יורם רסקין
עם תנאים

ואז החליט הבחור שכשמזדקנים צריך בית מסודר עם אשה וילדים, ולחזור לחיית בהרמוניה. קם לו ונסע לארה״ב, והחזיר ארצה את אשתו. לפי מה ששמעתי היא אומנם עשתה קצת בעיות והעמידה כמה וכמה תנאים, אבל הוא כמובן הסכים לכל, העיקר לא להיות לבד.

ממה ששמעתי, היום חיים השניים ב־אידיליה מושלמת, יורם מתנהג למופת ומשחק את הבעל המסור עד הסוף. ואם דפנה הצליחה לביית אותו, אז כל הכבוד לה. סדר צריך להיות.

חתונה שיגעון

אם חיפשתם הוכחה לכך שהתימנים של היום לא דומים לתימנים של פעם הרי חתונת השבוע, זו של תעשיין הג'ינס והמיסעדן **יחי עמרני** עם אשתו האמרי־קאית היפהפיה **אנט**, סיפקו את ההוכחה לכך.

וכל הסיפור התחיל בהזמנה שקיבלתי לחתונה. כבר ממנה הבנתי שפה הולך להיות משהו לא סטנדרטי בכלל. על ההזמנה היה צילום פרופיל של אשה בהריון, ואם זה לא רמז דק כמו פיל אז אני לא מבינה רמזים. ודבר שקוף זה הסביר לכולם מה בדיוק הולך אצל הזוג הנ״ל. אז תגידו לי בעצמכם, איפה שומעים היום על מישפחה תימנית שמזמינה ל־חתונה, ומודיעה לכולם שהכלה בהריון?

אלא שיחי החמוד הוא מגזע התימנים החדיש, וכמו שהוא אמר לי: „אני הולך רק על בטוח. ואחרי שראיתי שאנט הצ־ליחה והעסק נתפס, עכשיו יש הצדקה לחתונה" (כי הרי כולם ידעו שהשניים חיו ביחד כבר כמה שנים טובות). ותאמינו לי שזאת גישה בריאה מאד, שמונעת בעיות בהמשך.

אבל ההזמנה זה כלום לעומת מה ש־התרחש שם. החתונה התקיימה השבוע

יחי עמרני
על בטוח

במועדון שבכיכר אתרים, והחל משעות הערב המוקדמות נשפכו שם משקאות בלי גבול, הכל חופשי חופשי. וכששותים חופשי גם מרגישים חופשי. ואז מתנהגים חופשי, וכל היפות הצעירות עם היפים הצעירים הרגישו חופשי מאד בינם לבין עצמם, ואת כל השאר אני כבר משאירה לדימיון שלכם.

בקיצור, כשהאווירה היתה כבר חמה ומשוחררת, הגיעו למקום **חופני ואבי כהט**, והזמינו להופעה את הזמרת **חדווה עמרני**, שהיא כידוע אחותו הגדולה של יחי, שהגיעה ארצה במיוחד לחתונת אחיה, עם בעלה הרופא האמריקאי **דויד**. וככה, בעצם, נסגר המעגל של כל העמרנים, תפסו להם נישואין אמריקאיים והם מסו־דרים בחיים, ממש מיזוג גלויות.

המסיבה נמשכה, וסינים קטנים התרוצצו שם עם אגרולס חמים ועוד מטעמים סיניים ממסעדתו הסינית של יחי עד אור הבוקר. עד שקמו בעלי המועדון ואמרו: „רבותי, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית" ובזאת חתמו את חתונת השבוע.

מה אגיד לכם, עם מסיבות נהדרות שכאלה, לא איכפת לי שכולם יתחתנו בהריון, או שאפילו יביאו את הילדים לחתונה. העיקר שיהיה אקשן.

אשה עולה כסף

העובדה שאשה היא דבר לא זול, ידועה לכל גבר נשוי, ואפילו שמעתי שבאיזשהו מקום בעולם ערכו סקר, וגילו שלהחזיק אשה שהיא גם עקרת־בית חוסך לגבר הון תועפות.

אבל קחו, למשל, את המלחין־זמר **איתן מסורי**, שעשה חישוב רציני וגילה של־החזיק את אשתו עולה לו בין 50 ל־60 אלף לירות בשנה, וזה לכל הדיעות סכום רציני שבהחלט לא הולך ברגל. אלא שכאשר מתחילים לעשות חישובים, אפשר לראות שגם אם היה מדובר בחצי מה־סכום, זה היה עדיין יקר מדי.

ובכן, איתן, מי שהיה תגליתו של רב־סרן **אריך טייך** בתיזמורת חיל־האוויר

איתן מסורי
הקולות הפכו צעקות

והספיק כבר מאז לכתוב כמה וכמה שלא־גרים שהושרו בפיות מיטב הזמרים, הכיר את אשתו **שרי חדד** על חוף הים לפני כשנתיים. שרי, שגם היא ניסתה את כוחה בשירה, מצאה שפה משותפת עם המלחין הצעיר וכאשר שני אלה החליטו שקיים ביניהם קליק רציני של תיאום קולות, התחתנו. ואז, הקולות הפכו צעקות, וכיוונו את איתן למסקנה שהוא אומנם אוהב נשים אבל לא על תקן של נישואים.

וכמו שהוא הולך היום ומפזם בעיר, אז אחרי כל מה שעבר עליו, חתונה זה בכלל לא בראש שלו לעתיד הקרוב. לעו־מת זאת הוא עשה חושבים, עם שיקול רציני של מצלצלים, והגיע למסקנה שבמ־קום להשקיע באשה מוטב לו להשקיע בתקליט. ראשית זה פחות יקר, ושנית זה יותר משתלם, גם מבחינת היוקרה וגם מבחינת הכסף.

אבל בינינו, אם כל הזמרים היו עושים חישוב כזה, השוק היה מוצף תקליטים — ונשים בודדות.

מלכת המים נהנית כפליים עם

smile

עכשיו, אחרי כל רגעי המתח וההתרגשות, מגיע תור הברכות, המתנות וההנאות...
וזהו הרגע של smile.

עכשיו אפשר להנות מהרגשת הנצחון - ומן הטעם של smile.
smile - סיגריה לאנשים שיודעים להנות.

מלכת המים יודעת:
היא נהנית כפליים עם smile!

smile
פחות ניקוטין -
יותר טעם!

סל וסלסלה

מדור למתרחש בשווקים
בעריכת בני קארו
טל. 03-241530
ת.ד. 29726, תל־אביב

דור חדש בארץ

„מאיר — מכונות תפירה" ממד חדש בעיצוב האופנה.

מוסף־מיוחד
חידוש בענף מכונות־התפירה

זה התחיל בשנת — 1830

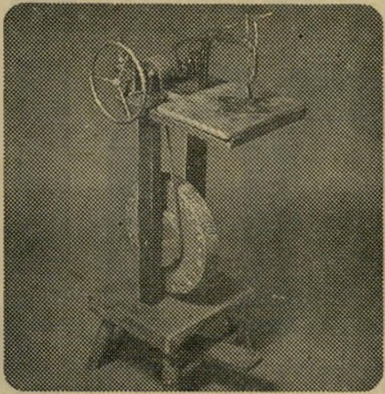

נמשך ב...1842...

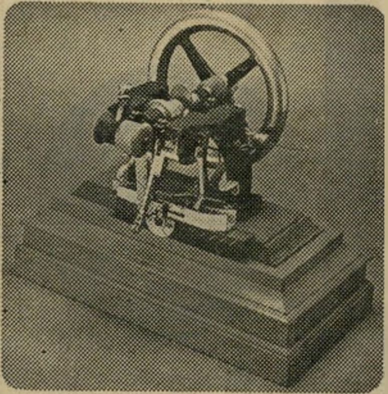

ו...1846...

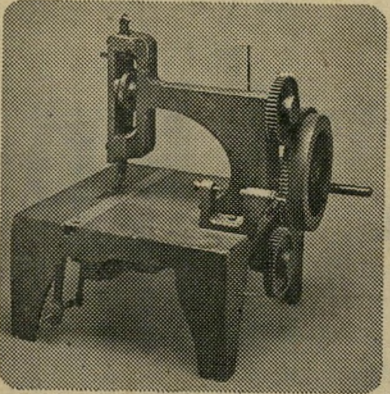

ו...1850...

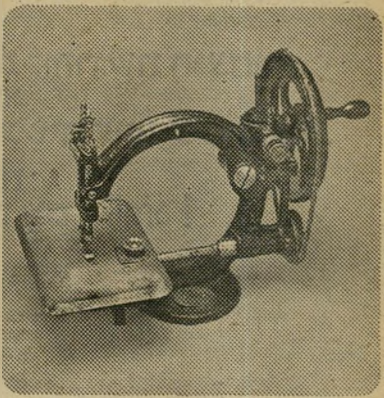

ו...1860...

ו...1865...

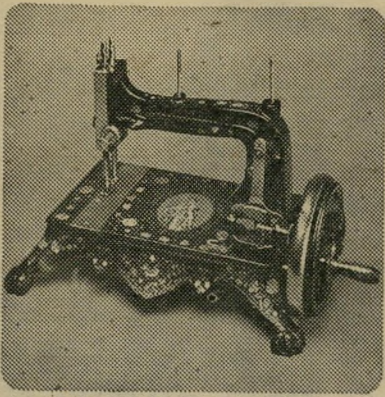

וכאן כבר רואים משהו — 1890...

שוב שיפור 1928...

שלום! שמי רונית שויר וברצוני ללמדכם פרק בחיסכון משמעותי בהוצאות ביגוד ולהיות אופנתיות ביותר. בעבר, תהיתי לא פעם, כיצד מצליחות נשות החברה, להי־ראות כה טוב ולבושות תמיד, לפי הצעקה האחרונה. איני מקמצת בהוצאות ביגוד וחוסכת אגורה לאגורה, כדי ללבוש איזה מכנס אופנתי אחרון, או איזו שימלה ש־בילבלה את דעתי. אך העיקר, להיות אופ־נתית ולהישאר בשטח. אך לא תמיד זה הולך, מה לעשות? לי, אין כל־כך הרבה כסף, כמו לאמנים או לאופנאיות הנותנות את הטון באופנה. אפילו אם היה! הרי שלא יכולתי לעולם להשיג ולו גם בבו־טיקים המובחרים ביותר, את אותם דגמים נהדרים, שלובשת לדוגמא האופנאית ליזה בוקר המוכרה בטוב טעמה באופנה.

אמרתי לדוגמא? אוף, זה לא יצא לי מהראש?

ובכן, בתחילה אמרתי ש... בעבר, תהי־תי לא פעם... נכון, זה כבר שייך לעבר, כיום אני היא המשמשת דוגמא, לפחות בחוג מכרי. הרבה זמן עבר, עד שהגעתי לשכל הישר והתחלתי לתפור לעצמי את בגדי, אצלי זה היה במקרה, אולם, איני רוצה שתמתינו למקרה, לכן, כותבת אני זאת לכן. ושימו לב! ובכן, חודש אחד לא הספיקה לי משכורתי לרכוש שימלה נה־דרת, הצטערתי מאד, וסיפרתי זאת לעדנה ידידתי. היא, שכאבה את כאבי, יעצה לי שאתפור אותה לעצמי, גיחכתי בעצבנות „אני אתפור?" כעבור ימים אחדים, הביאה לי עדנה גיזרה עם כתובת כלשהי, ואמרה „קדימה רונית, לעבודה, קני לך איזה בד שתרצי ותיפרי לך שימלה במו ידיך!"

פשוט מאד, לא? (עדנה ידעה שאיני יודעת לתפור ואפילו אין ברשותי מכונת תפירה) מפה לשם, ובסוף השיחה נשארתי עם גיזרה וכתובת אלמונית בידי. (הכתו־בת היתה: מאיר — מכונות תפירה, רח' בן־יהודה 196, ת"א, טל. 242785), פניתי לכתובת, ושם, שם היכרתי את מאיר, שם היכרתי את ביאנקה ושם נגלה אלי עולם האופנה לראשונה בחיי. מאיר הינו בעל המקום, וביאנקה הינה נערה — מדריכה ש„הולבשה" עלי, ללמדני פרק במכונות תפירה ושימושן. ובאמת, לאחר מחשבה קצרה, רכשתי לי מכונת תפירה נהדרת, אותה „תפרו" הם במיוחד עבורי, בין המבחר העצום שבמקום ביניהן: זינגר, ברדר, אולטרה, נקי, ריקארד, אל־נה ועוד. אולם, גם „תפירה" מעין זו עושה מאיר בחכמה ובמקצועיות ורק לאחר ש־הוא מכיר את לקוחו טוב. בעקבות שיחה, או פגישה עימו. ובכן, מה אומר ומה אספר, נכנסתי למאיר בורה, ועמת־הארץ בכל הקשור לתפירה. וכך בזכותו, בזכות ביאנקה ובזכותי אני, שלא התביישתי ולא הסתרתי בורותי לפני שפניתי אליהם. לאחר זמן קצר ומספר פגישות הדרכה, אצל מאיר — מכונות תפירה, נוכחתי ש־כמוני עושות גם נשות החברה. רזיתי שם את הזמרת ירדנה ארזי שרכשה לה מכונה, ראיתי שם את האופנאית ליזה בוקר ידי־דתו של מאיר, שבעצם עיסוקה קשורה אליו. כך גם קיבלתי תשובה לתהיותי בעבר כיצד הן מתלבשות כה יפה ואפנתי, ומאין הן משיגות את בגדיהן. בנות, הן פשוט תופרות אותן בעצמן!!! ובכן, הצ־טרפתי לחברה טובה של נשות חברה רבות, שלא מוציאות הרבה כסף על ביגוד, ואף על פי כן אנו אופנתיות ביותר. לדוגמא: תפרתי לי שימלה... לא, אין זו בדיוק שימלה אלא פלא אופנתי, תפרתי לי משהו עולמי. אני, זו שלא יודעת לת־פור!!! כל זאת אני חבה למאיר ולכן אפרט לכם מה עוד ניתן להשיג אצלו: ובכן, כפי שאמרתי את כל סוגי מכונות התפירה ואביזריהן במחירים נמוכים, כא־שר אני בטוחה שלא תשיגו כמותם, בשום מקום אחר בארץ. מאיר נותן ללקוחותיו אחריות כפולה לכל מכונה. אחריות של היבואן ואחריותו שלו.

ומה מבחינת השירות? במעבדה המאו־יישת ע"י צוות צעיר ודינמי של בעלי מקצוע מעולים, מתבצע כל תיקון מכונה במקצועיות מרובה.

וכל זאת אצל: **מאיר מכונות תפירה, בן־יהודה 196, ת"א, טל. 242785.** זהו, זה הכל. פשוט כדאי שתעשו כמוני, אני מרו־צה, היו גם אתן מרוצות ואופנתיות. ראו עד כמה התפתחתי בזמן קצר בענף הת־פירה ובפרט במכונות תפירה ומה הידע שרכשתי. הרי לפניכם התפתחות המכונה מסוג „נקי", אותה רכשתי. **„נקי" של שנת 1830 ועד „נקי" של שנת 1978.**

שלכן באהבה, רונית

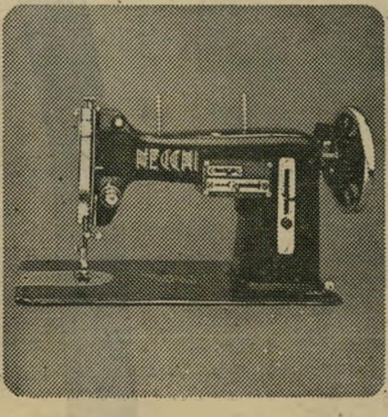

ועוד שיפור 1935...

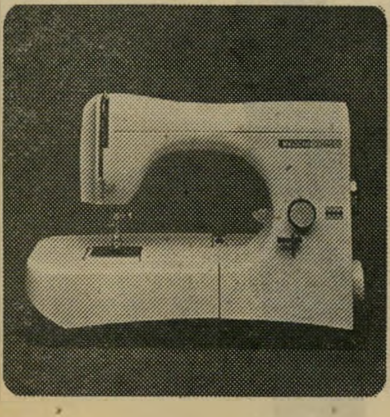

...ועד היום.

רחל מרחלת על כל העולם

רומן בהמשכים

זה בדיוק מה שקורה ל**אסתר עופרים** ולחברה מזה זמן רב **רוני ברגר**. ככל שידענו עד לשובה של אסתר מגרמניה, הרומן ביניהם נגמר לפני צאתה את הארץ בפעם הקודמת. אך מה שלא־כל־כך ידענו היה שהם חזרו זה אל זה ברגע שאסתר שבה ארצה למסע הופעותיה הנוכחי. השניים היו עד כדי כך דיסקרטים שאיש לא ידע ולא חשד, עד לרגע שבו קיבלתי טלפון מגרמניה ומשם נמסר לי על חידושו של הרומן, וקולגה ביקש ממני להשיג תמונה חדישה של שני האוהבים המסתתרים הללו. לא האמנתי למישמע אוזני. איך זה בגרמניה יודעים, ובארץ הקטנה שלנו חדשה סנסציונית כזאת עדיין לא התגלתה?

וכך כמובן הפשלתי שרוולים ולקחתי צלם דינמי ונחמד, וביחד ישבנו בלובי של מישכנה של אסתר, מלון שרתון החדש בתל־אביב, ופשוט חיכינו. זה שישבנו שם יותר משמונה שעות עוד לא נורא, אבל מה שהיה קשה היה הקטע שבו סוף־סוף ירדו השניים מחדרם, שלובי־זרוע.

בשלב זה כמובן מיהר הצלם לעשות את עבודתו נאמנה אבל רוני ברגר, שכנראה התנגד להצטלם, זינק לעברו וניסה לחטוף ממנו את המצלמה. הבחור נלחם בכל כוחו, שהרי מהמצלמה הוא חי ומצלמה עולה בכסף רב, ולא היתה לו שום כוונה לוותר עליה או על הפילם היקר.

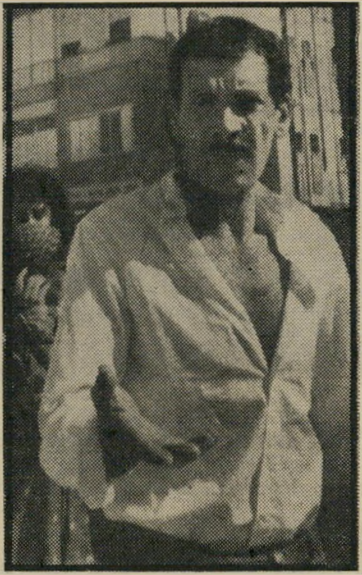

רוני ברגר
מכות לצלם

וכך קרה שמי שהיה באותו רגע בשרתון נהנה מקרב־אגרופים רציני. ואומנם, ידו של הצלם הצעיר היתה על העליונה, ואחרי שהעניק לידידה של הזמרת מנחת זרועו, נשא רגליו והתחפף מהמקום.

ובכן, הרי תמונתם החדשה של רוני ברגר, הסטודנט המתבגר, מחזרה המחודש של הזמרת אסתר עופרים, שכנראה תישאר איתנו עוד זמן־מה לרגל הצלחת תוכנית־היחיד שלה. כל עת שהותה בארץ היא מתגוררת בשרתון, ויש לצפות שגם ידידה נהנה משירותיו של המלון הנ"ל.

הפתעה למכסיקאים

עניין מכסיקו פופולארי מאד בזמן האחרון. אם במקרה לא ידעתם, אז בקרוב ייפתח שבוע מכסיקו במלון שרתון החדש, שיביא להקת פולקלור אמיתית ממכסיקו וכל השבוע יהיה האוכל במלון על טהרת האנצ'ילאדוס והצ'ילי קון־קארנה, וכל המלון ילבש סטייל מכסיקו אמיתי. אינדיאנים יסתובבו שם חופשי, ויתנו ליהודים מושג על דרך חייהם ומינהגיהם.

אחד שבטח כבר מאומן בכל ענייני מכסיקו הוא מי שהיה מפכ"ל המישטרה, **שאול רוזוליו**, שהחל את מינויו כשגריר ישראל בארץ זו לפני זמן לא רב. הוא המם את מכסיקו בידע שלו גם בשפה הספרדית שהוא מדבר חופשי, וגם בידע הרב שלו בכל הקשור בתרבות המכסיקאית והספרדית. משנשאל מניין לו כל הידע הזה, השיב שלמד באוניברסיטת הרווארד גם את השפה וגם את התרבות, כדי להיות מוכן ומזומן לתפקידו. זה מה שנקרא באדם שמכין טוב־טוב את שעוריי־הבית שלו.

בקיצור, הזמינו את רוזוליו המלומד להיות מרצה אורח בכנס הארצי של המישטרה האמריקאית. הוא הוזמן על־ידי האף־בי־איי והיה המרצה הזר היחידי. בגלל הכבוד הלבישו עליו שוטרת מלווה יפהפיה, שתנעים לו את שהותו בוושינגטון, וגם תראה לו ממראות העיר.

וכך קרה שבמשך כל שלושה ימי הכנס היה השגריר הישראלי צמוד לשוטרת יפה, ואפילו להרצאה לא שכח לקחת אותה.

שאול רוזוליו ואשתו
שוטרת צמודה

סוף טוב הכל טוב

חזר לחיות יחד הזוג היפה, שכשנפרד גרם הרבה כאב־לב להרבה מחבריו המשותפים. כוונתי לצייר **שאולי נמרי** ולאישתו **זהבה**.

כפי שכולכם בוודאי יודעים הלו בעבר משברים רציניים בחיי בני הזוג הנ"ל, אבל עם המון רצון ואהבה הם הצליחו לשקם את עצמם. זהבה, שהחלה לעבוד במלון שרתון החדש בתור אשת יחסי הציבור של המלון, נהנית מאד מעבודתה החדשה שממריצה אותה להמשיך ולהיראות טוב עוד יותר מכפי שנראתה לאחרונה.

השניים, המעונייבים מאד שכולם יראו ויידעו שחזרו ושטוב להם ביחד, מזמינים חברים בכמויות לארוחות־ערב צרפתיות נוסח קלמארי ושרימפס, וטובלים את אורחיהם ביין, וכולם מרוצים ומאושרים.

מישפחת נמרי בפרט, כיוון שבקרוב תחול התקרבות מחודשת במישפחה הזאת, כשאחיו הקטן של שאולי, הזמר **יוני**, יגיע ארצה למסע הופעות יחד עם **טינה צ'ארלס**. אני כבר צופה את החגיגות שתחגוג כל מישפחת נמרי המלוכדת.

זהבה ושאולי נמרי
חגיגות שרימפס

חגיגה מארוקאית

חינגה אמיתית נוסח מארוקו נחגגה השבוע לרגל הולדת בנו של הספר **דייב אובגי**. דייב, שכל דבר אצלו מוכרח להיות מייוחד, החליט שלרגל האירוע הוא יפוצץ את העיר במסיבה שלא היתה כדוגמתה מבחינת הייחוד שבה. וכך אומנם היה. זה שכולם היו שם הרי ברור, ואין טעם אפילו להתחיל למנות את מיצעד היפים והיפות שהתפקד.

אבל העניין היה בזה שכולם קיבלו הוראה לבוא לבושים בנוסח מארוקו, והכל היו ממושמעים מאד והופיעו במיטב האופנה המארוקאית. מובן שהכיבוד גם הוא לא היה קונוונציונאלי. המזון וכל הקשור בו היה על טהרת התפריט המארוקאי, יונים ממולאות שקדים וצנובר, ועוד מטעמים המגרים את בלוטות הדימיון והחך.

דייב ודוגמנית
בן בעל ייחוד

דייב ואשתו **דיאנה**, שהיא גרמניה יפהפיה, כבר התברכו כידוע בבת בשם **שרון** שהיא בת שבע.

אהבה חיפאית

השם **ג'יטה מונטה** ודאי מוכר לחיפאים ולכל אוהבי התיאטרון שביניכם. היא סטאר אמיתי בתיאטרון חיפה, והשתתפה במשך שש השנים האחרונות בכל ההצגות של התיאטרון הזה, מליל העשרים ועד עבודתה כיום על מחזה חדש בשם הקייטנים.

ג'יטה, שהיתה נשואה ל**אלכס מונטה** שגם הוא שחקן באותו התיאטרון ושיחק לצידה בכמה וכמה מחזות, חיה כגרושה מזה זמן־מה, אבל לא אשה כמוה תישאר בודדה זמן רב.

היא חיה היום בחיפה עם צעיר מצליח שגם הוא שחקן באותו תיאטרון. זהו **דב (דובל'ה) גליקמן**, שחיפש את עצמו בתור שחקן המון זמן עד שסוף סוף מצא שלווה ונחלה בתיאטרון החיפאי. השניים היים ביחד כבר כמה חודשים, וחברים מספרים שטוב להם ושיגעון הרומן בעיצומו. הם נראים נהנים מהחיים, עובדים יחד, גרים יחד, ועושים הכל יחד. וכיוון שלא נמאס להם להיות כל הזמן יחד, בקרוב הם כנראה גם יסעו לחו"ל יחד.

ג'יטה עלתה מרומניה ארצה לפני כשש שנים, וכנראה די מתגעגעת לארץ הולדתה. ודובל'ה, שהוא טוב אמיתי, אפילו היה מוכן לקחת שבוע חופשה מתפקידו בסרט הלהקה, העיקר שלא ייפרדו ויסעו ביחד לביקור בארץ מולדתה. הכל הכל ביחד, אצל הזוג הזה, ויש להניח שהם יודעים מה הם עושים.

מסמר הערב היתה, ללא ספק, רקדנית־הבטן **ריקי**, שהלהיבה את כל הקהל בעירודה של תיזמורת מארוקאית טהורה על 12 נגניה, והשטרות הודבקו לה שם בעשרות, מה שהוכיח שהמשקה והאווירה עשו את שלהם. בעלי המועדון שבו נערכה החגיגה אמרו בפה מלא, שמאז נפתח המקום לא היה שבוע כל־כך מלא ארועים וחגיגות כמו השבוע הזה.

מאיר זיו ואילן לפידות שהיוו את הסוללה המישפטית, פרקו כל עול של רצינות, ומי שראה אותם שם משתוללים ורוקדים עד לא ידע, לא היה מאמין שרק בבוקר אותו היום, הם ישבו עם הליפה ועניבה באיזה מישפט רציני.

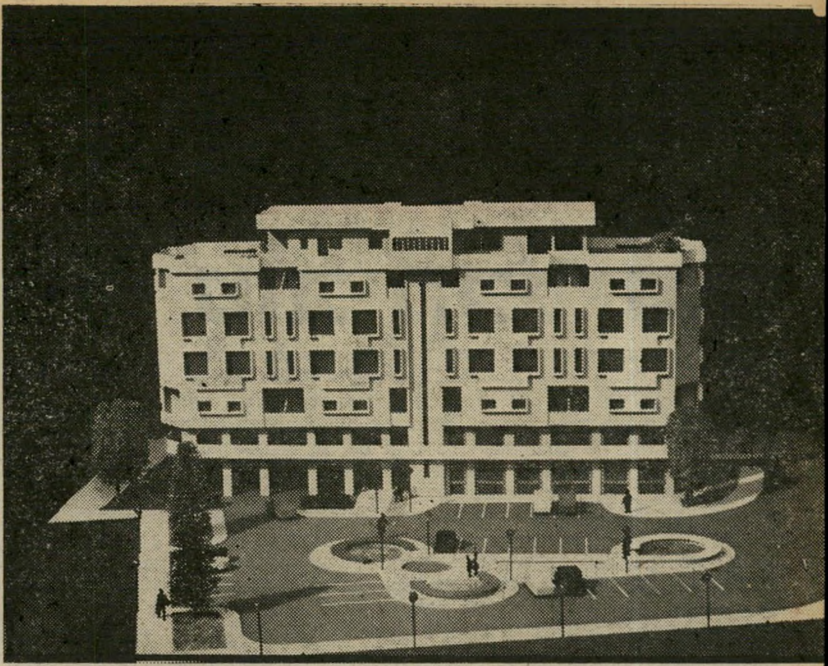

דגם של בניין יוקרתי בשכונת אברמוביץ בראשון־לציון, דירות קוטג' (3 מיפלסים) בבניין משותף יהיו המילה האחרונה בתרבות הדיור בראשון־לציון. מלכת המים תלי ביינר וסגניתה יפה כהן, שהתארחו במשך יום שלם באתרי הבנייה של חברת אברהם גינדי קיבלו הסבר מפורט על שיטת הבנייה החדשה.

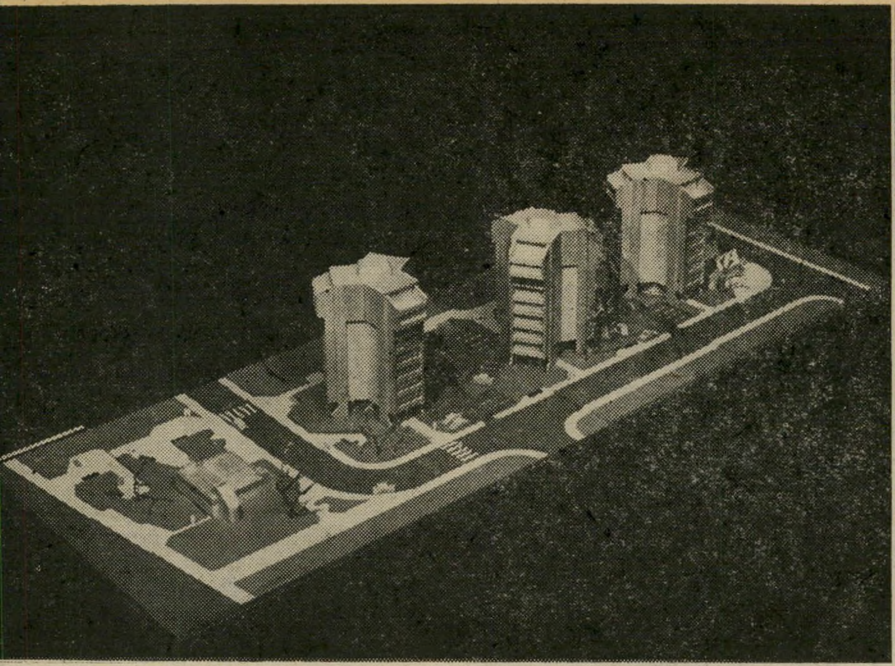

דגם של בניינים דמויי כוכב, שלב ב' של שכונת המגורים „קריית מנחם" הנקראת על־שם אביו של אברהם גינדי. שכונה זו תכלול כ־400 יחידות דיור, מרכז מסחרי מקומי, מרכז תרבות, גני־נוי ושטחי ירק נרחבים. בדירות שבונה חברת אברהם גינדי, חדרי אורחים מרווחים ומיטבחים סופר־מודרניים.

חברת בנייני
אברהם גינדי
בע"מ
מארחת את
מלכת המים '77

את שעות הפנאי שלו מקדיש הקבלן אברהם גינדי לאשתו וארבעת ילדיו. בצילום משפחתי בדירתו אשר בראשון־לציון, בתמונה מימין: שרית בת ה־11, האשה רינה, איתי בן השלוש, חן בן השבע וורד בת התשע. תוך חמש שנים הגיע הקבלן אברהם גינדי לאימפריית בנייה ענקית.

כשהוא עובר בראשון־לציון עיר מולדתו, כולם מכירים אותו, מברכים אותו לשלום. כי זאת לדעת: אברהם גינדי הוא סמל ההצלחה של העיר הקטנה, שבה נולד לפני 35 שנים.

קשה לדעת אם כל ילד בראשון מכיר את שמו של הבארון רוטשילד שרכש את קרקעות העיר, אך כמעט שאין ילד שאינו מכיר את שמו של גינדי, ולו רק בגלל השלטים הרבים הנושאים שם זה והמתנוססים ברחבי העיר.

אברהם גינדי, יליד שנת 1942, הוא בעל מה שנקרא „מגע של זהב". תוך חמש שנים הפך הצעיר הדינאמי קבלן מצליח, שבנה עד עתה יותר מארבע־מאות יחידות דיור. בנייניו של אברהם גינדי הם שם דבר בראשון־לציון, ניתן לזהותם ממרחק רב. גינדי, שהוא אוהב אסתטיקה מושבע, מקפיד בבנייניו על קלה שבחמורה, על מרפסות הדירות שהוא בונה בעירו ובמקומות אחרים, אדנים ובהם צמחיה ירוקה מרהיבה. בכניסה לכל בית כרי דשא ומיגרש משחקים לילדים, במיגרש פילים צבעוניים המשמשים כמגלשות, נדנדות וקרוסלות. על מירפסות המטבח אדנים מיוחדים המכסים על הכביסה.

אולם גולת הכותרת של בנייני אברהם גינדי היא חדרי הכניסה המרווחים והמפוארים. חלון־זכוכית גדול מפריד בין חדר הכניסה לבין החוץ, מראה גדולה עומדת לשירות הדיירים ועציצים מקשטים את כניסות הבתים, שרובן בנויות שיש. ואם לא די בכך, הרי שבבנייניו החדשים של גינדי נבנים כעת חדרי תרבות מיוחדים ובהם שולחנות פינג־פונג, ספרייה ומישחקים לשירות הדיירים, כשבכל חדר כזה גם מערכת אינטרקום מיוחדת, המאפשרת לעקרת הבית לקרוא לבעלה השובב שהשתהה זמן רב בחדר־המישחקים. לגינדי תוכניות מרחיקות לכת: בעתיד הוא מתכוון להוסיף לכל פרוייקט מגרש טניס ומתקני ספורט אחרים, ומחשבותיו מרחיקות עד כדי בניית בריכת־שחייה משותפת לכל קבוצת בתים.

איך הגיע הצעיר מראשון־לציון בתוך חמש שנים לאן שהגיע? הוא נולד להורים ילידי חלב שבסוריה, השני מבין חמישה אחים (כיום עזרא הוא בעל חנות רהיטים, יגאל ומשה הם קבלנים מתחרים וקובי עורך־דין.) עם סיום לימודיו בבית־הספר התיכון התגייס לצבא ושירת כעוזר קצין־חינוך בבסיס טירונים וכמרצה לידיעת הארץ. כאשר השתחרר נכנס לייצור אביזרי גומי. רכש בית־מלאכה קטן בעזרת הלוואה על סך של 5000, אך עד מהרה שינה כיוון... מסביר גינדי. „החוש אצלי הוא מיסחרי ולא יצרני. החלטתי לפתוח חנות לטלוויזיה, כאשר הבנתי שזוהי האופנה בה"א הידיעה של העשור הבא, כיוון שבדיוק עמדו לפתוח תחנת שידור לטלוויזיה בארץ. תוך פרק זמן קצר הפכתי לאחד מבתי העסק הטובים ברא־שון־לציון למכירת טלוויזיות." היחידה שעודדה אותו להיכנס לעסקים היתה דווקא אימו אסתר. מספר אברהם: „היא האמינה ביכולתי ורצתה שהחנות תהיה המפו־ארת ביותר בראשון־לציון."

איך עשה זאת? „פשוט מאד," הוא מסביר, „מכרתי הכי זול מכולם ולכן הכי הרבה. נושא הפרסום לא היה מפותח. אני הבנתי מייד שפירסום זה השיטה. פירסמתי מודעות בכל ראשון־לציון, מכרתי כמויות והצלחתי."

אתגרים חדשים

לפני 12 שנה נשא לאשה את רינה, חברת נעוריו, וכעבור שנה וחצי נולדה בתם הבכורה שרית. העסקים פרחו, האב, מנחם, ליווה את אברהם מתחילת דרכו בניהול חנות הטלוויזיה, אברהם רכש חנות נוספת, החנויות המו קונים.

כשהשתחרר האח משה מהצבא נכנס גם הוא לעסק המשפחתי תמורת אחוזים קטנים מהרווחים. אולם הצלחתן הפנטסטית של חנויות הטלוויזיה לא הספיקה לאברהם גינדי הנמרץ, והוא הרגיש כי מיצה את הנושא עד תום. החנויות תיפקדו, והוא חיפש אתגרים חדשים. הוא פתח מישרד לתיווך דירות. למישרדו קרא: „דירות גינדי". העבודה היתה קשה, משבר פאן־לון תקף את ענף הבנייה ונוצר חלל ריק במכירת הדירות. בניינים שלמים לא הצליחו להימכר.

גינדי, שברשותו היו 15 אלף לירות, החליט להשקיע את כל כספו זה בפירסום ובשילוט. השיטה הוכיחה את עצמה ואנשים החלו להגיע למישרד. אומר גינדי: „נכנסתי לאמביציה ואמרתי לאבי שאני שואף להיות בין חמישה המתווכים הגדולים

תליביינר וסגניתה יפה כהן כאורחות חברת הבנייה של אברהם גינדי, סיירו בבניינים, ניצלו את ההזדמנות וגלשו מאחד ממיתקני המישחקים דמוי פיל.

יפה כהן ותלי ביינר יחד עם הקבלן אברהם גינדי לאחר סיור בדירה לדוגמה. תלי זכתה ב־25 אלף ל"י הנחה לרכישת דירה בבנייני אברהם גינדי.

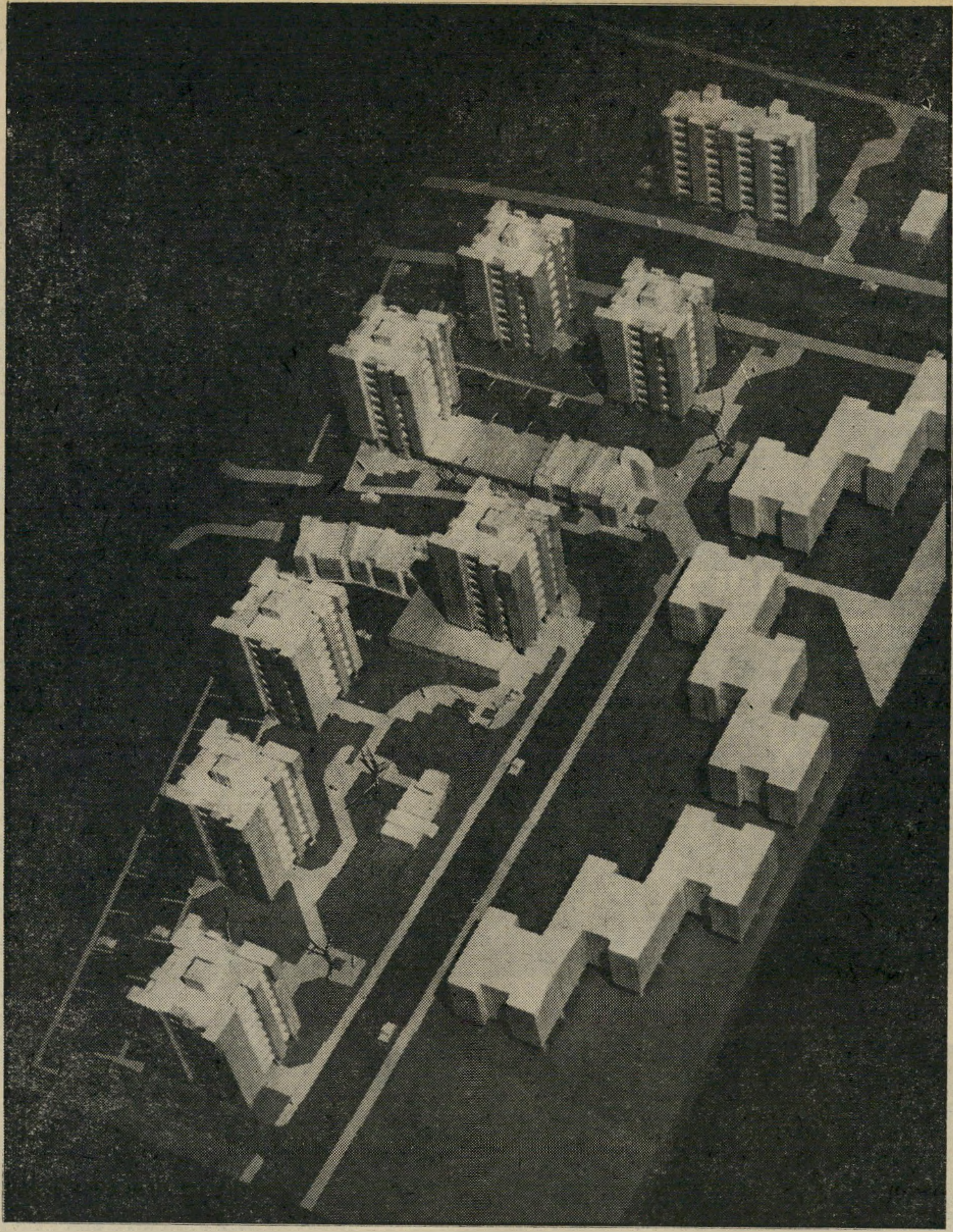

דגם של שכונת נווה־כצנלסון הממוקמת בצידה המערבי של ראשון־לציון. שכונה זו נבנית על־ידי חברות הבנייה של אברהם גינדי וחברת בנייה נוספת, תישא אופי מיוחד וחדשני ותכלול מרכז מיסחרי גדול, מרכז תרבות וספורט שכונתיים במטרה ליצור איכות־חיים שכונתית. אחרי הסיור בבניינים שבנה, ביקשה מלכת המים תלי ביינר, המתגוררת ברמת־השרון מאברהם גינדי שיתחיל לבנות גם בסביבת מגוריה, הקבלן הבטיח לה לשקול ברצינות את ההצעה.

בעיר." תוך שנה הפך גינדי המתווך הגדול מכולם. קבלנים פנו אליו בהצעות להיכנס כשותף בעיסקי בנייה, כיוון שראו כי כשרונו למכירת דירות הוא בלתי־מעורער, והרי ענף הבנייה קם ונופל על מכירת דירות. הוא נכנס בשותפות בהשקעה סימלית, ובמשך הזמן החליט להקים חברה ולבנות בעצמו.

כאשר השתחרר אחיו הצעיר, יגאל, מהצבא, הכניס אותו האח הגדול אברהם כשותף לחברה ב־15 אחוז. תוך זמן קצר הקים אברהם גינדי מישרדים נוספים של „דירות גינדי" בערים רחובות ופתח־תיקווה, לצורך מכירת דירות, והחל בונה בעצמו. כיצד החל הצעיר חסר־האמצעים המספיקים את הקאריירה המזהירה שלו כקבלן קפדן? הוא מסביר: „באתי אל בעל קרקע ועשיתי איתו עיסקה של קבלת מיגרש תמורת מיספר מסויים של דירות בבניין שאבנה. התחלתי למכור דירות לפי התקדמות הבניין, וכך היו בידי די מזומנים כדי לבצע את הפרוייקט. בניתי בית ועוד בית ועוד בית. הוצאתי את אחי משה מחנות הטלוויזיות, וצירפתי אותו לענף הבנייה. הוא עסק בניהול, בזמן שיגאל עסק במכירה. אבי, מנחם, נשאר עדיין לנהל את החנות. אולם לפני חצי שנה הוחלט לחסל את החנויות. התכולה נמכרה בזיל הזול ואבי עבר לניהול עיסקי הבנייה יחד אתי."

רחוב על שם

עוד קודם מכירת החנויות החליטו משה ויגאל להיפרד מאחיהם הבוגר. הם הקימו מישרד עצמאי משלהם והאחים הפכו מתחרים, כשהדבר האחד המשותף לשלושתם הוא בניית שכונת קריית־מנחם, הקרויה על שמו של אביהם.

בניגוד לשמועות, מכחיש אברהם כי היחסים בינו לבין אחיו מתוחים ומספר כי השתתף באחרונה במסיבה מישפחתית. כאשר לאחד האחים נולדה בת, היה זה הוא שעמד בפתח וקיבל את פני האורחים.

אברהם גינדי נוסע אומנם במכונית מדגם „פונטיאק לה מאנש", שהיא ללא ספק מכונית מפוארת ויקרה, אך הוא אינו שוכח אף לרגע כי רק לפני שנים ספורות נסע בטנדר מדגם „סוסיתא". ילדיו שרית, ורד וחן, נולדו בדירה בת שני חדרים. איתי הקטן, הדומה דמיון מפתיע לאביו, נולד כבר בדירה מרווחת יותר.

בניגוד למצופה, אין דירתם של רינה ואברהם גינדי מפוארת. היא שוכנת בבית דירות ברחוב כצנלסון בראשון, אך בהחלט אינה נהנית מהשירותים שמהם נהנים לקוחותיו של גינדי עצמו. לא שמישפחת גינדי אינה מתכוונת לשפר את תנאי מגוריה, אלא שאברהם עסוק כל־כך בבניית בתים לאחרים עד שלא התפנה לבנות בית לו ולמישפחתו. בעתיד, כך הוא מבטיח מזה זמן רב לאשתו הנאה רינה, יבנה בית שיהיה מרווח, יפה ונוח, אך לא מנקר עיניים.

אברהם גינדי הוא אשף הפירסום. נושא הפירסום של „דירות גינדי" זה התחביב שלו, בשעות הקטנות של הלילה יושב אברהם בביתו ומכין את כל הפירסומת. הוא היה הקבלן הראשון שהציע טיסה זוגית לאירופה תמורת רכישת דירה. היה זה אקט פירסומי שעודד את המכירה בצורה מפתיעה. אחיו משה ויגאל מיהרו להעתיק ממנו את הפטנט. נוסף על מישרדי ההנהלה המפוארים בראשון־לציון, פזורים מישרדי המכירות שלו, בפתח־תיקווה וברחובות. הוא עובד שעות רבות ביום וצמוד לשמיעת דיווחים ממנהל חברת הבנייה שלו, שלמה קפלן, המדווח ללא־הפסק במכשירי־הקשר על הנעשה באתרי הבנייה השונים. יחד עם זאת הוא מוצא זמן לבלות בחיק מישפחתו, מרבה לבקר בתיאטרון ובקולנוע, קורא ספרים ומבלה עם המישפחה מחוץ לעיר מדי שבת, כשבמיסגרת זו מתקיימת סעודה מישפחתית באחת המיסעדות המצטיינות באנינות־טעם.

אברהם גינדי גאה בהישגיו: הוא מציע למכירה דירות במחיר של החל מ־200 אלף לירות לדירה בת שלושה חדרים וכלה בחצי מיליון לירות לדירת־גג מפוארת. בכל דירה של גינדי חדרי־אורחים מרווחים, מיטבח סופר־מודרני, שני חדרי שירותים גדולים ואמבטיה צמודה לחדר־השינה. בראשון אומרים כי כאשר ביום אחד יוחלט לקרוא שם חדש לאחד הרחובות בעיר, יקראוהו ללא ספק על שמו של אברהם גינדי, הבונה את העיר.

בשבוע שעבר אירחה חברתו של אברהם גינדי את מלכת המים 1977, תלי ביינר, בסיור מודרך בכל אתרי הבנייה. תלי זכתה עם בחירתה בפרס של 25 אלף ל"י הנחה לרכישת דירה באחד מבנייני החברה.

כ"א חשון תשל"ח, 2.11.77 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2096

העולם הזה

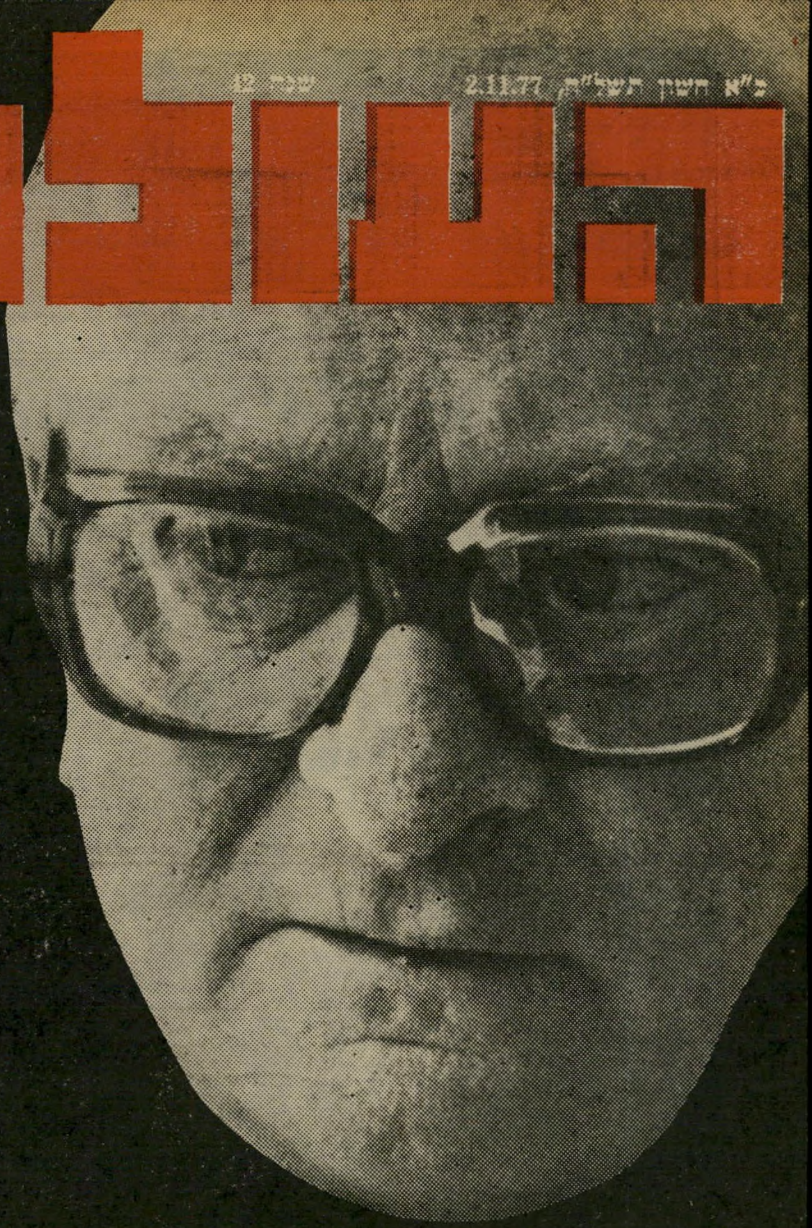

שימחה ארליך התפאר

בשמירת הסוד של ביטול הפיקוח על המטבע - אבל ספסרים הרוויחו מיליונים ביום אחד

סוד המהפך הודלף!